

АЛЕКСАНДРА МАРИНИНА ПОСЛЕДНО РАЗСЪМВАНЕ

Превод от руски: Здравка Петрова, 2015

chitanka.info

ПЪРВА ГЛАВА

Все пак беше редно да отпразнуват юбилея в делничен ден в града, а не извън него, както стана модерно през последните години. Беше втората половина на ноември и при това отвратително време нямаше как хората да се порадват на природа и чист въздух. Нямаше смисъл да се организира и пищен прием на място, докдето се стига трудно. Браво на юбиляря, предвидил е събитието да се състои в Москва и както си личи от големия брой гости, всички са дошли. Николай Букарин беше поканил на приема над 600 души, не са му се досвидели парите, и забавна програма беше осигурил — известния певец Волко. Той беше голям красавец и любимец на дамите, който се славеше с изпълненията си на лиричен репертоар, предимно романси. Имаше приятен глас, дори за слуха на Игор Панкрашин, който иначе винаги оставаше равнодушен към този жанр. Тържеството протичаше в две зали, в едната бяха разположени масите и сцената, в съседната — масите за аперитив, където в паузите гостите могат да се поразходят, да си поговорят и да пийнат. Сполучливо и удобно, защото непрекъснатото седене на маса не дава нищо, освен ненужно плюскане: човек може да общува само със съседите, а нали сериозните делови хора ходят по приеми съвсем не за да си натъпчат стомасите. Ходят, за да общуват, да създават контакти, да напомнят за себе си, да решават разни въпроси. В този смисъл виновникът на тържеството беше организирал всичко правилно. След първата част на празненството — пауза, след втората — още една, двайсет-трийсет минутна, после щеше да дойде и редът на десерта, а през втората почивка бизнесменът Игор Николаевич Панкрашин, добре поддържан и доста привлекателен мъж на петдесет и седем години, заможен, председател на настояществото на създаден от самия него фонд, с удоволствие си бъбреше с юбиляря и някои избрани хора.

Виж Женя, жена му, явно скучаеше. Обикаляше насам-натам самичка, посърнала и някак объркана, впрочем както винаги. От цялата тълпа присъстващи се познава вероятно само с две-три дами —

съпруги на негови приятели, но тях върви, че ги търси сред толкова хора. А така няма и с кого да си поприказва. Нищо светско нямаше в неговата Жения, тя е домашарка, простодушна и добричка, затова ѝ е тежко на такива приеми, но как да отидеш на прием без съпругата си? Абсолютно невъзможно! Неприлично е и може да навреди на деловата репутация на Панкрашин, за когото семейството — съпругата и четирите им деца — е задължителен атрибут. Но Игор Николаевич е готов да прегризе гърлото на всеки, който би посмял дори да намекне, че Жения му трябва само като антураж. Не, не и не! Той обича своята Жения, заедно са трийсет и пет години. И разбира се, искрено я съжالياва — изгубена и самотна в тази шумна и издокарана тълпа, но няма как: щом в поканата е казано „със съпруга“, бъди така добър да представиш на света своята благоверна.

— Браво на тебе обаче — чу зад гърба си тих, но определено ехиден глас.

Жора Анишченко, заместникът на Панкрашин в настояществото на фонда, се беше прокраднал до него, както винаги, незабелязано. Ама че навици! Впрочем Игор Николаевич обичаше своя заместник, той беше прекрасен служител и предан приятел, знаеха се от много години, а това, че Жора понякога си позволяваше неприятни забележки... е, нали за това са приятелите. Кой, ако не истинският приятел, ще ти каже истината?

— Гледам, че си ме послушал, окачил си поне някакво украшение на шията на Жения — продължи междувременно Георгий Владиленович. — Рокля не се ли сети да ѝ купиш? От колко години идва на подобни мероприятия с тази рокля? От три? От пет?

Панкрашин се смръщи от досада и измъчено се усмихна. След последното тържество, на което присъстваха с Жения, Георгий строго го смъмри, каза, че контрастът между тях е фрапиращ. Контраст ли? Какъв контраст? Игор не беше забелязвал нищо подобно, защото всеки ден виждаше и себе си в огледалото, и Жения и винаги му се бе струвало, че и двамата са си съвсем същите като преди много години. Да, Игор Николаевич се грижеше за формата си, редовно спортуваше, купуваше си скъпи дрехи, подстригваше се в скъп фризьорски салон, но нали това е крайно необходимо: човек, който се занимава с бизнес и печели добре, трябва и да изглежда добре, иначе как ще събуди доверие у партньорите си — такъв е строгият закон на деловия свят. А

Женя цял живот, докато миналата година не се пенсионира, работи ту като секретарка, ту като деловодителка и цялото ѝ внимание беше съсредоточено върху семейството. Игор, любимия съпруг, децата, после и внуците, къщата. Нямаше никакво желание да „изглежда добре“, това не я интересуваше. Женя Панкрашина добре си спомняше времената, когато с Игор живееха с двете си заплати, отглеждаха първите си две деца и брояха копейките. Въпросът дали да купят нова блузка на Женя, или анцуг на сина, имаше еднозначно решение. Естествено, купуваше се анцуг на сина, за да тренира, да се развива. И всичко това някак си остана постарому дори тогава, когато Игор Николаевич започна да печели добре. Той пое финансовата издръжка на семейството с всички произтичащи от това задължения по поддържането на имиджа на деловия човек, а Евгения Василичевна така си и остана деловодителка и домакиня, обожавана и носена на ръце майка и баба, център и опора на голямото семейство, непресъхващ извор на любов, внимание и грижа. Дори когато мъжът ѝ започна да носи вкъщи големите пари, Женя не напусна работа, макар че нейната мизерна заплата далеч не беше необходима на семейството ѝ: Женя се нуждаеше от общуване, искаше да поддържа отношенията си с хората, с които се бе сприятелила през всичкото това време, така че се пенсионира едва миналата година, когато навърши 55.

По думите на Жора, с времето, благодарение на мерките, предприемани от Панкрашин за поддържането на приятен външен вид, го бяха отдалечили твърде много от жена му: той беше в прекрасна физическа форма, красив, скъпо и модно облечен, а тя — същинска чистачка, ей богу. Панкрашин се разстрои. И когато наближи поредното мероприятие, тупна пред жена си дебела пачка банкноти и строго ѝ заръча да си купи нещо прилично — дрехи и бижута. Женя отказа да си купи нова рокля: защо, каза, аз винаги изглеждам прилично с дългата черна рокля, а парите не е нужно да се пилеят, по-добре да купим нещо на децата или да им ги дадем така, в пликче. Не можеше и не можеше да свикне с благоденствието, макар че Панкрашин въртеше печеливш бизнес вече петнайсетина години, но десетилетията, преживени със секретарската заплата на редови служител, не се забравят лесно. Панкрашин даде на Женя половин милион в брой да си купи тоалети и накити, каквито никога в живота си не бе имала, обаче милата глупачка отказа и рокля да си купи, и да

харчи за бижута, а намери бутик, откъдето човек можеше да вземе под наем скъпи накити. Защо, каза, да ги купувам, като няма да ги нося всеки ден, това е пилеене на пари.

Женя наистина изглеждаше като грозно пате сред това сбиреще. Впрочем много важно, съпругата не беше украшението на бизнесмена Панкрашин, тя беше неговият тил, неговата опора и — защо да се лъжем — солидната подкрепа на репутацията му на добър съпруг и баща, благодарение на която той успяваше да привлече инвестиции в своя фонд. С Женя бяха отгледали четири деца — две свои и две осиновени, семейството имаше реномето на образцово, трите големи вече бяха пораснали, станали самостоятелни, живееха отделно, зарадваха родителите си с внуци, а най-малката, Нина, която живееше с тях, завършваше гимназия. С такава съпруга и с такова семейство човек можеше да се гордее и далеч не беше задължително да разкрасява и гизди жена си. Тоест той, естествено, би платил за такива неща, стига Женя сама да пожелае. Но работата беше там, че тя не искаше. Беше простодушна и добросърдечна жена, майка, домакиня, обожаваше приятелките си, с които се знаеха от два-сет-три-сет години, но тези приятелки бяха секретарки и деловодителки като самата Женя, бяха работили заедно в една огромна организация и оттогава бяха неразделни. Приятелките ѝ бяха с ограничени възможности, а пък Женя беше мъдра жена, знаеше, че завистта може да разруши всяко приятелство, затова се обличаше простичко и евтино, не носеше скъпи украшения на младини, така и не пожела да носи и сега, за да не дразни приятелките си и да не пробужда злоба у тях. „Искам — казваше — да си запазя приятелствата, защото ако ги изгубя, вече няма да намеря други и какво ще ми остане тогава? Децата пораснаха, ето, скоро и Нина ще стане самостоятелна — и по цели дни ще кукувам сама. На кого съм потрябвала с моето никакво средно образование и с моята трудова биография? Както си бях необразована глупачка, така си и останах, пак добре, че ти не ме напускаш, защото можеше да си намериш някоя млада, дете се е образовала нейде из Англия и разбира от бизнес.“ При тези думи Игор винаги се размиваше и прегръщаше жена си: че къде да ходи той? Къде ще намери друга такава Женя? Дори от време на време да си позволява разни волности, това не влияе на здравата му брачна връзка. Женя е нещо свято. Дори да се случи невероятното и той да се влюби и

да напусне Женя, децата нямаше да го разберат и да му простят, а Игор Николаевич Панкрашин за нищо на света не би рискувал отношенията си с децата! Той ги обожаваше — и родните, и осиновените. Дори от известно време започна да придумва Женя да вземат от сиропиталището още едно дете. Защо не? Нина съвсем скоро ще завърши гимназия, няма да се нуждае от родителска опека, а без детски гласове къщата е пуста и студена. Самият Панкрашин е само на 57, Женя е с година по-млада, природата ги е дарила с добро здраве, пък и наследствеността им е прекрасна, така че имат сили да дадат нормално детство на още едно хлапе, лишено от родителска обич.

За няколко минути Панкрашин се дръпна и поприказва с един banker, а когато отново потърси с поглед Евгения, тя стоеше насред огромната зала и оживено разговаряше с известния певец Виктор Волко, който вече бе излизал на подиума през първата и през втората част на тържеството, но след паузата, както беше обявено, щеше да пее отново. Панкрашин с облекчение си помисли, че Женя, слава богу, си е намерила събеседник и не сучае.

Колко е приятен този Виктор Волко! Пък разправят, че известните хора страдали от звездомания! Нищо подобно, певецът Волко не показва признаци на звездна болест и усмивката му е толкова обаятелна, и гласът му е приятен не само от сцената, но и при разговор.

Евгения Панкрашина погледна към мястото, където съпругът ѝ стоеше в компанията на юбиляря и няколко други мъже. Няма да ходи там, мястото ѝ не е сред тези хора, и после, след като мероприятияето свърши, ще може да разкаже на Игор какъв симпатяга е този Волко. Не се познаваха, просто тя мина покрай певеца, който замислено стоеше с чаша вино в ръка, и му се усмихна. Не можеше да не му се усмихне, защото романсите, които той изпълни само преди половин час, я просълзиха, така че усмивката ѝ изразяваше само частица от нейната благодарност и възхищение от неговия талант. С какво друго и как би могла тя да изрази чувствата си пред известния, но непознат човек? Нали не можеше да го заговори. Някак глупаво би било, той не я познава, току-виж си помислил, че тя е от онези фенки, дето ти се лепват и после не можеш да се откачиш от тях. Но певецът Волко

отвърна на усмивката ѝ с такъв топъл поглед, че Евгения неволно забави крачка, когато минаваше покрай него, а Виктор изведнъж я заговори, тя отвърна и така побъбриха няколко минути. Представете си само! Такава звезда, самият Виктор Волко — и тя, никому неизвестна домакиня, при това облечена не стилно и модерно като останалите присъстващи тук дами. Настроението ѝ веднага се подобри и скучният прием вече не ѝ изглеждаше толкова досаден.

— Женя! — чу някъде иззад гърба си.

Евгения се извърна и за свое облекчение видя група издокарани жени, едната от които беше съпругата на Жора Анишченко, заместника на Игор Панкрашин, а другите две — съпругите на неговите постоянни партньори по тенис. Евгения отиде при тях, като се зарадва, че се намери с кого да си поприказва. На тези приеми винаги умираше от скука, нямаше никаква работа тук и всичките тези хора не бяха от нейния кръг, така че нямаше и за какво да си говори с тях, пък се и стесняваше, знанията ѝ бяха ограничени, почти не четеше книги — та кога да четете покрай работата, семейството и четирите деца, а сега и трите внучета? Нейните приятелки бяха простовати като нея, с тях можеше да си побъбри и за домакинството, и за децата, и да си поклюкарстват за мъжете си, и да обсъдят известни актьори, а за какво да си приказва с тези издокарани мадами тук? Но пък на тези мероприятия човек може съвсем да откачи, ако цяла вечер мълчи като пукал. А сега — поне ще постои в компания, ще размени по някоя усмивка, че вече започна да привлича вниманието: обикаля самотна, с никого не разговаря. Според Евгения черната тясна рокля е тоалет, уместен при всякакви обстоятелства, или както тя обичаше да казва, „става и за поликлиниката, и за погребение“, но хората тук не споделяха подобно мнение. На всичкото отгоре и това идиотско колие, което Игор я накара да сложи. Не е свикнала тя с накити, дразнят я, пречат ѝ, изобщо — глупава работа. Пък и колието е тежко, бие на очи, всички го забелязват. Нима човек става по-добър или по-лош, по-умен или по-глупав от наличието или липсата на нещо лъскаво по него?

— Гледам, нашият Панкрашин е отвързал кесията и най-сетне си се сдобила с колие — с нескрит сарказъм пропя жената на Жора Анишченко. — Той ли го избра?

Евгения не гореше от желание да отговори. Не беше съвсем наясно дали може да каже на тези дамички, че колието не е купено, а

взето под наем... Не, не бива. Не бива изобщо да повдига тази тема и да говори за бижутото. Евгения Панкрашина не се смяташе за интелигентна, гледаше на себе си повече от критично и много се страхуваше да не би с непредпазливи изказвания или необмислени думи да навреди на мъжа си. По-добре да премълчи.

Още повече че и без това не можеше да каже истината. Никой не знаеше истината. Чистата истина. И Игор не я знае.

Надяваше се и че няма да я научи. Иначе край с нея, с Евгения Панкрашина.

И зарадвана от хитрата си идея, бързо и възбудено заговори за Виктор Волко. Уловката успя: дамите повече не се върнаха към въпроса кой е избрал бижутото.

Като се полюшваше на задната седалка на майбаха, Алексей Юриевич Сотников предвкушаше приятната вечер в компанията на хора, искрено обичащи и предани на бижутерското изкуство, истински професионалисти. Дълги години срещите се провеждаха ту у самия Сотников, ту у Леонид Курмишов, ту у Иля Горбатовски, но с присъединяването на Олег Цирков започнаха да се срещат винаги у него: удобно беше, Олег имаше голям апартамент в центъра на Москва — на всички им беше лесно да стигнат до него, пък и Цирков винаги се грижеше за докарването и после за откарването на гостите, не можеше да понася те да отказват почерпката и питието с отвратителното „ще шофирам“, ето защо неизменно пращаше колата за всеки от участниците в „бижутерските сбирки“. Отначало Олег настояваше срещите да стават в къщата му извън града, където имаше повече място, а колекцията му се съхраняваше в бронирано помещение, но пътят дотам беше твърде дълъг и като добавим прочутите московски задръствания, които от обикновено неудобство отдавна се бяха превърнали в житейски фактор, който е невъзможно и погрешно да не вземаш предвид, когато планираш своите графици и задачи...

Днес своето изделие щеше да представи Иля Горбатовски, човек с безупречен художествен вкус, който бе станал бижутер, след като бе завършил художественото училище „Мухина“ в Санкт Петербург и две години бе работил като оформител. Докато Леонид Курмишов бе

станал бижутер по неволя, тоест по волята на родителите си, които бяха дали 14-годишния хлапак да се учи при професионалист на добре платения занаят, и никой тогава не бе питал самия Леонид. Иля се бе захванал с бижутерство осъзнато, вече като съзрял младеж, след няколко години колебания и съмнения бе разбрал с какво именно иска да се занимава. Интересно, какво ли е сътворил Иля този път? И не помалко интересно е кой пръв ще отгатне заложения в изделияето смисъл, посланието му, или както е модерно да се казва днес — message-a. Всъщност Алексей Юриевич нито за секунда не се съмняваше, че пръв ще разгадае посланието именно той, но както обикновено ще си премълчи, ще почака, ще понаблюдава разпалените спорове между останалите участници в играта. Особено го забавляваше Олег Цирков, човек без каквото и да било художествено образование, медиен магнат, безумно богат и също толкова безумно влюбен в антикварната бижутерия. Олег беше колекционер. Сотников не обичаше колекционерите, макар да разбираше, че благодарение именно на тази категория хора дълги години печелеше добре в качеството на уникален експерт по изделията на Дома „Сотников“, прочутата бижутерийна фирма, основана още в края на осемнайсети век. За съжаление, напоследък този източник на доходи секна, макар че колекционерите все още по стар навик търсеха Алексей Юриевич Четвърти, наследника и достойния продължител на делото на предците си, представителя на осмото поколение бижутери Сотникови, трима от които бяха носили името Юрий Алексеевич, четирима се бяха казвали Алексей Юриевич и единствено първият представител на династията, Юрий Сотников, бе носил бащиното име Данилович. Предаването на името на най-големия син беше също такава традиция в семейството, както и много други неща, например пожеланието децата да сключват брак не по-късно от 25-годишната си възраст. И докато за момичетата това изискване беше до известна степен смекчено — тя не е виновна, ако никой не я е поискал за жена, по отношение на момчетата действията твърдо: жени се, размножавай се, отглеждай деца — наследници на занаята, майстори и художници. Светът можеше да рухне, но Домът „Сотников“ трябваше да процъфтява и укрепва, за да не се изгуби сред такива бижутерийни производства като Дома „Хлебников“, Дома „Оловянишников“, Дома „Овчинников“, Дома

„Фаберже“. В семейство Сотникови имаше и много други традиции и всички те се спазваха стриктно и с уважение.

Дори и сбирката, за която сега пътуваше Алексей Юриевич Сотников Четвърти, беше част от наследена от средата на деветнайсети век традиция.

Шофьорът мина под вдигнатата бариера, която отделяше охраняваната територия на елитната сграда от улицата. Докато паркираше, от входа, където се намираше апартаментът на Цирков, излязоха двама души с униформи с лого и същото лого красеше автомобила, в който те се качиха. Доставка от ресторант. Олег беше гостоприемен домакин и сбирките на бижутерите винаги бяха съчетани с изискана вечеря, обслужвана от специално поканени за случая сервитьори. Сотников намираше това за излишно изхвърляне, една вечеря за четирима не е кой знае какъв банкет, можеха да си я проведат и по-простичко и изобщо, биха могли сами да си стоплят храната, да си я сипят в чиниите и да я сервират на масата, да не говорим пък че и изобщо не беше задължително ястията да се поръчват в ресторант, спокойно можеха да се купят полуфабрикати и мезета от някой гастроним. Олег обаче си имаше своите странности, напъваше се да става капиталист, постиженията на Форбс мира не му даваха: нали се знаеше, че именно Форбс е събрал най-голямата колекция от изделия на Фаберже. Олег не се беше нацелил да става „фабержист“, не искаше да бъде банален, той имаше други критерии при подбора на екземпляри за своята колекция. У Олег Цирков изобщо имаше много неща, които ужасно дразнеха Алексей Юриевич, но на Олег той прощаваше какво ли не, дори може да се каже — всичко, защото четирийсетгодишният магнат беше пламенно влюбен в изкуството на бижутерията и искрено желаше да се научи да го разбира не по-зле от истинските професионалисти. Всичко му беше интересно, не му омръзваше да задава въпроси и по всичко личеше, че осмисля отговорите, усвоява и запомня всичко.

Домакинът, много висок слаб brunet със симпатично почерняло от слънцето лице и весели очи, лично отвори вратата и придружи Сотников до просторния хол, където вече седеше Иля Ефимович Горбатовски, изпълнил с разплутото си тяло един доста широк фотьойл.

— Ти, както винаги, си пръв — подхвърли вместо поздрав Сотников.

Горбатовски помръдна едрите си меки устни в опит да ги разтегли в усмивка. Стисна ръката на Сотников и прогъгна:

— Ами нали съм най-наблизо...

Иля не е в настроение, от пръв поглед си личи. Впрочем нищо чудно, през последните година-две той постоянно се напруга, когато наблизо е Леонид Курмишов. И макар че Леонид още не е дошъл, Иля вече цял се е наежил и е наострил игличките си.

Олег докара в хола количка с напитки, такива прости действия благоволяваше да извършва лично, сервитьорите седяха в отделна стая и чакаха да дойде времето за сервиране. Горбатовски, както обикновено, си наля коняк. Сотников винаги пиеше само хубави вина, на гости не си позволяваше нищо по-силно, а самият домакин предпочиташе уиски. Ако беше тук, Леонид сигурно щеше да удари чаша водка.

— Как върви книгата на Юрий? — попита Цирков и седна в свободния фотьойл между Горбатовски и Сотников.

Алексей Юриевич винаги се радваше, когато го питаха за това. Гордееше се със сина си Юрий, въпреки че той за пръв път от две столетия бе нарушил традицията: макар и най-голям син, не бе приел професията на бижутер и бе пожелал да стане журналист, а сега се пробваше като писател, искаше да напише роман за осемте поколения бижутери Сотникови, като постави в основата му запазените в семейството записки, дневници и счетоводни книги. Така че Сотников с удоволствие заразказва за него и как върви работата върху романа.

— Ще ни прочетеш ли нещо ново? — помоли Горбатовски.

— Сега ще видя — Сотников бръкна в джоба си за айфона. — Юра обеща да ми прехвърли на пощата написаното вчера. Ако не е забравил, както обикновено.

Порови се в електронната поща и намери днешно писмо от сина си с прикрепен файл.

— Има!

... Преломен етап в развитието на Дома „Сотников“ станаха годините, когато начело на предприятието беше

роденият през 1815 година Юрий Алексеевич Първи Сотников. За кардиналния завои в концепцията на изделията през 1845 година вече говорихме, но ето че през 1853 година се случи събитие, което постави началото на много важна и интересна традиция.

Въпросното изделие бе поръчал богатият златодобивник Изотов. Той искаше да направи подарък на своя покровител, някакъв княз, и много искаше то да „бъде по-засукано, защото Тяхна светлост безумно обича всичко необичайно, дето не е като на другите“. Изработиха изделието, но когато го видя, Изотов направи недоволна физиономия: ха, колко е просто! И нищо необичайно.

— Какво му е интересното на това? — попита той Сотников. — Нали казах: по-засукано. А какво сте ми направили вие? Глупост някаква.

Юрий Александрович вдигна вежди.

— Глупост ли? Това според вас глупост ли е, уважаеми? В такъв случай, бъдете така добър, кажете ми какво е зашифровано в това бижу?

Изотов повъртя в пръстите си миниатюрната табакерка, доближи я до очите си, дори поиска от бижутера лупа, след което ядосано едва ли не запокити изделието на масата.

— Ами нищо! Табакерка като табакерка, виждал съм десетки такива.

— Да, обаче грешите, уважаеми — лукаво се усмихна Сотников. — В този миниатюрен предмет е заложен дълбок смисъл, само че вие не сте достатъчно образован, за да го разгадате. А вашият покровител ще разбере всичко.

— Лъжеш! — Златодобивникът се облеци и го изгледа заканително. — На бас се хващам, че лъжеш. Тук няма нищо.

— А вие проверете — весело предложи Юрий Алексеевич. — Идете при сведущи хора и ги попитайте — виждат ли тук нещо, или изобщо не виждат.

— Ако излезе, че нищо не се вижда? — присви очи Изотов.

— Тогава ще ви дам творбата си безплатно и ще ви върна целия аванс — сви рамене бижутерът. — Но ако се окаже, че има скрит смисъл, тогава...

— Тогава не се съмнявайте — промърморил клиентът, — няма да остана длъжен, ще платя двойно за предметчето.

„Предметче“! Беше невъзможно да се каже нещо по-оскърбително за това произведение на бижутерското изкуство. Колко труд, колко фантазия бяха вложени в него, колко знания!

Златодобивникът Изотов не хвърляше думите си на вятъра и още на другата сутрин на вратата на кабинета на Юрий Алексеевич Първи се потропа:

— Дошъл е негово благородие господин Клат — съобщи му слугата.

— Да влезе — кимна Сотников.

Той добре познаваше и дълбоко уважаваше бижутера Рихард Клат, чиито предци се бяха заселили в Русия още по времето на Елизавета.

Оказа се, че предния ден златодобивникът направо от Сотников отишъл при Клат и го помолил (естествено, срещу заплащане) да разгледа табакерката и да каже дали в нея има нещо особено, скрито от погледа. Клат разгледал изделието, съумял да каже едно-друго, но някои неща и самият той не разбрал. Което честно съобщил на странния си посетител.

— Наградата трябва да бъде заслужена — уверено заявил германецът, — това следва еднозначно от съчетанието на цветовете в този предмет. Точно такава съчетание на цветове е имало върху ордена, изработен в единствен екземпляр за един от Наполеоновите генерали след египетската кампания. При това според повечето военачалници от онова време той не заслужавал този орден. Навремето много се говорело за това. Но тук има нещо, чийто смисъл не разбирам. Ето този вензел в

съчетание с камъка, обработен по такъв начин... Това не може да бъде случайно. Явно нещо се крие зад това, но аз нямам достатъчно знания, за да разкрия смисъла, както трябва.

Изотов си тръгнал здравата озадачен, а самият бижутер Клат решил още на другия ден да отиде при автора на изделието и да изясни въпроса докрай. След като изслуша подробните обяснения на Сотников, Клат поклатил глава:

— Боже мой, Юрий Алексеевич, драги ми приятелю, как всичко това се побира в главата ви? Просто е невероятно колко много неща знаете. От все сърце съм ви благодарен за поясненията. И ми позволете да ви отправя една молба: ако някой ден отново ви се случи да изработите нещо подобно, със скрит смисъл, бъдете така добър да ми покажете изделието, но без нищо да ми обяснявате. Ако отгатна смисъла — ще се гордея със себе си, ако ли не — ще ви платя, както се разберем.

Предложението учуди и много развесели Юрий Алексеевич, но той се съгласи. И тъй като Домът „Сотников“ от 1845 година изработваше предимно бижута „със смисъл“, срещите на двамата бижутери станаха редовни. След около една година Рихард Клат помоли за разрешение да привлече към разгадаването още един бижутер, по произход холандец, и тогава те започнаха да правят залози. Онзи, който пръв отгатнеше смисъла, прибираще печалбата. Ако пък нито германецът, нито холандецът успееше, парите оставаха за Сотников. След три години към компанията се присъедини четвърти участник — един от старшите майстори на Дома „Хлебников“.

Така се зароди традицията, която се поддържа поколение след поколение...

Горбатовски слушаше, притворил очи и сключил ръце върху необятния си корем. По лицето му се разливаше задоволство, сякаш

беше забравил дори за Курмишов.

Но домакинът не беше забравил за него. Олег Цирков погледна часовника си и каза угрижено:

— Леонид Константинович нещо закъснява, вече почти с час.

— Задръствания — равнодушно избъбри Горбатовски. — Сигурно виси някъде.

— Ще звънна на шофьора да видим къде са и кога да ги очакваме — реши Цирков.

Шофьорът обаче с недоумение заяви, че от близо два часа стои пред входа, в който живее Леонид Константинович, но той още не излиза.

— Вече четири-пет пъти му звъних на домашния телефон и на мобилния го набирам постоянно — оправдаваше се той, — но Леонид Константинович не вдига и толкоз. Ако знаех номера на апартамента, бих се качил да звънна на вратата, може домашният му телефон да е повреден или нещо друго.

— Номерът на апартамента ли? — попита Цирков.

— Петнайсет — веднага подсказа Сотников.

— Петнайсети апартамент — повтори в слушалката Олег. — Качи се, ако обичаш, и после ми се обади.

След няколко минути шофьорът се обади и събщи, че горе никой не отваря и от апартамента не се чува нищо.

— Странно — сви рамене Цирков, — Леонид Константинович каза да го вземат в 18,30 от къщи, много добре си спомням, пък и съм си записал. Добре, стой там и чакай, може да се появи отнякъде.

Той откровено се ядосваше, но като гостоприемен домакин и просто възпитан човек се стараяше да не го показва. Виж, Иля Ефимович Горбатовски не сдържаше емоциите си:

— Всичката му е такава на Леонид! — гневно ръмжеше той и ярките му изпъкнали очи святкаха. — И какъв е тоя идиотски навик да си изключваш телефона и после да не го включваш или просто да не вдигаш! Защото, видите ли, не му се говорело с никого! И изобщо, с тази негова липса на възпитание и безотговорност вече е дошъл до гуша на всички, изчезва и после върви, че го търси! Никога не се съобразявал с хората, никога не се сеца, че хората го чакат и търсят. Просто свинщина.

Сотников мълчеше, не критикуваше и не защитаваше Курмишов. Просто си мислеше, че Иля, разбира се, е прав, но той, Сотников, познава и обича Леонид от дълги години. Той открай време си беше такъв, още от дете. Златни ръце, наистина златни, характерът му обаче — съмнителен.

Леонид беше с четири години по-голям от Алексей Сотников, когато, след като завърши осми клас, дойде при бащата на Алексей да учи занаята. При съветската власт всичко беше различно от сега. Юрий Алексеевич Трети Сотников работеше, както и огромното болшинство бижутери от онова време, в сферата на услугите, но най-важните си изделия изработваше на частно вкъщи. Така че именно в домовете на бижутерите идваха момчетата, за които родителите им плащаха по три рубли месечно, та момчето да може да стои зад гърба на Майстора и да научи едно-друго. Отначало учениците просто гледаха и същевременно слушаха обясненията и наставленията на учителя, а едва през втората година им се разрешаваше те сами да извършат някоя и друга простичка работа. А пък синът на Майстора, то се знае, бе приобщаван към занаята още съвсем невръстен. Десетгодишният Алексей вече знаеше и умееше много неща.

По-нататъшната съдба на Алексей Сотников и Леонид Курмишов също се подреди общо взето еднакво: и двамата, с разлика от 4 години, завършиха училището за подготовка на кадри в бижутерията и съпътстващите я професии при Гохран на СССР. Всъщност бащата на Алексей ги беше обучил на всичко без каквото и да било училище, но им трябваше диплома, защото само с нея биха могли да получат документ, който разрешава да работиш като бижутер. След училището и двамата започнаха работа в експерименталния завод за бижутерия на улица „Лавочкин“ и естествено, и двамата се занимаваха с изпълняване на частни поръчки. Всичко им беше еднакво на двамата приятели, освен едно: Алексей Сотников реши да получи висше образование, макар че по принцип то изобщо не беше нужно за професията на бижутера. Виж, Леонид остана напълно доволен от обема знания, които притежаваше.

Когато разрешиха официално, Сотников регистрира собствена фирма, малка работилница, в която изпълняваше само индивидуални поръчки, той беше и собственик, и главен изпълнител на цялата работа — от ескиза до монтирането на камъните, а чираците извършваха

шлифоването, полирането и останалите прости операции. Алексей Юриевич продължи да следва традициите на рода Сотникови, като изработваше само така наречените „сентиментални“ изделия, в които пак съгласно традицията трябваше да бъде заложен някакъв скрит смисъл, при това изработваше не само украшения, но и предмети с битово предназначение: рамки за снимки, ръчни огледала, чантички, несесери за козметика, кутии за цигари, табакери, калъфи за мобилни телефони, визитници, ковчезета за скъпоценности, вазички, фигурки, часовници за камина и много други. Във всяко изделие той влагаше скрит смисъл — послание, фраза, идея, за което използваше асоциативни връзки въз основа на известни исторически факти, свързани с камъните или изделията, с историята на възникването на един или друг орнамент, направление в бижутерийното изкуство или в изкуството изобщо, с техниката, със съчетанието на цветовете. Освен това за бижутерите Сотникови имаха значение езикът на цветовете, митологията на камъните, произведенията на литературата, на живописата и архитектурата, с една дума — всичко, което може да бъде интерпретирано по един или друг начин. Алексей Юриевич не се занимаваше с масово производство.

Към момента малката отначало работилница се бе разраснала до 12 души, Сотников започна да се занимава и с предварителна обработка на суровините за своите изделия, набра специалисти, нае помещение в сградата на бившия завод „Кристал“ и жена му Людмила, художник дизайнер по професия, стана негов незаменим помощник при етапите на разработване на ескизите. Докато Леонид Курмишов още дълги години остана частник-надомник и продължи да изпълнява поръчките на своята многобройна, създаде се през дългите години, клиента — звезди на театъра, киното, естрадата и шоу бизнеса. Ала след заболяване зрението му рязко се влоши и дясната ръка почти не го слушаше, така че Леонид вече не можеше да извършва фини операции и се зае с изработване на масова бижутерия, създаде малка работилница на същото място, където работеше Сотников, в „Кристал“ — там бяха наели помещения над 100 фирми, свързани с търговията с камъни и производството на бижутерия. Беше удобно: в завод „Кристал“, който в съветско време се занимаваше с обработка на скъпоценни камъни, имаше всичко необходимо — и производствени

мощности, и инфраструктура, и външна охрана, и специален бункер за съхраняване на скъпоценностите.

Алексей Сотников и Леонид Курмишов си останаха приятели дълги години. И сега бяха приятели.

Въпреки постъпката на Леонид.

Сотников въздъхна и едва забележимо се усмихна на мислите си: все пак са близки и не е никак лесно да зачеркнеш едно дългогодишно приятелство. Пък и защо, та Леонид не отрича вината си.

Беше се отпуснал в удобния фотьойл и неволно подскочи, когато на вратата се звънна. Олег Цирков побърза да отвори и след миг от антрето се разнесе сочният бас на Курмишов:

— Трябваше да прескоча до едно място по работа, дойдох оттам с такси.

Горбатовски изразително погледна Сотников — сиреч какво ще кажеш, а? Трябвало му било! А да се обади по телефона и да предупреди колата да не го чака пред дома му не е ли трябвало? Просто грубиянско отношение към хората, как да наречеш това другояче. Сотников леко сведе клепачи и поклати глава: няма за кога вече да променяме Леонид, нека го приемем такъв, какъвто е.

Курмишов буквално нахълта в хола — кокалест, с фигура на прост селянин, с нос като картоф, с дълбоко набраздено от бръчки чело. Мустаците и брадата, които той носеше още от младини, скриваха простоватите черти на лицето му, но Сотников добре си спомняше какво беше това лице в действителност. По природа Курмишов беше доста грозен, но добре поддържаната гъста къдрава бяла коса, която той носеше въздълга, и красиво оформената растителност на лицето, заедно с невероятното му обаяние, го правеха толкова привлекателен, че жените през целия му живот го бяха преследвали и се бяха влюбвали в него до полуда. Той не изгуби своята мъжка привлекателност дори след заболяването и си остана все така широко скроен, весел, общителен, шумен и искрен. Макар и простоват, както го виждаше Сотников. Да вземем само начина му на обличане — ярко, биещо на очи, както е прието в средите на шоу бизнеса, с който Леонид беше тясно свързан и от който вземаше пример. Такова облекло прилягаше повече на младежи. Впрочем Леонид открай време се страхуваше от старостта, младееше се, не искаше да остарява. Пък и си падаше женкар, което също стимулира стремежа му да остане вечно

млад. Алексей Юриевич виждаше всички недостатъци на своя приятел, виждаше ги и ги разбираше. И въпреки това го обичаше.

— Надявам се тук да ми наляят нещо, а? — гръмогласно попита Курмишов. — Дотук дойдох сам, а за вкъщи ще ме откара твоето момче, нали? — добави той, като се обърна към домакина.

Цирков мълчаливо кимна и наля на гостенина водка от висока дебелостенна гарафа.

Горбатовски още не можеше да се успокои и веднага започна да мъмри Леонид:

— Не те ли е срам, Леонид? Как може така? Ние те чакаме, Славик горкият стои пред входа ти и също те чака, а ти си хукнал нанякъде и дори не си предупредил да не ти пращат шофьора, на какво прилича това: момчето виси пред входа, чака, нервира се, а ти си се запилял кой знае къде и сега пристигаш сам. Все пак трябва да уважаваш хората!

Курмишов удари на един дъх половин чаша и безгрижно махна с ръка.

— Голяма работа, като почака, няма да се разпадне я, това му е работата, прислуга е.

Сотников се намръщи вътрешно. Огромен брой хора, израснали в простота и сиромашия, когато станат зрели и самостоятелни, добре си спомнят своето детство и се отнасят с уважение към хората, които не са толкова богати и преуспели колкото тях. В семейство Сотникови по традиция, още от времената на Юрий Данилович Сотников, който имал скромно ателие за изработка на бижутерийни изделия, никога не бяха делили хората на господари и прислуга, на майстори и чираци, към всички се бяха отнасяли с обич и уважение. Но Леонид Курмишов, за съжаление, беше именно от онази категория хора, за които е прието презрително да се казва „че много му е пораснала работата“: той старателно се отричаше от сиромашкото си детство и от родителите си — честни и трудолюбиви хорица — и демонстрираше отвратителни според Сотников господарски маниери.

Но въпреки всичко това Алексей Юриевич не преставаше да обича своя стар приятел.

— Приятели, ще започнем ли? — попита Олег.

Личеше, че няма търпение да започнат играта. Млад, богат, разпален, той нито веднъж не бе печелил, винаги бе излизал от играта

с финансови загуби, но самият процес будеше у него възхищение и дълбок интерес.

Олег сложи пред Иля Ефимович чист лист хартия, химикалка и плик, после деликатно се отдръпна, за да не би случайно да види написаното. Сотников и Курмишов също станаха от фотьойлите си и се отдалечиха от Горбатовски, който, наведен над ниската широка маса, трябваше да запише закодираното в неговото изделие „послание“. Листа с текста той щеше да постави в плик, после щеше да залепи плика и да го постави в сребърното подносче от деветнайсети век „за писма и визитни картички“ заедно със своя залог, в същото подносче щяха да се натрупат парите на останалите участници в играта, след което щяха да пренесат подноса далече от масата, но в същото помещение, така че да го виждат и четиримата. Играта трябваше да бъде честна и всички трябваше да бъдат сигурни, че никой няма да докосне плика преди края на обсъждането. Който отгатнеше замисъла на бижутера, той щеше да прибере печалбата. Ако ли пък никой не отгатнеше, парите щяха да отидат при онзи, който е бил най-близо до правилния отговор. Ако никой дори не се доближеше до отговора, парите щеше да прибере бижутерът автор на изделието, но при условие че убедително обоснове всички асоциативни връзки, които е трябвало да доведат от външния вид на изделието до смисъла на посланието. Защото можеш да изработиш статуетка на балерина и да заявиш, че това е траурен подарък с послание „ще те обичам вечно“, с идеята аз така го виждам, аз съм творецът. В тази компания не се приемаше формулировката „аз така го виждам“. Само логика, факти и знания.

Най-сетне и четиримата се настаниха около масата и Иля Ефимович Горбатовски представи изделието си — пандантив във формата на равностранен триъгълник, състоящ се от шест гранатови ивици, пролуките между които бяха запълнени с ивици от бели диаманти и тюркоази, и обрамчен по периметъра с ивица от черни диаманти. Сотников, Курмишов и Цирков впиха погледи в пандантива, а Иля Ефимович, както предписваха правилата на играта, започна професионалното описание, което трябваше да посочи количеството и качеството на камъните и използваните метали.

— В основата на триъгълника има трикаратов гранат с овална форма — тихо и без да бърза говореше бижутерът, — в ивиците има

четирийсет граната с обща маса пет карата, шестнайсет бели диаманта с обща маса три карата, петдесет тюркоаза, представляващи приблизително пет карата, шейсет черни диаманта с обща маса шест карата. Плетената верижка се състои от двацет грама злато, седемстотин и петдесета проба, на места в нея са вложени тюркоази, гранати и ситни диаманти.

Пръв заговори, впрочем както винаги, Олег Цирков:

— Триъгълникът е символ на триединството, на равновесието на трите начала... Бог се е открил пред хората три пъти: в своето Творение, в своето Слово, в своя син Йешуа... Три състояния на цялостния свят — минало, настояще и бъдеще...

Сотников мълчаливо се усмихна: Олег си знае неговото, мисълта му веднага го тегли към философията и езотериката.

— Триизмерността на мястото, времето и пространството — продължаваше домакинът.

Естествено, той припомни и египетските пирамиди, и масонските триъгълници, и Лувъра, и много други неща. Образован човек. Би могъл да разсъждава още много дълго, но го прекъсна Курмишов:

— Странно съчетание на камъните, Иля — каза той, — старомодно. Гранати с тюркоази — това е лош вкус, а пък да го гарнираш и с диаманти... Не знам, не знам... Впрочем нищо, де, веселичко украсенийце се е получило, ярко, с настроение. Внушава радост от живота. Между другото, напомня парашут по форма и е също тъй разноцветно. Така, така... — той замислено оправи очилата си с опушени стъкла и скъпа рамка, закрепени на широката вдлъбнатина над носа му, — парашут — адреналин — драйв — енергия, активност... Слушайте, всъщност това напомня триколяора — бяло-червено-синьо, само не ми е ясно дали нашето, или френското знаме.

Останалите избухнаха в смях. А Леонид Константинович продължи:

— О! Спомних си и детската песничка: „Различни, различни, сини и червени...“. Само че не си спомням думите по-нататък. Имаше ли бяло и черно?

— Нямахте — едва си пое дъх от смях Сотников, — в песничката няма черно и бяло, има жълто и зелено.

— Така ли? — учуди се Курмишов. — Виж ти, не си спомням абсолютно нищо друго, освен тези четири думи. А ти спомняш ли си?

— Спомням си — кимна Алексей Юриевич.

— Кажете текста тогава.

— Защо?

— Ами ако има нещо в него? — Курмишов извъртя очи към Горбатовски, който седеше с непроницаем вид и с нито едно движение на мускулите не даваше да се разбере доколко близо до отговора са участниците в играта.

Сотников помисли няколко секунди и издекламира:

*По празници тук реят се
във детските ръце, пламтят, пламтят, преливат се
балони многоцветни.
Различни са, различни, синички,
червенички,
жълтички,
зеленички
балони многоцветни!*

Курмишов огорчено размърда могъщите си рамене.

— Вярно, нито бяло, нито черно... Но нали има синички и червенички. А кой е авторът?

— Аким — каза Сотников, учуден, че в паметта му внезапно бе изплувало това отдавна забравено име, което бе знаел преди много години, в далечното си детство. — Яков Лазаревич Аким.

И туктаки през съзнанието му като ярка светлина прелетя всичко, което неговите родители навремето му бяха разказвали за този поет. „Трябва да си спомня — помисли си Сотников, — може би съчетанието на цветовете в пандантива насочва към биографията на Аким. Леонид със сигурност нищо не знае, над неговото ниво е, а виж, Иля знае. Или е възможно да знае. Така... Яков Лазаревич се е родил в началото на двайсетте години, фронтовак, баща му добре е свирел на цигулка, бил е самоук, майка му е свирила на китара и мандолина, пеела е. Помалкият му брат е станал голям учен в областта на космонавтиката и планетологията... Какво друго си спомням от разказите на мама? Аким

е искал да стане химик, следвал е в химикотехнологичния институт, но още тогава се е интересувал от литературното творчество и е посещавал такъв кръжок... Напуснал е института след трети курс... Или след четвърти? Не помня. Но определено си спомням, че не го е завършил. Какво мога да извлека от тази информация? Не, май работата не е в Аким, нещо се отплеснах.“

— Може ли? — Той протегна ръка към украшението и въпросително погледна автора на изделиято.

Горбатовски кимна и кой знае защо, се усмихна, като хвърли остър и недоброжелателен поглед. Сотников внимателно взе пандантива и го сложи на чистия бял лист пред себе си — така му беше по-лесно да откроява всичко, свързано с формата, от останалото — камъните, цветовете, обработката.

„Триъгълникът, шестте ивици — обмисляше той, без да откъсва очи от украшението — и съчетанието на тюркоази, гранати и диаманти са толкова нетипични за нашето време, но пък са били много модерни и широко употребявани през 30-40-те години на деветнайсети век. А съчетаването на тези камъни с шарнирите, използвани във верижката, стеснява интервала от време, шарнирите са се появили не по-рано от 1840 година. От изделията от този период прекрасно си спомням една гривна от злато с тюркоази по шарнирите, датирана от 1841 година, едно от малкото изделия, чиято година на изработване е точно известна. Какво може да означава един толкова съвременен триъгълник, активен, енергичен и същевременно уравновесен, в съчетание с ясно откроените препратки към 1841 година? Годината на смъртта на Лермонтов... Ами да! «Герой на нашето време», сцената на дуела между Печорин и Грушницки:

Площадката, на която трябваше да се бием, представляваше почти правилен триъгълник. От издадения ъгъл отмерихме шест крачки и решихме...

Произведението е написано през 1840 година, а през 1841 Лермонтов е загинал. Връзката с тази дата е абсолютно еднозначна. Триъгълна площадка. Шест тюркоазни ивици, символизиращи шестте крачки. И овален гранат в основата — като огромна капка кръв.“

Алексей Юриевич неволно потрепери и хвърли поглед към Горбатовски. Той му отвърна с прям, твърд и студен поглед. Веднага разбра, че Сотников е отгатнал замисъла. „Нима на Иля му е свършило

търпението? Та това изделие е пряка, неприкрита закана, предизвикателство за дуел, готовност да се отиде докрай. Може би с Карина нещо не е наред? Леонид я е изтормозил с номерата си? Иля никога няма да каже, такъв си е.“

Сотников спечели. По пухкавото лице на Иля Ефимович Горбатовски се разля доволна усмивка, сякаш всички пари се бяха паднали именно на него. И на Алексей Юриевич му стана неприятно от тази усмивка. А Леонид Курмишов се кискаше искрено и весело:

— Иля, кого си решил да викаш на дуел? Ще мъстиш и твоята мъст ще бъде страшна, а?

Горбатовски се усмихна кисело, но Леонид, изглежда, нищо не забелязваше и изобщо не го свърза със себе си. Открит конфликт не бива да се допуска, реши Сотников, достатъчен е и този, който отдавна тлее скрито.

— Кой го е поръчал, Иля? — попита той.

— Мъж, на четирийсет и пет — четирийсет и седем години, състоятелен, иска да направи подарък на дъщеря си, за нейната двайсетгодишнина — спокойно отговори Иля Ефимович.

— Ето, на, сега всичко е ясно — направи извода си Сотников. — Конфликтът между Печорин и Грушницки при Лермонтов е възникнал заради честта на дама, така че възложителят, като подарява на младичката си дъщеря такова изделие, вероятно иска да каже, че няма да позволи на никакви нехранимайковци да я наранят. Нали така, Иля?

Горбатовски дълго се взира в Сотников, после кимна:

— Да, разбира се, прав си, както винаги. Възложителят искаше именно това.

„Какво пък — помисли си Алексей Юриевич, — Иля бързо се ориентира, но не отговори както трябва. Цяла Москва знае: ако искаш изделие с послание, трябва да отидеш при Сотников. И по никой начин при Горбатовски. Но Леонид и това не забеляза.

Ех, Леонид! Има ли в този град поне един човек, когото ти не си настъпил? Иля ти има зъб заради дъщеря си, на която мътиш главата вече десет години, и Олег Цирков има да разчиства сметки с тебе, макар и нищо да не е доказано, подозрения останаха, пък и към мен изпитваш едно непреходно чувство на вина заради онази си постъпка. Зле постъпи с мен, каквото и да си говорим, Леонид, но аз отдавна съм ти простил, макар че ти вероятно не вярваш в това. Ти изцяло си плати

за онова, което направи. Хайде, аз ти простих, но дали Цирков ти е простил? И ще може ли да ти прости Иля, особено ако нещо с Карина не е наред?“

ВТОРА ГЛАВА

Огледа на местопроизшествието ръководеше дежурният следовател, тук бяха и оперативните работници от дежурната група. Роман Дзюба, млад, енергичен и любознателен, понечи да се втурне към следователя да докладва, че служителите от териториалния отдел по вътрешните работи са пристигнали, но по-опитният Геннадий Колосенцев го дръпна за ръкава на куртката.

— Не бързай, Ромчик, там и дежурните са достатъчни. Дай да се огледаме, докато следователят не ни е забелязал, защото веднага ще ни натовари със задачи.

Дежурният следовател стоеше с гръб към тях, с папка в ръцете, и записваше в протокола това, което му диктуваше приклекналият до трупа съдебномедицински експерт.

Трупът на жената лежеше във входа на най-обикновен девететажен панелен блок. Многобройни прободни рани, нанесени с нож. Жената беше облечена просто и евтино, до нея се търкаляше отворена чанта, тип пазарска, по пода беше разхвърляно съдържанието ѝ: обикновени женски дреболии — гребен, опаковка хартиени носни кърпички, някакви хапчета, пакетчета с ванилия и канела, форма за торта — чантата беше толкова обемна, че в нея се бе побрала дори формата. Портмоне липсваше, телефон — също. По това съдържание на чантата личеше, че жената е ходила до магазина за подправки, взела е от някого назаем формата за торта и се е прибирала, значи е живеела в този блок.

— Сега ще ни пратят да обикаляме апартаментите — прошепна Колосенцев. — Със сигурност.

Следователят, сякаш чул шепота на оперативния работник, рязко се извърна, намръщи се и кимна на новодошлите:

— Докога трябва да ви чака човек — избуча недоволно. — Тръгвате по апартаментите.

— Защо, не е ли установена личността на потърпевшата? — попита Колосенцев. — Липсват ли документите ѝ?

Следователят мълчаливо му подаде паспорта на убитата и отново се извърна към съдебния медик. Генадий отвори паспорта и започна да го разлиства:

— Евгения Василичевна Панкрашина, родена през 1956 година, регистрирана... обаче излиза, че изобщо не е регистрирана тук — забеляза той. — Така че няма никакъв смисъл да обикаляме апартаменти.

— Това нищо не значи — тръсна следователят, без да се обръща, и продължи да пише протокола за огледа на трупа, — днес малко хора живеят там, където са регистрирани, наемат жилище, купуват друго, местят се... С една дума, трябва да се обиколят апартаментите. Хич не ми се измъквай, Колосенцев. Знам те аз тебе.

Роман Дзюба извърна поглед и горестно въздъхна. В думите на следователя прозвуча чистата истина: Генадий Колосенцев прекрасно си разбираше от работата, но не я обичаше. Ама никак! Нито грам! Той обичаше само компютърните игри с много стрелба, поради което постоянно му се спеше и изобщо, гледаше по-скоро да претупа работата и да хукне за вкъщи при любимия си компютър. Роман отдавна подозираше, че пристрастеността на неговия по-възрастен колега е нещо като заболяване и се нарича игромания, но никога не произнасяше това на глас: уважаваше Генадий, стараше се да учи от него тънкостите на професията и се отнасяше с огромен респект към него.

Следствено-оперативната група работеше във входа, а на стълбището постепенно се струпваха привлечените от шума и суматохата обитатели на блока. Не бяха твърде много — делничен ден, ранен следобед, повечето хора бяха на работа или по учебни заведения. Никой от тях не познаваше убитата жена. Дама на средна възраст си проправи път надолу по стълбището, източи врат, за да погледне трупа, после истерично писна и припадна. След няколко секунди някъде нагоре по етажите изтропа врата и се чу звънлив момичешки глас:

— Какво е станало? Кой пици там?

Колосенцев, който в този момент стоеше до Дзюба между втория и третия етаж, високо извика в отговор:

— Слезте тук, ако обичате! Работата е спешна!

И като погледна хитро Роман, едва чуто добави:

— Ако има възможност да не се качваш при свидетеля, а да го извикаш, трябва да я използваш. Учи се да пестиш усилията си.

И отново високо, вирнал глава, извика:

— Само че не чакайте асансьора, слезте пеша, асансьорът е блокиран!

След минута-две отгоре се чуха стъпки на няколко чифта крака: притежателката на звънливия глас явно водеше със себе си цяла делегация. Така и излезе: младото момиче, много хубава блондинка с разкошни форми, слизаше първа, следваше я жена на повече от петдесет години. Двете много си приличаха, и възрастната беше пълна и светлокоса, явно беше майката. Слизаше и друга двойка — мъж и жена на по около четирийсет и пет години.

— Кажете, моля, говори ли ви нещо името Евгения Васиリエвна Панкрашина? — започна Колосенцев.

— Леля Женя ли? — веднага отговори момичето. — Да, да, познаваме я. Защо питате?

Вероятно беше много наивна и още не беше виждала почти нищо страшно, затова лошите мисли дори да спохождаха хубавата ѝ главица, това се случваше твърде рядко. Майка ѝ обаче се оказа много по-прозорлива. Без да откъсва очи от Колосенцев, тя взе да пребледнява и да се свлича, подпряна на стената.

— Какво е станало с Женя? Защо някой пищеше? Кои сте вие? От милицията ли сте?

Но трябваше да ѝ се признае — не припадна, удържа се, макар краката ѝ да се подкосяваха и доста трудно успя да се върне в жилището си на осмия етаж: Дзюба и Колосенцев трябваше да я крепят от двете страни, буквално да я носят. Момичето наистина се оказа нейна дъщеря, а слезлите заедно с тях съпрузи — съседи от отсрещния апартамент.

Петнайсетина минути минаха, докато подействат лекарствата, които момичето на име Светлана Дорожкина накапа на майка си, Татяна Петровна, след което тя започна заплетения си, прекъсван от сълзи разказ, който изясни следното:

Женя, тоест Евгения Васиリエвна Панкрашина, приятелка на Татяна Дорожкина от над двайсет години, идвала у тях. След седмица предстоял рожденият ден на Света, навършвала 25 години, искала да събере приятелки, а Женя умееа да прави някаква просто невероятна

торта, знаела някакви тайни. Никога не отказвала, когато ѝ искали рецептата, много хора опитвали да я правят, самата Татяна също опитвала, но никога никой не успявал да я измайстори толкова вкусна и красива като на Женя. Имало тайни не само в рецептурата, но и в процеса на приготвяне. Така че Женя обещала да дойде днес сутринта и да им покаже кое как прави, та Дорожкини да видят всичко с очите си. Съседката на Дорожкини, която също била опитвала тортата на Женя, помолила и тя да присъства, дошла, седнала у тях и всички зачакали да дойде Женя, съпругът ѝ на няколко пъти прескачал да пита кога жена му ще се прибере в семейното лоно. Женя обещала да дойде към 11 часа, те седели и чакали, чакали, а нея я нямало и нямало. И ето, чули шума и слезли. И що да видят...

— Господи, какъв ужас, Женя, какъв ужас — не спираше да повтаря Татяна Петровна Дорожкина и бършеше сълзите си с хартиена салфетка. — Кой може да я е убил?

— Ами най-банален случай — сви рамене Колосенцев, — убийство с цел грабеж. Няма ги нито портмонето, нито мобилния телефон. Значи именно те са били причината за престъплението. Заради тях са я убили.

— Ами колието? — попита хубавата Светлана. — Намерихте ли колието?

— Какво колие? — напрегна се Колосенцев. — Я бързо казвайте всичко, което знаете. За какво колие говорите?

Светлана уплашено погледна майка си и тя започна да обяснява:

— Женя трябва да е носила колието. Завчера го взела под наем, защото вчера трябвало да присъства на някакво важно мероприятие, а тя няма собствени накити. Та го взела под наем, за два дни, а днес трябвало да го върне. Така се и разбрахме с нея: сутринта да дойде у нас, да направи тортата, всички да я гледаме и да се научим, а от нас да отиде да върне колието.

Червенокосият, набит и як Роман Дзюба, приседнал до масата, бързо записваше показанията в бележника си: това бяха първоначалните сведения, а после следователят щеше да разпита тези свидетели и това щеше да се протоколира.

— Завчера — значи в понеделник, на 19 ноември — уточни Дзюба, когато Колосенцев още от първите дни на работата им го бе научил да записва показанията дословно и веднага да си прави

уточняващи бележки, иначе после може в чудо да се види човек с разните „вчера“, „преди три дни“ или „в съседния блок“. След като си записал какво казва разпитваният, питай за точната дата или адрес.

— Ами да — кимна Татяна Петровна. — В понеделник е взела колието под наем, после ни дойде на гости.

— Ами мероприятиято, на което е трябвало да присъства, вчера ли е било, на двайсети ноември, вторник?

— Да, да, вчера.

— А е смятала да върне колието именно днес, така ли? Не утре? Не другиден?

— Не, не. Женя определено каза, че днес, дори си пресмяташе времето за тази цел. Каза, че ще дойде към единайсет сутринта, за тортата щели да ѝ трябват около четири часа, значи до три, но си отпусна още един час за всеки случай — до четири, каза, че ако в четири излезе от нас, ще успее да отиде.

Колосенцев стоеше, подпрял гръб на секцията, явно преживяла и Брежневия застой, и Горбачовата перестройка. Така, започна се... Нови обстоятелства — нови усложнения в работата. „Сега няма бързо да се измъкнем оттук“ — помисли си Геннадий със съжаление. Ще трябва да се приспособява към ситуацията. Може поне чай да почерпят. Рома сигурно пак е гладен.

— Света, а дали не бихте ни налили чай? — обърна се той към момичето. — Явно разговорът ни ще бъде дълъг.

— Може би сте гладни? — любезно попита Дорожкина-младша.

— Ами ако ни дадете нещо, ще ви бъдем признателни — отговори оперативният работник, като хвърли насмешлив поглед към Роман, който веднага се смути и като на повечето червенокоси хора лицето му пламна.

Геннадий беше красив и момичетата го харесваха, а той използваше това без капчица притеснение. Светлана, въпреки току-що преживяния шок, му се усмихна кокетно и тръгна към кухнята. Геннадий се убеди, че Дзюба седи с отворения бележник и записва всичко, и зададе следващия въпрос:

— Къде е трябвало Панкрашина да върне колието?

— Ами не знам откъде го беше взела — колебливо проговори Татяна Дорожкина. — Тя просто каза, че го взела под наем. Аз нямам

представа откъде се вземат накити под наем. Дори изобщо не бях чувала, че това е възможно. Едва сега, от Женя го чух.

— А какво е било колието? Тя каза ли ви?

— Да, дори го видяхме, тя се отби у нас да пийне чай на път от тази фирма за вещи под наем. И ни показа колието. Разглеждахме го, дори си го слагахме.

— Ние? Кои бяхте вие? Колко бяхте?

— Аз и дъщеря ми — плахо поясни Дорожкина, — Светлана. И двете си бяхме вкъщи.

— Опишете го, моля.

С крайчеца на окото си той следеше как Роман записва показанията в бележника си и с удовлетворение си отбелязваше, че колегата му засега пише всичко правилно: „изделие от жълт метал с червени, сини, жълтеникавокафяви и безцветни камъни“. Рома е още млад, неопитен, пише и произнася думата на глас. Разбира се, двете го чува — и майката, и щерката, която се бе върнала от кухнята с черноцветен поднос с жостовски мотиви, на който стояха чаши, чайник, захарница и чиния със сандвичи.

— Ама вие какво пишете? — възмути се Светлана. — Ясно ви се каза: рубини, диаманти, сапфири, топази, злато. Какви си ги съчинявате?

Роман, без да поглежда, протегна ръка към чинията, донесена от Светлана от кухнята, и си взе сандвич. Вечно беше гладен той човек. И докато през първите две години работа в криминалния отдел още си носеше от къщи кутии и пакети със сандвичи и пирожки, които постоянно дъвчеше, сега започна да се стеснява и стоически понасяше мъките на глада. Но при всяка възможност омиташе всичко, което му паднеше.

— Така се прави — обясни Геннадий, като гледаше с нескрита насмешка младия си колега, — всичко се смята за метал и камъни с някакъв определен цвят, докато експертите не установят какви точно камъни и метал представляват. Може да са изкуствени, масова бижутерия. И дори най-вероятно случаят е именно такъв. Та вие не сте бижутери, нима можете на око да определите какво ви показват?

— Но нали Женя каза... — предпазливо се опита да възрази Дорожкина-старша.

— И вие веднага ги назовахте — позасмя се Колосенцев. — Откъде вашата приятелка може да има такъв накит? Да не би да си мислите, че го дават под наем за три копейки? Определено ще вземат залог колкото е пълната стойност на изделието, а то струва луди пари, ако всичко в него е такова, каквото ми го изредихте тук. Откъде ще има тя толкова пари? Да не е случайно нелегална милионерка? И е носела такова скъпо колие в чантата си в метрото?

— Не, мъжът ѝ е... богат... и изобщо...

— Какъв мъж?

— Говоря за Игор Панкрашин, той създаде фонд за помощ на децата, голям бизнесмен е, има много пари. И Женя не е пътувала с метрото, нищо подобно, шофьорът я взеше. Игор ѝ беше дал кола с шофьор.

— Не ме размивайте — тросна се Колосенцев, — как такъв човек може да има такава съпруга? Сигурно просто са съименници.

— Не, не, какво говорите — разпалено и припряно заговори Татяна Петровна, — ние познаваме Игор от млади години, с Женя работихме в една организация дълги години, ходехме си на гости семейно, още при съветската власт, докато накрая Игор се захвана с бизнес и забогатя. Тогава вече престанах да гостувам на Женя, само тя идваше вкъщи.

Колосенцев отвори паспорта на убитата и внимателно разчете печата за регистрирания брак. Всичко съвпада, регистриран е бракът ѝ с И. Н. Панкрашин. И все пак той се съмняваше.

— Защо вашата приятелка е така странно облечена?

— Защо да е странно? — прозвуча неподправено учудване в гласа на Татяна Дорожкина. — Нормално си е облечена, както винаги се е обличала. Ами че ние всички се обличаме така. Какво му е странното?

— Ами всичко е странно, уважаема Татяна Петровна! — ядосано каза оперативният работник. — Щом има толкова богат съпруг, защо няма никакви собствени накити? Защо носи грейка, купена от евтин магазин, защо обувката ѝ са толкова износени, че дори е трудно да се разбере през коя година са произведени. Съпругите на бизнесмените и ръководителите на фондове не са такива, ще ми простите, не искам да обидя лично вас, но трябва да установя истината, а всичко, което ми разказвате тук, някак не прилича на истина.

Татяна Дорожкина започна многословно да обяснява, че Женя винаги си е била такава, не носела накити, не си купувала скъпи дрехи, тези неща не я интересували. Трудно било за вярване, но било именно така. Тя била истинска съпруга и майка, най-важното за нея било семейството, децата, те с Игор имали четири деца и три внучета, тя била свикнала да ги дундурка, да се занимава с домакинството и възпитанието на децата, а не с дрънкулки и модни парцалки.

Колосенцев въздъхна: ах, тези женоря! Главите им вечно са натъпкани с някакви глупости... Дрънка пълни идиотщини и сама си вярва. Нещо повече, надява се, че и другите ще повярват. Но щом Панкрашина е носела със себе си колие, напълно е възможно именно то да е било истинската цел на престъпника, а не портмонето или мобилният телефон. Значи на първо място под подозрение трябва да бъдат хората, които са знаели, че потърпевщата е носела накита в чантата си. Дали в действителност е бил истински, или не — това е второстепенен въпрос, важното е, че тя е уверявала всички, че е истински, тоест и престъпникът трябва да е повярвал в това. Първите заподозрени са от семейството на убитата жена, но това е някак твърде малко вероятно: защо да убиват майка си, след като баща им има много повече пари? Вторите са майката и дъщерята Дорожкини. Но те твърдят, че са седели в апартамента и не са излизали, потвърждават го съседката и съпругът ѝ. Вярно, убедително е, но нещо не се връзва.

— Панкрашина е звъннала по домофона — престорено небрежно подзе Геннадий, — вие сте ѝ отворили вратата на входа, а тя не се е качила в апартамента. Защо не се разтревожихте? Защо не излязохте на стълбите? Защо останахте вътре в дома си, докато не чухте шум и гласове на стълбището? Та нали е минало твърде много време.

Татяна Дорожкина го гледаше стъписано и недоумяващо.

— Но Женя никога не звънеше по домофона, тя отдавна знаеше кода и винаги си отваряше сама.

Жалко. Така хубаво можеше да се хване за тоя домофон, можеше да пъхне в малката цепнатина остро клинче и да ги разобличи... Не стана. Добре, да продължим.

Оперативните работници благодариха на свидетелите и тръгнаха да излизат. Роман Дзюба, облян в червенина от притеснение, все пак задигна от чинията последния сандвич с кашкавал и го дояждаше вече в движение.

— Гледай сега какво излиза — говореше Геннадий, докато слизаха по стълбището от осмия към първия етаж, тъй като асансьорът още беше блокиран, за да не пречат слизащите отгоре обитатели на работата на следствено-оперативната група. — С Дорожкини не извадихме късмет. Следващият заподозрян е шофьорът, който не може да не е знаел, че госпожата завчера е ходила в бутика за колието и днес е трябвало да го върне. Той я е докарал до блока на Дорожкини, влязъл е с нея във входа, убил я е, взел е колието и си е заминал. Така че хайде, Роман, свържи се със съпруга на потърпевшата, разпитай го за шофьора. И стига си се тъпкал, скоро няма да можеш да влизаш през вратите. Или се надяваш, че Лена ще ти обърне внимание заради необикновената ти душа? Лена е обикновено момиче, не по-добро и не по-умно от другите, на нея фигура ѝ дай, а не богатство от душевни качества. Момичетата обичат красивите и преуспели мъже, а не дебелите и смешните, имай го предвид. На твое място отдавна да съм се постарал да отслабна или пък да съм престанал да се зазяпвам по Лена. Че накрая ще взема да ти я измъкна под носа, не може да не си забелязал как ме оглежда. Ще я сваля и ще я зарежа след месец. Много ли ще ти е дотрябвала — вече прелъстена и изоставена, както са казвали навремето?

Дзюба се нацупи. Вече две години безнадеждно страдаше по Лена Риженко, дъщерята на Надежда Игоревна, следователката от следствения комитет. А Лена харесваше Геннадий Колосенцев, красавеца с отнесен поглед, който беше абсолютно равнодушен към нея — не го интересуваше нищо, освен игрите. И макар че момичето не му беше притрябвало и не го вълнуваше, той не пропускаше възможност да ядоса Роман и да пробуди у него ужасна ревност.

Офисът на Игор Николаевич Панкрашин се намирал в многоетажен бизнес център. В приемната, освен секретарката седеше мъж, облечен с яке, лицето му беше напрегнато и бледо, пръстите на ръцете му бяха трескаво вкопчени в коленете.

— Ние сме от милицията — представи се Колосенцев. — Трябваше да ви се обадят...

— Да, да. — Секретарката, дама на средна възраст и много делова наглед, явно беше притеснена: очевидно скръбната вест за

гибелта на съпругата на шефа вече беше плъзнала навсякъде. — Почакайте малко, Игор Николаевич получи сърдечен пристъп, извикахме лекар от медицинския пункт... Той нареди да намерим шофьора на Евгения Василичевна, така че ето го. — Тя кимна към мъжа с якето.

При тези думи шофьорът трепна и вдигна към оперативните работници пълни с ужас очи.

— Поеми шофьора — изкомандва Колосенцев на Дзюба, — а аз ще почакам да вляза при Панкрашин.

И веднага отправи към секретарката една от своите най-предразполагащи усмивки:

— Ще ви се намери ли някъде местенце, където моят колега да си поговори с шофьора?

— Ще ви отключи стаята за преговори, сега е свободна — кимна секретарката.

Роман влезе в просторната, добре проветрена стая и седна зад тясната страна на дългата маса. След него плахо влезе шофьорът — така се тресеше, че едва пристъпваше. За секунда замря на вратата, после с колеблива стъпка отиде до противоположния край на масата.

— Не сядайте толкова далече — меко издума Дзюба, — че ще трябва да си викаме. Седнете по-наблизо.

Десетина минути минаха, докато шофьорът на име Шилев се съвзе и си върна способността да говори що-годе разбираемо. Дзюба имаше опит в оперативната работа — макар и кратък, но все пак напълно достатъчен, за да разбира: при разговор със служител на полицията човек може страшно да се притеснява поради много причини и съучастието в престъпление е само една от тях. Само една. Тя не може да се пренебрегва, но и не бива да забравяме за другите възможни причини. „Никога не притискай човека, когато разговаряш с него за пръв път — беше го учил Геннадий Колосенцев. — Дори да имаш изобилие от доказателства, дори да си стопроцентово сигурен, че е виновен. Съблазънта да изтръгнеш от престъпника признание от раз е много силна, особено когато си млад, на тази съблазън не умеят да се противопоставят дори много стари оперативни работници. Но човек не бива в никакъв случай да се поддава на това чувство. Това е тактически неграмотно. Първият разговор винаги трябва да бъде мек, спокоен, доброжелателен. Остави човека да се отпусне. Ако не е

виновен — значи всичко е наред. А пък ако е виновен — ще загуби бдителността си и тъкмо на теб ще поднесе на тепсия купчина доказателства за престъплението. Колкото повече доказателства, толкова по-добре — и следователите доволни, и нашите началници, и съдът няма да има претенции към нас.“

— Към 11 часа сутринта закарах Евгения Василиевна до приятелката ѝ в района на Речната гара, тя често ходеше там — твърдо заяви Шилов. — Попита ме кога трябва да тръгнем от къщи, за да бъдем на Речната най-късно до единайсет, аз пресметнах, прецених трафика по това време на деня и се разбрахме да я чакам с колата в девет и четирийсет и пет сутринта. Евгения Василиевна излезе навреме, аз я закарах до Речната гара и си заминах. Тя ми заръча да я взема оттам в 16 часа. Нищо повече не знам.

— Панкрашина каза ли ви къде ще я откарате след 16 часа от Речната гара?

— Не, не ми каза. Тя никога не ми говореше за плановете си. Но аз помислих, че ще се прибираме вкъщи.

— Значи не ви е казала за плановете си — замислено повтори Роман. — А какво ви каза? Изобщо, вие разговаряхте ли за нещо с нея?

Шилов сви рамене, в очите му се мярна нещо като горчива усмивка. Е, слава богу, помисли си Дзюба, поне някакво чувство, освен страха.

— За нищо не сме разговаряли. Евгения Василиевна винаги мълчи в колата, не говори с мен. Те с Игор Николаевич и двамата са такива, и неговият шофьор казва, че той винаги мълчи, дори по телефона не разговаря с никого продължително, само „да“, „не“, „обади се по-късно“, „добре, разбрахме се“. Знам, такива хора често се срещат, наплашени са, че шофьорите винаги всичко чуват, винаги всичко знаят и при случай може да ги предадат. Явно е научил и Евгения Василиевна да се държи така.

— Вие единственият шофьор на Панкрашина ли сте? Или има и втори, с когото се сменят?

— Не, аз работя сам. През ден, както е редът.

— Защо така? — поинтересува се Дзюба.

— Според нормативите една кола трябва да се обслужва от двама шофьори — започна да обяснява Шилов, вече окончателно успокоен: ставаше дума за добре позната и напълно безопасна материя. — Но

Евгения Василиевна каза, че да се плаща заплата на двама шофьори е прекалено разточително, това изобщо не е необходимо, нека работи само един, тя ще използва колата през ден, това напълно я задоволява.

— Ясно. А ако все пак станеше нужда да пътува донякъде във вашия неработен ден?

— Ами... — На това място Шилов дори рискува да се усмихне. — Игор Николаевич разполага с шофьори, винаги може да й отпусне колата си, ако самият той не я използва.

— Ами ако я използва? — продължи да разпитва Роман.

— Нали имат и деца, три големи, всички карат коли — разпери ръце Шилов. — Ако има нещо спешно, винаги биха помогнали.

— Добре, а завчера, в понеделник? Работихте ли?

— Да, завчера и днес работих, вчера почивах.

— Разкажете ми подробно кога и докъде пътувахте с Панкрашина на 19 ноември, в понеделник?

— Завчера... Закарах Евгения Василиевна пак там, на Речната гара, при приятелката й.

— Кога по-точно?

— Към 15 часа, плюс-минус десет минути.

— Кога я взехте после?

— Към 19 часа. Не, малко по-късно. Евгения Василиевна каза да отида в 19 часа. Пристигнах и чаках около 20–30 минути. Тя излезе и я закарах вкъщи.

— А в какъв бутик сте ходили в понеделник?

Дзюба не се имаше за силен физиономист, но в този момент беше готов да си заложи главата: шофьорът Шилов нямаше никаква представа за какво го питат.

— В никакъв — слисано проточи той. — Не сме ходили изобщо никъде, освен на Речната гара. И никъде не сме спирали. Качих Евгения Василиевна към един и половина пред дома й и я закарах на Речната към 15 часа, някъде към седем и половина я взех и я закарах вкъщи. В никакви бутици и изобщо в никакви магазини не се е отбивала.

Колко интересно! Откъде тогава е взела колието, което е показала на приятелката си Дорожкина и на нейната дъщеря? Откъде, щом никъде не е ходила, никъде не се е отбивала и изобщо не е слизала от колата? От къщи ли си го е донесла? Това е вариант, но

хилав: защо е трябвало да носи накита у приятелката си? За да се похвали? И откъде Панкрашина изобщо се е сдобила с това колие, дяволите го взели! И защо е излъгала Дорожкина, като е казала „днес го взех под наем“? Вярно, може и да го е взела под наем, само че явно не „днес“, тоест не в понеделник, 19 ноември. Какъв смисъл е имало от тази дребна лъжа, толкова невинна на пръв поглед?

Или все пак шофьорът Шилов лъже?

— А изобщо до какви места пътувахте с Евгения Василиевна?

— Само до нейни приятелки, до магазини, до пазара, до поликлиниката и естествено, до децата ѝ, които живеят отделно. В смисъл — трите големи, които си имат свои семейства, а малката дъщеря още живее с родителите си, учи в гимназията.

— Добре — прелисти Роман плътно изписаната страница от бележника, — вие къде отидохте от дома на Дорожкина днес сутринта?

Явно фамилното име на Татяна Петровна Дорожкина шофьорът също чуваше за пръв път.

— От чий дом? — попита той.

— На Речната гара живее приятелка на Евгения Василиевна, фамилното ѝ име е Дорожкина — невъзмутимо поясни оперативният работник. — Не знаете ли?

— Не. Нали ви казвам: Евгения Василиевна почти не разговаряше с мен, казваше ми само маршрута и кога да я взема.

— Та къде отидохте, след като закарахте Панкрашина на Речната гара, до блока на нейната приятелка?

— Върнах се в базата. В гаража. Такъв е редът.

— Кой ви видя там? Кой може да потвърди, че сте били там?

— Ами всички. Нали се обаждаме кога излизаме и кога се прибираме, в дневника записват точния час.

За да убиеш, не ти е нужно много време. Влизаш с Панкрашина във входа, забиваш ѝ ножа, прибираш ценностите и... Какво? Връщаш се в гаража, сякаш нищо не е било? С все парите, мобилния телефон и колието от трупа? Малко вероятно. Той трябва да ги е отнесъл и скрил някъде, а за това е нужно време. Предвид задръстванията е бил нужен поне половин час, за да направи малко отклонение от маршрута. А може пък мястото, където е скрил откраднатото, да се намира някъде

по пътя от Речната гара към гаража и тогава не е било нужно никакво отклоняване. Добре, няма къде да отиде, всичко ще проверим.

— Спомнете си, ако обичате: ето, Евгения Василиевна слиза от колата...

— Така — кимна Шилов.

— Отива до входа...

— Така...

— И се обажда по домофона — коварно продължи Роман. — Веднага ли й отвориха? Дълго ли чака тя, преди да влезе във входа?

— Тя изобщо не чака — леко учудено отговори Шилов. — Стигна до вратата и веднага започна да натиска бутоните, после дръпна вратата.

— Бутоните ли? — попита Дзюба. — Или само един бутон — на домофона?

— Не, не, набираше код, определено. Тя знаеше кодовете на домофоните на всички свои приятелки, отдавна го бях забелязал, та дори отначало се чудех: толкова обикновена наглед жена, а помни толкова много цифри.

Значи Татьяна Дорожкина беше казала истината: не е знаела, че Панкрашина е влязла във входа. Добре, да продължим.

— Да видяхте някой подозрителен човек край входа? Някой да е влязъл веднага след Евгения Василиевна?

— Не, никого не видях.

— Къде се намира вашият гараж?

— Ами тук — Шилов, кой знае защо, посочи с ръка към пода, — това е подземен гараж, под тази сграда.

Дзюба помоли шофьора да опише маршрута, по който се е придвижил от Речната гара до гаража, след което заедно с него слезе на етаж „минус първи“, за да провери показанията му и да види дневника за тръгванията и пристиганията. Всичко се потвърди — колата беше влязла точно 48 минути след като от нея бе слязла Панкрашина. Много добро време за такъв маршрут, защото ако нямаш късмет, може и два часа и половина да пътуваш, докато по свободен, чист път времето е 15–20 минути.

Роман не беше доволен от себе си. От една страна, излизаше, че Шилов няма отношение към убийството. А от друга, не се намери и нищо, което стопроцентово да го оправдава. Ако продължеше да

разработва тази версия, трябваше да търси свидетели, които са видели как колата е стигнала до блока на Дорожкина, как е слязла Панкрашина, и да ги разпитва дали след пътничката от колата не е слязъл и шофьорът. Пипкава работа! Тоест самият Роман Дзюба беше готов да свърши и нея, и десет пъти по-трудоемка работа, обаче Геннадий... Ако му предложи да потърсят такива свидетели, Гена направо ще пречука младия си колега.

След като изпрати Дзюба да разпитва шофьора, Геннадий Колосенцев се намести удобно в приемната, подпря глава на стената и моментално заспа. Той умееше да заспива във всякаква обстановка, като откъсваше за такава почивка поне две-три минути, защото му се спеше постоянно, също както Роман Дзюба беше постоянно гладен. Този път успя да дремне за кратко: след няколко минути от кабинета на Игор Панкрашин излезе лекарят. Колосенцев се протегна, сладко се прозя и влезе при съпруга на убитата жена.

Силната миризма на лекарства за сърце буквално зашемети Геннадий, дори за момент дъхът му секна. Игор Николаевич Панкрашин полулежеше на дивана, много блед, с покрито с капчици пот чело, разхлабена вратовръзка и разкопчана до средата на гърдите риза. Той с усилие извърна глава към влезлия в кабинета Колосенцев, веднага разпозна в него полицая и умоляващо забърбори:

— Кажете ми, че не е вярно. Сбъркали сте, нали? Убили са не Женя, а някоя друга жена със същото име... Фамилното ми име не е рядко, обикновено руско име, стотици хиляди го носят...

Опитваше се с помощта на думите да превърне страшната реалност просто в лош сън, който, естествено, ще свърши и всичко ще си остане каквото е било и преди. Колосенцев често бе срещал такова явление и знаеше как да се държи в такива случаи.

След няколко минути Геннадий започна да задава въпросите си. Игор Панкрашин, вече със закопчана риза, но все така без вратовръзка, седеше прегърбен на дивана и разказваше за своята загинала съпруга. Геннадий го слушаше, без да го прекъсва. После попита за накита.

— Да, имаше едно колие — безучастно кимна бизнесменът. — Женя каза, че го е взела от някакъв бутик, който давал накити под наем. Аз не разбирах защо не е купила колието, нали й бях дал пари,

напълно достатъчни, за да си купи нещо прилично, но тя пак беше решила да спести и го беше взела под наем. По-добре, каза, да купя нещо за подарък на Оксана, отколкото да пилея парите за дрънкулки. Не можеше и не можеше да свикне, че семейството ни разполага с пари.

— Коя е тази Оксана? — поинтересува се оперативният работник.

— Най-голямата внучка. Защото ние имаме четири деца и вече трима внуци.

— Кой друг от семейството ви знаеше, че Евгения Василиевна е донесла колието? На кого е казала? На кого го е показала? Може би на децата, на съседки, на приятелки?

Панкрашин вяло сви рамене, очите му бяха мътни и изобщо, личеше си колко зле се чувства.

— Нямам представа на кого може да е казала за това по телефона, а онзи ден никой от децата не е идвал... освен Нина, но тя живее с нас, така че... Нина определено е видяла колието.

Внезапно устните му се свиха, лицето се вкамени, гърбът се изправи.

— А вие защо питате? Нима подозирате... Как смеете! — Игор Николаевич повиши глас и моментално се превърна от болен и смазан от мъка човек в шеф, в ръководител. — Вие какво си мислите — като децата са осиновени, та по-малко ли обичат родителите си от родните? Как изобщо ви се обърна езикът да ме питате нещо такова?

Ново двайсет! Осиновени деца? Интересно. Дорожкина, кой знае защо, не спомена за това. Вярно, тайната на осиновяването и тъй нататък, тя може и да не е знаела, а и да е знаела, не е имала право да разгласява тайната пред първия срещнат. Но защо тогава самият Панкрашин говори за това абсолютно открито? Родителите на осиновени деца не се държат така.

— Защо, децата ви осиновени ли са?

Панкрашин кимна.

— Двете. Отначало се родиха синът и дъщеря ни, а когато те пораснаха, взехме едно десетгодишно момче, а после и Нина, тя беше на осем години.

Виж ти, колко странно! Доколкото Колосенцев знаеше, осиновителите се стараят да вземат съвсем малки деца, бебета, които

ще смятат, че са им родни. А тук — десетгодишно, осемгодишно...

— Игор Николаевич, а защо сте вземали толкова големи деца? — попита той любопитно. — Обикновено хората се стараят да вземат мънички, та детето изобщо да не знае, че е осиновено.

Панкрашин поклати глава — дали като отрицание на това, което каза Генадий, дали пък като възражение на някакъв невидим събеседник.

— Ние не сме си поставяли такава задача. Нека детето знае, че не сме му родни, какво значение има? Хората вземат бебета, когато искат детето за себе си, да имат край себе си същество, което ще ги обича като родни и което те самите ще могат да смятат за свое. Такава егоистична подбуда не се среща винаги, но доста често. А ние вземахме децата просто защото финансовото ни състояние позволяваше да дадем щастливо, нормално детство, образование и професия на дете в неравностойно положение. Така че имаше ли значение на колко е години то? Ето, Нина вече порасна, догодина ще кандидатства в университет, така че ние с Женя мислехме да вземем и още едно дете, имаме сили, здрави сме, и двамата обичаме деца.

И макар че Колосенцев не разбра напълно казаното от Панкрашин, кой знае защо, му стана неудобно и отново заговори за колието:

— Колието, което жена ви донесе от фирмата за вещи под наем, скъпо ли беше?

— Наглед — да, много скъпо — равнодушно произнесе Игор Николаевич. — С много камъни.

— Евгения Васиリエвна каза ли колко струва?

— Не, не я попитах. Та това нямаше значение. Тя каза, че наемът за колието за две денонощия не бил висок. Има ли някакво значение колко струва една вещ, щом не я купуваш?

Така де, резонно.

— А вие можете ли да различите на око истинските камъни и златото от фалшивите?

— Разбира се, че не, нито съм бижутер, нито съм специалист. Пък и не съм разглеждал много-много това колие, Женя ми го показва, погледнах го, убедих се, че наглед е що-годе достойно за мероприятияето, на което трябваше да присъстваме, попитах колко струва, мислех, че го е купила, но Женя каза, че го е взела под наем и е

платила нищо и никакви пари, та това всъщност беше всичко. Спомням си, че смърх Женья, задето е толкова пестелива, но... Не сме се карали за това. Дори не пипнах колието. Има ли основания да смятаме, че е било фалшиво?

— Не — успокояващо се усмихна Колосенцев, — попитах просто така. Евгения Василичка каза ли ви откъде именно, от кой бутик е взела под наем колието?

— Не ми каза. И през ум не ми е минало, че трябва да я попитам. Има ли значение? Такива бутици съществуват, знам, често ги използват младите момичета, които се омъжват. Още нямат собствени пари и съответно скъпоценности, а им се иска да изглеждат добре в сватбения си ден...

Той замълча и отнесено се загледа през прозореца.

Последваха обичайните в такива случаи въпроси: води ли се на името на Евгения Василичка някаква собственост? Имала ли е никакви собствени средства? Кой може да е бил материално заинтересован от нейната смърт? Отговорите на Панкрашин бяха кратки и точни: жена му не е имала никаква собственост. Нищо. Всичко се е водело на името на Игор Николаевич. И апартаментът, и вилата, и сметките в банки. В случай на смърт на Евгения Василичка децата наравно със съпруга ѝ унаследяват нейната „съпругеска част“, но това едва ли има някакъв смисъл, защото Панкрашин се грижи за всички свои пораснали деца, помага им с работа, жилища, образование и изобщо, щедро ги финансира. Значи работата със сигурност е в колието и трябва много внимателно да се разследва кой може да е знаел, че днес сутринта Евгения Панкрашина ще отиде на Речната гара у приятелката си, като носи със себе си украшението, което по-късно същия следобед вече няма да е у нея.

Оперативните работници излязоха от бизнес центъра и се качиха в колата на Колосенцев. Дзюба тъжно се вслуша в себе си и разбра, че е нетърпимо гладен. Но ще трябва да търпи, за да не си докара подигравките на Гена, които с натрупването на умората стават все по-зълчни и обидни.

— Накъде сега? — предпазливо попита Роман с тайната надежда, че колегата му също е огладнял и сега ще предложи да се

отбият някъде, където биха могли бързо, евтино и хубаво да хапнат.

— Сега, Ромчик, с теб отново отиваме на Речната гара у майката и щерката, у Дорожкини. Нещо не ми харесва цялата тая история. Не ми се връзват нещата.

Вярно е, помисли си Дзюба, не се връзват. Бяха си разменили информацията, получена от шофьора Шилов и от съпруга на потърпевшата, и някак всичко излизаше... не гладко. Грапаво. Значи трябваше да изчистят неяснотите.

— Ти вземи да звънеш на тези Дорожкини — изкомандва Генадий и изнесе колата на съответното пътно платно, — кажи им да си стоят вкъщи и никъде да не излизат.

— Ами ако ги няма?

— Звъни им на мобилните, нали си записа номерата. Виж къде се намират тези квачки, там ще отидем.

Но Татяна Петровна и Светлана Дорожкини се оказаха вкъщи.

— Сърцето на мама... — угрижено каза в слушалката момичето. — Страх ме е да я оставя сама. Така че щом трябва, елате, когато искате.

Татяна Петровна лежеше на дивана, завита с одеяло, но въпреки това личеше, че е със същите дрехи, с които ги бе посрещнала сутринта. Очите ѝ бяха зачервени, явно много бе плакала. Виж, Светлана се беше преоблякла, сега вместо свободния домашен панталон и дългата широка туника носеше впити дънки и прилепнал джемпър, който изтъкваше всичките несъмнени достойнства на нейното едро, гъвкаво и стегнато тяло. Интересно, неволно си помисли Дзюба, заради Гена ли се е преоблякла, или просто така?

— Да започнем от понеделника — предложи Колосенцев, когато Роман се настани до масата в стаята и отвори бележника си. — Ако обичате, колкото може по-подробно, желателно е дори минута по минута. Кога и при какви обстоятелства се бяхте разбрали с Евгения Панкрашина да се видите в понеделник, 19 ноември?

Дорожкина-старша въздъхна и започна да разказва. Женя ѝ се обадила по телефона предната вечер, в неделя, и каза, че иска да дойде на гости у Дорожкини утре, тоест в понеделник, следобед, към три часа. Татяна Дорожкина имала за понеделник съвсем определени планове: за 15 часа била записана за фризьор — подстригване и боядисване, искала да си оправи косата за рождения ден на дъщеря си,

след което смятала да отиде в болницата да навести болна роднина. Посещението на Женя никак не се вписвало в този график, което Дорожкина със съжаление съобщила на старата си приятелка, като ѝ предложила да отложи срещата им за друг ден. Евгения Василичевна обаче незнайно защо много се разстроила и взела да говори, че скоро няма да има възможност да дойде у Дорожкина, а ужасно се затъжила и искала непременно да се видят, та дали Таня не може да отмени тези свои планове... Да отмени посещенията във фризьорския салон и да го отложи за друго време преди рождения ден се оказало невъзможно — фризьорката, при която Татьяна Петровна ходела постоянно, работела само в понеделник, бил ѝ последният ден преди отпуска по майчинство. А болницата... Какво пък, в болницата можела да отиде и във вторник. Подстригването и боядисването отнемат обикновено около два часа, затова Татьяна Дорожкина уверено обещала на приятелката си Женя към пет часа вечер да си бъде вкъщи.

— В гласа ѝ се долавяха дори сълзи — говореше Татьяна Петровна, — когато ѝ казах, че в понеделник съм заета. Дожаля ми за нея... В края на краищата приятелството е по-важно от плановете, нали така? А колко се зарадва, когато казах, че ще си бъда вкъщи в пет часа!

Жената отново тихичко заплака и стеснително се постара да прикрие сбръчканото си, мокро от сълзите лице с крайчеца на карираното одеяло.

— Какво стана после? — невъзмутимо попита Колосенцев. — Успяхте ли да се приберете до пет часа?

— Да, дойдох си някъде към пет без десет или може би без пет. Фризьорският салон е на съседната улица, бързо се прибрах.

— А Евгения Василичевна?

Роман старателно записваше, почувствал в гърдите си приятния хлад, който се появяваше винаги, когато той имаше чувството, че със сигурност може да предскаже следващата реплика на събеседника. И ако репликата се оказваше именно такава, каквато я бе очаквал, в подобни мигове младият оперативен работник се чувстваше необикновено прозорлив, като човек с невероятна интуиция. Израстваше в собствените си очи. Ето, сега Татьяна Дорожкина ще каже, че „Женя вече беше у нас и със Света пиеха чай“. А ако в пет часа Светлана още не се е била прибрала, ще се окаже, че Женя е

стояла на стълбището пред апартамента и я е чакала. Просто другояче не можеше да бъде, нали шофьорът Шилов ясно и разбрано бе заявил: Панкрашина се качи в колата в един и половина и към три я оставих пред блока, където живее Дорожкина. В три, не в пет. В седемнайсет часа Шилов изобщо си е бил вече в гаража, за което говорят бележките в дневника: пристигнал в 16,20, отпътувал в 17,30. За час и двайсет минути е стигнал от Речната гара до бизнес центъра, час и трийсет минути преди определеното време е тръгнал да вземе жената от Речната гара. Всичко е логично. Само не е ясно защо Панкрашина е пристигнала у приятелката си в три часа, след като ясно са ѝ казали: Дорожкина няма да си е вкъщи преди пет. За какво ѝ е било да виси два часа във входа! Впрочем може Евгения Василичевна да се е свързала със Светлана по телефона и като е научила, че тя ще си бъде вкъщи, да е пристигнала по-рано...

Ала отговора, който даде Татяна Дорожкина, Роман изобщо не беше очаквал:

— А Женя дойде към пет и петнайсет.

— Сигурна ли сте? — възкликна смаяният Дзюба. — Да не бъркате нещо?

Колосенцев му хвърли унищожителен поглед — сиреч ти нямаш думата, разпитът се води от старшия и по-опитен колега, а твоята работа, хлапако, е да си записваш и да не се обаждаш, докато не ти изкомандват нещо друго.

— Нищо не бъркаме! — със сърдит тон се намеси Светлана. — Аз си бях вкъщи, работата ми е на смени, денонощие работя, три почивам, работих в неделя и понеделник, вторник и сряда са ми почивни. Така че си бях вкъщи, мама се прибра няколко минути преди пет, това е абсолютно точно, защото се бях приготвила да ходя в болницата и да се прибера късно, затова, когато тя дойде, специално погледнах часовника: боже, кога стана вечер, изобщо не съм забелязала. И навън още не беше тъмно, затова се учудих и погледнах часовника да се уверя. А мама каза, че леля Женя трябва да дойде в пет.

— И какво стана после? — с нескрито любопитство попита Колосенцев.

— После аз казах, че щом леля Женя ще дойде сега, трябва бързо да разтребим в кухнята и да приготвим някаква почерпка, все пак

гостенка ще идва. И двете с мама се захванахме да действаме в кухнята. Мама изми чиниите, аз измих пода, започнахме бързо да режем зеленчуци за салата и точно тогава леля Женя пристигна. Минали са петнайсетина минути, след като мама се прибра, е, максимум двацет.

Колосенцев махна с ръка на Роман, което означаваше: спри да пишеш и излез в антрето. Дзюба послушно стана от масата. След него излезе Геннадий.

— Бързо във фризьорския салон, провери показанията на Дорожкина.

Роман с удоволствие излезе навън, като предвкушаваше възможността някъде по пътя да намери нещо за ядене, което би могъл да хапне в движение. Та Гена да не разбере и да не му се подиграва.

Провървя му: до кръстовището имаше павилион „Малкото картофче“. Храната му стигна точно за из път до фризьорския салон, който наистина се намираще съвсем близо. Фризьорката, която бе подстригала и боядисала косата на Татяна Дорожкина, разбира се, я нямаше — тя наистина беше излязла в майчинство, но администраторката на салона си спомняше прекрасно: показва му книгата за предварително записване, където срещу графата „15,00“ стоеше името на Дорожкина и бележка: подстригване, боядисване, 2 часа. За 17 часа беше записана друга клиентка и след като фризьорката е обслужила Дорожкина, е щяло да остане малко време, през което тя да пийне чашка кафе от автомата, който се намираще тук, във вестибюла, и дори да изпуши една цигара на външното стълбище. Излизаше, че Татяна Петровна не е изопачила нищо в своите показания — наистина е била във фризьорския салон, излязла е отук към пет без петнайсет и след пет до седем минути си е била вкъщи.

Изядените в движение вкусни топли картофки му бяха придали сили и обратно към Дорожкини Роман Дзюба полетя почти бегом. Колосенцев вече го чакаше на улицата и физиономията му беше някак странна.

— Какво научи? — попита той кратко.

— Всичко се потвърди, Дорожкина е била в салона и си е тръгнала от него към пет без петнайсет.

— А при мен се получи страшна бъркотия — загадъчно тръсна Геннадий. — Качвай се в колата, ще ти разкажа.

Докато Роман го нямало, майката и дъщерята Дорожкини разказали за Евгения Панкрашина нещо много странно. Понякога тя идвала на гости при старата си приятелка, седяла известно време, бърбурели си, а после си тръгвала с думите, че трябва да прескочи до магазина или до поликлиниката, или някъде другаде, но непременно ще се върне. И което било най-любопитното — наистина се връщала, пиели чай, бърбурели си с Татяна. Всичко било както обикновено. И това се повтаряло доста пъти. Понякога идвала и после си тръгвала за къщи, а понякога ставало и така — необяснимо излизала и пак се връщала.

— Шофьорът разказа ли ти нещо подобно?

Роман отрицателно завъртя глава.

— Не. Нито звук. Ако вярваме на думите му, Панкрашина винаги е пътувала до известни места и по разбираеми причини. Никакви „дотам, после оттам до еди-къде си, после пак дотам“ не е имало. Впрочем може и да не съм задал правилно въпроса... Нали не знаех, че трябва да акцентирам на това — взе да се оправдава младият оперативен работник. — Слушай, а може той Шилов, шофьорът, да ѝ е бил любовник?

— Чий любовник? — не разбра Колосенцев.

— На Панкрашина, на коя друга!

Генадий избухна в смях.

— Да не ти хлопа дъската, Роман? Какъв любовник може да е имала тази Панкрашина? Нали я видя. Такива лелки нямат любовници, те имат само деца и внуци. Понякога и съпрузи, ако са извадили голям късмет. Само не и любовници. Как изобщо можа да ти хрумне? Голям фантазьор си!

— Не, почакай, Генадий — не мирясваше Роман, — ето, чуй само...

— Ти ме чуй, момченце — сърдито го прекъсна Колосенцев. — Излапа ли всички сандвичи на Дорожкини? Излапа ги. И сега, докато търчеше към фризьорския салон, не си отказа удоволствието, още миришеш на картофи.

При тези думи Дзюба за кой ли път този ден стана моравочервен и се прокле, задето не се бе сетил да съдвече една дъвка. Изложи се.

— Аз обаче умирам от глад. Ето защо сега с теб ще се отбием някъде, аз ще лапам, а ти, от мен да мине, ще ми обясниш своите

безумни фантазии. Но докато не започна да ям, не изричай нито дума, иначе ще те банна до края на живота си.

Тази думичка — „банна“ — бе влязла в лексикона на Колосенцев от компютърните игри и ужасно дразнеше Роман. В играта, доколкото разбираше Дзюба, тя означавала забраняване на възможността да се играе, а в реалността в устата на Геннадий заменяше целия широк спектър глаголи, означаващи насилствено прекратяване на живота. Ще те убия, ще те заколя, ще те удуша, ще ти откъсна главата, ще те обеса и така нататък. Впрочем червенокосият оперативен работник никак не беше наясно с геймърската терминология.

Изминаха две-три пресечки, докато намериха що-годе прилична гостилница, отговаряща на две основни изисквания: бързо обслужване и ниски цени. Въпросът за чистотата изобщо не ги ръководеше, защото и двамата разбираха: бързината и евтинията обикновено не предполагат и чистота. Въпреки изядените преди малко картофи („проклетите да са!“) Роман натрупа на таблата не по-малко храна от тази на колегата си и с това заслужи неговата поредна презрително насмешлива нападка.

— Добре, давай сега — милостиво разреши Колосенцев, след като се справи с чинията топла гъста супа. Между другото, здравата пресолена.

— Разбираш ли, Гена, помислих си, че ако Дорожкина казва истината, а шофьорът лъже, за това може да има само едно обяснение: той прикрива Панкрашина. Иначе защо да лъже?

Геннадий погледна колегата си с интерес.

— Така. И после какво?

— Ами после следва въпросът: защо я прикрива? Той знае за тези странни излизания от дома на приятелката ѝ, защото именно той я е карал с колата, където е искала, но мълчи. Защо мълчи?

— Защо според тебе? Защото ѝ е любовник, така ли?

— Разбира се! — Яркосините очи на Роман святкаха. — Той ѝ е бил любовник и са ходели да се чукат. В смисъл, правели са си срещи в някоя квартира.

Колосенцев го погледна замислено.

— Не си глупак, Рома. Дори бих те похвалил за съобразителността ти, ако не изникваше един въпрос, много прост, но изискващ отговор: а защо Панкрашина се е връщала у приятелката си?

Отива у приятелката, тръгва си от приятелката. Качва се в колата, отиват в квартирата, гушкат се с шофьорчето, след което той тихо и мирно си я закарва до вкъщи. Защо трябва да се връща у приятелката?

Роман потиснато мълчеше. Така де, за какво ѝ е да се връща? Глупаво е някак... Но все пак във версията за някакъв любовник на Евгения Панкрашина има нещо. Не е задължително това да е шофьорът.

— Разбрах — каза той. — Панкрашина наистина е имала любовник. И той е идвал да я взема от дома на Дорожкина. А после я е докарвал обратно. Тя отново се е качвала у Дорожкина, пиела е чай, говорели са си разни дъра-бъра, а после е идвал шофьорът и я е откарвал вкъщи. Човекът и хабер си е нямал, че тя изобщо е ходила някъде от дома на приятелката си. Панкрашина и съпругът ѝ не са имали вяра на шофьорите си, смятали са, че може да ги предадат, и не са влизали в никакви разговори с тях. И не са споделяли с тях никакви свои тайни. Евгения Василиевна не е имала доверие на своя шофьор, страхувала се е, че той може да я предаде на мъжа ѝ. Ето защо за всички тя е гостувала на приятелката си. Абсолютно за всички, включително за Шилов.

Докато Дзюба произнасяше тази пламенна тирада, Геннадий успя да дояде пържолата с картофено пюре и вече си избърсваше устните със салфетка.

— Сече ти пипето, Рома, все пак съм те понаучил на едно-друго за три години — позасмя се той. — Добре, да приемем като работна версия, че Панкрашина е имала любовник. Какво ни дава това?

— Как какво? Трябва да го издирим. Той може да е бил в течение за колието. И като нищо може да е убил любовницата си, за да ѝ вземе тази скъпа вещ.

Колосенцев помълча, съсредоточен върху вкусовите си усещания, и произнесе присъдата:

— Кафето е помия, не може да се пие, но всичко останало не беше зле, приемливо. Добре, Рома, убеди ме, ще издирваме любовника на нашата потърпевша.

Но мислите на Дзюба летяха по-бързо, отколкото той успяваше да ги озвучава, затова още щом убеди Геннадий, че за убийството може да е виновен любовникът на Евгения Панкрашина, той сам започна да се съмнява в това.

— Гена, а може тя изобщо да не е носила със себе си колието? Може напразно да си съчиняваме разни любовници?

— Как така не го е носила? Ами къде се е дянало тогава? Панкрашина е казала, че ще дойде у Дорожкина да прави торта и после ще отиде да предаде украшението там, откъдето го е взела под наем. Просто не може да не е било у нея.

— Представи си, че го е предала, преди да отиде у Дорожкина? Шофьорът я е взел в 9,45, може да е успяла да прескочи до бутика — упорстваше Дзюба, увлечен по своите току-що родили се съображения.

— Да е отишла без шофьора? — усъмни се Колосенцев. — Ей така, пеша, с метрото? Със скъпо бижу в чантата? Не става.

— Ами ако е взела такси? Или някоя частна кола?

— Пак не става. Всички казват, че Панкрашина е била много пестелива и не си е хвърляла парите на вятъра. Защо да харчи за такси, щом разполага с безплатна кола?

— А може тоя бутик да е бил съвсем близо до дома ѝ — упорито възрази Роман. — И тя набързо да е прескочила до него.

Колосенцев погледна колегата си с одобрение.

— Ще стане човек от тебе. Хайде, любителю на интернета, веди играчката си и проверявай бързичко има ли близо до адреса на Панкрашина подобно заведение, или няма.

Роман радостно зашари с пръст по дисплея на айфона, нещо дълго проучва с присвити очи и физиономията му ставаше все по-огорчена.

— Нито едно — тъжно съобщи той. — В Москва изобщо има малко такива, а във въпросния район — нито едно. Всичките са далече. И всичките работят от десет часа сутринта. А Панкрашина в десет без петнайсет се е качила в колата на Шилов.

— Значи няма да стане човек от тебе — злорадо избъбри Колосенцев, — избързах да те похваля. Не е могла Панкрашина да предаде колието в бутика, значи то е било у нея, а сега — в джоба на убиеца. Няма други варианти.

Той махна с ръка на младичката луничава сервитьорка и поиска сметката, после отвори портфейла си. Дзюба последва примера му. Както отброяваше банкнотите от по петдесет рубли, Роман изведнъж спря и погледна Геннадий:

— Гена, ами как Панкрашина е взела колието от бутика? Шофьорът отрича да е пътувал по такъв повод, в понеделник не я е возил никъде другаде, освен до Дорожкина и според дневника в гаража е така.

— Ами значи го е взела в друг ден — равнодушно отвърна Колосенцев. — Не ме прекъсвай, пак обърках сметките.

— Гена, кой друг ден? Шофьорът изобщо отрича да са ходили за колие — и в понеделник, и в събота, и в който и да е друг ден.

— Значи го е взела в неделя или пък в петък. Махни ми се от главата. Какъв е проблемът изобщо?

— Да е ходила толкова далече без колата? Защо? И да се е прибрала с обществен транспорт, със скъпата вещ в чантата? Да не е луда? Не е искала кола от съпруга си, нали ти ми каза това. Та си мисля: дали пък не са отишли с любовника ѝ да вземат това колие? Тогава той е можел да знае със сигурност какво е то, колко струва и кога тя ще тръгне да го връща.

— Не си измисляй — намръщи се Колосенцев, — в неделя тя е прекарала целия ден с мъжа си, питах го.

— Тогава в петък. Или дори още в сряда. Кога Панкрашин ѝ е дал пари за дрехи и накити?

Геннадий извади своите записки, прегледа разкривените редове.

— В четвъртък, 15 ноември.

— Значи в петък тя може да е отишла със своя любим за колието. Съпругът — на работа, дъщерята — на училище, никой и представа си няма, че тя изобщо е излизала някъде — тържествуващо заключи Роман.

— А за кой дявол е излъгала приятелката си, че го е взела в понеделник, след като го е взела в петък? И на мъжа си е казала същото — не се предаваше Колосенцев, който не можеше да понася никакви усложнения и изненади, увеличаващи обема на работата. — И защо го е занесла в понеделник у Дорожкина?

Роман унило наведе глава.

— Не знам. Нещо не се връзва.

Геннадий рязко се надигна от масата и започна да си облича якето.

— Не се ядосвай, Рома, зарежи тия свои фантазии. Вярно, трябва да се поразровим за любовник, но всичко останало... Не се връзва и толкоз. Добре, да вървим, трябва да отидем до службата. Ще потърсиш

тоя бутик с накитите, там не може да не си спомнят и самата Панкрашина, и гаджето ѝ, ако е имало такава.

Вече бяха изминали половината път, когато Колосенцев заяви:

— Днес сме сряда, трябва да извлечем максимума от четвъртъка и петъка.

— Защо? — не разбра Роман.

— Защото в събота ти ще работиш без мен.

— Защо?

— Защото в събота сутринта застъпвам за денонощие — някак като за нещо подразбиращо се от само себе си съобщи Геннадий.

— Как така за денонощие? — слиса се Дзюба. — Ами че ти дежури само преди три дни.

— Ами смених се, трябва ми почивен ден тази неделя, имам игра, състезания. Така че давай, Роман, стегни се и — напред. И в неделя пак ще се трепеш в горда самота, освен ако не ти дадат някого от московското управление. Ама едва ли, става дума за някаква обикновена лелка, нищо особено, не е важна клечка.

— Да, бе — усъмни се Роман, — ами съпругът ѝ?

— Че какво мъжът ѝ? Не е някой политик, нито пък звезда на журналистиката, дори не е депутат или съдия. Голяма работа — председател на настоятелство на фонд, такива фондове с лопата да ги ринеш. Не е някаква публична фигура, поне аз не съм чувал нищо за него.

— Аз пък съм чувал — упорито възрази младият оперативен работник, — той често дава интервюта, и по радиото говори, и по телевизията, виждал съм го в някакви токшоута за проблемите на детството, майчинството и семейството.

Колосенцев презрително се усмихна.

— Ти не си никакъв критерий, на теб дъската ти хлопа, живееш в интернет, а аз водя нормален човешки живот, в който никой и представа си няма за тоя Панкрашин.

Роман би могъл и да поспори дали Гена Колосенцев води нормален човешки живот... Нима може да се смята за нормален живот, който се състои мъничко от работа и предимно от компютърни игри? Ни съпруга, ни постоянна приятелка, само някакви случайни мацки, за които на Гена му се свиди изгубеното време. Но Дзюба не се реши да спори. По-добре да поговорят за нещо безобидно.

— Гена, днес дежурният следовател възбуди делото, а на кого ще го предадат, не знаеш ли случайно?

Колосенцев се позасмя:

— Аха, ясна е работата, ти мечтаеш делото да отиде при Надежда Игоревна Риженко, тогава ще имаш законен повод да я посещаваш вечер вкъщи, знам те аз тебе. Лена не иска да се среща с тебе, потрябвал си й като на заек стоп сигнал, гонят те през вратата, а ти се вмъкваш през прозореца.

Виж, за това Геннадий имаше право. И отново Роман Дзюба не можеше да разбере да се обижда ли, да се ядосва ли, или да се престори, че не е чул нищо особено.

ТРЕТА ГЛАВА

Антон Сташис за пореден, вероятно вече за стотен път погледна часовника: осем без четвърт. Ако ще води шестгодишния Степан в градината, а десетгодишната си дъщеря Василиса на училище, трябва да излязат от къщи след пет минути, иначе ще закъснее за работа. Защо Елвира още я няма? Та тя трябва да идва в седем и през всичките години, откакто бавачката работи при него, нито веднъж не е закъснявала. Елвира живее извън града и тръгва от дома си много рано с колата, така че по свободните пътища на разсъмване не попада в никакви задръствания. Досега, за толкова години, би трябвало да се е научила да си преценява времето от къщи до дома на Антон! Да не би да ѝ се е случило нещо?

През няколко минути той грабваше телефона и звънеше на бавачката, но чуваше в слушалката само дълги сигнали. Телефонът не беше изключен, намираще се в район с покритие, но Елвира, кой знае защо, не вдигаше.

Впрочем Василиса вече беше достатъчно голяма, училището беше далече, но тя спокойно можеше да стигне до него сама с метрото. Ако се случеше да няма кой да го заведе, самият Антон ходеше сам, без родители, не само на училище от първи клас, но дори и когато беше в предучилищната група на детска градина. Вярно, това се налагаше изключително рядко, защото освен майка и баща той имаше и по-големи брат и сестра, но все пак понякога се случваше и тогава Антон тръгваше сам. И нищо, спокойно се справяше. „Да, но става въпрос за мен — веднага се скастри Антон, — мен ме възпитаваха да бъда самостоятелен, а за своите деца винаги ще се тревожа.“ Къде обаче е Елвира? И защо не се обажда? Поне да го беше предупредила, че ще закъснее. Ако изобщо дойде...

Василиса, напълно облечена, с раница в ръцете, се въртеше край баща си и хленчеше:

— Тате, ще тръгваме ли вече? Горещо ми е!

Степан, който не обичаше да ходи на детска градина, дори нямаше намерение да се облича — делово се въртеше около компютъра с надеждата, че щом бавачката я няма, градината може и да му се размине.

— Василиса, Елвира снощи не е ли споменавала, че днес сутринта трябва да ходи някъде? — попита Антон, докато събуваше домашните пантофи и обуваше обувката си.

— Не, тате.

Момичето се замисли, после подръпна ръкава на баща си и хитро примижала, тихичко каза:

— Знаеш ли, тате, нашата Елвира ходи на срещи.

Антон се смая:

— Откъде ти хрумна? Какви са тия глупости?

— Изобщо не са глупости, с очите си видях как донесе в калъф красива рокля, окачи я в гардероба, а вечерта, когато си тръгваше, я облече. И обувки си носеше в торбичка, взе си и тях. И започна тихичко да разговаря с някого по телефона, дори излиза от стаята, а и лицето ѝ става едно такова...

Антон почувства как всичко в него се вледенява. Нима?... Не, не и не!

— Какво става лицето ѝ? — попита той колкото можа по-спокойно.

Василиса се замисли, потърси подходящите думи, но очевидно не ги намери и реши да се ограничи с мимическа демонстрация — изрисува на облата си муцунка загадъчност.

— Е, ами едно такова — поясни кратко.

— Василиса — строго каза Антон, — да не си измисляш нещо? Може би Елвира просто е отивала на театър с приятелка, затова си е донесла рокля и обувки.

Вася разкопча ципа на якето си и погледна баща си с недетско съжаление.

— Хайде де, тате, да не съм малка? На театър се ходи в седем часа, а Елвира си тръгва почти в десет, когато ти се прибиращ от работа.

Антон не можеше да не признае, че малката е права. Нима тяхната бавачка е започнала връзка? Това е нормално, в това няма нищо лошо, дори е хубаво. Жената е още млада, малко над трийсет,

заможна е, красива е, разведена е, защо да не си намери някого? Само дано не е в ущърб на работата, защото ако Елвира започне да кръшка, да иска повече свободно време, да закъснява или да си тръгва по-рано, той какво ще прави?

— Хайде, деца, излизаме — изкомандва Антон, като реши да не чака бавачката. — Степан, хайде, обличай се.

Момчето неохотно се откъсна от компютъра и бавно се потътри към антрето. То отдавна се обличаше самостоятелно.

И в този момент проскърца ключ в бравата. Елвира нахлу в апартамента, лицето ѝ беше едновременно виновно и разтревожено.

— Извинете, Антон — припряно заговори тя, — забравила съм си телефона. Разбирате ли, нещо се замотах сутринта и не съм го сложила в чантата, затова не ви звъннах, нали не помня наизуст вашия номер. Сега ще заведе децата, още не сме закъснели.

Да, помисли си Сташис, това е наше общо нещастие: с появяването на мобилните телефони ние набираме всеки номер максимум веднъж, после само го търсим в паметта на апарата по име и фамилия. Естествено, от един път не можем да го запомним и ако телефонът не ни е под ръка, не можем да възстановим и номера.

— Аха — мрачно кимна той. — А навреме ли тръгнахте от къщи?

— Какво? — недоумяващо го погледна Елвира.

— Питам: навреме ли тръгнахте от къщи?

Бавачката се почуди какво да отговори и наведена над Степан започна ловко да закопчава многобройните копченца на якето му.

— Защото ако сте закъснявали с тръгването, спокойно можехте да ми се обадите от къщи, докато още не сте били забравили — той натърти на тази дума — телефона си, и да ме предупредите, че закъснявате. Но и това не направихте. Вие за пръв път ли тръгнахте от това място? Не си преценихте времето?

Елвира окончателно се притесни, с което потвърди най-лошите опасения на Антон. Да, не е нощувала у дома си, затова е закъсняла. Значи наистина има връзка с мъж.

— Извинете, Антоне, това няма да се повтори, не знаех, че там ремонтират пътя, стеснен е и дори рано сутрин се получава задръстване, постоянно минават големи товарни камиони, така че...

— Това не ме интересува — хладно изрече той. — Имайте добрината, моля, да тръгвате навреме, ако не нощувате в дома си.

Той излезе от апартамента и само дете не затръшна вратата от яд. Естествено, Антон Сташис се ядосваше не на Елвира, а на себе си и на своя разпилян живот. Защо толкова се ядоса на бавачката? Защо разговаря с нея така студено и остро? Толкова години всичко беше прекрасно, живееха си мирно, без нито един конфликт, без претенции един към друг, и ето на... „Уплаших се — призна пред себе си, докато палеше колата, — просто ужасно се уплаших, затова не се овладях. Какво ще правя, ако тя напусне? Няма да се справя.“

През целия път към работата той се бореше с раздразнението и тревогата: ако тази връзка започне да се задълбочава, Елвира няма да може да работи така, както е нужно на него. А той не може да я уволни преди всичко, защото просто няма пари за друга бавачка. Елвира работи безплатно и в това се състои целият ужас на неговото положение. Значи, каквото и да прави тя, той ще трябва да търпи и да се примирява.

Едва когато стигна до добре познатата сграда на „Петровка“ 38, Антон осъзна, че както беше обзет от негодувание и страх, бе изскочил от къщи по-рано от обикновено. Нали не му се наложи да води децата до градината и до училището... Е, нищо, работата на оперативния работник е свързана с огромен обем бумацина, която всички вечно отлагат „за друг път“. Тъкмо тази сутрин по-раничко ще се заеме с нея, докато в кабинета няма други хора — Антон го споделяше с други двама колеги.

Успя да свърши доста работа, докато пристигна подполковник Зарубин.

— О, Антон, ти си вече тук! Тичай бързо при шефа, вече изгаря от нетърпение да те види.

— Защо, какво е станало? — вдигна глава Антон.

— Вчера са убили жената на някакъв деятел, пращат тебе.

— На чия територия? — попита Сташис и прибра документите в сейфа.

Дребничкият и кой знае защо, постоянно засмян Сергей Кузмич Зарубин театрално забели очи:

— Не ме размивайте, хора! Територията го интересувала! Абе за нея хич не ти пука, искаш да знаеш с кои колеги и с кой следовател ще

работиш. Е, успокой се, многодетни татко: следователката е същата, с която си имаше работа по делото за съмнителното наследство, и колегите са същите, един такъв рижав, смешен, и още един, по-възрастен и по-опитен.

Антон се зарадва. Наистина добре си спомняше червенокосия Роман Дзюба и неговия по-възрастен колега Геннадий Колосенцев. За съжаление след онова дело, с което се бяха занимавали заедно, не бяха имали случай да контактуват. За съжаление — защото Дзюба още тогава му беше харесал, пък и следователката Риженко бе оставила у него най-приятни впечатления.

След като получи официалното задание от началника на отдела, Антон звънна на Дзюба и го попита къде могат да се видят.

— Гена казва, че ще е най-добре да се срещнем близо до блока, където е живяла убитата — отговори Роман, след като се посъвещава за нещо шепнешком с Колосенцев. — Запиши си адреса.

Антон тъжно поклати глава: значи червенокосият Роман още е под чехъла на Геннадий и го гледа в устата. Жалко. Рома е роден оперативен работник, талант, искрено влюбен в своята професия, трябва да се учи да мисли и действа самостоятелно, а не да живее според указанията на Гена, който не обича работата си.

След по-малко от час Антон беше на уреченото място, където вече чакаше колата на Колосенцев. Антон се прехвърли в нея. Докато получи цялата събрана предния ден информация, мина доста време — твърде объркана и противоречива беше.

— Значи, какво имаме в крайна сметка? — приключи Колосенцев. — За колието са знаели: първо, приятелката на потърпевшата и нейната дъщеря, второ, членовете на семейство Панкрашини, трето, хората, от които потърпевшата е взела това колие, тоест служителите от бутика, и четвърто, всички, които са го видели на приема. И от цялата тази човешка мешавица трябва да изберем заподозрян. При това имаме и един шофьор, който се кълне, че не е виждал колието и не е знаел за него, но показанията му не издържат на никаква критика, защото колието не може да се е взело от въздуха, трябвало е тя да го получи отнякъде, а това значи, че шофьорът е закарал потърпевшата дотам. Трябва да го разтърсим здравата, докато не си признае.

— Не, Гена, почакай — намеси се Роман, който досега бе мълчал, — а защо не казваш нищо за любовника? Аз съм сигурен, че шофьорът Шилов няма отношение нито към колието, нито към убийството, нали проверих дневника в гаража... А с любовника всичко се подрежда.

— Млъквай — махна с ръка Геннадий, — тези записки в гаражния дневник не струват и пукната пара. Всички там се познават от сто години, станали са си близки и ето, Шилов е помолил да запишат определен час и те са записали, няма да им се откъснат ръцете, я. Срещу пари, Роман, се правят къде-къде по-големи фалшификации. Или срещу бутилка.

— Но, Гена...

— Казах, край на тази тема. Трябва да разтърсим здраво шофьорчето. Това странно разминаване в показанията не изглежда добре: Дорожкина твърди, че се е прибрала към 17 часа и петнайсет-двайсет минути след нея е дошла Панкрашина, а шофьорът настоява, че я е закарал у Дорожкина в 15 часа. Какви са тези странни два часа? Къде са се дянали? Откъде изобщо се появиха?

На Антон му беше неприятно да наблюдава как Роман клюмва под натиска на Колосенцев. Кой знае защо, това червенокосо момче му беше симпатично, сърцето го болеше за него.

— Момчета, а защо сте се съсредоточили само върху това колие? — попита той. — Защо мислите, че Панкрашина е била убита заради него? Убиецът може изобщо да не е знаел за колието, просто е решил да ограби първия срещнат подходящ потърпевш, да му вземе парите и телефона, банално е. Още повече че той ѝ е взел именно парите и телефона. Та той не е знаел, че в чантата ще намери и колие, а вече когато го е видял, естествено, го е взел. Друг е въпросът, че каналите за пласиране и без това трябва да се преровят, защото дали престъпникът е знаел, или не е знаел за колието, при всяко положение ще трябва някак да го пласира. Така че това не влияе на хода на оперативните мероприятия.

— Да — съгласи се Колосенцев, — не влияе.

— И втори въпрос — продължи Антон. — Защо изобщо не разглеждате версия за убийство по лични мотиви? Може би отмъщение? Ревност? Защо не?

Колосенцев се разсмя ядно.

— Антоне, да беше видял тази потърпевша! Каква ти ревност? На кого е притрябвала? Занемарена лелка на пенсионна възраст, косата ѝ — зле боядисана, бели косми изскачат отвсякъде, облечена криволяво, спретнато, чистичко, но с абсолютни боклуци, и с пазарска чанта. Ти можеш ли да си представиш възрастна жена с пазарска чанта, която някой да ревнува? Ами че всичките ѝ дрешки не струват колкото едно камъче от колието, което ѝ били откраднали. Така че съм повече от сигурен: било е фалшификат. Може би добър, качествен, но — стъкълца. А мъжа си и приятелките е излъгала, че камъните и златото са истински. Мъжа си — за да не ѝ се кара, а приятелките — за да се изфука. Елементарно.

— Но нали Рома спомена нещо за любовник — Антон погледна Дзюба въпросително. — Рома, сподели с мен идеите си.

— Не го слушай него! — прекъсна го Генадий. — Главата на Роман вечно е пълна с разни глупости. Не е имало никакъв любовник, главата си режа.

Дори в сумрака на купето на колата се видя как заискриха от обида очите на Дзюба. Но Роман премълча, нищо не каза, само стисна зъби. „Какъв характер! — с уважение си помисли Антон. — Аз вече щях да съм убил колегата си, ако се държеше така с мен, и то пред свидетели. А Рома търпи. Интересно, защо ли? Браво на него. Може само да се завижда на такива здрави нерви.“

— И все пак аз бих поговорил с приятелките на Панкрашина — каза Сташис. — И с въпросната Дорожкина, и с другите, които намерим. Петдесет и шест години са много нещо, за петдесет и шест години в човешкия живот може да се случи какво ли не... Знае ли човек кого може да е обидила навремето, чий мазол е настъпила, кого е подвела, предала... всичко може да е. Следователката към коя версия клони?

— Към колието, естествено, то е най-явната причина — позасмя се Колосенцев.

— Добре — кимна Антон, — да уважим Надежда Игоревна, преди всичко ще свършим това, което тя иска, а после, ако ни остане време, ще пороботим рисково.

— А, не — Генадий вдигна двете си ръце в знак на протест, — без мен. Нямам намерение да влизам в конфликти със следователи, а инициативата, както е известно, е наказуема. Каквото каже Риженко,

това ще отработваме. А всичко останало си го вършете вие, ако искате. Аз в събота застъпвам за денонощие, в неделя след денонощието почивам, така че, моля, правете каквото щете. Но без мен.

Оперативните работници си разделиха задачите. Изпратиха Дзюба да обикаля бутиците, в които може да се вземе под наем бижу, а Антон и Колосенцев тръгнаха към Игор Панкрашин, който си бил къщи. Геннадий искаше да разпита бизнесмена за имената на хората, които по време на приема на 20 ноември може да са общували със съпругата му, после да тръгне да разпитва тези хора, а Антон смяташе да възстанови всички събития от вчерашната сутрин с всичките им възможни подробности.

Отвори им слабичко стройно момиче — дори печатът на непоносимата мъка не можеше да скрие красотата му. Вероятно едва вчера сутринта това ослепително лице е било ясно и светло. Но и подпухналите очи, и скръбно отпуснатите ъгълчета на устните не го бяха развалили. Въпреки всичко се виждаше, че Нина Панкрашина е истинска красавица.

— Татко не е добре — обясни тя, — затова не отидох на училище, трябва да се грижа за него. През нощта се наложи давикаме Бърза помощ.

Игор Николаевич изглеждаше още по-зле от предния ден, когато го бе посетил Колосенцев, но беше по-съсредоточен и отговаряше на въпросите съвсем ясно. Почти без да се замисля, изреди имената на трите приятелки на жена му, с които я бил видял да си бърби весело на приема. Потърси в мобилния си телефон, даде техните координати.

— Бихте ли подсказали коя от тези дами е най-умна? — уж между другото се поинтересува Колосенцев.

„Разбира се — помисли си Антон, — трябва да се започва с най-умния свидетел, току-виж не се наложило да говорим с другите — това си е икономия на време и сили. Ах, Гена, Гена! Явно за две години нищо не се е променило. И очите ти са сънени, сигурно пак цяла нощ си играл.“

Като „най-умна“ Панкрашин определи съпругата на своя приятел и заместник Георгий Анишченко, след което Геннадий се сбогува и тръгна, а Антон започна да задава на съпруга и дъщерята на Евгения Панкрашина многобройни подробни въпроси за това как тя е прекарала последната в живота си сутрин. В какво настроение е

станала Евгения Васи́лиевна? Какво е казала? Как е изглеждала? На кого се е обаждала по телефона? Не е ли споделяла плановете си за деня? И Игор Николаевич, и Нина в един глас твърдяха, че не са забелязали нищо особено в поведението на Евгения Васи́лиевна, всичко било както обикновено, настроението ѝ било нормално, нито нервозност, нито припряност — нищо такова. От плановете за деня — на гости у приятелката, за да ѝ направи торта, след което — в бутика, за да предаде колието. И нищо повече.

— Каза ли Евгения Васи́лиевна от кой точно бутик е взела колието? — разпитваше Антон. — Поне къде се намира? В коя част на Москва? Или може би е споменала името му?

Той се опитваше да намери поне някакви ориентири, но всичко беше безполезно: никой не бил питал Евгения Васи́лиевна за такива подробности. Като не постигна резултат, Антон тръгна да обикаля апартаментите в същия вход. Почти всички познавали Евгения Васи́лиевна, но само по физиономия: Панкрашини живеели тук отдавна, но не създавали приятелства и дори познанства. Антон не чу нито една лоша дума за загиналата жена. Не му споменаха дори един факт, който би могъл да породии някакви съмнения. Впрочем в какво ли да се съмняваш тук? Добродетелна жена, грижовна майка на четири деца, баба на трима внуци. Какви толкова факти се бе надявал да научи?

— А аз видях Женя — хитро усмихната, му съобщи една словоохотлива бабичка от втория етаж. — Тъкмо вчера сутринта я видях.

— В колата ли се качваше? — попита Антон, като си спомни разказа на Колосенцев: шофьорът взел Панкрашина в 9,45, за да я закара към 11 часа до Речната гара.

— И в колата се качваше, че как, но това беше по-късно. А първо изскочи като попарена от входа, с палтенцето само наметнато на раменете ѝ, държеше нещо в ръцете си и хукна право е-е-ей нататък — бабата посочи през прозореца противоположната страна на двора.

Антон затаи дъх.

— И после какво?

— А там беше спряла една кола, не онази, с която Женя пътува постоянно, а друга. Женя изтича до нея, пхна нещо през прозорчето — и се върна обратно.

— Какво именно пъкна в прозорчето?

— Не видях, далече беше. Ами пъкна онова, което носеше в ръцете си — напълно резонно заключи бдителната бабичка.

— А какво носеше в ръцете си? Нещо обемно? Куфар? Чанта? Кашон? Или някакъв пакет?

Бабата се позамисли, явно си припомняше и разсъждаваше, после решително каза:

— Не, ръцете на Женя бяха под палтенцето, с едната ръка го придържаше, а втората, значи, беше вътре. Така че не може да е било нещо голямо. Нещо малко ще да е било. И през прозорчето се промуши.

— А каква беше колата?

— Ми то аз разбирам ли ги? Тъмничка, спретната една, а пък как ги наричате вие там — нямам представа.

Антон благодари на бабата и се втурна нагоре, към апартамента на Панкрашини. Отново му отвори Нина и докато първия път очите ѝ бяха сухи, този път си личеше, че току-що бе плакала.

— Пак сте вие — безучастно изрече Панкрашин, щом видя Антон. — Още въпроси ли имате? Хайде, питайте.

— Игор Николаевич, на кого и какво е предала жена ви вчера сутринта?

Панкрашин тъпо се взираше в оперативния работник и явно се разбираше смисъла на въпроса. После с усилие разлепи устни и попита:

— Женя е предала нещо? На кого? Кога?

— Вчера сутринта, към девет часа, Евгения Васиリエвна е излязла от къщи, отишла е при кола, паркирана в противоположния край на двора, тъмна, малка кола, и е предала нещо през отвореното прозорче. Знаете ли на кого и какво е предала?

Сега Панкрашин изглеждаше откровено озадачен.

— Женя? Предала е през прозорче? Нямам представа! Не съм бил вкъщи, в седем и половина тръгвам за офиса, че и по-рано. А на вас откъде изобщо ви хрумна, че е предавала нещо на някого?

— Казаха ми свидетели. Кажете, възможно ли е някое от вашите деца да е дошло да иска от майка си пари?

Въпреки че Панкрашин беше потиснат и се чувстваше зле, лицето му се преобрази, по него се изписа изумление, примесено с

негодувание.

— Вие съвсем сте откачили! Първо, нашите деца непременно биха влезли вкъщи, а нямаше да карат майка си да излиза в такова време навън. Не сме ги възпитали така, че да си позволяват такива волности. Второ, никое от моите деца няма тъмен на цвят автомобил, винаги категорично настоявам колите да бъдат само светли, от съображения за безопасност. И трето, нашите деца никога не искат пари от майка си, а само от мен. Така сме ги свикнали още от малки. Аз съм глава на семейството и само аз се разпореждам с всички финанси и контролирам всички харчове.

Антон не можа да овладее израза на лицето си при тези думи и това не остана скрито за Панкрашин.

— Да не си помислите, че съм скръндза — продължи той, сякаш се оправдаваше, — на всички давам достатъчно пари, понякога дори повече от достатъчно, но никак не обичам да ме скубят излишно, затова искам да контролирам всичко лично.

Това вече е любопитно, помисли си Антон. Толкова строг татко, който иска отчет за всяка копейка, и толкова красиво съвременно момиче, което не може да харесва подобни строгости. Трябва да се поровим в това направление...

— Нали може да си поговоря с Нина? — полуутвърдително попита той.

— Да, разбира се, питайте я за всичко, което ви интересува.

Антон намери Нина Панкрашина в уютната кухня. Момичето седеше на една табуретка, опряло лакти на широкия перваз, тихо се поклащаше и гледаше през прозореца. Не забеляза веднага влезлия Антон, а когато премести поглед към него, в очите ѝ бе застинала такава болка, че на Сташис му стана неудобно.

— Какво ще правим сега без мама... — тихичко издума тя. — Имам чувството, че целият живот свърши и сега ще започне... и аз не знам какво. Чудя се как ще живеем по-нататък...

Антон се хвана за думите ѝ и започна внимателно да я разпитва за семейния живот на Панкрашини, за взаимоотношенията между членовете на това голямо семейство, за навиците и традициите в него. Нина постепенно се оживяваше, разказваше охотно, дори на два пъти се усмихна. Разбира се, тя знаеше, че Евгения и Игор Панкрашини са нейни осиновители, но не можеше да има и съмнение, че момичето е

обожавало Евгения Василиевна. Така че Нина тъгуваше за майка си дълбоко и искрено. Виж, към баща си изпитваше боязън, макар безкрайно да го уважаваше. Ако се вярваше на Нина, Игор Николаевич бил баща безспорно щедър не само на прояви на обич към децата. На децата — и на четирите — не било отказвано каквото и да било, стига то да не излизало извън рамките на разумното. Разбира се, той не допускар никакви яхти и кабриолети „Ферари“, но ако ставало дума например за здравето или за получаване на образование, никакви пари не му се свидели. Същия подход имал и към купуването на автомобили: колата трябвало да бъде светла, та по здрач или в тъмното да не се слива с околната среда, и безопасна. И щом за безопасността трябвало да се плаща, това той приемал за нормално. Виж, излишен разкош не приветствал. Ето защо, преди да даде пари на някое от децата, винаги най-подробно разпитвал за какви нужди са те и изказвал мнението си за необходимостта от подобни харчове. И ако давал пари, после непременно проверявал дали те са били похарчени именно за това, за което са се били разбрали, или за нещо друго.

— Избягвам да искам пари от татко — каза Нина. — Ще ми даде, няма проблеми, но първо ще ми извади душата с въпроси: за какво, защо... А после ще проверява. А аз се стеснявам.

— Стеснявате ли се? От какво? — учуди се Антон.

— Ами... — Момичето се смути и плахо се усмихна. — Иска ми се например да си купя хубаво бельо, и то не защото съм капризна, просто съм алергична към синтетика, мога да нося само памук, а красивото бельо от естествени тъкани е скъпо. Не ми е удобно да обяснявам на татко за бельото, нали разбирате? Хем той ще поиска и да му го покажа, когато го купя. Или дезодорант... Та това е нещо толкова интимно, а татко е мъж... Разбирате ли? — отново попита тя.

Антон разбираше прекрасно. Василиса беше само на десет, но той вече беше виждал що е момичешки свян. А Нина беше на шестнайсет!

— Татко изобщо не понася каквато и да било лъжа — продължи Нина, — винаги ни е наказвал за това, дори за най-дребните лъжи. Когато бях малка, не разбирах защо е такъв. А когато пораснах, мама ми обясни, че сега се шири наркомания, наркотици се продават открито дори в училищата, затова татко строго следи да не се случи

беля и с нас. За големите той вече е спокоен, над мен обаче бди с четири очи. Тотален контрол.

Интересно семейство... И момичето е крайно интересно. Такава красавица със сигурност иска да се облича добре и да използва всички възможни женски разкрасявания, обаче ето ти го строгия татко, когото трябва да моли за всяка рубла и после да се отчита за нея. Дали пък у Ниночка не се е родило изкушението да присвои взетия под наем накит и така с един удар да реши маса финансови проблеми? Естествено, не е посегнала на майка си лично, но нали такава красавица със сигурност има безброй почитатели, че дори близки приятели.

Антон погледна часовника: напълно възможно беше да отиде до училището на Нина и да поговори с някой от нейните педагози.

— Нина, в коя гимназия учите?

— В „Ушински“, намира се на две спирки с автобуса, а може да се отиде и пеша през парка. Защо питате?

— Просто ми е интересно — усмихна се Антон. — Харесва ли ви да се учите?

— Харесва ми — спокойно отговори Нина, макар че оперативният работник не долови в гласа ѝ особен ентузиазъм.

Впрочем това далеч не говореше за нейното равнодушие към ученето. Майката на момичето беше загинала, всички негови мисли бяха насочени към това.

Гимназия „Ушински“ наистина се намиреше „през парка“. С колата Антон стигна много бързо. Часовете вече бяха свършили, но по броя на тичащите или спокойно крачещи по коридорите младежи личеше, че все още се провеждат някакви допълнителни занятия, факултативи, занимания на секции. Покрай Антон с крясъци префуча група момчета по анцузи и от техните разгорещени потни тела му лъхна на здраве и млада сила.

Учителската стая се намиреше на втория етаж. Класната ръководителка на Нина Панкрашина не беше там, но Антон получи съвет да я потърси в лингафонния кабинет, където тя — учителка по английски — водела факултативни занятия. Така и се оказа. Петима ученици седяха със слушалки на ушите и слушаха нещо, а симпатична, не твърде млада дама полугласно разговаряше с шести — клепоухо

хлапе на дванайсет-тринайсет години с бръсната глава. При това не разговаряха на руски. Щом видя Антон, дамата стана и дойде при него.

— Мен ли търсите?

Тя, разбира се, знаеше, че майката на Нина Панкрашина е загинала предния ден и лично разрешила на Нина през идната седмица да не идва на училище.

След като изслуша Сташис, тя кимна:

— Сега ще възложа на децата някаква задача и ще изляза с вас в коридора, там ще можем да поговорим.

Педагожката окачества Нина Панкрашина с най-възторжени изрази: момичето учело прилежно и имало примерно поведение, добри оценки по всички предмети, педагогическият състав никога не бил имал никакви проблеми с нея.

— Но това е в училище — каза Антон, който много добре знаеше колко различно може да бъде поведението на младеж или девойка въкъщи, в училището, на улицата. — А в живота? Каква е Нина? Добра, лоша? Контактна или затворена?

Учителката се позасмя.

— Разбирам за какво говорите. И аз дълги години съм наблюдавала разни метаморфози. В училището — същински ангел, а излезе ли навън — да се хванеш за главата. Стигат чак до престъпления. Но Нина Панкрашина не е такъв случай. Познавам родителите й много отдавна — при нас преди години учи по-големият й брат, и най-големият син на Панкрашини завърши нашето училище, те живеят открай време в нашия район. Знаете ли, рядко се срещат такива родители: ами че когато първото им момче учеше тук, те бяха съвсем млади и жилището им беше миниатюрно, ведомствено. А после Игор Николаевич се захвана с бизнес, и то много успешно, тогава възникна въпросът за купуването на ново жилище, но те не пожелаха да сменят района, така че второто им дете, дъщерята, също да учи тук. А после за трети път смениха апартамента си с по-просторен, но пак тук, заради училището... Евгения Василиевна беше постоянен член на родителския комитет, искаше да знае всичко за своите деца, за да не пропусне нещо, много се страхуваше да не се свържат с лоша компания и да занемарят ученето. А Игор Николаевич, откак забогатя и си стъпи на краката, постоянно ни спонсорира: ремонти, масови мероприятия, абитуриентски тържества, поощрителни стипендии или

ценни подаръци за най-добрите ученици, излети и екскурзии — нищо такова нямаше да имаме, ако не беше неговата помощ. С всичко това искам да кажа, че родителите много сериозно се грижат за Нина, контролират я, затова мога да заявя със сигурност, че тя не е свързана с лоша компания. Прибрано и скромно момиче, сериозно ориентирано към ученето и получаването на добро образование. Идва и на курс при мен.

— На курс ли?

— Да, имам диплома за два езика — английски и испански, а в нашата гимназия се преподава английски и още един задължителен, а трети — факултативно. Разбира се, всички вземат английски, а за другите сами решават: или немски като задължителен и френски факултативно, или обратното. Така че тук аз мога да преподавам само английски, а в курс — испански. Та Ниночка идва именно в курса по испански.

— Често ли се провежда той?

— Три пъти седмично по два часа.

Сега Антон реши да пристъпи към главния въпрос, заради който всъщност беше дошъл в гимназията.

— Нина е много красиво момиче, много модерно — започна предпазливо. — Знам, че Евгения Василиевна не е поощрявала разкоша в облеклото, обличала се е много простичко и скромно. Вероятно така е обличала и Нина. Не е ли възможно поради това у момичето да са се зародили някакви... — той се постара внимателно да подбере думите си — неправилни мисли? Може да е завиждала на другите момичета, които са били облечени по-модерно и скъпо? Е, нали разбирате...

Учителката се разсмя.

— Ама моля ви се! Евгения Василиевна си беше Евгения Василиевна, а Нина е нещо съвсем различно.

— Тоест? — повдигна вежди Антон.

— Евгения Василиевна беше много опитен родител, ако мога да се изразя така. Прекрасно разбираше, че едно е нейният живот — такъв, какъвто тя го е изживяла, а друго е животът на децата ѝ, който се развива и протича в съвършено други условия, в друга среда, в друга страна в края на краищата. И никога не се опитваше, за разлика от много родители, да накара децата си да водят живота, който е

водила тя самата, и да споделят нейните вкусове и принципи. А Евгения Василичка беше човек с принципи. Тя прекрасно разбираше какво е детска завист, какво е детска ревност. И нейните деца винаги — подчертавам: винаги! — бяха облечени не по-зле от другите и имаха същите неща като мнозинството. И мобилни телефони, и модерни раници, и най-различна техника. За дрехите пък да не говорим. Знаете ли, Панкрашини имат едно удивително качество, което на практика се среща крайно рядко: те абсолютно точно усещат границата, разделяща понятието „всичко необходимо“ от понятието „излишно“. Техните деца винаги са имали всичко необходимо, за да се чувстват комфортно в средата на връстниците си, и никога — каквото и да било излишно, което да ги откроява или да буди завист. Наистина рядко качество.

— Значи Нина не изпитва остра необходимост от пари, от харчене? — уточни Антон за всеки случай, макар че от думите на учителката бе разбрал, че въпросът му не е улучил целта. Нина едва ли би извършила престъпление заради пари, и без това си е имала всичко.

— Не — поклати глава учителката.

— А има ли приятели? Почитатели? С кого от класа е близка?

— Ами знаете ли... с никого особено. И същевременно с всички. Нина не е от момичетата, които умеят... — тя поклати глава и лукаво погледна Сташис. — Има един полуприличен израз „дупе и гащи“. Е, той не определя Нина. Тя с всички е еднаква, доброжелателна, дава да препише на всеки, който я помоли, не дели съучениците си на „наши“ и „чужди“. Впрочем нашите класове са малки, само по десет души, така че всички някак съумяват да се събират в една компания, без да се делят на групички. Нина няма най-близка, най-любима приятелка. И същевременно всички момичета от нейния клас са ѝ приятелки. Това идва от майка ѝ, от Евгения Василичка. Такъв един характер е.

„Вярно — помисли си Антон. — Вече съм чувал за това. Много приятелки и познати и нито една най-близка, която знае цялата истина за теб, и майчиното ти мляко.“

— А с момчета?

— Само приятелски отношения — увери го педагожката. — Момчетата много я харесват — и съучениците ѝ, и от другата паралелка, и дори от единайсети клас. Нина обаче не реагира. Учене, учене и пак учене. А после кариера, кариера и пак кариера. Вярно, в

курса има едно свястно момче, което я ухажва, и Нина приема ухажванията му.

— Приема ги, значи? — напрегна се Антон. — В какво се изразява това? В близки отношения ли са?

Учителката леко се поусмихна.

— Младежо, отдавна не си правя илюзии относно нравите на съвременните ученици. Половият живот започва на тринайсет години, а понякога и на единайсет, отлично знам това. И повярвайте ми, по поведението и външния вид на тийнейджъра, дали е момче или момиче, мога абсолютно точно да ви кажа прави ли това, или не. Гарантирам ви, че Нина не поддържа с кавалера си интимни отношения. Тя просто му позволява да я изпраща до вкъщи след занятията в курса и понякога излиза с него на кафе или на кино. Нищо повече. Между другото, и аз живея в този район и няколко пъти съм виждала Ниночка в компанията на това момче, прекосяваха нашия парк към дома на Нина. Аз вървах след тях, на трийсетина метра. И нито веднъж не забелязах нещо като целувки или прегръдки, абсолютно нищо. Просто вървах и разговаряха. Нещо повече, веднъж бързах и се наложи да ги изпреваря, така че неволно чух няколко думи от разговора им. И знаете ли какво обсъждаха?

— Какво?

— Филмите на Алмодовар. И между другото, говореха си на испански.

Да, това беше абсолютно идилична картина, но трябваше да си изясни ситуацията докрай. Боклуците с добро образование, ползващи чужди езици, не са чак голяма рядкост в наше време.

— А това момче — какво можете да разкажете за него?

Учителката направи жест в смисъл „почакайте малко“, надникна в класната стая, каза на учениците няколко думи на английски и се върна при Антон.

— Момчето... — замислено проговори тя. — Знаете ли, трябва да се върна в часа, така че няма да ви обяснявам надълго и нашироко, макар че бих могла да ви разкажа за него не по-малко неща, отколкото за Нина. Ще кажа едно: ако имах такъв син, щях да бъда щастлива. А аз съм виждала през живота си много деца, можете да ми повярвате.

И Антон ѝ повярва.

Засега ще трябва да се откажат от версията за отношение на Нина Панкрашина и нейния кавалер към убийството на Евгения Василиевна. Но само засега. Защото всеки момент може да излезе наяве някое фактче, дори най-незначително, което може да ги накара отново да се замислят за това. Добре, да продължим в другите посоки. И без Нина Панкрашина има над какво да се поработи.

Домът на Георгий Владиленович Анишченко, заместника на Игор Панкрашин, се намираще извън града и Колосенцев тъжно си помисли, че ще трябва да се влачи по задръстените пътища толкова надалече, за да поговори със свидетелката, и да похаби за това, кажи го, половин ден, че и цял, защото трябва да преодолее и обратния път... Но извади просто нечуван късмет: съпругата на Анишченко отвърна на въпроса му по телефона, че смята да прекара целия ден в Москва, имала много различни работи в града. При тези думи Колосенцев се позасмя: знае той, прекрасно знае какви работи имат неработещите дамички. Разни масажисти и стилисти или безумен шопинг. Дълго съгласуваха времето и мястото на срещата и накрая се разбраха, че Ала Анишченко ще вмъкне разговора с него между две делови срещи.

— Ще имам не повече от час — предупреди го тя.

— Достатъчен ми е — отговори Генадий.

Тя му определи среща в заведението на първия етаж на хотел „Балчуг“. Колосенцев не харесваше това място, прекалено помпозно беше, а и цените — чудовищни, така че не ще може да си позволи там дори чаша чай, но не посмя да спори, камо ли да настоява за него, понеже не забравяше своето правило: никога не притискай човека при първа среща. Нека е така, както е удобно на нея. Още повече че при всяко положение така е по-добре, отколкото да се мъкне кой знае къде извън града.

Ала Анишченко, стройна, добре поддържана жена с боядисана в много красив, ала и не по-малко неестествен цвят коса, закъсня с двайсет минути, но и през ум не й мина да се извини.

— Това, което се е случило с Женя, е ужасно — заяви тя още в първата секунда. — Но аз не разбирам напълно каква информация очаквате от мен. Та ние не бяхме близки приятелки. Пък и далечни не

бяхме. Просто се познавахме от дълги години, защото съпрузите ни са добри приятели, така че се виждахме. Често целите семейства са си приятелски, и съпрузите, и съпругите, но това не беше нашият случай. Игор и Жора са приятели, а ние с Женя — просто познати.

— Бих искал да си поговорим за приема, на който сте били на 20 ноември — обясни Колосенцев, загледан със завист в сервитьора, който се шмугна покрай тях с две чинии, на които се кипреха някакви невероятни десерти.

Ала бързо, без да поглежда менюто, направи поръчката си — чай и плодова салата. Колосенцев се въздържа, като небрежно излъга, че вече е пил кафе и е хапнал, докато я е чакал. Не можеше да си признае, че е скъпо за него, я!

— В какъв смисъл — за приема? — не разбра Ала. — Питайте, питайте, времето лети. След половин час трябва да тръгвам, не мога да закъснявам.

Ей така, само с няколко думи тя грубо посочи на оперативния работник къде му е мястото: за срещата с тебе мога и да закъснея, разследването на убийство не е толкова важна работа, моите работи обаче са истински важни, така че по никакъв начин не мога да закъснея.

— Общувахте ли с Евгения Василиевна на приема?

— Ама разбира се! С кого друго може да общува тя, освен с нас! Та тя не познава никого там.

— Освен вас? — уточни Колосенцев. — А вие колко души сте?

Ала се разсмя.

— Три. Или четири, сега не си спомням точно в какъв състав бяхме, когато Женя дойде при нас. Бяхме аз, още две дами, ако трябва, ще ви кажа имената им и техните координати, а за четвъртата, известна журналистка, не съм сигурна беше ли там в момента, или не... Известно време тя стоя с нас, после отскочи до друга компания, после пак дойде...

Колосенцев и без това знаеше всичко от думите на Игор Панкрашин — и имената на тези дами, и техните телефони. Дотук нищо ново.

— Евгения Василиевна да ви е казала случайно, че някой от присъстващите на приема се е заинтересувал от нейния накит? Може

да ѝ е направил комплимент или да е питал за цената му... Имаше ли нещо такова?

— Накитът ли? — Ала Анишченко направи движение, при което на челото на нормален човек биха се появили бръчки. Нейното обаче, очевидно натъпкано с ботокс, остана неподвижно. — Да, Женя носеше колие, та какво за него? Какво особено е имало в него? Голямо, дори тромаво за моя вкус и някак претрупано. Аз наричам такива накити „да си покажеш богатството“. Какво специално да е имало в това колие?

— Изчезнало е.

— Какво говорите? Божичко...

Ала поклати глава и на Колосенцев, кой знае защо, се стори, че тя не одобрява хората, които биха се полакомили за тази „ширпотреба“.

— Не разбирам — замислено продължи тя. — Колие като колие, към него нямаше нито обеци, нито пръстен, нито гривна, тоест дори не беше комплект. На кого е можело да потрябва?

— Евгения Васиリエвна не спомена ли колко струва то?

— Не, изобщо не сме го обсъждали. Тоест ние, естествено, забелязахме, че Женя най-сетне се появи с накит, но веднага заговорихме за друго и повече не се върнахме към колието. Защо, имате някакви проблеми с установяването на цената ли? Игор обаче не може да не знае стойността, нали той го е плащал.

— Откъде ви хрумна това? — напрегна се Геннадий.

— Не знае ли? Не го ли е купил Игор? Кой тогава?

Очите на Ала хищно блеснаха от неподправен интерес.

— Никой не го е купувал. Евгения Васиリエвна го е взела под наем от бутик.

— Така-а-а ли-и? — Изумлението на Ала нямаше граници. — Вярно ли? Просто да полудее човек! Тогава съвсем определено ще ви кажа, че никой не би се полакомил за това колие и ако то е изчезнало, това е станало не защото са го откраднали, а защото Женя го е завряла някъде.

— Как стигнахте до такъв извод?

— Нима не разбирате? Накитите под наем са предимно ширпотреба, много красива, понякога дори скъпа, но пак са си обикновена ширпотреба. В Москва има няколко места, откъдето може да се вземе под наем истинско бижу, само две-три са, но там биха ви

взели като залог стопроцентовата стойност на изделието плюс още проценти за наема. Ако този разкош беше истински, той щеше да струва луди пари. Нито един бутик никога — запомнете! — не би се занимавал с такъв накит. Ако камъните в тази, простете за изрази, безумна красота, бяха истински, цената щеше да е невъзможна. Под наем се дават само сравнително евтини бижута. Така че, ако колието е било истинско, то не може да е било взето под наем, възможно е само да е било купено, и то за луди пари.

— А ако все пак е било взето под наем?

— Тогава е било фалшиво, ширпотреба — безапелационно заяви Анишченко и добави: — Без никакво съмнение.

— И Евгения Василичевна ви каза, че го е взела под наем, така ли?

— Не, нищо не каза, ние помислихме, че Игор най-сетне се е отпуснал, започнахме да подкачаме Женя, а тя веднага зачурулика колко прекрасен бил Волко, така че дори някоя от нас да беше обърнала сериозно внимание на колието, всички бързо заприказвахме за тоя Волко.

Волко... Този пък кой е? Това име още не фигурира в делото.

— А какво си приказвахте за Волко? — попита Колосенцев уж между другото, все едно прекрасно знаеше кой е той.

— Той беше певецът, който пееше на приема. Нали разбирате... Нашата Женя, нали си беше простодушна до немай-къде, разменила две-три думи с Волко и после през цялата вечер само за това говореше, че нали, колко мил човек бил, колко бил обаятелен, приятен... Кажете ми как може тоя надут високомерен тип да бъде наречен приятен? Просто смешно!

Генадий не си представяше много добре мъжа, за когото възбудено говореше Ала Анишченко. При думата „певец“ той си спомни, че наистина беше чувал това име, но не знаеше нищо друго за този човек, камо ли пък да има представа наистина ли той е толкова надут и високомерен, както твърдеше свидетелката, или това бяха изключително нейни лични впечатления.

— Щом е толкова неприятен, защо тогава се е сторил мил и приятен на Евгения Василичевна?

— Не разбирате ли? — Ала презрително, но изящно помръдна рамо. — Този прием и хората на него не бяха от нивото на Женя, на

такива места тя е самотна и скучае, съпругът ѝ е зает с разговори с нужни хора, а тя обикаля сама, чувства се захвърлена. Ето защо всеки, който я заговори или ѝ се усмихне, би се сторил на нашата Жения като приказан принц. Нима това не ви е познато?

Колосенцев сметна, че е по-добре да не коментира тези думи: такива ситуации не му бяха познати, оперативната работа не предлага такива — да не смееш или да не можеш да заприказваш непознат човек. Във всеки случай Гена Колосенцев можеше да заговори всекиго и на всякакво място, без да изпитва и най-малко неудобство.

— Значи Волко я е заговорил? — уточни той.

— Или тя него, не знам, но при всяко положение разговаряха, със сигурност, лично ги видях.

— А освен с Волко с кого още е разговаряла Панкрашина?

— Ами нали ви казах: с мен. С Даша. С Катя. — Правилните черти на лицето на Ала Анишченко се изкривиха в недоволна гримаса: е, колко пъти ще ме питате за едно и също? — Ние стояхме всички заедно, тя дойде при нас и се разприказва за Волко. Нашата Жения е като бездомно куче, то е готово да тръгне подир всеки, който го погали. А пък ако го и нахрани, ще му бъде предано до гроб.

— Вие обаче не сте я харесвали твърде много — ухапа я Геннадий.

— Какво говорите, не е там работата, тъкмо обратното — всички я обичаха, тя беше чудесна, просто не беше от нашия кръг. Жения беше много общителна, умееше добре да контактува с хората и да ги предразположи. И изобщо, тя без общуване повяхваше, защото много държеше на своите приятелки, с които беше работила сто години, все не можеше да се раздели с тях. До безкрай им ходеше на гости или ги канеше в заведение. И те много я обичаха, между другото. Вярно, беше простовата, но безвредна и добра. И приятелките ѝ са като нея, без образование, цял живот са работили като секретарки и деловодителки. Това е нейният кръг, с тях се чувстваше хубаво, уютно. И много държеше на отношенията си с приятелките, старееше се да не ги дразни, да не буди завист, затова се обличаше зле и не носеше украшения, по всякакъв начин подчертаваше, че си е останала същата като тях, въпреки че Игор беше станал заможен човек.

— А вие откъде знаете това? Евгения Василичевна ли ви е говорила за приятелките си?

— Моля ви се — разсмя се Ала, — не сме били толкова близки, та да споделя с мен такива подробности. Нали вече ви казах: бяхме просто познати, стари познати. Игор Панкрашин е разказвал това на моя съпруг Жора, а съпругът ми, съответно, разказа на мен. Но не мисля, че това е чистата истина.

— Така ли? Защо? В какво се съмнявате?

— Жения никога не се е интересувала от външния си вид. Една жена може да носи евтини грозни дрехи и обувки, но винаги си личи, когато тя се грижи за себе си и кога външността ѝ не я интересува изобщо. Разбирам, при приятелките си ходи със стари панталони и развлечен пуловер. Но нали на други места може да се облече някак по-различно? Тя идва на приеми с Игор вече няколко години с една и съща рокля, а нали приятелките ѝ ги няма там, би могла да облече и нещо по-прилично, по-ново. Жения няма козметичка, не обича да ходи на фризьор. Косата на Жения по природа е много хубава, гъста, но е толкова занемарена, че направо ужас! Неподстригана, без прическа, небоядисана, понякога може да забрави дори да я измие.

Ала делово погледна часовника си.

— Извинете, трябва да тръгна.

Добре де, помисли си Колосенцев, вече за всичко те попитах.

Жената извади от чантата си пари, пъкна ги под захарницата и без да дочака сервитьорът да донесе сметката, стана.

— Платете, моля — подхвърли тя, сякаш пред нея седеше не служител на полицията, а млад нахален почитател, на когото може да възлага всякакви задачи и който ще бъде щастлив да ги изпълнява.

— А рестото? — язвително попита Генадий. — На сервитьора ли да го оставя?

И тогава Ала Анишченко направи голяма грешка: тя изрече думи, с които си спечели смъртен враг в лицето на Гена Колосенцев:

— Както искате, можете да го оставите на сервитьора, а можете да го вземете вие.

И си тръгна, като поклащаше красиво стройните си бедра.

„Охо, почакай, кучко — ядосано си помисли Колосенцев и пъкна бележника в джоба си. — Само да ми паднеш, само връхчето на нокътя си ми покажи — ще ти отрежа цялата ръка до лакътя, гадино!“

Миниатюрното като статуетка младо момиче с къса момчешка прическа се усмихваше на Роман Дзюба толкова лъчезарно, че той с големи усилия запазваше подобаващ на ситуацията израз на лицето си: страшно му се искаше да ѝ се усмихне в отговор, но нали трябваше да се държи на положение! Все пак беше от полицията, от криминалния отдел — организация сериозна и уважавана.

— Да, нашата зложна къща дава украшения под наем — говореше момичето с отдавна забравеното руско име Евдокия. — Открихме при къщата специален рентбутик. Разбирате ли, бижутерията за отдаване под наем изобщо е целесъобразно да се държи именно в зложни къщи, защото ние имаме специална апаратура, която позволява да се определя автентичността на скъпоценните камъни и метали. Защото клиент може да вземе накит с истински камъни, а да върне накит с фалшиви. Ето защо там, където нямат такава апаратура, съдържателите гледат да не се занимават с бижута, работят предимно с фалшификати. А ние даваме истински бижутерийни изделия, но във всеки случай те не са много скъпи, а вие ми описахте изделие, което със сигурност струва извънредно скъпо. С такива украшения ние не се занимаваме.

— А кой се занимава? — попита Роман.

Евдокия се замисли, като при това не откъсваше очи от оперативния работник.

— Господи, какви мигли имате — каза тя неочаквано. — За такива мигли бих дала половината си живот.

Дзюба изгуби дар слово. За какво говори тя? За него ли? За рижавия непохватен Роман, с когото вечно си прави майтапи Колосенцев и когото дори не забелязва обожаемата Лена Риженко? Това момиче сигурно се шегува. Или е сляпо? Или има далтонизъм и не забелязва крещящата червенина на косата му, от която самият Рома ужасно се стеснява?

— Трябва да отидете в специализирания сватбен салон — продължи Евдокия, — там може и да дават скъпи украшения, макар че те пак няма да са като колието, за което ме питате.

— А къде е този салон?

— Ще ви дам адреса. И ще ви напиша адресите на две зложни къщи, които също дават бижута под наем...

Тя посегна към кубчето листчета и химикалката, но внезапно спря.

— Ама не... знаете ли, така нищо няма да постигнете. Нас как ни намерихте?

— Търсих в интернет, там фигурира адресът на вашия бутик.

— Много заведения дават изделия под наем, но не рекламират тази своя дейност. А много пък обратното — дават само евтини украшения или съвсем простишки истински, но пък си правят такава реклама, та човек да си помисли, че от тях може да вземе диамантена диадема за копейки. Ако обикаляте всички места, чиито адреси сте намерили в интернет, само ще си загубите времето. Искате ли да ви помогна?

— Искам — излетя от устата на Дзюба, преди той да успее да съобрази: наистина ли го иска? — А как ще ми помогнете?

— Ами ще им се обадя по телефона. Знам къде трябва да се обадя и как да попитам, та да ми кажат истината. Вие само ми напишете точно всичко, което трябва да научите. По-нататък аз ще действам сама.

— И кога ще се обаждате?

— Ами ей сега, веднага. Защото не съм приемчик, а оценител, не е нужно да бъда в залата. Как се казвате? Защото ми покажете удостоверението си, но аз не го прочетох.

— Роман. А аз вас Евдокия ли да ви наричам, или може някак по-кратко?

— Може Дуня — отново се усмихна момичето, — всички ме наричат така. Хайде да седнем с вас, да сварим чай, аз ще се обаждам, а вие ще ми подсказвате, ако нещо сбъркам. О, Роман, може би сте гладен? Имам бисквити, гевречета. Ще хапнете ли?

— Ще хапна — решително кимна Дзюба, зарязал приличието. И изведнъж, абсолютно неочаквано за самия себе си, добави: — Вечно съм гладен. Мама казва, че още раста. А всъщност много спортувам, затова изразходвам много енергия.

Дуня бързо запари чай и сложи на масата две чинийки с бисквити и гевречета. Роман понечи да вземе чашата си, но лакътят му веднага опря в поставената на масата кутия с размери около 10 на 15 сантиметра, от която стърчеше някакъв шнур с пипало в края.

— Ау — уплаши се той, — да не ви счупя нещо...

— Не се тревожете — разсмя се Дуня, — това е даймънд-тестър, прибор за оценяване на камъни. С негова помощ може да се каже дали едно камъче е скъпоценно, или е стъкло.

— Така ли? — интересува се оперативният работник. — А как работи?

— Ето вижте, това е предметно стъкло — взе да обяснява оценителката, — на него се поставя камъкът, приборът се включва и до камъка се допира найкрайният пипало. На дисплея се изписва резултатът, от който всичко става ясно. Всичко е просто и бързо, както виждате.

Дзюба сърбаше горещата напитка, хрупаше гевречета и внимателно слушаше как това необикновено момиче ловко и бързо извлича информация, за която той би изхабил вероятно няколко дни. „Какъв късмет, а — мислеше си Роман. — Гледай ти: и помощ ми предложи, и действа умно. Че ме и храни на всичкото отгоре.“

— Дуня — попита той, издебнал момент, в който момичето приключи един разговор и още не бе започнало друг, — а защо решихте да ми помогнете? Та нали си имате много своя работа.

Тя го погледна учудено и дори сякаш с упрек.

— Но нали е бил убит човек — обясни много сериозно. — Няма и не може да има нещо по-лошо от това. Когато е бил убит човек, мисля, че е неприлично да правим сметки кой какво е длъжен и какво не е длъжен да прави, всички трябва дружно да се хванат за ръце и да си помагат, за да открият престъпника. Не е ли така?

Всъщност Роман Дзюба смяташе, че е именно така, но кой знае защо, никъде и никога, нито в работата си в криминалния отдел, нито извън работата, нито дори в книги и филми, не беше срещал хора, споделящи тази позиция.

След като приключи поредния телефонен разговор, Дуня огорчено каза:

— Не, никой никъде не си спомня вашата Панкрашина.

— Но тя може да не е била сама — забеляза Роман. — Може да е била с друг човек, мъж например, или пък жена, така че отдаването под наем да е било оформено не на името на Панкрашина, а на друго име.

— Да, но и никой не разпозна по описанието ми подобно колие. И изобщо, аз бях права: където и да се обадох, отвсякъде ми

отговаряха, че такива скъпи вещи не се дават под наем, изключено е.

— А ако е било с изкуствени камъни?

— Но по описанието ми никой не го разпозна — възрази Дуня.
— Според вашите думи то е било доста необичайно — едро, биещо на очи. Никой не би го забравил.

Тя хвърли поглед към двете опразнени чинии и плесна с ръце:

— Боже мой, Ромочка, колко сте били гладен!

Дзюба с изумление разбра, че е излапал всичко до шушка. Вечно прави така... И освен майка му никой никога не беше го наричал Ромочка.

— Имам три рибени кюфтета — продължи добросърдечната Дуня, — донесох си ги за обяд. Искате ли?

— Ами вие?

— Ще си ги разделим — делово предложи миниатюрната оценителка от заложната къща. — На всеки по едно и половина. Не е кой знае какво, вярно, не са домашни, а от кулинарния магазин, но все е храна. Тук имаме и микровълнова печка, та ако ги стоплим, ще стане напълно сносна храна. Искате ли?

По принцип Дзюба разбираше, че трябва да откаже. Момичето беше купило обяд само за себе си и не беше предвиждало да го дели с някого. Но кой знае защо, по някаква абсолютно необяснима причина, не можа да откаже. И кимна в знак на съгласие.

— Ще хапна. Само че в замяна на това вие трябва да ми обещаете, че някой път ще дойдете с мен в заведение. Днес вие ме храните, а следващия път аз ще ви нахраня. На всички ли се обадохте вече?

Дуня се замисли, после тръсна глава.

— Мога да се обадя на още едно-две места. Едни засукани такива места, никой не знае за тях, но и там дават под наем бижутерийни изделия. Ако и техните служители нямат представа за вашето колие, тогава ще е напълно сигурно — не е възможно да са го взели някъде в Москва.

— Дуня, в един друг бутик ми казаха, че като наем вземат стопроцентова стойността на изделието. Вярно ли е? Навсякъде ли е така? Или има варианти?

Междувременно Дуня беше извадила от чантата си магазинската опаковка с рибените кюфтета, беше свалила прозрачното фолио и

пъхна храната в поставената на перваза микровълнова фурничка. Фурничката многообещаващо забуча и из малката стаичка почти веднага се разнесе доста приятна миризма.

— Не, Ромочка, няма варианти. Стопроцентова стойността си е стандарт. Друг е въпросът, че процентите от тази стойност, които се начисляват за ползването на вещта, може да варират. При някои са пет, при други — четири или три, трети имат пълзяща скала, например за първите два дни — пет, за следващите три — три процента, после по два или по един. Всички имат собствени правила, но общо взето, в тези рамки.

— А вие като оценител можете ли да ми кажете приблизително колко струва това колие?

Дуня отрицателно завъртя глава.

— Трябва да знам точно колко камъка има в него, какви са, едва тогава ще мога да пресметна, но пак много приблизително, „от — до“, защото камъните биват с различно качество и въпросът не е само колко са и как се наричат, но и с каква каратност и чистота са, от това зависи тяхната цена. Разбира се, само в случай че колието е истинско. А ако е ширпотреба — не е повече от четирийсет хиляди рубли, но това е най-горната граница. Най-вероятно — пет до осем хиляди. Впрочем... Ако е нещо марково, например „Картие“ или „Лалик“, разбира се, ще е по-скъпо. А между другото...

Микровълновата фурничка прозвънна, бученето престана, Дуня извади от шкафа чисти чинии и прибори и ловко, с едно точно движение раздели третото кюфте точно наполовина.

— Та, значи, вижте, Рома, знаете ли какво си помислих? Ако можехте да ми кажете какъв наем е платила тази жена, бих могла да ви пресметна приблизително общата стойност на колието, тогава бихме могли да разговаряме по-конкретно.

Дзюба се замисли. Наистина: какъв наем е платила Панкрашина? Мъжът ѝ казва, че някакви копейки, но това той знае само от нея. А в действителност? И защо ли нещо толкова просто не му бе хрумнало досега?

Той премести поглед от вдигащите пара върху чинията кюфтета, над които се носеше съблазнителна миризма, към лежащия до тях телефон. Не, първо кюфтетата, защото ще изстинат. Ето, ще хапне набързо и веднага ще се обади.

Дзюба не усети вкуса на храната. Виж ти, миризмата беше толкова симпатична, а на вкус — амбалажна хартия. Може кюфтетата да са били безвкусни, а още по-вероятно са му пречили очите на тази необикновена Дуня, които не се откъсваха от лицето му. Той се стесняваше дори да дъвче.

— Защо ме гледате така? — най-сетне не издържа той.

— Любувам ви се — протичко отвърна Дуня, без ни най-малко да се смути. — Много сте красив. Имате невероятни очи. У никого не съм виждала такива яркосини очи.

Дзюба се задави и дълго кашля.

— Кой е красив? Аз? Майтап ли си правите с мен?

— Вие сте много красив мъж — повтори Дуня абсолютно спокойно. — И не вярвайте на никого, който се съмнява в това. Женен ли сте?

— Не — измънка Роман.

— Ако някой ден намислите да се жените, сетете се за мен — весело се разсмя момичето. — За мъж като вас съм готова да ида на другия край на света.

Той изобщо не разбираше как трябва да реагира на такива думи, затова сметна за по-удобно да грабне телефона. Антон Сташис тъкмо беше в жилището на Панкрашини, така че след няколко минути отговорът беше получен: Игор Панкрашин дал на жена си, за да си купи нова рокля и украшения, петстотин хиляди рубли в неразпечатана пачка — сто банкноти от по пет хиляди. Евгения Василиевна винаги пазела парите на едно и също място и именно на това място Панкрашин пред очите на Антон намерил плика, а в него — същата неразпечатана пачка, обвита в полиетилен — така му я дали в банката. Убитата не използвала кредитни или дебитни карти, панически се страхувала от банкомати, старомодно предпочитала наличните пари.

Излизаше, че изделието наистина не е струвало скъпо, така че за стопроцентовия залог на Евгения Василиевна спокойно са стигнали парите, които е имала в портмонето. От думите на Дуня следваше, че наемът за първите два дни се взема от клиента веднага, в момента на сключването на договора, а останалото той плаща, когато връща изделието, в зависимост от броя на дните, през които го е ползвал. И от всичко това недвусмислено следваше, че прословутото колие все пак не е било истинско. Ширпотреба. И дори най-вероятно евтина. Но

въпреки това — изработена много добре, толкова добре, че никой нищо не е забелязал. Всичко това беше някак съмнително... Хем много хубаво, хем евтино? Такива неща се случват само в приказките. В живота, както отдавна се бе убедил Роман Дзюба, много скъпото далеч невинаги е хубаво, евтиното обаче винаги е само лошо.

Какви са тия шантави истории с това колие? Да допуснем, че все пак е било истинско. Но наемът за него не е струвал на Евгения Василичевна и една рубла. Как е могло да се случи това? Някой ѝ е дал тези пари, напълно е възможно — любовник. Каквото и да казва Гена Колосенцев за убитата жена, колкото и да твърди, че нито един мъж не би харесал „такава“ като нея, Роман твърдо държи на тази си версия. Можеш да се влюбиш в кого ли не — и в някой боклук, и в идиот, и в грозник. Любовта изобщо е нещо, което... Просто сложна и неуправляема е тя.

Има и втори вариант, който, незнайно защо, по-рано не му беше хрумвал: Панкрашина изобщо не е взела колието от бутик и не е плащала нищо на никого. Откъде може да го е взела? Кръгът на нейните приятелки се състои от бивши колежки — секретарки, машинописки, дребни чиновнички. Те не може да притежават истински накит от такава класа, но виж, скъпо изкуствено изделие, получено например като подарък — напълно реално. И то изделие, изработено много добре, такова, което на пръв поглед не може да се различи от истинско. При това не е било нужно да плаща каквото и да било. Излъгала е мъжа си, че е взето под наем, за да не ѝ се кара — нали ѝ е казал да си сложи за приема истински накити. Че какво? Като работна версия дори много си я бива. Макар че... Не, пак не се получава. Защо тогава е казала за наема на Татяна Дорожкина и я е уверявала, че колието е истинско? Щом всички приятелки се познават помежду си, след няколко дни истината е щяла да излезе наяве. Безсмислено. И все пак, упорито реши Роман, трябва да се провери.

— Дуня, а защо родителите ви са ви кръстили Евдокия? — поинтересува се той. — На кого?

— Баба много обичала филма „Евдокия“, имало такъв много отдавна, още мама не се била родила. Но по телевизията го излъчват понякога. Та затова ме кръстили така, искали да зарадват баба. Само че татко ми каза, че рядкото име е свързано с особена съдба или особени способности.

— А вашата съдба особена ли е?

— Не — разсмя се момичето, — съдбата ми е най-обикновена. Виж, способности наистина имам някакви. Виждам камъните без апаратура. Виждам и хората. Не всички, разбира се, само необикновените, които на никого не приличат, особените. Ето, например виждам вас.

И на това оперативният работник не намери какво да отговори.

Дуня отново вдигна телефонната слушалка, а Дзюба излезе в мъничкото тясно коридорче между стаята на оценителката и търговската зала и се обади на Татяна Дорожкина с молбата да му продиктува имената на общите им с Панкрашина приятелки и да му даде номерата на техните телефони. Щом свърши тук — ще започне да им се обажда.

„Все пак тя се майтапи с мен“ — реши Роман, когато излезе от заложената къща след половин час. Дуня се бе обадила на още няколко места, но бе получила същия резултат: никъде не бяха виждали нито Панкрашина, нито нейното необикновено колие.

Той потрепери под ситния ноемврийски дъжд, порив на влажния пронизващ вятър разроши непослушната му гъста коса и веднага се провря през яката, която не бе закопчал догоре, до врата му и пропълзя към гърдите като отвратителни тръпки. И дума не можеше да става да седне тихо и мирно на някоя пейка и да започне да звъни на приятелките на убитата. Дзюба изтича до най-близката тролейбусна спирка — покрито павилионче, в което можеше да се седне. На колкото повече приятелки се обаждаше, толкова по-бързо се топяха надеждите му: никоя не била давала никакви накити на Евгения Василичевна, никоя не била чувала за такова колие.

Разбира се, всичко това беше извънредно огорчаващо, защото пречеше разкриването на убийството да напредне. Но въпреки това настроението на Роман Дзюба беше превъзходно, а в гърдите му се бе заселила една необяснима, но много приятна топлина.

Искаха довечера да отидат при следователката и да докладват за свършеното, но се оказа, че ръководството извикало Надежда Игоревна Риженко, така че тя не била в кабинета си.

— Елате у дома — предложи тя по телефона, когато Колосенцев успя да я намери. — Към девет определено ще съм се прибрала, след десет минути тук ще ме приемат, все още чакам в приемната. Елате. Лена мислеше да прави вареники с картофи, хем ще вечеряме.

— Добре, ще дойдем в девет и нещо — с недоволно разкривена физиономия обеща Геннадий.

При тези думи Дзюба радостно се развълнува: ще види Лена, ще може да поговори с нея, а дори и да не поговори, поне ще я погледа. Ще подиша един и същ въздух с нея. Гена, разбира се, е недоволен, но това е разбираемо: сега щеше да се отчете набързо пред Риженко — и право вкъщи, при компютъра, при игрите. Но нищо де, невинаги късметът трябва да спохожда само Гена, понякога и на него, на Дзюба, трябва да провърви.

— Без мен, момчета — поклати глава Антон. — Аз си свърших работата, вие и сами можете да разкажете на следователката за резултатите. Аз трябва да се прибирам, имам деца, и без това почти не ги виждам.

Антон си тръгна, а Роман плахо предложи:

— Гена, защо да киснем тъпо в колата, хайде да отидем у Надежда Игоревна, да поседим у тях, да я почакаме. Нали Лена си е вкъщи, ще ни отвори.

Колосенцев му хвърли насмешлив поглед.

— Да ти приличам на глупак? Ще имаш да вземаш. Но да тръгваме, ще постоим пред входа, а щом Надежда пристигне — ще влезем с нея. И нито минута по-рано.

— Но защо, Гена? Защо се опъваш?

— Защото в колата мога да спя — натъртено обясни Геннадий. — А ако влезем у тях, какъв ти сън? Лена веднага ще ме нападне с бърборенето си, нали я знаеш.

В гласа му прозвуча нескрито злорадство. И наистина, колкото повече се уморяваше Колосенцев, толкова по-ярко се проявяваше у него незнайно откъде вземащото се желание да унижи Роман или поне някак да го ухапе.

Пътят до дома на следователката Риженко отне четирийсет минути. Колосенцев набра номера на домашния й телефон, чу от Лена, че майка й още не се е прибрала, и нареди на Дзюба да гледа през прозореца, за да не пропуснат Надежда Игоревна, а той затвори очи и

опря тила си на облегалката. След половин минута вече дълбоко спеше, а Роман в опит да усмири гнева и горчивата си обида от унижението, на което бе подложен преди малко, започна да си припомня всичко, което му бяха разказали приятелките на Евгения Панкрашина. Лично бе успял да посети само две, останалите бяха разпитани от други служители на криминалния отдел, които началството бе пратило да оказат екстрена помощ на Сташис, Колосенцев и Дзюба.

Всички приятелки на Евгения Панкрашина бяха разказали едно и също: близки са отдавна, от много години, откак всички работели в огромна организация, само секретариатът бил 28 души. Женя често им идвала на гости или ходели някъде заедно, например на разходка или в заведение — на кафе и пасти. Но понякога тя идвала, седяла известно време и си тръгвала, а после отново се връщала. Ето за това всички разпитани бяха единодушни.

— Казваше ли ви къде точно отива и защо? — бе попитал Роман свидетелките, с които бе разговарял лично.

— Точно не, но... — позасмя се едната негова събеседничка, слабичка, висока дама на шейсетина години с обилно покрито с бръчки лице — намекваше, че има любовник.

— По какъв начин го намекваше?

— Ами например аз я питах: „Да не си си хванала любовник, приятелко?“, а Женя само се усмихваше в отговор, но мълчеше. Нито да, нито не. Не потвърждаваше, но и не отричаше.

— Може би все пак е казвала нещо за него? — не мирясваше Роман.

— Не, нищо, нито дума — поклати глава дамата. — Пък и повод не е имало, нали тя не признаваше явно, че си има някого.

— Кажете, моля, коя от вас е най-близката приятелка на Панкрашина? Онази, от която тя е нямала никакви тайни?

Свидетелката го погледна с остри умни очички и поклати глава.

— О, такава сред нас няма. По-точно, Женя нямаше такава. Разбирате ли, нейният съпруг е добър дресьор, от млада я беше приучил да не си разпуска езика, на никого да не се доверява напълно и да внимава какво говори, за да избегне всякакви неприятности... И двамата са такива, и Женя, и Игор. Спомням си Игор още като млад сополанко, едва беше завършил института, в професията тогава за

нищо не го биваше, а вече беше затворен като костелив орех. Женя никога с никого не е била напълно откровена, отначало това ни обиждаше и дори вбесяваше, защото, нали, бяхме млади, а после разбрахме, че не това е най-важното. Женя винаги беше добра и готова да помогне, да подкрепи човека, жалеше всички, на всички съчувстваше, около нея беше топло и ние всички я обичахме за това. Освен това, знаете ли, умееше много хубаво да изслушва. Ние винаги споделяхме с нея проблемите си и тя ни слушаше, съчувстваше ни, ако можеше да помогне с нещо — непременно помагаше, постоянно се интересуваше как е всяка от нас, за съпрузите ни, за децата, за всички наши роднини... да, и тях помнеше — и имената, и проблемите им. Ето защо винаги имахме за какво да си поговорим и дори някак не биеше на очи, че никога не говорехме за самата нея. Е, не разказва за себе си — нейна си работа. Отдавна вече бяхме престанали да се обиждаме и просто обичахме Женя такава, каквато беше.

И тук същата песен: на никого не се доверявала, нищо не казвала, с никого нищо не споделяла. Как може човек да живее така? Роман Дзюба не разбираше това.

— Кога приблизително Панкрашина се сдоби с този любовник?
— зададе той поредния си въпрос.

— Нямам представа — разпери ръце свидетелката.

— Добре, ами този странен навик да идва, после да си тръгва и отново да се връща? Той кога се появи?

Жената вдигна очи към тавана, взе да си припомня.

— Преди около две години, две и половина. Или нещо такова.

— Но не година, така ли? — уточни Роман.

— Не, не, съвсем определено не година, много повече.

— Не и пет години? Нито четири?

Жената го погледна с недоумение и сърдито повтори:

— Две — две и половина години, нали ясно го казах.

Всички останали приятелки на Евгения Панкрашина, които оперативните работници бяха успели да разпитат днес, бяха повторили същото. И показанията им съвпадаха с показанията на Татяна Петровна Дорожкина, разбира се, с изключение на историята с колието. Никоя, освен Дорожкина не знаеше за колието...

Роман се сепна от потропването с пръст по стъклото откъм неговата страна. До колата стоеше Надежда Игоревна Риженко. Роман

доста безцеремонно раздруса заспалия Колосенцев, изскочи на тротоара и буквално издърпа от ръцете на следователката тежката чанта и двете торбички с продукти.

Из апартамента се носеше миризмата на варениките. Надежда Игоревна не ги бе излъгала, а дъщеря ѝ, студентката Лена, не я бе подвела. Щом видя Колосенцев, момичето разцъфна, очите му грейнаха. Както обикновено, не обърна никакво внимание на Роман.

— Лена, донеси ни да хапнем в хола — помоли Надежда Игоревна, — трябва да си поговорим.

При тези думи Дзюба се оклюма, макар че какво ли друго беше очаквал? Че следователката ще обсъжда с оперативните работници хода и резултатите на оперативно-следствените мероприятия в присъствието на външни лица? Така ставаше винаги, нищо ново или изненадващо, но всеки път Роман се надяваше, че ще успее поне две минути да побъбри с момичето или просто да поседи до него. Понякога успяваше. Какво ти понякога — винаги успяваше, когато по една или друга причина идваше в дома на Риженко и заварваше вкъщи дъщеря ѝ — колкото за това у Дзюба се намираше достатъчно пресметливост и съобразителност, само че каква полза... Лена не проявяваше ни най-малък интерес към рижавия оперативен работник. Интересуваше я Колосенцев.

Надежда Игоревна отиде в своята стая да се преоблече, Лена Риженко, бавна, някак сънена, но при това неизразимо женствена, с лице на мадона, сервираше на масата, хвърляше на Геннадий кокетни погледи и си разменяше с него някакви незначителни реплики. Роман сякаш изобщо не беше там. Натъжи се. И кой знае защо, се обиди.

И дори варениките с картофи му се сториха безвкусни, макар че иначе Роман много ги обичаше. Може би Лена не я бива в готвенето? Или просто не е била в настроение...

Пръв докладва Роман — изложи информацията, получена в бутиците за даване вещи под наем и от приятелките на убитата.

— От всичко дотук излиза, че в продължение на приблизително двете последни години Панкрашина е имала любовник. Той може да е знаел за колието и че в сряда сутринта Панкрашина ще отиде у приятелката си Татяна Дорожкина с накита в чантата си. И като нищо е можел да я убие — завърши Роман. — И изобщо, с този накит

историята е тъмна. Дали е било истинско, или ширпотреба — пак не е ясно откъде се е появило. Откъде го е взела Панкрашина?

— Може би просто го е купила? — изказа предположение Риженко. — Влязла е в първия срещнат магазин, където има такъв отдел, намерила е по-ярко колие, с по-едри стъклени мъниста и не е платила скъпо. И не е имало никакъв бутик за вещи под наем. Защо не?

— Не — твърдо отговори Дзюба. — Не може да е било така. Тоест теоретически би могло, но защо тогава около една евтиния се вихри толкова много лъжа? Защо го е представяла като скъпо бижу? Защо е измислен този бутик за вещи под наем? Евгения Василичевна, струва ми се, е била нееднозначна жена, но далеч не глупава. Тя не може да не е разбирала, че ще се яви на приема с някакви стъкълца, а там е пълно с такива акули на бизнеса, дето начаса ще я разкрият и ще разберат всичко. И ще се подиграват не на нея, а на мъжа ѝ. Това е някак глупаво и необяснимо.

— Какво ще кажеш? — обърна се следователката към Колосенцев. — На какво мнение си?

— Ами... — усмихна се Колосенцев. — Рома, вярно, не е гигант на мисълта, но за това съм съгласен с него. Днес имах честта да си поприказвам с такива дамички, дето лесно не можеш ги излъга. И трите са видели колието и много добре са го разгледали. Нещо повече, всички в един глас твърдяха, че Женечка много обичала мъжа си и никога не би го изложила. А да се появиш на великосветски прием с евтина дрънкулка при наличието на богат съпруг е или излагация, или провокация.

— С една дума, както и да въртим и сучем, излиза, че колието е било истинско, но взело се неясно откъде, защото всички пари са си на мястото — направи извода Надежда Игоревна. — И тук аз съм склонна да се съглася с Рома: мирише на любовник, който е направил на Панкрашина скъп подарък. И вие, момчета, трябва да го намерите. А какво ще кажете за враговете? Имала ли е Панкрашина врагове?

— Пак теоретически — отново заговори Дзюба, доста окуражен от това, че следователката подкрепи неговата версия за наличието на любовник, с която толкова упорито не се съгласяваше Геннадий, — врагове може да има дори дете, което още не е казало и една лоша дума за когото и да било. Но ако съдим по това, което разказват приятелките на Панкрашина, няма откъде да са се взели врагове.

Работата ѝ е била такава, дето не може да е причинила печелене на врагове. И любовници не е имала. Освен този последния, предполагаемия. Вярно, той може да е имал съпруга или приятелка, която да е научила за Панкрашина и да я е убила от ревност. Тя, между другото, и за колието може да не е знаела, а да го е прибрала, след като случайно го е открила в чантата.

Надежда Игоревна мълчаливо кимаше, докато слушаше Дзюба, после внезапно вдигна ръка и така с жест спря оперативния работник.

— Чакай, нали казваш, че потърпевшата е била потайна особа. Как тогава можеш да си сигурен, че и по-рано не е имала извънбрачни връзки? Да, приятелките не са знаели, но както разбираме, в случая това не е критерий. Ако е имала сега, значи може да е имала и по-рано. И то не една. Може върху Панкрашина да се е стоварило отмъщението на някогашен любовник или на неговата жена?

— Може — натъжено се съгласи Роман. — Някак не сме помислили за това.

— Ние, а! — тросна се Колосенцев. — Изразявай се коректно, любезни ми друже. Не „ние“, а „ти“, лично ти. Защото аз изобщо не мисля в тази посока. Това са пълни измислици! Надежда Игоревна, да бяхте само видели тази потърпевша! Ако бяхте я видели с очите си, и през ум нямаше да ви мине такова нещо. Твърде е невзрачна и... някак безвкусна, безсолна. Вярно, и ние я видяхме мъртва, като жива може да е била обаятелна, привлекателна, но не ми се вярва. И между другото, никой, нито един човек от разпитаните не я нарече обаятелна. Ето, и свидетелките на Рома, и моите — всички казват: добра, простодушна, отзивчива, мека. А за обаяние никой не е продумвал. За така наречената „харизма“ — добави той с нескрита подигравка, като умишлено натърти на неправилно произнасяното меко „з“ и така подчерта пълното си пренебрежение и недоверие към общоприетото понятие.

Надежда Игоревна, кой знае защо, дълго и внимателно разглежда Колосенцев и на Роман се стори, че в очите ѝ се мярна нещо като неодобрение или осъждане.

— Добре — въздъхна тя. — Да продължим. Какво друго имаме налице?

След като изслуша съобщението на Колосенцев за колата, при която Евгения Панкрашина изтичала сутринта в деня на убийството,

следователката строго попита:

— Поискахте ли да видите какво са записали камерите?

— Сташис свърши това — бързо отговори Геннадий, сякаш снемайки от себе си всяка отговорност. — Намери свидетел, разпита го, после разговаря със съпруга на потърпевшата. Сташис казва, че на блока няма камери, не е елитен блок, а стара „сталинка“ след основен ремонт, а Панкрашини имат жилище от две слети с нова планировка, останалите обитатели са от средната класа.

— Кой е бил в колата, мъж или жена?

— Надежда Игоревна, имайте милост — примоли се Колосенцев. — Свидетелката е била стогодишно бабе, какво е можела да види тя чак в противоположния край на двора? Пак добре, че е запомнила цвета на колата и е разпознала Панкрашина, това си е голям късмет.

— Стогодишна, значи? — позасмя се Риженко. — Ами тогава тя може нищо да не е видяла, нали? Или просто се е припознала? Може това изобщо да не е била Панкрашина? А ние с вас тук се ровим ли, ровим. Ти, Гена, скоро ще вбесиш всички с мързела и нехайството си. Продължаваме: какво ще кажете за другите членове на семейството? Дечицата може ли да са се полакомили за майчиния накит?

Геннадий, който явно ни най-малко не се засегна от забележката ѝ, спокойно докладва:

— Съпругът на загиналата не допуска дори мисълта за това. Но ние, разбира се, проверихме всичко. Големите деца работят, Панкрашин се е постарал, помогнал е на някое с работа, на някое — с добро жилище, с коли, с една дума, всички живеят прекрасно.

— А най-малкото момиче? Нали ги знаете сегашните деца...

— И нея проверихме...

— Кой? — строго попита Риженко. — Кой я провери?

— Сташис — кой знае защо, неохотно призна Геннадий. — Нина Панкрашина, на шестнайсет години, учи в десети клас в гимназия „Ушински“. Признава, че в понеделник вечерта е видяла колието на майка си. Прилично във всяко отношение момиче, не е имала отрицателни прояви, посещава курс по испански език, дружи с момче от добро семейство, заедно ходят в този курс. В дните, когато колието е било в апартамента, големите деца не са идвали там и не може да са го видели.

— Момче от добро семейство? — скептично вдигна вежди следователката. — Знам ги аз тези момчета, нагледала съм се на много такива. Проверихте ли го?

— Да, Сташис го е проверил. Казва, че там всичко е чисто, във всеки случай на пръв поглед.

— По-нататък — поиска Риженко. — Нещо за съпруга? Може ли той да е имал мотив за убийство на съпругата?

Колосенцев отрицателно завъртя глава.

— Мислихме за това, поразпитахме тук-там. Нищо. Игор Панкрашин не е материално заинтересован от смъртта на жена си, имуществото и сметките са на негово име.

— А любовници? — насмешливо присви очи следователката. — А желание за сключване на нов брак? Нали казахте, че за Панкрашин репутацията на добър съпруг и баща е нещо свято? Може да не е искал да я подронва с развод и да е решил просто и без никакви усложнения да овдолее? Тогава вторият брак няма да шокира никого.

Генадий си доля чай от тумбестия порцеланов чайник и с щедра ръка си насипа захар. Дзюба потисна завистливата си въздишка: ако той си бе позволил пред Гена да си сипе в чая четири лъжички захар, просто би било страшно да си представи колко оскърбителни подигравки щеше да изслуша!

— И ние се надявахме на това, Надежда Игоревна, но напразно. Панкрашин, както ни казаха източници, близки до императора, не е имал постоянна любовница, но естествено, си е позволявал разни забежки... Сега ще ви прочета показанията дословно, тя се изрази някак извънредно изящно...

Колосенцев извади бележника си, прелисти го, намери нужните страници и прочете на глас:

— „... позволявал си е различни романтични експромти. Само че те изобщо не влияеха на желанието му да запази брака си. Игор беше много привързан към жена си, безумно обича децата си, той изобщо обича деца, по принцип, всякакви деца, а пък за своите живота си би дал и много цени близките и доверителни отношения с тях. Ако се ожени за втори път, децата няма да го разберат и ще скъсат отношения с него, защото Женя беше център на вселената в семейството, несекващ извор на любов и грижа, всички я обожаваха и буквално не можеха да живеят без нея.“ Колко красиво, а! Аз никога не бих могъл

да го формулирам така! — коментира той и затвори бележника. — Така че нашият Игор Панкрашин не е имал и най-дребен повод да се отървава от жена си — нито материален, нито матримониален. Но ако вие, Надежда Игоревна, настоявате, ние, естествено, ще се поровим още в това направление. Вие сочите пътя — ние го поемаме, както се казва.

Риженко още известно време си записва в бележника, който, за разлика от побиращите се в джобовете на оперативните работници бележници, беше голям формат и с твърда корица, после погледна Геннадий и Роман с одобрение и дори сякаш с възхищение.

— Господи, момчета, как успяхте да свършите толкова работа в толкова кратък срок? Само вие и Сташис от „Петровка“ сте насъбрали такава информация, сякаш е работил цял полк.

— Началството помогна — поясни Колосенцев. — Удариха едно рамо заради личността на съпруга на потърпевщата, случаят може да се окаже резонансен, ако съпругът започне да вдига дандания и да търси пътеки към висшето ръководство, та да... Е, с една дума, вие знаете. Висшето ръководство веднага щеше да извика за доклад нашите началници, та затова трябваше предварително да се постараят да не отидат с празни ръце. Така че заделиха хора за първите три дни, дръпнаха всички от текущите им задачи, пришпориха ги да помагат на нас. Но тези плюсове са ни само до утре вечер, после оставаме тримата. Всичко си е както обикновено.

Надежда Игоревна понечи да отговори нещо, но внезапно извърна глава към вратата.

— Елена, какво има? Нали те помолих да ни дадеш възможност да си поговорим служебно, а ти вече за трети или за четвърти път надничаш — каза ѝ ядосано.

— Мамо, кранът в кухнята тече — бавно и напевно събщи момичето и красиво тръсна светлата си копринена коса. — Гена дали би ми помогнал?

Ама разбира се, тъжно си помисли Дзюба, именно Гена трябва да ѝ помогне. Макар че той, Рома, би се справил с крана не по-зле, че и по-добре — вкъщи от дете сам поправяше всичко, имаше навици. Но на Лена ѝ трябва Колосенцев. А той, смешният рижав Роман, не ѝ е притрябвал.

Колосенцев веднага се надигна с делови вид.

— Имате ли инструменти?

— Имаме, в килера — пропя Лена. — Елате, ще ви покажа.

И Роман остана сам със следователката.

— Какво, тежко ли е? — тихо и съчувствено попита Надежда Игоревна.

И на старши лейтенанта от полицията, на оперативния пълномощник от криминалния отдел Роман Дзюба изведнъж му се стори, че е готов да се разплаче. Но разбира се, само му се стори.

— Понякога ми иде да го убия — призна едва чуто. — Защо се държи така с мен? Какво лошо съм му направил? Гена знае и умее толкова много неща, искам всичко да науча от него, а той, вместо да ме учи, да споделя опита си, само ме тормози, обижда ме, унижава ме, и то пред други хора... И пред Лена...

Надежда Игоревна протегна ръка през масата и погали Роман с пръсти по бузата.

— Търпи, миличък — каза с въздишка, — търпи, добричък, нямаш друг изход. Младостта е прекрасна, всичко ѝ е хубаво: имаш и здраве, и красота, и сили, целият живот е пред тебе, цялата ти кариера е в твоите ръце, всичко е интересно, всичко е вълнуващо, заливат те емоции, всичко пламти. И това е прекрасно! НО! Младостта има един съществен минус: всеки, който е по-възрастен от теб дори с година, който е по-опитен дори само с месец, смята това за възможност да ти завре муцуната в лайната. Това е неизбежно за младите. И аз съм минала през това. Другояче не става. Така че търпи, Ромочка.

Ромочка! За втори път днес го наричат с това мило галено име. Първа беше младата Дуня, оценителката от заложната къща. Дуня... Евдокия... Миниатюрното на ръст същество, което толкова искрено предложи своята помощ, защото убийството на човек било най-лошото възможно нещо и всички трябвало да се хванат за ръце и дружно да търсят убиеца.

Кой знае защо, при мисълта за Дуня на Роман Дзюба му олекна. И дори поведението на Гена вече не му изглеждаше толкова оскърбително.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Дори когато съществува риск извършеното престъпление да получи шумен обществен резонанс и да се наложи постоянно да се докладва за хода на оперативно-следствените мероприятия пред началството, пак от някоя цепнатина ще се вмъкне някое недоглеждане. Науката нарича това „човешки фактор“.

Запитванията до Московската градска телефонна мрежа и до компанията за мобилни връзки, обслужваща телефона на Евгения Панкрашина, бяха съставени от дежурния следовател, възбудил производството по делото за убийство още в сряда, в първите часове след откриването на трупа. И ето че настъпи петък и съвършено неочаквано се разбра, че никой не е прикачил крака на документите — както са били оставени в папката, така си и лежат в нея до този момент и никой не се е сещал за тях. Следователката Риженко покрещя на Дзюба и нареди запитванията веднага да се отнесат по местоназначенията, а докато станат готови отговорите, да се предприеме всичко възможно за наваксване на изгубеното време.

След като разнесе запитванията и понесе всички унижения пред телефонните компании с молбите си „да стане по-бързичко“, Роман отиде право при Игор Панкрашин, в дома му. Той искрено не разбираше защо не може веднага просто да се разпечата от компютъра нужната информация и да се даде на правоохранителните органи. Защо е нужно да се правят на важни и досадно да изискват безброй подписи и печати от разни чиновници от съответната компания върху запитванията на следователя? Хем някои успяват да занесат запитването и веднага да се върнат с отговора. А на други, най-опитните и нахакани полицаи и следователи, им е достатъчно само да звъннат — и цялата нужна информация им се дава тутакси, по телефона. Но Роман Дзюба явно не беше нито опитен, нито нахакан.

За сметка на това явно беше от хората, завистливо наричани късметлии.

— Разбира се, аз имам всички отчети на телефонната компания, с детайлизирана информация за всички обаждания — веднага отговори Игор Николаевич Панкрашин.

Днес той изглеждаше много по-добре, личеше, че са го лекували правилно. Отвори вратичката на висок библиотечен шкаф и извади дебела папка с етикет на гръбчето „Мобилни телефони“. Панкрашин подаде папката на Дзюба и поясни:

— Номерът на Женя е оформен на мое име, аз плащам за него и също аз получавам всеки месец детайлизацията за обажданията. В договора сме предвидили такава услуга.

Ясно, помисли си Роман, нали се стремиш да контролираш всичко.

Панкрашин сякаш подслуша мислите му:

— Старая се да контролирам всички разходи, включително и тези. Не обичам да се бърби с часове по телефона. Твърде добре помня колко трудно се печелят парите и нямам намерение да ги пиляя. Имаш стационарен телефон с безлимитна тарифа — говори си по него колкото искаш, ако щеш — цял ден. Освен това на два пъти ни се случи гастарбайтери, предимно от страни от Югоизточна Азия, да се включат в номера и целият им многоброен колектив да общува със семействата си, а ние после получавахме невероятни сметки. И това трябва да се проверява. По същия начин контролирам и мобилния телефон на Нина. И ако видя в сметката прекалено голяма сума за някакъв разговор, веднага я питам чий е този номер. Ако знае чий е — просто я смърям строго, а ако не знае, отивам в телефонната компания да видя каква е тази работа. Налага се да вдигам скандали, но без това не може, иначе какви ли не крадци те яхат.

— Мога ли да взема това? — все още неповярвал в собствения си късмет, попита Роман.

— Разбира се, вземайте всичко, каквото ви трябва. Ако ви трябват и някакви други документи, само кажете, ще ги намеря. И ако е нужна някаква друга помощ, за да намерите човека, който... Женя...

— Панкрашин се запъна. — Само ми кажете, всичко ще организирам.

— А пазите ли сметките за стационарния телефон?

— Тези сметки трябва да са някъде из документите на Женя, тя плаща... плащаше за всички комунални услуги и за телефона, това

беше нейно задължение, там аз няма какво да проверявам. Да вървим да потърсим заедно.

Той заведе Роман в просторната спалня, където до беличкия малък дамски скрин стоеше също беличък шкаф за документи с множество чекмеджета и рафтове. Евгения Василичка бе съхранявала всички документи в безупречен ред, в надписани папчици и джобове, както беше и при съпруга ѝ: вероятно в това се бе проявявал навикът, опитът ѝ от работата като деловодител, така че сметките за стационарния телефон се намериха буквално в първата минута.

Работата на оперативния работник, разбира се, е тежка и нервна, какво да си говорим. Но в нея има едно неоспоримо достоинство: понякога можеш да се намираш там, където ти е нужно, и по време, когато ти е нужно, въпреки работното време, и при това да не съобщаваш този факт на началството. След като се появеше сутринта в своя отдел, а после получише задачата си от следователя, Роман ясно разбираше, че оттук нататък може да прави каквото иска. Но в края на деня да докладва резултат.

И той си отиде вкъщи. Вярно, с всичките тези документи можеше да се върне в отдела, да седне в кабинета, но нима там ще дадат на човека да поработи спокойно? Оперативните работници влизат и излизат, телефонът непрекъснато звъни, а ако на територията се случи нещо спешно — тогава може като нищо да грабнат и теб, за да те пратят на поредното местопроизшествие.

Вкъщи беше тихо, родителите му бяха на работа и щяха да се приберат след доста време. И в хладилника беше пълно с храна, което не беше без значение. Смята се, че такава работа трябва да се върши в службата, но... Детайлизацията на обажданията, която изпращат на абоната, се различава от детайлизацията, която се дава при запитване на правоохранителните органи. Различава се по една съществена подробност: докато на абоната се изпраща просто списък на телефонните номера, с които се е свързвал през съответния период, продължителността на разговорите и техните стойности, при официално запитване до всеки номер е изписано и името, на което се води този номер, и паспортните данни на съответния абонат. И се предполага, че оперативният работник, който разполага само с детайлизацията на абоната, без имената, трябва да иска сведения за всеки номер от специалната служба или да търси тези сведения в

служебната база данни. Но ако работиш така, никога нищо не можеш да разкриеш, само ще си протъркаш панталоните от седене в кабинета. Роман Дзюба отдавна разполагаше с всички нужни бази. И макар че никой не говореше открито на тази тема, Дзюба беше сигурен, че не само той ги има.

Запаси се със солидно количество крекери, бисквити и нарязан на квадратчета кашкавал и седна зад бюрото в своята стая. Включи компютъра, разчисти място за книгата и се хвана за работа. За съжаление, в сметките за стационарния телефон нямаше детайлизация, само бе посочено как да се ползват услугите на вътрешнозоновата връзка и първите три цифри на номера, тоест кодът. Останалите седем цифри бяха заменени с кръстчета. А за свързванията с градски номера нямаше изобщо никаква информация. Добре де, каза си Дзюба, пъкна в устата си два крекера с квадратче кашкавал помежду им, ще работим с това, което имаме. Трябваше да намери любовника на убитата Панкрашина, при когото тя е ходила на срещи, като се е прикривала с посещения у приятелки, и който ѝ е помогнал да се сдобие неизвестно откъде със скъпия накит. И ще го намери, каквото и да си мисли и да приказва Гена Колосенцев.

Проучваше номер след номер, търсеше информация в компютъра, обаждаше се, отново търсеше в компютъра, отново се обаждаше и... със съжаление отмяташе поредния ред в документа. Оказа се, че сред контактите на Евгения Панкрашина има съвсем малко мъже и нито един от тях не се връзва с представата за любовник, във всеки случай според Дзюба. Големият син, по-малкият син, зетят, шофьорът Шилов, зъболекарят, Георгий Владиленович Анишченко, заместникът на Игор Панкрашин, още няколко стари познати на мъжа ѝ... Нищо подозрително.

За ролята на любовника нямаше нито един подходящ.

Освен вече познатия шофьор Шилов. Който или знаеше със сигурност за любовника, или любовникът беше именно той.

И Дзюба тръгна за гаража в бизнес центъра.

В отдела се върна към осем часа вечерта, уморен и разстроен. Разговорът с Шилов не бе дал никакъв резултат. Колкото и да се стара Дзюба, колкото и да се опитва да формулира въпросите си с максимално коварство, шофьорът твърдо си знаеше своето: когато Евгения Василичевна ходела на гости у приятелки, той после я вземал и

я откарвал вкъщи. Понякога пътем се отбивали на пазара или в някой магазин. Никога не били пътували от приятелка до друго място, после отново до същата приятелка, а накрая до вкъщи. В края на краищата Дзюба си направи труда да препише от дневника за влизанията и излизанията от гаража всички придвижвания на Шилов със служебната кола за последните три месеца. Ако откриеше дори само едно несъответствие, можеше да вземе и по-дълъг период. Най-сетне, имаше адресите на приятелките, адреса на гаража и адреса на Панкрашина, така че спокойно можеше да прецени и пресметне маршрутите. Господи, боже мой! Кой е изтърсил приказката, че краката хранят оперативния работник? Само чугуненият задник храни оперативния работник. Роман си представи колко време ще трябва да прекара зад бюрото с всички тези издирвания и пресмятания и му стана лошо. Чак му притъмня.

— Ей, изтрепа се от работа бе, човек — проточи надникналият вечерта в отдела Колосенцев, който цял ден бе изпълнявал други поръчения на следователката, свързани с уточняването на сведенията за членовете на семейство Панкрашини. — С телефоните вече наясно ли си?

Роман уморено и кратко му разказа, че от обажданията от мобилния телефон на Евгения Василювна не бе излязло нищо интересно, а за детайлизацията на обажданията от стационарния телефон още имаше да се чака. В наличните документи засега нямаше нищо, освен кодовете в случаите, когато градският номер се е свързвал с нечий мобилен.

Изглежда, Геннадий днес не се беше уморил много, защото вместо обичайната язвителна забележка изведнъж даде (рядък случай!) на колегата си практичен съвет:

— Вземи да сравниш списъците на контактите от мобилния с тези от стационарния телефон, понякога изскачат много интересни разлики. И ако човек интерпретира правилно тези различия, може да стигне до извънредно любопитни изводи.

— До какви? — веднага се оживи Роман, моментално забравил за негодите си.

Обичаше да се учи. И изобщо, обичаше да получава нова информация.

— Ами... — сви рамене Колосенцев. — До различни. Например излиза, че на някои номера човек звъни само от стационарния си телефон, а на други — само от мобилния. На някои номера може да има изобщо само входящи разговори, а на други — само изходящи. А това представлява система на контактуване, тоест характеристика на взаимоотношенията между хората, разбираш ли, Рома? Защо Иванов винаги се обажда на Петров, а през цялото време Петров нито веднъж не е звъннал на Иванов? Какво означават тези отношения? Е, и така нататък.

— Благодаря ти, Гена — искрено, от сърце благодари Дзюба.

— Моля — великодушно се усмихна Колосенцев, — влачи, малкият, докато съм жив, учи се от майстора.

Алексей Юриевич Сотников беше недоволен и от себе си, и от своята работа. Вече трети час работи върху майсторския модел на изделието и чувства, че нещо не върви, не става, някаква дреболия го боде в очите, но каква? Какво не е в ред? Пропорциите ли? Или рисунъкът, който в готовото изделие ще бъде украсен с камъни? Или е сбъркал с цвета на метала — поначало майсторският модел трябваше да се направи в жълт метал, а той го направи в бял, защото изделието съгласно ескиза трябваше да бъде от бяло злато. Може би беше сбъркал още при етапа на работата върху ескиза и от самото начало е трябвало да мисли за жълто злато? Но нали клиентът го хареса, утвърди ескиза още при първото представяне, пък и на самия Сотников много бе харесал проектът на жена му Людмила. Тя беше художник-дизайнер на бижута.

Сега излиза, че някъде се е промъкнал дефект. И колкото и да се мъчи Алексей Юриевич, не може да разбере: къде е грешката? Какво не е както трябва?

„Днес не ми е ден — помисли си ядосано. — Понякога погледна за две минути — и виждам всичко, и преправям, и се радвам на резултата. А понякога — също като днес. Някакво затъпяване. И защо ли хората смятат, че едно бижу може да се изработи набързо?“

За него, който от най-ранно детство бе наблюдавал работата на баща си, беше съвсем нормално и естествено Истинското изделие, индивидуалното, осмисленото, както се изразяваше Юрий Алексеевич

Трети, да се изработва с месеци. Ами че само за ескиза отиваше от седмица до месец! Вярно, сега има програми 3–0 и работата върху ескиза върви по-лесно и по-бързо, но пак понякога е много трудно да угодиш на клиента и да нарисуваш нещо, което ще му хареса, налага се да правиш по три-четири варианта, докато човекът утвърди ескиза.

Още месец до месец и половина отиват за изработване на майсторския модел — въплъщаването на утвърдения ескиз в изделие от по-евтин метал. Сега Сотников изработва майсторските модели в своето производство, а баща му изпълняваше всички частни поръчки вкъщи и малкият Алексей обожаваше да разглежда многобройните мънички тигели за топене на метал, порцелановите мензурки за реактивите, различните инструменти, много от които бяха наследени от старите майстори и имаха полирани от времето дървени дръжки, клещички, пили — от обикновени до най-фини, отвертки, менгемета. Особено омагьосваше момчето шлифовъчната машинка, която приличаше на бормашина с множество различни бургийки. Всичките тези инструменти и до днес лежат на работната маса на бижутера Сотников, макар че не е редно да се занимаваш с изработка на бижута в жилищно помещение, но нали от памтивека това правило се е нарушавало! Важното е да имаш добра вентилация и лесно за проветряване помещение, е, разбира се, и газовата бутилка за заваряването и запояването да не представлява заплаха за безопасността на обитателите.

Алексей Юриевич изработи този майсторски модел във фирмата си и го донесе вкъщи, за да го доработи. Моделът трябваше да бъде показан на клиента, но предварително в него трябваше да се поставят изкуствени камъни вместо истинските, ако ескизът предвиждаше такива. Според ескиза в табакерата се предвиждаха камъни, но Сотников дори не беше започнал да ги поставя: безпокоеше го нещо неуловимо, неосезаемо, но пречещо на окото и ума да се наслаждават. Виж, когато открие това незнайно „нещо“, той ще постави камъните и ще покаже модела на клиента: точно така ще изглежда готовото изделие, само че ще бъде изпълнено вече от злато и декорирано с истински камъни. Ако майсторският модел не хареса на клиента, ще започне процес на съгласуване: бижутерът си изяснява какво не харесва на клиента и отстранява недостатъците. Понякога е достатъчна

просто доработка, а понякога се налага наново да се прави друг вариант на модела. И току-виж, минали три месеца...

Когато клиентът приеме майсторския модел, започва нов етап в работата: изготвянето на восъчния. За целта майсторският модел се поставя върху специална гумена маса и се изрязва, получава се гумен калъп. В този гумен калъп се излива восък и когато той застине, гумата внимателно се сваля. Остава восъчният модел на бъдещото изделие. И за тази работа отива от седмица до месец време: бижутерът прави восъчни модели много пъти: излива — гледа — преправя — отново излива — и отново гледа...

След това от восъчния модел се прави отливка, която трябва да бъде мъничко по-голяма от размера на подготвяното изделие, та после с оглаждането и шлифоването да ѝ се придаде точната форма. Много бижутери днес дават своите восъчни модели за изливане на други майстори, но много от тях изливат метала сами. И Сотников го излива сам. Така е приучен от дете.

После идва редът на монтирането и обработката, на шлифоването и полирането. В техните среди това се нарича „извеждане на отливката до формата на майсторския модел“. И този етап отнема от няколко часа до няколко дни, макар че на пръв поглед работата не е кой знае колко трудоемка, не се получава да я свършиш бързо: много се уморяват очите, затова майсторите работят час-два и си правят голяма почивка, понякога до следващия ден. В никакъв случай не бива да се работи с уморени очи! На този етап окото на бижутера трябва да бъде свежо и зорко.

И отново се кани клиентът. Ако се изработва някакъв предмет, например рамка за снимки или часовник за камина, или ръчно огледалце, тогава обикновено е по-просто: изделието се оценява само визуално, но ако става дума за накит, тогава клиентът трябва да го премери и ако нещо не е наред с размера на пръстена или обицата ляга неудобно на ухото, или гривната пречи по някакъв начин на китката, започва „доработване“, заради което предварително са подготвени възможности. Ако изделието е с камъни на клиента, те се вграждат в негово присъствие. Най-трудното е правилно да се подготви камъкът за закрепването. С дребните камъни е по-лесно, за един ден могат да се подготвят и вградят няколко десетки камъни, камък до един карат изисква за подготовка и закрепване от един до три часа, но ако камъкът

е повече от карат, може да се мотаеш и цял ден с подготвянето на мястото, в което трябва да попаднат крапаните. В никакъв случай не бива да сбъркаш, един едър скъп камък може да се вгражда само веднъж. Самото закрепване е работа за минута, подготовката обаче... Най-рискованият и изискващ максимално внимание вариант е диамант с фасетиран рундист: самият рундист си е тесен, а на него, освен това са издялани и стените, та камъкът по-добре да пропуска светлината, така че ако поради непредпазливост избиеш с крапана микроскопично късче от фасетата, цената на камъка съществено пада. И започват проблемите.

Но преди да започне работата върху закрепването на камъните, трябва на изделието да се постави полученото от държавния Пробирен надзор клеймо, а и това изисква време, най-малко две седмици. Майсторът поставя на изделието своето лично клеймо и предава изделието без камъните в Пробирния надзор, където го проверяват и със свое клеймо удостоверяват: златото е именно от пробата, посочена в заявката.

Или не удостоверяват... Всичко се случва. И тогава се започва отначало: отливане, доработване, мерене.

Но ето че клеймото е поставено, камъните са закрепени, настъпва последният етап: завършващото шлифоване и полирането.

Сотников буквално до сълзи се трогва от хора, които идват и молят да им изработи „подарък за рожден ден, който да бъде готов след две седмици“. С такива клиенти дори не разговаря. Възможно ли е още да съществуват хора, които си въобразяват, че за две седмици може да се „изпраска“ произведение на бижутерското изкуство? Както е казвала Зинаида Гипиус, ако трябва да обясняваш, значи не е нужно нищо да обясняваш.

Но какъв е все пак проблемът с тази табакера? Клиентът го помоли да измисли и изработи изделие за мъж, който дълго и тежко боледува. В изделието трябваше да се вложат пожелания за здраве, дълголетие, умение човек да не пада духом и да се бори докрай. Сотников дълго размишлява с какви камъни да подкрепи идеята на дизайна. Самата идея се роди бързо, но с камъните се наложи да си поиграе доста. Той попита как се казва мъжът, каква зодия е и от какво точно боледува. Оказа се, че човекът на име Василий е Лъв и страда от заболявания на ставите и гръбнака. Алексей Юриевич се зарови в

справочниците за камъни и разбра, че според всички критерии подходящ е единствено рубинът. Той не обичаше твърде рубините, но се зарадва, че единственият камък, който задоволява всички изисквания, не е диамант — работата с него пък Сотников никак не обичаше.

Алексей Юриевич Четвърти не можеше да понася диамантите, тъй като в основата на творчеството виждаше чувства, вълнения и мисли, а те според твърдото му убеждение не можеха да бъдат безцветни. Работеше само с цветни камъни, а диамантите смяташе за безсмислена демонстрация на богатство, която още от детството му причиняваше киселини в стомаха. Вярно, имаше и изключения, но те бяха съвсем особени случаи: например клиентът има диамант от друго изделие, иска да направи нещо ново, а няма пари да купи още един камък. Или клиентът иска да запази конкретен камък като спомен, като реликва. Тогава Сотников, разбира се, поемаше изпълнението на поръчката и работеше с необичания камък. Когато обаче целият дизайн и придобиването на камъните се възлагаше на самия бижутер, Алексей Юриевич избираше само „цветни“.

Впрочем имаше един случай, само веднъж, но наистина го имаше, когато Сотников доброволно взе решение да работи с диамант.

Посети го един мъж и го помоли да измисли и изработи прощален подарък за жена, която той вече не обича, но която по никакъв начин не желае да признае това, да го разбере и приеме. У него не останали никакви чувства към нея, бил опустошен и хладен, а тя горяла от страст и не желала да види, че помежду им е зейнала непреодолима пропаст. Клиентът искаше изделието недвусмислено да обяснява това и същевременно да бъде спомен за годините, прекарани заедно. Алексей Юриевич дълго мисли и стигна до неутешителния извод: без диамант няма да стане. Измисли гривна, състояща се от две части. В долната част имаше катинарче, в горната — тънка верижка, единият край на която се закрепваше в пастта на лъв, а вторият — върху езика на змия. Когато закопчалката на верижката се отваря — едновременно се отваря и долното катинарче и гривната се разпада. Сотников смяташе да изработи тялото на змията от разположени ромбовидно ситни цветни камъни, тялото на лъва — от ситни жълти диаманти. Макар че можеше и от топази — ако клиентът имаше финансови ограничения, щеше да излезе по-евтино. Но клиентът

твърдо заяви, че не поставя пред майстора никакви финансови рамки. Колкото по-скъпо, толкова по-добре. Освен това, докато очите на змията можеха да се обозначат с дребни изумруди, очите на лъва спокойно биха могли да са рубинови, но... дребните диаманти изглеждаха по-добре, макар да бяха по-скъпи. И най-важното: едър червен камък в пастта на лъва и едър диамант в пастта на змията. Да, необичаният рубин в този случай би могло да се замени с червен шпинел, обаче без бял прозрачен диамант „едно-едно“ (което означаваше: цветът е номер едно, най-белият, и чистотата е номер едно, най-високото качество) цялата идея отиваше по дяволите. Разбира се, Сотников не се предаде отведнъж, той помоли жена си да направи няколко ескиза — с планински кристал, с лунен камък, с някакви други светли камъни, но постоянно се получаваше нещо глупаво. Прекалено меко. Прекалено нежно. Прекалено неубедително. В изделието липсваше окончателност и решимост, твърдост и непреклонност. Само диамантът, святкащ и студен, можеше да придаде на гривната всичко това.

Но онзи случай беше единственият, когато Алексей Юриевич Сотников Четвърти лично избра диаманта за своето изделие.

Той замислено се разходи из стаята, преоборудвана в домашно ателие, погледа през прозореца, после отново премести поглед върху майсторския модел на табакерата: може би днес ще съумее да разбере къде е проблемът? Не, не го вижда. Впрочем май...

Той изтърва мисълта си, защото зазвънтя натрапчивата мелодия на мобилния телефон, на дисплея се появи надписът „Сева“. Всеволод, втората дясна ръка на Сотников във фирмата. Първата дясна ръка беше, естествено, съпругата му Людмила. Сева беше толкова добър като мениджър и организатор, че съпрузите Сотникови имаха възможността да ходят в офиса на фирмата в бившия завод „Кристал“ далеч не всеки ден.

— Алексей Юриевич, идваха от „Софико“, питаха за вас. Пак са изгубили шефа си.

Пак! На какво прилича това! „Софико“ е фирмата на Леонид Курмишов и тъй като всички знаят за тяхното старо и близко приятелство, когато не могат да намерят собственика, отиват първо при Сотников: или Курмишов е в кабинета му, или Алексей Юриевич знае къде да го намерят.

— Казват, че телефонът му не отговарял, нито домашният, нито мобилният, а той вчера бил в офиса и за днес си договорил делова среща, хората дошли, а него го нямало — бързо говореше Сева.

— Не знам, приятелю — въздъхна Алексей Юриевич, — точно днес не знам къде е вашият Леонид Константинович. Така че с нищо не мога да помогна.

Ах, Леонид, Леонид, какви ги вършиш! За теб такова поведение е нормално и общо взето, всички са свикнали с него. Както се свиква с лошото време. Но самото лошо време не става по-хубаво от това. И някой ден ще си изпатиш. Някой ден нечие търпение ще се изчерпи.

Сотников не се съмняваше: приятелят му чисто и просто е завъртял поредната ослепителна любов, в която е потънал до уши, и е зарязал и работата на фирмата, и всички други свои задължения. Такива неща се случваха редовно, въпреки дългогодишните му отношения с дъщерята на Иля Горбатовски Карина. При това Леонид се държеше толкова нахално и непредпазливо, че Карина със сигурност не просто се досещаше, а знаеше със сигурност кога кръшка. Но кой знае защо, се примиряваше. Защо ли? Тя е красива и умна млада жена. За какво ѝ е всичко това? Нима до такава степен обича Леонид и в същото време не обича себе си?

Като малък Леонид не беше такъв. Или беше? Може би той, Сотников, просто не си спомня? Не е обръщал внимание? Не, Леонид беше кротък и старателен ученик на Юрий Алексеевич, бащата на Алексей, много искаше да овладее професията, учеше жадно, не искаше да се прибира вкъщи — трябваше да го гонят. Не криеше, че се стреми да стане бижутер не защото обича красотата и го влече изкуството — далеч не затова. „Трябва да се печелят пари — казваше Леонид. — Да си бижутер е доходна професия, по-добра от много други. Не е нужно и в институт да се потиш, а можеш да печелиш добри пари и да бъдеш уважаван човек.“

Дотогава всичко беше нормално. Виж, по-късно, когато Леонид започна да изпълнява частни поръчки, тогава се започна. И то не отведнъж, постепенно. Първи клиент, пети, двайсети... Леонид Курмишов тогава беше почти на трийсет. Някаква певица му беше поръчала пръстен, певица не много известна, но както се разбра впоследствие, близка позната на огромен брой прочути из цялата страна изпълнители. Изделието се получи твърде сполучливо, направи

фурор сред познатите на клиентката и към Леонид като керван се проточи опашка от звезди от театъра, киното и естрадата, от художници, поети, композитори и скулптори. Мина се, не мина — и бижутерът Курмишов се превърна в свой човек в тези среди, канеха го на премиери, вернисажи и юбилеи, перестройката на Горбачов се вихреше, частнопредприемаческата дейност вече не беше наказуема и Леонид се разгърна нашироко. А родителите му, господ здраве да им дава още дълги години, не спираха да повтарят:

— Какъв си ни умен и талантлив, сине, браво, с какви хора си на „ти“ и се здрависваш, как само си проби път чак до върха, всички те търсят, на всички си нужен, какви прочути мъже не могат без тебе... и ти без тях...

И така докараха работите до днешното положение. Отгледаха у сина си прекомерно тщеславие. Тоест това тщеславие Леонид сигурно си го е имал по рождение, така и е щяло да си пресъхне от корен, ако възхитените от успехите на сина си мама и тате не бяха го поливали и отглеждали с любов. Тщеславието си е един вид съблазън, съблазънта да изглеждаш по-по-най от другите, а Леонид Курмишов не умееше да устоява на съблазните. Иначе беше честен и почтен човек, но слаб, а явеше ли се съблазън, не можеше да й устои. А съблазън беше всичко, като се започне от удоволствието да го снимат заедно със звезда до новата жена, която просто беше абсолютно невъзможно да пропусне. А и ТОГАВА, в ОНАЗИ ситуация го съблазни леката възможност да задоволи дребнавото си тщеславие, да се поперчи като човек знаещ, компетентен, при това владеец някаква тайна. Слаб се оказа Леонид, не устоя.

Слабостта на характера му доведе до голямо хойкане наляво и надясно, жена му в края на краищата го заряза и замина с децата за родния си град. Не след дълго Леонид завъртя любов с Карина Горбатовская, момиче красиво и умно, което се влюби в Леонид до уши и не можеше да живее без него. Ала Курмишов нещо не бързаше да се жени за дъщерята на колегата си бижутер. А може би изобщо нямаше такова намерение. Мътеше главата на момичето, говореше за любов, правеше подаръци, и то далеч не евтини — той открай време си беше с широки пръсти, обичаше парите, но и не му се свидеха. И при това постоянно влизаше ту в съвсем кратки, ту в сравнително продължителни любовни връзки. Майката на Карина, кротка и много

болна женица, която почти не ставаше от леглото, оставаше в неведение за личния живот на дъщеря си — гледаха да я пазят, баща ѝ обаче, Иля Ефимович, имаше сложно отношение към връзката на Карина с Леонид. Ту го мразеше, ту страстно желаше той най-сетне да направи Горбатовски тъст и дядо, ту пак го намразваше... Сега, ако се съди по направения по поръчка триъгълен пандантив, бе настъпил поредният период на омраза... Дали задълго?

Сотников отново се върна към табакерата и изведнъж си помисли, че е сбъркал с камъните. Да, според митологията на камъните тук трябва да се използва рубин, но може би именно обстоятелството, че камъните ще бъдат червени, лишава цялото изделие от хармония? Поиска да опита вариант с друг цвят, извади от чекмеджето на бюрото кутийка с разноцветни изкуствени камъни и посегна за пинсетата... Пинсетата я нямаше на мястото ѝ. По принцип нищо страшно, изкуственият камък може да се взема и с пръсти, но нали трябва да има ред! На работната маса на бижутера Сотников всички предмети и инструменти лежах в строго определен ред и той можеше да взема каквото му трябва, без да поглежда. Къде се е дянала пинсетата? Още повече че е старинна пинсета, той я наследи от дядо си и му беше скъп спомен. Пък и сега не правят такива — леки, удобни, здрави, в чиито лапички дори най-миниатюрните камъчета се закрепват здраво, като излетят, не се обръщат и не изпадат.

— Людмила! — високо извика той и надникна от ателието в коридора.

От кухнята излезе жена му — тесни панталонки, свободна дълга тениска с три номера по-голяма от необходимото, дизайнерска престилка с невероятно смешна апликация, в едната ръка — кухненска кърпа, в другата — чиния: Людмила подсушаваше измитите съдове.

— Да? Какво има?

— Да си виждала пинсетата ми?

— Видях я — засмя се Людмила. — Преди три дена.

— А днес виждала ли си я?

— Днес не съм влизала в ателието. Защо, не можеш да я намериш ли?

— Не мога — оплака се Сотников, като се любуваше на своята стройна младолика съпруга.

— Попитай децата — посъветва го Людмила, — сигурно някой от тях я е отмъкнал.

— Юра определено не я е вземал — възрази Алексей Юриевич и тъжно добави: — За съжаление. На него, уви, моята пинсета никога няма да потрябва. Скъпа, а какво става с неговата женитба? Чува ли се нещо? Момчето е на двайсет и седем и в това отношение традицията вече е нарушена, че и бижутер не стана.

— И без това традициите са нарушени — отвърна Людмила. — И да се ожени Юра, няма да се възстановят. Няма да се върне на двайсет и пет и бижутер няма да стане.

— Ами внуци! — с разпален шепот възкликна Сотников и погледна вратата към стаята на сина му. — Има надежда за внуци. Ако се родят през близките две-три години, ще успея да дочакам поне малко да отраснат, та да им предам занаята, да възпитам у тях любов към професията. А ако Юра протака с тази работа, може и да не дочакам. На кого ще предам делото си?

— Предай го на Маруся — сви рамене Людмила, — с тебе хиляди пъти сме си говорили за това. Маруся е влюбена в камъните, ще стане бижутер от нея, изобщо не се съмнявай. Или си обзет от мъжки шовинизъм и не виждаш жена като продължител на династията?

— Людмила, Маруся не обича бижутерското изкуство и не го разбира, тя само обича камъните, а това е малко по-различно. На теб ли трябва да го казвам. Така че, моля те, въздействай по малко на Юра, поговори му за женитба. Нали си има момиче, с което се среща вече около две години. Защо още не се жени за нея?

Людмила постави избърсаната чиния на скрина в коридора, отиде при мъжа си и го прегърна.

— Сотников — прошепна тя, едва докосвайки с устни ухото му, — обожавам те, ти си най-умният и най-талантливият мъж от всички, които познавам. Но те умолявам, Сотников: не се бъркай в чуждия личен живот. Остави Юра на мира. Да се среща с момичето си, да си пише книгата, да живее собствения си живот. А Маруся няма да те изложи, обещавам ти.

Но Сотников все пак реши да попита сина си за пинсетата. Юрий, висок и строен също като баща си, с фини черти на лицето и рано очертаващо се оплешивяване на темето — точно копие на

Алексей Юриевич на младини, — пишеше нещо на ръка, седнал пред включения компютър. На стената до бюрото му висеше лист кадастрон с грижливо нарисувано генеалогично дърво на бижутерите Сотникови: име, години на раждане и смърт, съпруги, деца. Първо, най-отдолу, стоеше името Юрий Данилович Сотников, последно — името Алексей Юриевич Четвърти, роден през 1960 година.

Разбира се, Юра не бил вземал никаква пинсета. Което трябваше да се очаква.

— Сине, не разбрах твоя замисъл — угрижено проговори Сотников, след като прегледа бързо редовете на екрана на компютъра. — Откъсите, които ми даваш да прочета, имат ту чисто художествен, ту документален вид. Какво изобщо пишеш? Хроника или роман?

— Експериментирам — без да откъсва очи от бележките си, отговори Юрий. — Опитвам се да намеря собствен стил, съчетание от различни форми и жанрове. Тъй и тъй си дошъл, провери, ако обичаш, текста на екрана. Всичко ли е вярно? Има ли нещо сбъркано?

... Основателят на Бижутерийния дом „Сотников“ — Алексей Първи Юриевич Сотников, се родил през 1790 година в семейство на не твърде изтъкнат бижутер, който имал собствено малко ателие. Баща му Юрий Данилович Сотников през 1791 година получил неочаквано наследство, което му позволило да разшири предприятието си, и през 1792 година малкото скромно ателие се превърнало в подобие на производство. Роденият през 1790 година син Алексей превърнал това производство в Бижутерийния дом „Сотников“, придал му размах, развил го на широка нога, тъй като притежавал не толкова художествен вкус, колкото делови и финансови таланти. А за вкуса той винаги имал превъзходни майстори, истински творци в работата си. И макар че официално Бижутерийният дом „Сотников“ се появил като фирма едва през 1823 година, за дата на неговото основаване в семейството било прието да се смята годината, когато от едно обикновено малко ателие започнал полетът му към върховете — 1792 година.

— Всичко е вярно — кимна Алексей Юриевич, потупа сина си по рамото и отиде в стаята на Маруся, по-малката му дъщеря, кръстена на прочутата жена бижутер от деветнайсети век Мария Семьонова, собственичка на производство, в което работели над сто души.

Деветокласничката Маруся седеше до бюрото си, наведена над изсипана върху лист хартия тръстикова захар и някакви други разнокалибрени дреболии. И разбира се, в ръцете ѝ беше тъкмо онази бижутерска пинсета, която безуспешно бе търсил баща ѝ.

— И какво е това? — насмешливо попита Алексей Юриевич.

— Тренирам — кратко отговори момичето и взе с пинсетата поредното зрънце захар с размери на „едностотен“ камък — камък с тегло една стотна от карата, съвсем миниатюрен.

Маруся иска да стане гемолог, потънала е в изучаване само на физиката, химията, геологията и математиката, всичко останало не ѝ е интересно. Привлича я, буквално я омагьосва само красотата на камъка, просто е луда по камъните, влюбена е в тях, докато, виж, самата работа на бижутера слабо я вълнува. И по рафтовете в нейната стая са наредени десетки томове справочници, учебници, енциклопедии... А художествена литература изобщо няма. Това съвсем сериозно тревожи Алексей Юриевич. Той е твърдо убеден, че е невъзможно да проумееш смисъла и дълбочината на красотата, ако нямаш сериозни знания и не си образован човек. Много пъти е говорил за това с дъщеря си. И сега отново ще ѝ го каже:

— Маруся, по-добре да четеш романи или стихове — изрече с упрек. — Трябва да развиваш художественото си мислене, а ти само тренираш ръцете си.

— Стига де, тате — недоволно отвърна Маруся и ядосано изкриви физиономията си: поредният псевдокамък със заоблена повърхност се изплъзна от лапичките на пинсетата и се търколи на пода. — Михаил Першин е нямал абсолютно никакво образование, бил е прост селянин, самоук, а пък и тогава, и до днес не е имало равни на него майстори. Изделията му се продават на аукциони за стотици хиляди долари. Хем и той не е чел романи и стихове.

Това беше вярно. За Михаил Евлампиевич Першин, който живял твърде кратко, починал на 43 години, бе писал много в своите дневници Алексей Юриевич Втори, който се родил през 1845 година. На 26 години този удивителен човек станал старши майстор в Дома

„Фаберже“ и изделията му се отличавали с толкова високо качество, че именно на Першин Фаберже възложил да отговаря за създаването на прочутите Императорски великденски яйца в продължение на седемнайсет години, тоест чак до смъртта на великия майстор, чието изкуство позволило славата на Фаберже да нарасне многократно. И Сотников знаеше, че на неотдавнашния аукцион в Ню Йорк за миниатюрното кресло бонбоньера, изработено от Михаил Першин, е била предложена стартова цена 1 милион долара и накрая е било купено за 2 милиона и 280 хиляди долара от колекционер от Русия. Но нали сега Алексей Юриевич разговаряше с дъщеря си за съвсем друго...

— Маруся, красотата на един камък се вижда и само по него, трудно е да спори човек с това, но тя може и трябва да се представя правилно в изделието, тогава става наистина ослепителна. А за да заговори едно изделие, майсторът трябва да умее да предава във формите и линиите чувство и мисъл.

Но Мария Сотникова беше непоколебима:

— Чувствата, тате, винаги са еднакви. За какво ми е да чета за ревността или тъгата през деветнайсети век, когато и аз самата мога и да тъгувам, и да ревнувам. Едно и също е.

— Не, Маруся — поклати глава той, — не си права. Моралът се променя, а заедно с него се променят и чувствата и тези променени чувства изглеждат съвършено различно във визуално отношение. Разбираш ли ме?

Момичето най-сетне се откъсна от увлекателното си занимание и благоволи да погледне баща си.

— Не, тате, не те разбирам. Струва ми се, че усложняваш всичко. Какво пък, ще трябва да прибегне до нагледни примери.

— Ето чуй — помоли той, — само не се разсейвай по твоите зрънца, слушай ме внимателно. Поетът Греков е написал това стихотворение през 1856 година, средата на деветнайсети век. Съпругата или любимата жена на човека е починала и той отива на гробищата.

Направи пауза и тихо издекламира:

Когато мъждукаме

*звездите разляят,
и света в мълчание
сън и мрак потопят,
с горчива мъка
в душата ми в тоз час
излизам от дома,
за да я срещна аз.*

Очите на Маруся се напълниха със сълзи. Макар че главното в живота ѝ бяха камъните, все пак си оставаше момиче, нежно и чувствително.

— А това е написано около половин век по-късно, то е вече изкуство на стила модерн, Гийом Аполинер.

*Жената е в гроба! Ура! Свобода!
Понякога трепери твоята душа,
явиш ли се без пукната пара,
надава писък таз коза!
Очаква ме царски живот, господа!
И въздухът е чист! Каква синева!*

Маруся се разсмя.

— Усещаш ли разликата? — оживено заговори Алексей Юриевич. — И в единия, и в другия случай става дума за човек, изгубил своята жена. Но колко различно го чувстват те! И не защото са различни хора, а защото времето е различно, системата на ценностите и усещанията се е променила, а заедно с нея се е променил и изобразителният подход, който предава тези усещания.

Той взе от рафта дебелия илюстриран том на енциклопедията на бижутерийното изкуство, бързо намери нужната страница и ѝ показа снимка на брошка с емайл и диаманти, състояща се от пръстен и прокарана през него панделка. Изделието е било създадено около 1850 година, тоест приблизително тогава, когато е било написано стихотворението на Греков. Украшението беше необикновено изящно и някак печално, макар че на пръв поглед нищо особено: пръстен с

диаманти, обвит с панделка от жълто злато, покрит със син емайл и флорален орнамент от ситни диаманти. Златната панделка беше украсена с филигран.

— Ето, погледни. — Той постави разтворения том на бюрото пред дъщеря си. — Дизайнът съчетава панделката и пръстена, изделието е украсено с характерен син емайл и флорален орнамент с диаманти. Тъмносиният емайл се свързва с нощта, пръстенът — с брачните връзки, тъмната на цвят панделка обвива пръстена като траурен венец. В краищата панделката се раздвоява като два езика и сложното ѝ увиване демонстрира колко е трудно на две души да намерят взаимно разбиране. Единият е умрял, другият е останал да живее, тоест те са се озовали от двете различни страни на този пръстен. И въпреки това са си останали верни, заедно са, както са били и в брака. С помощта на добавените цветя е показано, че целият път до смъртта на съпругата е бил осеян с цветя, тоест мъжът много я е обичал и я е радвал с постоянното си внимание. Диамантите на пръстена говорят за твърдостта на намеренията му да останат навеки заедно. Синият цвят на емайла е синият цвят на вечността, сините небеса символизират мястото, което след смъртта обитава душата на любимата, твърдите диаманти — твърдостта на неговите намерения да я обича докрай. Филигранът в края на панделката символизира техния личен, интимен живот, който се състои от ежедневни радостни дреболии. Чувстваш ли как думите на стихотворението са свързани хармонично с тази брошка?

Маруся неуверено кимна, но по очите ѝ Сотников разбра, че все още не е убедил момичето. Върна тома на рафта, извади друг, където, доколкото си спомняше, имаше снимка на друга брошка, направена през 1910 година от Йозеф Хофман. Разцветът на стила модерн, дизайнът на брошката беше изпълнен от бижутерите от Виенските ателиета, работили по ескизи на художници от Виенския сецесион. Според Алексей Юриевич тази брошка изключително добре отговаряше на стиховете на Аполинер.

— А сега погледни ето това изделие — каза той. — Това е брошка във форма на квадрат с три реда едри, средни и малко ситни полускъпоценни камъни в груби наситени цветове, вградени в злато. Две златни дървета — същият флорален мотив, всичко е праволинейно, няма изящество, сухо, грубо. Изразява примитивни

инстинкти: аз съм свободен и искам да живея на дърво, като маймуна, тоест както си искам — така ще живея. Двете правоъгълни златни пластини, от които израстват клони с листа, напомнят две крила на врата, които се разтварят към свободния нов живот без съпруга. Във всеки ред камъните са различни, разположени по различен начин, няма никаква закономерност нито във формата, нито в цвета, нито в количеството, тоест това е израз на пълна свобода и липса на регулиране. Същевременно цялото изделие е абсолютно симетрично, три ивици камъни с еднаква ширина на равно разстояние един от друг, двете златни пластини са еднакви, флоралният мотив има еднаква площ от двете страни и всичко това е затворено в рамка с квадратна форма от злато и филигран. Тоест цялото изделие ярко демонстрира строгост на формите, липса на развитие, на фантазия. Сега разбираш ли как системата на чувстване се отразява в изобразителното изкуство?

Не, далеч е неговата Маруся от това, далеч е... Слуша баща си от уважение и обикновена учтивост, но дълбоко в душата си само чака той най-сетне да я остави на мира и да излезе от стаята. И то се знае, няма да започне да чете художествена литература.

Истинската образованост не се цени днес.

Странни времена...

Почти всеки ден, с редки изключения, Карина Горбатовская гостуваше на родителите си, дълго седеше, хванала ръката на майка си, разказваше ѝ за работата си. Всеки път Иля Ефимович се радваше, че Карина си избра същата професия като жена му, завърши същия институт и започна работа в същата организация. И двете бяха икономисти и сега, когато жена му преди няколко години остана неподвижна и не можеше да работи, Карина зае нейната длъжност, стана главен счетоводител и се включи в колектива, в който бе прекарала дълги години майка ѝ. Ето защо каквото и да разказваше дъщерята за своята работа, майка ѝ я разбираше от половин дума, защото и работата познаваше, и хората отлично си спомняше, можеше да даде умен съвет, също така добре разбираше отношенията, създаващи се между служителите. Иля Ефимович се радваше като гледаше двете най-скъпи на сърцето му жени да си бърбят кротко. Защото ако не бяха разговорите за работата и служителите, майката и

дъщерята едва ли биха намерили друга, също толкова увлекателна тема за общуване. Карина няма съпруг, няма деца, за какво друго да си поговори жена му с дъщеря им? Докато съществува производствената тема, докато не секват разговорите за нея, жена му някак не се фокусира върху неуредения личен живот на Карина, която вече надхвърли трийсет. Ако нямаха за какво друго да си говорят, липсата на зет и внуци постоянно щеше да я тормози, да напомня за себе си и моментално да се превърне в сериозен проблем.

Жена му не знаеше... Не знае нищо, освен обстоятелството, че Карина си има Леонид, който се появи в живота на момичето, когато майка му беше още здрава. Нека го има, само тя да е щастлива. А в какво се превърна тази връзка, тя не знаеше. Карина направи аборт, защото Леонид не пожела да има други деца — и това не казаха на майка ѝ. Тя не биваше да се тревожи.

„Не съм на възраст, на която отново да отглеждам хлапета“ — заяви тогава Курмишов.

И Карина послушно легна в болницата.

Горбатовски тогава за един ден остаря с десет години. Толкова му се искаше да има внучка или внук! Дори и Карина да нямаше съпруг, но да имаше детенце...

Жена му е в леглото, Карина се е наместила до нея, полулегнала, и я прегръща, двете тихичко си говорят, а Иля Ефимович седи в същата стая, в стария уютен фотьойл, с ноутбука на коленете, разглежда каталози от международни аукциони на бижутерийни изделия.

От антрето се чу мелодичен звук — някой звънеше на мобилния телефон на Карина. Защо ли никога не изважда телефона от чантата си? Забравя ли? Или не иска да разговаря пред майка си? Сигурно е последното. Ако телефонът е тук, до ръката ѝ, ще е някак неучтиво да излиза, за да говори в друга стая, веднага става ясно, че иска да скрие нещо. А ако телефонът е в коридора, всичко се получава естествено и не буди подозрения.

— Карина — извика я той, — звъни твоят мобилен.

Тя ловко се изхлузи от широкия диван, на който денем постилаха за болната, и безшумно, но бързо, като с криле, се втурна към вратата. „Чака обаждане от Леонид — с кипващ яд си помисли Горбатовски. — Върти момичето на пръста си, а тя му позволява. Къде ѝ е гордостта, питам?“

Той се приготви дъщеря му да не се върне скоро в хола, но Карина се появи само след две минути.

— Обади се Сотников — съобщи тя в отговор на въпросителния поглед на баща си. — Пак са изгубили Леонид. Мислел, че той може да е с мен или да знам къде е.

— А ти не знаеш ли? — присви очи Иля Ефимович.

— Не, тате — спокойно отговори Карина, — не знам.

„Аз обаче знам! — с внезапно лумнал гняв си помисли бижутерът. — С жена е, с оная, с която го видях на няколко пъти в един и същ ресторант. Явно този ресторант ѝ харесва, затова Леонид я води там. Какво пък, нищо чудно, този ресторант харесва и на мен, и на Леонид, отдавна сме го харесали и при всяка възможност се отбиваме там. И мястото е удобно, и паркинг имат, и кухнята им е превъзходна. А сега Курмишов води в него своята нова любовница, дори без да се притеснява, че и аз ходя там често. От нищо няма страх кучият син! Ами ако кажа на Карина? Знае, животното, че няма да ѝ кажа. Че не искам да травмирам момичето. А тая негова нова жена не ми хареса, ужасно не ми хареса. Опасна е. На пръв поглед — кротка като мишка, спокойна една, не ярка, не бие на очи. Но как я гледа Леонид! Как само я гледа мизерникът! Никога не съм го виждал да гледа така Карина.“

Иля Ефимович добре си спомняше как заблъска сърцето му онзи първи път, когато видя Курмишов с новата му любовница. И по-рано беше виждал Леонид с други жени, но само един поглед му беше достатъчен, за да определи: това е за седмица, максимум за две, Леонид просто още вилнее, бяга от приближаващата старост като дявол от тамян, затова се стреми да вдигне колкото може повече фусти от тези, които среща по пътя си. Гадно, но не смъртоносно и по никакъв начин не се отразява на отношенията му с Карина. Но с тази жена всичко беше другояче. Беше различна, не от онези, които Леонид „сваляше“ обикновено. И Курмишов край нея беше съвършено различен. Във всеки поглед, който двамата си разменяха, във всеки жест, с който се докосваха, дори в начина, по който седяха на масата, сблизили глави, личеше не похот или бързо пламнал и лесно отшумяващ интерес, а истинско чувство, дълбоко, безразсъдно, неподдаващо се нито на описание, нито на определение, нито на обяснение.

Заради тази жена и заради такава любов Курмишов може да изостави Карина. Иля Ефимович Горбатовски разбра това веднага и напълно отчетливо. Какво ще стане с момичето му? Тя няма да го преживее. Вече удари трийсет, подходящи ухажори както преди, така и сега, няма, да не говорим за потенциални кандидати, а неподходящи ухажори като женените и обременени с деца колеги от службата на Карина не са ѝ притрябвали, макар че такива постоянно се навъртат около красивата главна счетоводителка, и ако за нея не се ожени Леонид, след две-три години вече никой няма да се ожени. Значи Карина Горбатовская няма да има нито съпруг, нито деца, а нейните родители — внуци и радост от уредения семеен живот на дъщеря им. Ако можеше да я откъсне от Леонид сега, докато още не е станало прекалено късно, докато Карина не е изгубила своята привлекателност, докато здравето и възрастта ѝ позволяват да ражда, тогава вероятно тя би могла да си намери добър съпруг.

В краен случай трябва да принуди Леонид да се ожени за нея. Не за такъв зет са мечтали съпрузите Горбатовски, но нали Карина толкова години вече обича този нехранимайко, няма как да не се съобразят с това.

И все пак... може би... ами ако връзката му с тази жена не потръгне? И Леонид се върне в предишното си русло на живот... Тогава ще има шанс да оцастливи Карина.

Ето защо Иля Ефимович твърдо реши да не казва нищо на дъщеря си за новата любовница на Леонид Курмишов. В края на краищата, щом Леонид сам не къса открито отношенията си с Карина, значи не е напълно сигурен. И още има надежда.

Но търпението на Горбатовски вече се изчерпва. Още малко — и той не може да гарантира за себе си. Леонид, както винаги, нищо не разбра от триъгълния пандантив и дори когато Алексей Сотников обясни всичко подробно, всички връзки и смисли, на Курмишов и окото му не мигна. Не усеща вината си. И не чувства опасността.

А трябва.

ПЕТА ГЛАВА

Съветът, който му даде Колосенцев, се оказа много полезен. Преди да получи детайлизацията на обажданията от домашния градски телефон на Панкрашини, Роман Дзюба откри известно разминаване: в сметките, изпратени за заплащане на градския телефон, в графата „услуги от вътрешнозоновата връзка“, бяха посочени свързвания с номер със странния код 51140. Такъв код в детайлизацията на обажданията от мобилния телефон на Евгения Василичевна не се срещаше нито веднъж. Там всичко беше най-обикновено, най-разпространените кодове — 903, 910, 916, 985 и така нататък. Същите кодове се виждаха в сметките за домашния телефон. Абсолютно същите, с изключение на един. Кой знае защо, с този абонат Евгения Панкрашина бе разговаряла само от домашния телефон, и то никога не бе водила дълги разговори — от една до три минути. За всеки случай Роман, както обикновено, влезе в интернет и много бързо научи коя компания за мобилни връзки предоставя номера с такъв код. Компанията се казваше „Интсат“, но каква полза от това...

Роман беше сигурен: това е той, същият онзи тайнствен и неуловим, никому неизвестен любовник на Евгения Василичевна Панкрашина. Тя е знаела, че съпругът ѝ внимателно преглежда детайлизацията на обажданията, затова никога не се е свързвала с този мъж по мобилния си телефон. Тъй като лично е плащала всички сметки за стационарния телефон, тя прекрасно е знаела, че номерът там не се посочва изцяло. Пък и Игор Панкрашин не е проверявал тези сметки. Логично. Сега оставаше само да изчака отговора от Московската градска телефонна мрежа и можеше да смята, че любовникът на Панкрашина им е в кърпа вързан.

В събота сутринта Роман Дзюба държеше в ръцете си получения от МГТМ документ, от който научи не само телефонния номер на загадъчния абонат, но и един потресаващ факт: последното обаждане до този номер от жилището на Панкрашини се е състояло в деня на убийството на Евгения Василичевна, в 8,17 часа сутринта. За да изясни

на кого принадлежи този номер, трябваше да оформи при следователката още едно запитване, този път до компанията „Интсат“, но имаше и много по-прост начин.

Именно така постъпи Роман Дзюба, като взе телефонната слушалка и набра номера, започващ с 51140. Беше сигурен не на сто, а на двеста и петдесет процента, че ще му отговори мъжки глас.

И сгреси. Гласът беше женски, млад и доста приятен. Дзюба се представи, размени с абонатката няколко фрази и научи, че номерът принадлежи на госпожа Вероника Валериевна Нитецкая, приятелка на покойната Евгения Панкрашина, не особено близка обаче. Тя вече знаеше за гибелта на Евгения Василиевна от новините в интернет и искрено съжаляваше за случилото се.

— Кога за последен път разговаряхте с Панкрашина? — разочаровано попита Дзюба.

— Сутринта в сряда — без да се замисли, веднага отговори Нитецкая. — Много добре си спомням. Когато в четвъртък прочетох в новините, че някой е убил Евгения, си помислих, че съм разговаряла с нея точно преди смъртта ѝ, в същия ден. Може дори да съм била последната, с която тя е разговаряла.

— Кой на кого се обади — вие на нея или тя на вас?

— Тя ми се обади.

— Защо? Случило ли ѝ се беше нещо? Защо ви се е обадила рано сутринта?

— Е, за мен това не е ранна сутрин — каза Вероника Валериевна, — по това време аз обикновено излизам от къщи за работа. Евгения каза, че много я болял вратът, буквално не можела да си завърти главата, а аз веднъж ѝ бях казала, че имам добър мануален терапевт. Попита ме може ли да си запише час при него.

— И какво отговорихте вие?

— Че сега той не е в Москва, всяка есен заминава за два месеца за Китай, учи там. Така че, за съжаление...

— Евгения Василиевна каза ли ви нещо за плановете си за деня?

— Ами не... Доколкото си спомням, говорихме си само за терапевта. Разменихме буквално две-три фрази, аз бързах за работа, обаждането на Евгения ме свари буквално в антрето.

— Не ви е казала и за плановете си да отиде до бутика за вещи под наем, за да върне колие, така ли?

— Къде да отиде? — попита Нитецкая. — До какъв бутик?

— Ами до някакъв бутик, където дават накити под наем — поясни оперативният работник. — Не спомена ли за това?

— Не — твърдо отговори жената.

— Често ли се виждахте с Панкрашина? — продължи Роман.

— Не, не много често. От време на време.

Той благодари и затвори. Не може да бъде, няма начин да не е бил прав. И ако Нитецкая не е нишката, която води към любовника на Евгения Панкрашина, може би е нишката към убиеца, който и да е той? Роман употреби още известно време, за да събере информация за Вероника Валериевна Нитецкая. Родена през 1979 година в Свердловск, разведена, в момента притежава малка, но стабилна фирма за търговия с израелска козметика от Мъртво море. Неосъждана, никакви провинения пред държавата.

Ето че рухна и последната надежда. Толкова време, пропиляно в седене зад бюрото, за изучаване и сравняване на документи от телефонни компании — и всичко отиде на вятъра. Нищо. Нито любовник, нито каквото и да било друго подозрително или дори просто съмнително.

Може би Антон ще има повече късмет? Сутринта Гена Колосенцев застъпи на денонощно дежурство в състава на оперативно-следствена група, а Антон смяташе да си поговори със свои „източници“ относно каналите за пласмент на крадени бижутерийни изделия. Разбира се, самите канали бяха завардени още в сряда, в деня на убийството, но никога не е излишно да получиш „вътрешна“ информация от знаещи хора.

Антон Сташис също беше огорчен: не научи нищо полезно. Макар че ако знаеше колко се бе надявал на него младият Дзюба, вероятно щеше да се разстрои още повече. Четиримата информатори, с които Антон успя да се види днес, повтаряха едно и също: изделието не се е мяркало никъде, но е глупаво да се очаква то да се появи цяло и невредимо.

— С такава неща пътищата са само два — му казаха. — Или да се разглоби на части и те да се пласират поотделно като купчина камъни и купчина вторична суровина, или да са го задигнали по

поръчка, за конкретен колекционер. Тогава то с абсолютна сигурност няма да изплува никъде, ще си лежи скрито в нечий сейф.

Всички срещи се проведоха в различни краища на града, за една от тях дори се наложи да пътува из областта и когато Сташис приключи с тази част от планираната работа, се разбра, че няма да успее да свърши нищо повече.

Вкъщи цареше пълна идилия: Степан четеше на глас на бавачката някакъв текст от екрана на компютъра. Василиса беше в стаята си и по кимоно отработваше движения: миналата година я записаха в секция по таекуондо, където момичето тренираше с неочаквано удоволствие и упорство. Заниманията там толкова й харесваха, че дори вкъщи тренираше не с обикновен спортен екип, а облечена с кимоното.

— Не мога да го накарам да пипне книга — оплака се Елвира на Антон. — Не и не. А трябва непременно да четете на глас. Та ето, на, намерихме компромис.

Антон се заслуша, но така и не можа да разбере какво точно четете неговият шестгодишен син. На тази възраст самият той четеше за Незнайко и за приключенията на Ели и нейните приятели, които търсели Изумрудения град. Сега всичко се бе променило — и книгите не бяха същите, и децата ги четяха от компютрите. Момчето четеше гладко, без запъване, но не и изразително, явно съдържанието му беше напълно безинтересно, просто отбиваше номер, защото беше послушно дете.

— Да сервирам ли вечерята? — попита Елвира. — Готова е.

— Няма нужда, вие си четете, ще се справя сам.

Той стопли оставеното на печката ядене и бавно задъвка. Трябваше да събере сили и да си поговори с Елвира, да си изясни докрай ситуацията, беше невъзможно така да се измъчва от неизвестността и да няма представа какво предстои. В края на краищата, ако нещата вървят на зле, той трябва да започне да търси възможности някак да реши проблема.

Остана така в кухнята, изпружил дългите си крака и притворил очи, докато не дойде Елвира, вече приключила урока по четене със Степан.

Антон се реши.

— Елвира, предполагам, че имате връзка с мъж?

Бавачката се позасмя и кимна, сядайки до масата срещу него.

— И кой е той, ако мога да попитам?

— Мой съсед, живее през две къщи от моята.

— Женен? Или ерген?

— Женен. Но ще се развежда.

— Той ли ви го каза?

Елвира помълча, после рязко вдигна глава.

— Антоне, разбирам ви. Смятате, че ме будалкат за бъдещия развод и ме използват. Много мъже наистина постъпват така, съгласна съм с вас. Но не и в моя случай. Там нещата наистина вървят към развод.

„Да бе, да — недоверчиво си помисли Антон. — Знаем ги тези разводи.“

— Нощували сте при своя любим, когато закъсняхте за работа в четвъртък, нали?

Бавачката го гледаше спокойно и прямо, Антон не забеляза и капка смущение по лицето ѝ.

— Не, аз наистина не нощувах вкъщи, но не бях при него. Нали ви казах, той живее на две пресечки от мен, не е толкова голямо разстояние, че да закъснея за работа. Ходихме извън града, на семеен празник на негови приятели. И останахме да пренощуваме там.

Сърцето на Антон подскочи и спря. Това е, край. Няма надежда вече. Щом един женен мъж води своята приятелка на семейни празници у приятели, вместо да ходи у тях със законната си съпруга, че и остава да нощува там с нея, работата е сериозна, няма да се размине лесно.

— Решили сте да се омъжите? — за всеки случай попита той, макар да не беше наясно на какъв отговор разчита.

— Да, Антоне, реших да се омъжа. Искам да имам свое семейство и да родя свои деца. Простете ми. Разбирам, че ви създавам огромен проблем. Но искам да бъда честна с вас. Уморих се.

Тя наведе глава и започна да подръпва края на синтетичната дантелена покривка на кухненската маса.

— Тоест ще ни напуснете веднага след сватбата? Или не веднага?

— Той не иска да работя като бавачка — тихо проговори Елвира. — Бих останала при вас, ако той не възразява. Но възразява. Искам да

родя свое дете, така че при всяко положение няма да мога да работя у вас. Простете ми — отново повтори тя.

— Но как така... — Антон съвсем се обърка. — Как ще живеем без вашата помощ? Децата се привързаха към вас, обичат ви. Вярно, Василиса разбира, че сте им само бавачка, но Степан... Та той изобщо не помни майка си, беше твърде малък, когато тя загина, за своя майка смята вас. Ако ни напуснете, това ще бъде колосална травма за децата. Нали знаете: когато родителите се развеждат, децата започват да си мислят, че тях са ги напуснали, защото те не са били достатъчно добри. И моята работа е такава, че... Прибирам се късно, имам и денонощни дежурства, понякога не се прибирам нощем — всичко се случва. Не мога да наема друга бавачка, заплатата ми не го позволява. Какво ще правя? Елвира, защо все пак не поговорите със своя годеник, обяснете му моята ситуация. Може да промени мнението си и да ви позволи да работите при мен. Поне докато не родите. Нали това няма да стане утре?

— Не — усмихна се Елвира, — далеч не е утре. Той дори още не се е развел. Антоне, аз мога да плащам на вашата бъдеща бавачка. Искате ли?

— Не — рязко и високо отговори той и изправи гръб на стола си. — И дума не може да става за това.

— Но защо? Вие приемате аз да работя безплатно. Защо да не можете да приемете вместо моята работа нейния паричен еквивалент? Ще намерите друга бавачка, ако искате — аз ще ви помогна да я изберете, а аз ще ѝ плащам заплатата. И всички ще бъдат доволни.

— Не, Елвира — поклати глава Антон, — това е невъзможно. Не мога да се съглася с такъв вариант. Приемах услугите и доброто ви отношение, но за нищо на света няма да взема пари от вас. Бихте ли ми казали с какво се занимава вашият бъдещ съпруг? Впрочем навярно излишно питам: щом къщата му е близо до вашата, значи далеч не е беден човек. Нали?

Елвира мълчаливо кимна.

— Поне име има ли си? Или вие така и ще го наричате с местоимението „той“?

— Трушчов, Александър Андреевич Трушчов. — Тя помълча и добави: — Корпорация „Вектор-сървис“. Разбирам, че искате да проверите какво представлява. Смятате, че щом първият ми съпруг се

оказа бандит и идиот, аз нищо не разбирам от мъже и отново ще цопна в някоя кална локва. Проверявайте, ваше право е.

Трушчов, значи, помисли си Антон с ожесточение, което не бе очаквал от себе си. Добре, ще те видим каква птица си. Може решетките отдавна да плачат за теб? При всяко положение непременно ще те огледам добре. А може и да си поговорим. За живота и за любовта към красивите самотни съседки.

Състезанията приключиха, отборът, в който играеше Геннадий Колосенцев, удържа бляскава победа, а наградата, определена от спонсорите, щеше да бъде разделена на пет равни части, според броя на играчите в отбора. Наградата беше солидна и дори едната пета от нея представляваше съществена добавка към доходите му.

В залата на интернет клуба се бяха стълпили най-малко сто привърженици, част от тях по време на състезанието стояха буквално зад гърбовете на играчите — за да ги наблюдават, да се поучат от майсторите на похвати в работата с мишката и клавиатурата, друга част бяха дошли просто за морална подкрепа. Разцъфнал в доволната усмивка на победител, Геннадий бързо огледа тълпата: винаги е любопитно да видиш хората, които познаваш предимно по никовете — игровите имена, както и по гласовете. Някои вече познаваше: всеки клан два-три пъти годишно се събираше в някоя бирария за лично запознаване и когато имаше възможност, Геннадий ходеше на тези срещи. Но оперативният работник далеч невинаги имаше възможност да прекара една вечер в бирария, така че хората, които разпозна сега, не бяха много.

Затова пък почти всички тук познаваха Колосенцев. Първо, всеки участник в състезанията трябваше да облича фланелка, на която с едри букви беше написан никът му. Дори всички да не те познават по физиономия и по име, по ник те познават всички играчи. И второ, Геннадий играеше отдавна, играеше добре, имаше блестяща репутация и се ползваше с голямо уважение сред играчите, заради което му бе предоставена „администраторка“ — специална компютърна програма, позволяваща да се регулира ходът на играта, да се обявява гласуване при решаване на спорни въпроси и — което е най-важно — да се „банват“ недобросъвестни играчи, които по един или друг начин са

нарушавали установените на игровия сайт правила. „Баннатият“ играч губеше достъп до сайта и ако искаше да продължи да играе, трябваше да купи нова игра. При това той не можеше да реши проблема си само с обикновена смяна на псевдонима: банваше се не никът, а акаунтът, тоест конкретният регистриран компютър. Ето защо за играчите беше много важно администраторът внимателно да следи спазването на правилата, да бъде строг и справедлив, да няма любимци и да не е неоправдано злобен, да не закрива акаунтите просто на хора, които по една или друга причина не му харесват. Именно такъв администратор беше Генадий Колосенцев, който играеше под ника Пума.

— Пу-ма!!! Пу-ма!!! — ревяха феновете, всеки от които се стараеше да стисне ръката на играча, благодарение на чието майсторство отборът бе удържал толкова убедителна победа. Или поне да го потуша по рамото в знак на уважение и одобрение.

Започна награждаването, на всички играчи от отбора победител бяха връчени дипломи и паметни медали на широки разноцветни ленти.

Климатичите в залата работеха на пълни обороти, но тяхната мощност не бе предвидена за такъв брой присъстващи. Беше задушно и горещо. Колосенцев смъкна през главата си фланелката с логото на компанията спонсор и едрите букви ПУМА и се опита да си спомни къде бе дянал якето си. Ето го, на закачалката покрай стената, но нали трябваше да си проправи път до него...

— Пума, тръгваме за „Орбита“, запазили сме маси там, идваш ли?

Според обичая победата се празнуваше в някое евтино заведение близо до мястото, където се провеждаха състезанията. Впрочем изгубилите също задължително се събираха някъде, понякога дори в същото заведение, където и победителите: рядко успяваха да се съберат всички заедно, да се запознаят, да се видят, да си поговорят. И Колосенцев с удоволствие си мислеше за вечерта, която щеше да прекара в компанията на хора като него, фанатично влюбени в играта.

Проправи си път през тълпата, трескаво притискайки до гърдите си клавиатурата и мишката — единствените „свои“ неща, които бе разрешено да се носят на състезания, взе якето, облече се, медала и дипломата пъкна в чантата си и тръгна към ескалатора: интернет клубът се намиреше на третия етаж на голям търговски център и за да

стигне до „Орбита“, той трябваше да излезе на улицата и да измине петдесетина метра. Състезанията бяха свършили по мръкнало, студеният северен вятър шибаше лицето му с шепи ситни дъждовни капки, които успяваха да замръзнат във въздуха заради почти нулевата температура и ставаха бодливи и зловни. Веднага щом стъпи на тротоара, Колосенцев надяна качулката на главата си. Жалко, нямаше ръкавици, но можеше да скрие ръцете си в джобовете, само че трябваше да праметне по друг начин чантата със скъпоценната клавиатура и специалната игрова мишка, така че да не се изхлузва от рамото му.

— Пума? — чу до себе си непознат глас.

Геннадий оправи ремъка на чантата, пъкна по-дълбоко ръцете си в джобовете и погледна младежа, който го бе заговорил.

— Добре де, Пума съм. А ти кой си?

— Аз съм Михаил. Нямам ник, не играя. Искам да ти кажа нещо, само пет минути. Може ли?

— Какво ще ми кажеш?

Колосенцев нетърпеливо размърда рамене: влажно, студено, вятърът нахлува под качулката, а съвсем наблизко, на някакви си петдесетина метра вече са сервиран масите, край тях седят членовете на клана и сервитьорът всеки момент ще започне да разнася високи халби с бира...

— Нещо за античитърската програма. Интересува ли те?

Той моментално забрави всичко — и масите, и сервитьорите с бирата, и играчите, и дори пронизващия вятър.

„Читърите“ са сериозен проблем. Поначало всеки производител на игри „зашива“ в своята разработка програма, която не допуска до игра хора, които се опитват да използват разни хитрости, позволяващи например да виждат през стените, да стрелят без презареждане или без отдаване на последните си ресурси, да тичат по-бързо, да скачат по-далече от другите. Но нали компютърни гении се срещат на всяка крачка. Както и известните по цял свят руски тарикати. Постоянно се намираха хора, които използваха „читове“ — програмни усъвършенствания, които дават възможност да получаваш преимущества в играта и при това да не бъдеш блокиран от античитърската програма на самия разработчик. И тук в процеса на играта постоянно се пораждаха конфликти: уж имаш основания да

подозираш, че някой играч например вижда противника през стените, затова стреля по него толкова ефективно, още щом той си подаде главата, но от друга страна, върви, че доказвай, че е „читър“, а не просто сръчен майстор, притежаващ невероятна интуиция и свръхбърза реакция. Ако си читър, администраторът има пълно право да те банне. Но ако все пак си майстор? А са ти закрили достъпа до играта за продължителен срок и така са те принудили да харчиш пари за купуване на нов комплект и неговото монтиране? Не е справедливо. А нали от справедливостта или несправедливостта на вземаните решения зависи репутацията на администратора. Репутация, която Геннадий Колосенцев пазеше и никак не искаше да загуби.

— Каква е тази програма? — напрегнато попита той.

— Един мой приятел... — подзе Михаил и в този момент порив на вятъра налетя с такава сила, че дъхът му пресекна и той се закашля.

— Я да се дръпнем зад ъгъла — едва успя да произнесе момчето, — там е завет, а тук сме застанали точно на течението.

Тръгнаха към мястото на пресечката, където вятърът наистина не беше толкова силен.

— Пума, къде отиваш? — чуха се гласове, когато Колосенцев и младежът завиваха зад ъгъла. — Нали сме тръгнали за „Орбита“.

Геннадий се извърна и им махна за поздрав.

— След малко, ще дойда след пет минути.

Спряха се на няколко метра от ъгъла. Младежът на име Михаил обясни, че имал приятел, талантилив програмист, който изработил програма, позволяваща на администратора абсолютно безпогрешно да различава „читърите“ от истинските майстори. Но искал да даде програмата само в добри ръце, тоест на администратор с безупречна репутация. Именно затова помолил него, Михаил, да научи кога е ежегодното състезание, да се повърти между хората и да разпита кой от администраторите се ползва с уважение и има солидна репутация.

— Та ми посочиха теб — смутено се усмихна Михаил. — Казаха ми, че Пума е най-добър и като играч, и като администратор. Научих, че във всички сървъри те познават и уважават. Наблюдавах как играеш. Ти наистина си най-добрият, без майтап. Вашият отбор днес спечели само благодарение на теб.

— Колко иска аверът ти за тази програма?

Михаил сви рамене.

— Разбери се със самия него, не е моя работа. Та какво ще кажеш, трябва ли ти програмата? Или да потърся друго?

— Трябва ми — бързо отговори Колосенцев, вече пресмятайки наум какви преимущества ще получи, ако притежава толкова рядък инструмент. — Хайде, свържи ме с него, да каже къде и кога можем да се видим.

Михаил извади телефона си. Геннадий стоеше малко настрана, пушеше и с половин ухо се вслушваше в разговора: по репликите на Михаил можеше да се досети, че трябва да се срещнат днес, защото утре рано сутринта програмистът смятал да поеме нанякъде. Ако ще се виждат днес, значи купонът в „Орбита“ се отменя. Голяма работа, античитърската програма е сто пъти по-важна.

— Слушай — огорчено каза Михаил, — утре с голяма компания, с три коли тръгвали да пътешестват из Европа. Николай сега щял да ходи в гаража, трябвало да постегне колата преди пътуването, щяло да му отнеме няколко часа. Ако искаш, може да вземе програмата със себе си, а ти да отидеш при него. Или чакай да се прибере в Москва.

— А скоро ли ще се прибере?

— Планирали били маршрут за около месец и половина. Можело да излезе и повече, ако им хрумнело да спрат някъде за по-дълго време. Ти решавай, както ти е по-удобно.

— Казвай как да намеря твоя Николай — решително каза Геннадий. — Ще тръгна веднага.

И извади от чантата си бележника, за да запише координатите. Михаил започна подробно да му обяснява маршрута, по който трябвало да стигне до гаражите, където се намирала колата на Николай. Мястото се оказа някъде на края на географията. Михаил не знаеше точния адрес, но описа достатъчно подробно пътя и всички ориентири. Опита да се обади отново на приятеля си, за да уточни адреса, но онзи отговори, че самият той не го знае и изобщо тази мизерна купчина тенекиени сандъци в района на Околовръстното май изобщо нямат адрес, тъй като е незаконна, вече пет години е под заплахата да я премахнат и май всеки момент ще го направят. Михаил отново изброи всички кръстовища и завои, които трябва да премине, така че от мястото, където се намираха в момента, да стигне до гаражите, и изрази съжаление, че не може лично да тръгне с Геннадий и да му покаже пътя: имал неотложна работа.

— До гаражите има малко крайпътно заведение, с една такава табела, светлосиня с бели букви, добре се вижда — обясни Михаил, — там ще поседнете с Николай и ще си решите въпросите, а аз ще се постарая бързичко да си свърша работата и да дойда при вас. Хем ще му пожелаая на добър път. Е, до скоро, Пума!

Стиснаха си ръцете и Колосенцев тръгна към подземния паркинг на търговския център, където беше колата му, а Михаил бързо се запъти към метрото.

— Нищо! — с горчивина се оплака Роман Дзюба на Антон Сташис. — Проверих всички контакти, всички до един. Намерих само един донякъде подозрителен номер, но ми отговори жена, приятелка на Панкрашина.

— А какво му беше подозрителното? — поинтересува се Антон.

Срещнаха се в отдела, където работеха Дзюба и Колосенцев, за да си разменят получената през последното денонощие информация. Нито единият, нито другият имаха с какво да се похвалят.

— Разбираш ли, Гена ме посъветва да сравня разговорите от мобилния и от стационарния телефон, така изрових едно номерче, с което са разговаряли само от стационарния телефон в дома на Панкрашини — започна да обяснява Дзюба. — А сметките за стационарния телефон идват без детайлизация, схващаш ли? Тоест Великият и Ужасен контрольор Игор Панкрашин не научава, че жена му е в контакт с притежателя на този номер. С една дума, зарадвах се, мислех, че съм пипнал любовника. При все че последното свързване с този номер е било сутринта в деня на убийството. А там пак намерих жена.

— Коя е тя?

— Вероника Валериевна Нитецкая, родена през седемдесет и девета година, разведена, дребен бизнес с търговия на израелска козметика — унило докладва Роман и добави: — Или може би среден. С една дума, не е мъж.

— Не е мъж — замислено повтори след него Антон, — не е мъж. Млада, трийсет и три годишна жена, делова, самотна... Интересно защо ли нашата потърпевша й се е обаждала само от стационарния телефон? Рома, ти изобщо нищо ли не забеляза? Какво общо може да

има Панкрашина с тази дамичка, която е по-млада с над двайсет години? Какво ти каза въпросната Нитецкая?

— Каза, че били приятелки — стъписано проговори Дзюба.

— На каква почва са били приятелки? Заедно са посещавали курс по кройка и шев? През последните дни ни разказаха толкова много неща за Евгения Панкрашина, че аз си залагам главата — определено не са контактували във връзка с купуване на козметика. Я вземи адреса на тази Нитецкая, ще опитаме да я сварим вкъщи — изкомандва Антон.

— Но тя каза, че с Панкрашина са били просто приятелки! — Роман вече започваше да се отчайва: нима беше направил сума ти грешки в този прост случай? Няма да стане от него свестен детектив, никога няма да стане.

— Тя може всичко да ти е казала по телефона. Сега да ни го повтори в очите, а ние ще я послушаме. И ще я погледаме.

По свободните неделни улици те доста бързо стигнаха до блока, където живееше Вероника Валериевна Нитецкая, която (поне с това им провървя!) се оказа вкъщи. Средна на ръст жена с най-обикновена външност, облечена в спортен екип от сив велур, с очи, в които светеха едновременно ум и дълбока скръб. Чертите на лицето ѝ бяха правилни, но без грим изглеждаха неизразителни. Дългата коса бе събрана на кокче на тила. На Антон му се стори, че някъде вече беше виждал тази Нитецкая, само че много отдавна, когато тя е била по-млада, по-свежа и с друга прическа. Може би във връзка с някакъв криминален случай.

Освен това Вероника Валериевна беше несъмнено обаятелна. И се радваше на самообладание. Във всеки случай, въпросите къде и как се е запознала с Евгения Панкрашина не я извадиха от релси. Запознали се в един магазин за детски дрехи, „Юленка“, където Евгения Василиевна избираща подаръци за внуците си.

— А вие какво правехте там? — доста безцеремонно попита Дзюба. — Нима имате малки деца?

— Не — спокойно отговори Нитецкая, — нямам деца. Но имам приятелки. А пък приятелките ми имат деца.

Антон се поотдръпна и с поглед подсказа на Роман: задавай въпроси, а аз ще помълча, ще понаблюдавам.

— И от този момент започна вашето приятелство, така ли? — продължи Дзюба със зле прикрито недоверие.

Нитецкая тънко се подсмихна.

— Случва се. Това учудва ли ви? Освен това не съм казвала, че с Евгения сме били близки. Просто добри познати. Не е едно и също.

— Често ли се виждахте?

— Не, не особено. Приблизително веднъж месечно, понякога по-рядко.

— Кажете, Вероника Валериевна, Евгения Панкрашина имаше ли любовник?

По лицето ѝ се мярна учудване, но гласът ѝ не трепна:

— Аз поне не знам да е имала. Евгения не е говорила за него. Но ми се струва, че не е имала. Евгения не беше човек, който би създал извънбрачна връзка. Откъде изобщо ви хрумна?

Роман хвърли поглед към Сташис, който едва забележимо завъртя глава: нищо не обяснявай, просто задай следващия въпрос.

— Имало ли е случаи Евгения Василиевна да се срещне с вас, после да излезе някъде, а след това отново да се върне?

Очите на Нитецкая леко се присвиха, тя се замисли за нещо, после въздъхна:

— Ах, за това ли говорите?... Не, не е имало такова нещо. Този фокус тя правеше с другите си приятелки. Не и с мен.

„Топло, топло! — помисли си Антон. — Давай, Роман, стисни я за гърлото, довърши я!“

— И какъв беше смисълът на фокуса? — попита Дзюба, като с всички сили се стараеше да изглежда равнодушен.

— Евгения криеше срещите си с мен. Никой не биваше да научи, че се виждаме. И че изобщо се познаваме. Евгения нямаше никакъв любовник, гарантирам ви го. Тя идваше да се вижда с мен.

„О, господи! — мерна се в главата на Антон. — Само не това... Само лесбийки ми липсваха в тая работа.“

Нитецкая отново замълча, замислено заразглежда късо изрязаните си, но грижливо лакирани с безцветен лак нокти. После вдигна глава и смело погледна първо Роман, после Сташис.

— Работата е там, че аз съм майката на Нина Панкрашина. Биологичната майка, както се казва сега.

Историята била колкото печална, толкова и банална. Забременялото „по страстна любов“ шестнайсетгодишно момиче дълго не могло да се реши да признае на родителите си, проточило

нещата толкова, че изкуствено прекъсване на бременността вече станало невъзможно, и на 17 години родило. Бащата на детето, както става обикновено, щом чул за проблема, незабавно изчезнал от хоризонта. Родителите били ужасени, скандалите вкъщи станали ежедневни, Вероника родила и оставила детето още в родилния дом, след което веднага я изпратили при роднини в друг град, където тя завършила и гимназия, и институт, и започнала работа. Омъжила се, след няколко години се развела, съпругът ѝ се оказал почтен човек и разделил по равно цялото имущество, а това имущество никак не било малко. Сега Вероника успяла да започне свой собствен бизнес, тъй като много помагала на съпруга си и научила едно-друго, сдобила се и с връзки.

За момиченцето, родено в далечната ѝ младост и оставено в родилния дом, не забравяла нито за миг. Вече зряла жена, тя горчиво съжалявала за стореното. А преди около три години се решила: намерила хора, които срещу пликче с пари ѝ издали цялата необходима информация. Сега Вероника Валериевна знаела, че нейното момиченце носи името Нина Игоревна Панкрашина. Знаела и адреса. И дори телефона. Всичко си има цена. Включително и тайната на осиновяването.

Тя отишла в офиса на Игор Николаевич Панкрашин. Не смятала да настоява за каквото и да било, нито нещо да иска. Трябвало ѝ само едно: да ѝ разкажат каква е вече порасналата ѝ дъщеря, каква е станала, какъв характер има. И да ѝ дадат снимка на момичето. Или видео. Нищо повече.

Панкрашин страшно ѝ се разкрещял. Изхвърлил я с думите, че ако още веднъж посмее да се доближи до семейството му, ще ѝ създаде такива неприятности, че ще ѝ се стъжни животът. Бил груб и несправедлив.

Вероника Нитецкая била настойчива. И след известно време предприела още един опит. Този път се свързала със съпругата на Игор Панкрашин, Евгения. И наистина двете жени се заговорили за пръв път в магазина „Юленка“, за това Нитецкая не излъгала.

Оказало се, че Евгения Василичевна не е като мъжа си.

— Игор ме предупреди, че може да се опитате да се свържете с мен — казала тя без никакво учудване. — Строго ми заръча в никакъв случай да не разговарям с вас, а ако настоявате, да потърся милиция.

— И вие... ще потърсите ли? — предпазливо попитала тогава Вероника.

— Не — протичко се усмихнала Евгения Василична. — Разбирам ви. Аз съм майка. Само че трябва да се постареем съпругът ми да не научи, иначе ще се вдигне страшен скандал. А и вие ще пострадате. Никога не настоявам на своето, дори когато съм сигурна, че съм права. Просто правя така, че той да не научи. В случая смятам, че Игор не е прав. Но нямам намерение да обсъждам това с него.

Започнали да се виждат. Евгения Василична носела снимки на Нина, домашни видеа, с часове разказвала за момичето.

— И знаете ли — завърши Нитецкая своя тъжен разказ, — аз разбрах, че Евгения е станала за Нина по-добра майка, отколкото бих могла да стана аз. Много по-добра. Нина беше четвъртото дете на Панкрашини, те бяха научили и разбрали много неща, докато са отглеждали трите по-големи. Аз не бих могла така да възпитам момичето си. И вероятно не бих могла да му дам толкова любов, внимание и грижа. Младите майки обикновено са повече заети със себе си и с кариерата си. Така че съм благодарна от сърце на Евгения.

— В деня на убийството, в сряда сутринта, сте се обадили на Панкрашина, нали така?

— Не, не, моля ви се, никога не я търсех по телефона. Евгения ми звънеше, когато това беше удобно и безопасно за нея. И то само от стационарния телефон, защото мъжът ѝ контролирал мобилния.

Оперативните работници вече знаеха това.

— Значи, тя ви се обади в сряда сутринта и...

— И каза, че има нови снимки на Ниночка, които би могла да ми предаде. Имах работа и се разбрахме да отида близо до нейния блок, а Евгения да ми изнесе снимките.

— И толкоз?

— Ами какво друго?

— Можете ли да ни покажете снимките? Или Евгения Василична ви ги показва и си ги взе?

— Моля, вижте ги.

Вероника отвори голямата кутия, която стоеше на един рафт в библиотечния шкаф, и извади оттам няколко снимки: засмяната Нина Панкрашина танцуваше с развята пола цигански или може би испански танц; Нина с две момичета на същата възраст до прозорец, изглежда, в

училищния коридор; Нина и Игор Панкрашини на улицата на фона на дървета с голи клони. На снимките долу бе отпечатана датата: 11 ноември 2012 година.

— В гимназията на Нина се провела испанска вечер — поясни Вероника. — Евгения направила няколко снимки за мен.

Антон внимателно разглеждаше снимките. Разбира се, ето защо лицето на Нитецкая му се бе видяло познато! Нина поразително приличаше на майка си, само дето беше по-ярка и по-свежа. Впрочем, ако Вероника Валериевна се гримираше, вероятно щеше да се превърне в същата ослепителна красавица като дъщеря си.

— Значи Евгения Василиевна е криела вашето познанство не само от мъжа си, но и от своите приятелки? — уточни той. — Знаете ли защо?

Нитецкая сви рамене, взе кутията със снимките и я постави на мястото ѝ. Ръцете ѝ трепереха. Но гласът ѝ беше все така спокоен.

— Не бяхме толкова близки, за да посмея да се интересувам от такива подробности. Но веднъж Евгения спомена нещо... Разбрах само, че навремето, когато била млада, се случило нещо грозно, от което Евгения останала с твърдото убеждение: не бива да се доверява на никого, не бива да споделя никакви тайни. Ще те предадат, ще те продадат или просто ще се изгърват от глупост. Няма да крия, стана ми любопитно каква е била тази история. Но не я разпитвах.

— Защо?

— Не разбирате ли? — зазвъня гласът на Нитецкая, в него се появиха нотки на горчиво унижение. — Та аз бях зависима от Евгения, от нейната добра воля, от доброто ѝ отношение към мен. Кажех ли дори една дума, която не би ѝ харесала, тя можеше да ми обърне гръб, да си тръгне и повече да не се появи. А би могла и на мъжа си да се оплаче, да каже, че я преследвам, и тогава щях да имам проблеми и в бизнеса, и просто в живота. И ако работата стигнеше до милицията, непременно щеше да се повдигне въпросът кой е разгласил тайната на осиновяването и колко пари съм платила за това. Говорим за подкуп. Единственото, което можех да си позволя, бе да питам за дъщеря си.

Какво пък, това беше ясно. За всеки случай Дзюба попита каква кола кара Нитецкая и къде точно е спряла тя сутринта в сряда, на 21 ноември, когато Евгения Панкрашина ѝ е предала снимките. Оказа се,

че колата е именно такава, каквато я бе описала съседката — малка и черна, и е стояла точно там, където я видяла бабата от втория етаж.

Дойде редът на въпросите за колието. Но и тук разочарование очакваше оперативните работници: Вероника Валериевна Нитецкая не била чувала за никакво колие. Нито за колие, нито за бутик за отдаване на вещи под наем.

— Е, какво ще кажеш? — нетърпеливо попита Роман, когато със Сташис излязоха и се качиха в колата на Антон. — Истината ли казва?

— Нали я видя — усмихна се Антон. — При такава прилика с дъщерята не може да има никакви съмнения. И като дати всичко съвпада. Запознала се е с Евгения Панкрашина преди около две години и половина и оттогава са започнали пътуванията на Панкрашина „от приятелката за някъде и обратно, а после към къщи“. И за последната им среща, в сряда, в двора, няма никакви разминавания между показанията на Нитецкая и показанията на свидетелката.

Известно време Роман събира мислите си, после предпазливо забеляза:

— Ръцете ѝ трепереха. Много силно.

— Видях — отговори Антон, завивайки към широкия проспект.

— Значи е лъгала за нещо — убедено каза Дзюба. — Защо се тресяха ръцете ѝ? В един момент дори си помислих, че ей сега ще изтърве кутията на пода.

— Не, не, Рома, едва ли е лъгала. Просто ѝ беше неприятно. И малко се страхуваше.

— Страхуваше ли се? — учуди се Роман. — Не разбрах.

— Виж сега: идват двама чужди мъже и тя е принудена да им разказва как е оставила детето си в родилния дом. Ти какво си мислиш, че ѝ е било приятно да разказва такива неща за себе си? А после и как е давала подкупи. Трябва да ѝ отдадем дължимото: тази Нитецкая е силна жена, не се побоя да разкаже честно за това, макар и да рискуваше. Ами ако бяхме реагирали? Страхуваше се — и въпреки това го разказа. И сега, след като си тръгнахме, тя седи там и мисли: ще я подведат ли под отговорност след всичко това за даване на подкуп, или не? Нищо чудно, че ръцете ѝ се тресяха.

Роман помълча, разглеждаше билбордовете по пътя. После рязко се извърна към Антон.

— А не може ли тя да е убила Панкрашина?

— Може — разсмя се Антон. — На теория. Но защо?

— От майчина ревност. Обърна ли внимание как тя говореше, че Панкрашина е възпитала детето ѝ по-добре, отколкото би могла да го направи самата Нитецкая? Вероника може да е мразела нашата потърпевша, задето е станала истинска майка за момичето, а самата тя е никоя.

Антон известно време обмисля думите на Дзюба, после кимна.

— Не ми се вярва. Не забелязах омраза у Нитецкая, само горчивина и разкаяние. Но разбира се, трябва да проверим алибито ѝ. Утре сутринта се заеми с това.

Пътят до незаконните гаражи наистина се оказа дълъг, както го бе и предупредил новият познат на Колосенцев Михаил. Тоест толкова дълъг, че тук дори времето беше друго. Докато в района на търговския център валеше, в тази част на Москва май не бе валило не само днес, но и вчера. Браво обаче на Михаил: всички ориентири бяха посочени последователно и безпогрешно — магазините, билбордовете, светофарите, кръстовищата, завоите... Единственото, което Геннадий не намери, се оказа крайпътното заведение с небесносиньо бяла табела. „То е от другата страна — съобрази Колосенцев. — Ето ги тези гаражи, тук започват, а заведението е там, където те свършват.“ Намери място между едно дърво и стената на първата гаражна клетка и закрачи между стихийно изникналите редици гаражи. С номерацията им обаче беше пълна бъркотия, впрочем Михаил го бе предупредил и за това.

— Не се стряскай — каза той, когато Геннадий си записваше маршрута, — там първият гараж е под номер 6, следва 24, после е 1. Ти търсиш бокс номер 87.

Колосенцев се позасмя, докато опитваше да различи в тъмното изписаните криво-ляво с блажна боя номера. Ясна е работата — бокс номер 1 е израснал тук пръв, подходът към него е удобен. После са вдигнали номер 2, не до него, а на място, до което също е лесно да стигнеш покрай дупки и хълмчета. Виж, номер 6 не е искал да се отдалечава по пътя и се е лепнал за номер 1. Докато номер 24 се е сврял между две огромни дървета: неудобно, трудно се влиза, но пък е близо до шосето. На собствениците им са се досвидели парите за общо осветление... Геннадий спря, извади от джоба си листчето,

предварително откъснато от бележника, щракна запалката, за да си светне, и зачете записаните набързо обяснения как да намери бокс номер 87. „Надясно между 18 и 19, после направо до номер 39...“ Шантава работа! Че и тази тъмница!

Какво е това? Стори ли му се? Или наистина се чуват някакви звуци? Колосенцев спря, послуша се. Иззад вратата на един от боксовете долиташе слаб глас:

— Помощ... Помощ...

Гласът беше мъжки. И в него не се усещаше смъртен ужас. Само уплаха и тъга.

Генадий приближи, долепи ухо до паянтовата метална врата. Да, гласът идваше именно оттук. Огледа се, потърси подходящ предмет, отново подхвърли няколко лоши думи към липсата на електрическо осветление, изрови изпод купчина шума парче арматура и без усилия разби катинара. Направи крачка навътре, напипа с ръка копчето, запали лампата. В носа го блъсна клозетна миризма.

На пода, прикован с белезници за вертикална греда, седеше възрастен мъж, побелял, с яркочервен джемпър и мокри панталони. „Не е бездомник — моментално прецени Колосенцев. — Макар че вонята тук... Джемпърът е като новичък, а тоя мъж се е търкалял по пода с него. Така могат да изглеждат само скъпи дрехи. И това шалче. Модерен дядка. Горкият, изпускал се е, сигурно отдавна е тук. А ето и очилата му там.“

— Помогнете — тихо и не много разбираемо проговори пленникът. — Лошо ми е.

Генадий бързо огледа помещението. В ъгъла имаше сандъче с инструменти, в което намери всичко необходимо, и след десетина минути разрязаните белезници бяха свалени от ръцете на мъжа, който направи неуверен опит да стане, но не можа и отново рухна на пода. Генадий подхвана неговото масивно омекнало тяло и го извлече от бокса. Наблизо имаше празна дървена касетка, на която оперативният работник настани освобождения. Той трескаво няколко пъти въздъхна.

— Благодаря — изломоти тихо.

— Кой те подреди така, човече? — съчувствено попита Колосенцев.

— Нямам представа — едва чуто отговори мъжът.

— А защо? И за това ли нямаш представа?

— Досещам се. — По гласа Колосенцев долови, че той опитва да се усмихне.

— Пак бива — одобри той. — И отдавна ли се мъчиш тук?

— Аз... Кой ден сме днес?

— Неделя сме от тази сутрин. Май още не е свършила.

— Спомням си четвъртъка... — прошепна вече припадащият мъж. — Четвъртък... Нищо повече не помня...

— Хайде, човече — разтревожи се Колосенцев, когато мъжът се люшна така, че едва не рухна на земята, — стегни се. Дишай спокойно.

По принцип би трябвало веднага да се обади и да извика наряд, а същевременно и линейка. Но това щеше да му отнеме няколко часа: докато пристигнат, докато схванат какво е станало, докато извикат оперативно-следствена група, че и следователят като започне да задава въпроси: какво, че как, с какво разби вратата, с какво разряза белезниците, какво каза потърпевшият, къде точно седеше, в каква поза... Зловеща картина! Друг вариант има ли? Става дума за отвличане на човек, незаконно лишаване от свобода, няма как да мине без възбуждане на дело. Ако пък извика група от своя телефон и се скатае, ще стане още по-лошо: ще започнат да го търсят, ще го намерят, началството ще го обеси за оная му работа... А тук, съвсем наблизко, в гараж 87, го чака човек, който е готов да му продаде античитърска програма. Та това е къде-къде по-важно! Защото ако гениалният програмист на име Николай не дочака Колосенцев, ако свърши работата си по колата и си тръгне оттук, къде ще го търси после той? Геннадий нямаше нито неговия телефон, нито телефона на Михаил. Значи ще трябва да чака месец и половина, докато Николай се върне от своето пътешествие, а после пак ще го дебне край гаража. Страшна перспектива!

Нетърпението изгаряше Колосенцев-геймъра и Колосенцев-оперативният работник послушно отстъпи. Не че отстъпи напълно, просто ще направи крачка в страни. Една мъничка крачка. Практически незабележима.

— Човече, поседи малко тук, подишай чист въздух, само внимавай, не загубвай съзнание, а аз ще се върна след десет-петнайсет минути и ще извикам група, съгласен? — Геннадий се наведе към мъжа, който тихичко простенваше. — Ще потърпиш ли? Иначе как си, добре ли си?

— Бива — проговори освобожденият пленник през стона, —
вървете, младежо, аз ще подишам тук.

Добре, помисли си Геннадий Колосенцев, три денонощия е търпял
чичката, прикован с белезници, ще потърпи още половин час.

ШЕСТА ГЛАВА

Всеки понеделник ръководството на оперативно-следствената част провеждаше съвещание, което още от съветски времена така и не бе загубило съмнителното си название „летучка“ или „оперативка“. Ето защо Роман Дзюба рано сутринта в понеделник бързаше за отдела. Пътят до метрото му отнемаше около 40 минути и докато се качваше с ескалатора, той по навик провери мобилния си телефон: ретранслатори имаше по цялото направление, но сред грохота на вагона пак нищо не се чуваше, беше невъзможно да говори. На дисплея се появиха 12 неприети повиквания. И всички — от един и същ номер.

От номера на дежурната част.

Случило ли се е нещо? Защо трябва така панически да търсят служител, който всеки момент ще се яви на работа? „Глупаци“ — беззлобно си помисли Роман и ускори крачка. Няма да се обажда, ще е там след най-много седем минути и ще научи всичко.

Едва влязъл през входната врата и озовал се пред гишетото на дежурния, Дзюба почувства, че нещо неприятно се е случило. Само след минута се вкамени, безсилен да помръдне.

Днес на разсъмване Генадий Колосенцев бил намерен мъртъв.

Не може да бъде! Как така? Защо? В събота той застъпи на денонощно дежурство, в неделя сутринта се е освободил, имаше състезание... Състезание!!! Това е някаква грешка, изобщо не са намерили Гена, който вчера не беше на работа, не беше участвал в задържания, не беше седял в засади, а бе играл своите игрички на абсолютно безопасно място!

— Рома — разтърсваше го някой за рамото. — Роман, искаш ли вода?

Роман се окопити и бавно завъртя глава. Намери се приклепнал, подпрял гръб на стената. Послушно пи вода от подадената му от дежурния чаша, зъбите му тракаха, водата на тънка струйка се изливаше покрай устата му върху пуловера, но той не забелязваше това.

— Рома, върви при шефа, той нареди веднага да се явиш при него още щом дойдеш.

Дзюба стана, краката му бяха някак несигурни, но по пътя до кабинета на началника кажи-речи успя да се стегне.

Началникът беше блед и гневен. В кабинета вече бяха всички служители от отдела, чакаха само Роман. По лицата на оперативните работници се четяха потиснатост и объркване.

— Трупът на Колосенцев е бил открит в шест часа сутринта в Източния район — започна началникът, — близо до общежитието на гастарбайтерите. Някой от вас в течение ли е какво е правил там?

Всички отрицателно завъртяха глави.

— А как... как са убили Гена? — попита Дзюба.

Началникът сви рамене.

— Ами съдебните медици ще го видят, тогава ще научим. Засега не е ясно. Външният оглед не е намерил нищо — нито огнестрелни рани, нито порезни, нито прободни, нито травми на черепа. Смъртта е настъпила приблизително осем часа преди момента на огледа, тоест около двамайсет и два часа в неделя. По-точно ще ни кажат после.

— Може Гена да е починал по естествени причини — рискува да предположи Роман, — от някаква болест?

— Колосенцев болен ли беше? — вдигна вежди началникът. — От какво?

— А, не знам — унило отговори Роман. — Май от нищо... Просто си помислих... Нали знаете, често се случва така: скъса се някоя аневризма в главата — и край, за миг човека го няма.

— Да ти се не види, Дзюба! — закрещя вбесен началникът. — Колко глупости имаш в главата си! По-добре да четеш книги по работата си, а не да изравяш от интернет разни глупости по медицински въпроси! В нашата страна си имаме достатъчно доктори и без тебе.

Старши лейтенант Дзюба беше млад и не особено опитен, но плах съвсем определено не беше. Ако не беше смъртта на Гена, сигурно не би посмял... Но сега му беше безразлично. Гена е бил убит, а тези дебели задници се скатават по кабинетите и ръководят! Беше несправедливо, защото началникът, преди да седне в ръководното кресло, също като всеки друг оперативен работник беше „тъпкал

земята“, и то не една година. Но в този момент Роман Дзюба мислеше не за справедливостта, а за своя загинал колега.

— Защо, има ли някакви книги по специалността, които още да не съм прочел? — дръзко се изрепчи той. — Само ми кажете заглавието и още днес ще я намеря и ще я прочета.

По лицата на оперативните работници плъзнаха слаби усмивки. Всички знаеха, че в университета на Министерството на вътрешните работи Дзюба бе учил до самозабрава, че всичко му беше интересно, защото четеше не само учебниците, но и всичката допълнителна литература, препоръчана в катедрите от методическите указания по всеки предмет. Освен това се беше включил в няколко научни кръжока едновременно, бе подготвял реферати и доклади, бе се изказвал на студентски научни конференции. А пък по своята пряка специалност „оперативно-дознателна дейност“ беше прочел изобщо всичко написано, като се почне от средата на 50-те години на двайсети век.

Началникът му хвърли мрачен и убийствен поглед. Всички разбираха, че няма какво да му отговори: той отдавна вече не се интересуваше от никаква литература по специалността, още от времето, когато бе завършил Омската милиционерска школа, а това бе се случило преди около двацет и пет години.

— Документите му са налице — реши началникът да не задълбава в опасната тема и продължи да излага информацията за откриването на трупа на Генадий Колосенцев, — служебното удостоверение не е откраднато. И парите са налице. До трупа е имало чанта, в нея — клавиатура и компютърна мишка, някакъв медал и диплома, а също бележник със служебни записки. В джоба на якето — ключовете от колата, от апартамента, от кабинета, а също — листче с бележки, направени очевидно от ръката на самия Колосенцев. Тези бележки представляват описание на маршрут от търговския център в Северния район до някакво място в Югозападния, веднага след Околовръстното, там има гаражи. Кой знае какво е правил Колосенцев в Северния?

— Имаше състезание — веднага отговори Дзюба.

— Какво състезание? По какъв вид спорт?

— Ами... — запъна се Роман. — По компютърни игри онлайн. Сигурно неговият отбор е победил, оттам са медалът и дипломата...

— Дяволите ви взели — злобно просъска началникът. — Хлапащи! На сериозни длъжности сте, занимавате се със сериозна работа, ама не, още не сте се наиграли, неизживяно детство. Добре, а какво е търсил в Югозападния район? Какъв интерес може да е завел Колосенцев там?

Всички мълчаха. Мълчеше и Роман Дзюба. За пръв път чуваше за някакви гаражи в Югозападния район.

— Както и да е — внезапно махна с ръка, — и без това са го убили в Източния. Кой знае защо е отивал към общежитието. Някой да знае какво е правил там? Откъде му е хрумнало да ходи там?

Той огледа поред служителите, които нищо не можеха да отговорят.

— Така — резюмира началникът. — Дзюба, сега бързо отиваш при следователя, той вече чака, дойде тук, за да не се губи време.

— Защо аз? — възмути се Дзюба. — Не може ли да почне от другите? Аз трябва да отида...

— Ще отидеш, има време. Ти през последните дни работи плътно с Колосенцев, по цели дни беше с него, така че въпросите ще са първо към теб. По-късно ще стигнат и до другите. Всички са свободни.

Следователят се бе настанил в кабинета, където бяха бюрата на Дзюба, Колосенцев и на още двама оперативни работници. Беше човек на възраст, бавен и скучен. Формулираше въпросите така, сякаш пред него не беше представител на правоохранителните органи като него, а закоравял мошеник или разхитител, който може да покани най-добрия адвокат, така че трябва да бъде пределно внимателен с думите си и точен с изразите. Но Роман не обърна на това никакво внимание, всичките му мисли бяха насочени към осъзнаването, че Гена вече го няма. Едва вчера сутринта е бил, вечерта е бил, а днес сутринта вече го няма. И вече никога няма да го има. Отговаряше разсеяно, като принуждаваше следователя търпеливо да повтаря отново и отново едни и същи въпроси: какво е това място с гаражите? Кога Колосенцев е записвал маршрута и местоположението на тези гаражи? В някакви разследвани случаи срещали ли са лица, свързани с това място, или с гаражите, или с автомобилите там? Какво може да е правил Колосенцев при общежитието на гастарбайтерите? Възможно ли е там да го е завел оперативен интерес?

— Разберете — най-сетне не издържа Дзюба, — един нормален оперативен работник никога не разправя наляво и надясно за местата или хората, към които проявява оперативен интерес. Може Гена наистина да е изровил нещо интересно в това общезитие, но не е говорил за това на никого. Това е нормално, ние не знаем нищо един за друг в този смисъл. Тоест, разбира се, знаем — веднага се поправи той, — ако работим по един и същи случай. Но Гена участваше в разследването на няколко различни случая. За случаите, които водехме заедно, мога да кажа едно-друго, но за другите — нищо.

— Недей да ми даваш акъл — позасмя се следователят. — Добре, де. През последните дни сте работили заедно по убийството на Евгения Панкрашина, нали така?

— Така е.

— Може ли сред гастарбайтерите да е имало източник на информация по този случай?

— Не — завъртя глава Дзюба, — едва ли. Нашата потърпевша е била съпруга на бизнесмен, той дори има свой фонд. Прилична дама, четири деца, трима внуци. Никакви контакти с гастарбайтери.

— Може вашата потърпевша наскоро да е правила ремонт? Нали знаеш, бачкаторите от провинцията се занимават предимно със строително-ремонтни работи.

— Не — отново завъртя глава Роман, — дори Панкрашини да са правили ремонт, те със сигурност са наели професионални строители и дизайнери. Не са хора, дето ще си имат работа с гастарбайтери. Освен ако...

— Какво? — напрегна се следователят.

— Освен във връзка с черния пазар... Имаме убийство с цел обир, откраднато е скъпо бижу, така че проверяваме как може да е пласирано.

— Ясно. — Следователят за пореден път записа нещо в протокола. — А разработвате ли версия за връзка на гастарбайтери с убийството на Панкрашина? Не с пласирането на откраднатото, а именно с убийството?

„Не“ — едва не изтърси Дзюба. Но навреме се сепна и що-годе уверено отговори, че да, разбира се, помислили са за това, но засега нямат никакви основания... и никакви доказателства... защото при тези обстоятелства Панкрашина е можел да убие само човек, който е

знаел, че в този момент тя ще носи със себе си скъпото бижу. А кръгът на тези осведомени хора е твърде, твърде далеч от кръга работници, пристигащи от всички краища на необятната Русия и от страните наоколо да търсят работа в Москва.

Защо не? Нима не е възможно Гена да е получил информация за връзка с убийството на Панкрашина от някой гастарбайтер, живеещ именно в това общежитие? От друга страна, откъде може да е получил такава? В събота е бил дежурен, значи не е работил по случая с Панкрашина, в неделя се е освободил, в 15 часа са почнали онези състезания... Да, но преди началото на състезанията Гена е имал половин ден и кой знае къде е бил, какво е правил, с кого се е срещал? Напълно е възможно, разсъждаваше наум Роман, да се е срещнал с някого, от когото е получил насоки към общежитието в Източния район. И след състезанието да е отишъл там. И дори е напълно възможно да е спипал убиеца, който не е чакал да го разобличат и е нанесъл изпреварващия удар.

— Знаете ли — Роман рязко вдигна глава и прекъсна наред думата следователя, който скучно изговаряше своя пореден грижливо подготвен въпрос, — може да са убили Гена дори заради играта.

Следователят дълго, мълчаливо гледа оперативния работник, после осъждащо поклати глава:

— Ужас, просто ужас, в какво се е превърнал криминалният отдел — потиснато каза той. — Какви хора назначават? Откъде ги вземат? С какви бръмбари са пълни главите ви? Не, определено криминалното разследване умря едновременно със съветската власт. Върви, Дзюба. И покани следващия.

Цялата сутрин, докато Дзюба даваше показания пред следователя, Антон Сташис проверяваше алибито на Вероника Нитецкая за сутринта в сряда. Оказа се проста работа. Вероника Валериевна се намирала в офиса си от 10 часа сутринта до 21 часа, никъде не излизала, а в момента на убийството на Панкрашина водела преговори с представители на транспортна фирма. Всъщност версията на Дзюба за евентуална нейна връзка с убийството от самото начало изглеждаше на Антон доста неубедителна, така че той дори не се разстрои много, когато се разбра, че не са уцелили.

Кой знае защо, по-перспективен като източник на информация му се виждаше певецът Виктор Волко. Оказа се, че не е лесна работа да получиш аудиенция при него: наложи се да действа чрез неговия продуцент, който дълго шумоля с прелистваните страници на ежедневника и всячески демонстрираше невероятната заетост на звездата на вокала: преговори, репетиции, концерти, задължителна почивка (Та това е глас! Трябва да разбирате това. Гласът изисква определен режим!), посещение при личния фониатър... В един момент на Антон му писна да се прави на интелigent и той кратко и ясно заяви, че за полицията Виктор Волко е не певец, а свидетел, когото трябва да разпитат, и то колкото по-бързо, толкова по-добре. Продуцентът тежко въздъхна и определи час и място.

— Само че много ви моля — да бъде кратко. Виктор Семьонович трябва да отиде да провери акустиката в една зала, където му предстои да пее след два дни. И се постарайте да не го вълнувате, това влияе зле на гласа.

— Е, това вече зависи... — позасмя се Антон.

При Волко пристигнаха вече двамата с Дзюба. Певецът се беше отпуснал с изпружени крака в дълбок мек фотьойл, а продуцентът, мършав нервен тип с гъсто намазана с гел щръкнала коса, сновеше из помещението като куче пазач и с целия си вид намекваше, че е готов всеки момент да захапне гърлото на всеки, който само посмее да разклати нервната система на звездата.

— Познавате ли се с Евгения Панкрашина? — започна Роман.

Предварително се бяха разбрали с Антон въпросите да задава Дзюба, а Антон да остане страничен наблюдател и да „помага“ на младия оперативен работник с погледи и жестове, като така координира и насочва хода на разговора. За това го бе помолил самият Роман: „Трябва да се уча. Гена винаги поемаше всичко и после нищо не ми обясняваше“.

Пълно спокойствие. Името Панкрашина не предизвика у певеца никакви емоции.

— За пръв път чувам това име.

— Бяхте ли на 20 ноември на приема по случай юбилея на господин Букарин?

— Да, поканиха ме да пея пред гостите. Защо, какво е станало?

— Във втората почивка сте разговаряли с една дама. Познавате ли се с нея? Коя е тя?

— С дама? — сбърчи чело Волко. — Разговарях с много хора, включително и с дами. Имаше много народ. Не разбирам какво искате от мен.

— Постарайте се да си спомните, моля: Евгения Василичевна Панкрашина, съпруга на Игор Панкрашин, известен бизнесмен и благотворител.

Волко се позамисли и отново завъртя глава.

— Не, не я познавам. Макар че е напълно възможно да съм разменил няколко думи с нея.

— Казаха ни, че сте разговаряли с нея, и то твърде оживено. Далеч не е било няколко думи, обсъждали сте нещо. Спомнете си, моля. Нисичка жена, възрастна, с черна рокля, носела и ярка огърлица на шията.

Волко започна да се дразни, това много силно му пролича, особено добре го забеляза Антон, който стоеше малко встрани и видя как се напрегнаха мускулите и набъбнаха вените на врата на певеца.

— Казах, че с много хора съм разговарял — ядосано заговори Виктор Семьонович и веднага в разговора се вклини неуморният продуцент:

— Виктор Семьонович се познава далеч не с всеки случаен събеседник — забърбори той, — пък и не всеки има достатъчно добри обноски, за да се представи, а Виктор Семьонович няма безмерна памет, та да запомня всички, които го заговарят. Представяте ли си каква е обстановката на тези приеми? Музикантите свирят, всички говорят, вдига се такъв шум, че нищо не се чува, спира те някой, здравейте, аз съм еди-кой си, ваш голям почитател, къде ще пеете следващия път, къде мога да ви чуя и така нататък. Естествено, сред такава глъчка е невъзможно човек да чуе, камо ли да запомни името. Вие какво си мислите, че Виктор Семьонович ще моли да му повторят? Мислите си, че за него е толкова важно как се казва човек, който ще му каже три дежурни комплиментата и ще се отдръпне, а Виктор Семьонович няма да го види никога повече?

Волко снизходително изслуша защитната реч на своя предан продуцент, покима с глава в знак на съгласие с всяка негова дума и благоволи да продължи разговора самостоятелно.

— Напълно е възможно да съм разговарял с вашата дама, но изобщо не си я спомням.

Роман размени погледи със Сташис и получи команда да продължи.

— Може би ще си спомните поне колието й, било е много интересно...

— Не разбирам от дамски украшения, само от мъжки — недоволно проговори певецът. — Не съм обърнал внимание.

И отново погледът на Сташис сякаш казваше: направи се на тъп, започни всичко отначало.

— Не ви ли се стори тя да е разстроена или уплашена от нещо? Може би се е оглеждала нервно, търсила е някого с поглед? — попита Роман, сякаш току-що на чист руски не му бяха казали, че Виктор Семьонович не познава никаква Панкрашина и не си спомня никаква дама с черна рокля и бижу.

Както и трябваше да се очаква, в отговор оперативните работници получиха гневно избухване, съпроводено с най-нелицеприятни епитети по адрес на руската полиция, където назначават само най-тъпи хора, които не знаят руски език и на всичко отгоре са глухи.

След като се наkreця до насита, Волко изведнъж замълча и смени гнева си с неочаквана мекота.

— Впрочем знаете ли... Като ме попитахте дали не е била нервна, дали не е изглеждала уплашена... Добър въпрос. На такива мероприятия хората обикновено са оживени, весели, леко или повечко пийнали. Свикнал съм на такива места да срещам именно такива хора. И ако вашата дама се е откроявала с нещо от общата маса, щях да обърна внимание. Щях да я запомня. Така че или тя изобщо не е разговаряла с мен...

— Обаче е разговаряла — каза Роман. — Видели са я няколко души, включително съпругът на Евгения Панкрашина.

— Тогава, значи, е била като всички останали и с нищо не е привлякла вниманието ми. Но какво се е случило всъщност? Да не се е оплакала, че съм я оскърбил с нещо?

Сети се най-сетне, помисли си Антон и скри усмивката си. Нима всички звезди са такива? На първо място е собствената им персона, около която трябва да се върти целият свят.

— Разбирате ли, някой я е убил на следващия ден след приема — каза язвително. — Такава една неприятност.

Просто не можа да се сдържи да не ухапе самовлюбения певец. Продуцентът, който до този момент сновеше нервно из стаята, замря, сякаш се превърна в солен стълб, а Виктор Семьонович Волко стана землисто сив.

— Нали не мислите... — замънка продуцентът. — Как можете... Това на какво...

— Не, не — побърза да го успокои Антон, — нищо такова не си мислим. Просто имаме основания да смятаме, че по време на този прием се е случило нещо. Може би неприятен разговор или неприятна среща с някого. И се опитваме да разберем в кой момент се е случило това. Ако по време на разговора с вас Евгения Василичевна е била в добро настроение и спокойна, с нищо не е привлякла вашето внимание, значи онова, което се е случило, се е случило по-късно. Това е.

Продуцентът с видимо облекчение си пое дъх, лицето на Волко постепенно си възвръщаше нормалния цвят.

— Боже мой, какъв ужас — тихо проговори той. — Човек живее, живее и...

Не довърши, тежко се надигна от фотьюйла и сега се видя, че при всички грижи, които полага за себе си, е твърде пълен за възрастта си.

— Моля да ме извините, времето ме притиска. Имате ли още въпроси?

Оперативните работници благодариха и се сбогуваха с негостоприемния вокалист. Настроението и на двамата беше от лошо по-лошо, дори Антон, който почти не познаваше Колосенцев, беше разстроен, да не говорим пък за Дзюба.

— При всяко положение, дори нещо да се е случило, това определено е било след разговора с Волко или с приятелките, защото в тези моменти Панкрашина е била в добро настроение — замислено резюмира Антон.

Те стояха на улицата, до колата на Антон, и се наслаждаваха на надникналото иззад облаците слънце. От вчерашното лошо време не бе останала и следа.

— Но съпругът на Панкрашина уверява, че тя и към къщи е пътувала в добро настроение — възрази Дзюба. — Значи на този

прием изобщо не се е случило нищо особено.

— Съпругът е заинтересовано лице, може и да ни е излъгал, а ние по никакъв начин не можем да научим истината.

Роман изненадано погледна Сташис.

— Подозираш съпруга ли?

Антон неопределено сви рамене. Този случай беше един от онези, при които нищо не се връзва, всичко е някак аморфно, разпада се от всяко докосване. Уж няма кого да заподозреш, а в същото време можеш да заподозреш всекиго...

— Трябва да разпитаме шофьора на съпруга, още не сме разговаряли с него — предложи Роман. — Но всъщност никой никога не е виждал Евгения Василиевна в лошо настроение, тя е умеела да се прикрива, винаги е била спокойна, мълчалива, но не и мрачна. Така казват и шофьорът, и приятелките ѝ.

— И децата ѝ — добави Антон, тъй като вече бе разговарял с всички деца на Панкрашини и с членовете на техните семейства. — Добре, Рома, прав си, да вървим при шофьора на Панкрашин, да го поразпитаме за едно-друго. Кой е работил на 20 ноември?

Дзюба погледна записките си: шофьорите, обслужващи Игор Николаевич Панкрашин, работеха през ден и онзи, който е бил на волана миналия вторник, трябваше да е на работа именно днес.

С помощта на няколко телефонни разговора те научиха, че шофьорът не е в гаража, закарал е Панкрашин на делова среща някъде в района на Рубльовка: мъката си е мька, но все пак бизнесът и работата на фонда трябва да вървят. Получиха без проблеми телефонния номер на шофьора и той отговори, че преговорите тъкмо са започнали, той ще трябва да чака тук още два-три часа, едва ли по-малко, и обясни как да го намерят. Оставаше да се надяват Рубльовското шосе да не бъде затворено заради преминаването на някой партиен или държавен шеф, така че да не губят време в абсолютно безсмислено, бъдещо тъпа безсилна злоба чакане в задръстване.

Късметът е дама капризна. Днес настроението ѝ беше отвратително и то се знае, оперативните работници улучиха именно такова затваряне, заради което загубиха повече от два часа. Антон се нервираше и мърмореше, че докато стоят тук, Панкрашин ще приключи с преговорите си и ще замине за някъде. Ще се разминат и

те отново ще трябва да губят време, за да се доберат до шофьора. Дзюба не реагираше на неговото мърморене, само мълчаливо гледаше през прозореца. Антон разбираше, че мислите на Роман сега са твърде далеч от работата. Разбираемо е, винаги е тежко да загубиш колега, с когото няколко години си работил рамо до рамо.

Най-сетне колите, макар и бавно, се задвижиха.

Автомобилът на Панкрашин стоеше там, където им бе обяснил шофьорът, пред входа на здание от клубен тип, в което хем беше удобно да се водят преговори, хем имаше и ресторант, та сполучливата сделка да се „полее“ или да отпразнуваш със съвместна трапеза. В момента, когато оперативните работници пристигнаха, от зданието излезе Игор Панкрашин, придружен от двама мъже. Единият от тях стисна ръката на Игор Николаевич, сбогува се и се върна в зданието, а вторият се качи с него в колата.

Дзюба изхвърча като куршум от автомобила, за да пресече пътя му. Панкрашин погледна Роман учудено, после кимна, каза нещо и се върна в зданието. Неговият спътник заситни подире му.

Дежурният шофьор на Панкрашин не разказа нищо ново, буквално дума по дума повтори всичко, което и без това вече беше известно от показанията на шофьора, който бе возил Евгения Василиевна.

— Те винаги мълчат, Игор Николаевич никога не говори за каквото и да било пред мен, по телефона също: „да“, „не“, „ще се чуем по-късно“. Няма ни доверие явно. И Евгения Василиевна беше приучил да прави така, нейният шофьор също казва, че тя мълчала.

— Разкажете за вторник вечерта, 20 ноември, когато сте закарали Панкрашини до вкъщи след приема. В какво настроение бяха?

— Ами знам ли — разпери ръце шофьорът. — Както обикновено, Игор Николаевич отвори дясната задна врата, помогна на Евгения Василиевна да се настани, после заобиколи колата и седна отляво, до нея.

— През целия път ли мълчаха? — недоверчиво присви очи Дзюба. — Нито думичка ли не промълвиха?

Шофьорът се напрегна в опит да си спомни нещо.

— Ами... Игор Николаевич каза нещо в смисъл че Нина сигурно използва отсъствието на родителите си и не си е легнала навреме. А Евгения Василиевна му отговори, че Нина е вече голяма и щом ѝ

харесва да ходи сутрин на училище недоспала, това си е нейна лична работа. Нещо приблизително такава.

— С какъв тон си говореха? Не ви ли се стори, че някой от тях е нервен или ядосан? Или че нещо са скарани?

Шофьорът поклати глава.

— Нищо такава. Той я нарече Женечка, дъщерята — Ниночка, а Евгения Василичка, когато му отговаряше, каза: „какво приказваш, миличък“. Тихо си говореха, меко, ласкаво.

— И нищо друго ли не обсъждаха?

— Нищо друго.

Излизаше, че и двамата шофьори — и Шилов, и шофьорът на Панкрашин — казват едно и също. Значи можеха да им повярват. Едва ли се бяха наговорили.

Разстоянието обратно към града успяха да вземат много побързо. Сега се насочиха към блока, където живееха Панкрашини. Трябваше да говорят с Нина.

Но и тук не чуха нищо ново: когато родителите ѝ се върнали от приема, било много късно, доста след полунощ, момичето отдавна спяло и не можело да каже в какво настроение е била майка му. А на сутринта Евгения Василичка се усмихвала, сервира на мъжа си и дъщеря си закуска, помагала им да се приготвят, изпратила ги както обикновено — с целувка по бузата.

— Равносметката не може да ни радва, колега — констатира Антон, когато излязоха от дома на Панкрашини. — Така че с тебе ще трябва да потърсим участниците в онзи прием. Свидетелите, които разпитахме в първия момент, не ни казаха нищо интересно. Но там е имало много народ. И някой може да е забелязал или чул нещо. Следователно трябва да отидем при юбиларя и да поискаме от него списъците на поканените. От тях ще започнем. Кой от присъстващите на приема може да е изпитвал лична неприязън към Панкрашина? И между другото, не е изключено да ни попадне някое познато име като Цаплин или нещо подобно.

Дзюба се позасмя. Името на крадеца и мошеника Цаплин беше широко известно в кръговете на оперативните работници. Занаятът на този образ беше по някакъв невероятен начин да се промъква на приеми, презентации и тем подобни великосветски събирания, дори на най-закрити, да си създава познанства, да очарова хората и да влиза с

тях в най-разнообразни финансови взаимоотношения, които, незнайно как, завършваха бързо и плачевно за едната от страните. И тази страна, разбира се, не беше Феликс Цаплин, а новият му познат. Понякога го арестуваха, дори се опитваха да го вкарат зад решетките, но кой знае защо, винаги изникваха някакви странни и непредсказуеми проблеми с доказателствената база. И тогава пускаха Цаплин. Нещо повече, детективите имаха всички основания да смятат, че Цаплин решава не само собствените си финансови задачи, но насочва и престъпници с малко по-различна специализация. Може и в случая да е станало същото? Някой е видял колието на шията на Евгения Панкрашина, оценил е значителната му стойност и банално е „дал наводка“? Между другото, въпросът откъде Панкрашина се е сдобила със скъпото бижу, щом не го е взела под наем, така си и остана да виси във въздуха. Не, определено делото за убийството се разпаднаше просто пред очите им.

— Антоне, да знаеш случайно кого от вашите ще пратят да разследва убийството на Гена?

— Знам. Сергей Кузмич Зарубин. Защо?

— Кажи му, че може да са убили Гена във връзка с играта — разпалено заговори Роман. — Разбираш ли, там...

— А, не — проточи Сташис, — това го разправяй на Кузмич, не на мен. На него предложи всичките си идеи. За мен не е проблем да му предам, но от дете мразя да играя на развален телефон. Ако искаш, да тръгваме веднага, и без това трябва да отида в службата да се отчетя с някакви документи и да докладвам на Кузмич по един въпрос. Той тъкмо си е в кабинета, чака ме.

— Аз трябва да се върна в отдела — разстрои се Дзюба. — Началникът ми нареди да отида. Сигурно заради Гена. А ти дълго ли ще останеш на „Петровка“?

— Според късмета. Но преди осем — осем и половина едва ли ще си тръгна. Така че, ако се постарая, може да ме свариш. Хайде сега да те хвърля до метрото.

Дзюба слезе до най-близката метростанция, а Антон пое към „Петровка“, размишлявайки колко странно е подреден животът. За Евгения Панкрашина певецът Виктор Волко е бил божество, тя е разменила с него няколко думи и после през цялата вечер само за него е говорила, очите ѝ са пламтели и ако не я бяха убили, сигурно до гроб нямаше да забрави този момент и щеше да разказва за него на внуците

си. А тя за Волко е била някаква буболечка, той дори не я е запомнил. Навремето, като млад, беше изпаднал в страшна депресия, след като бе погребал само за няколко години цялото си семейство. Антон се спасяваше с четене, което се превърна в навик благодарение на съседите му, които притежаваха огромна библиотека. Тогава четеше всичко наред, без да обръща внимание на жанровете, само и само да се разсее, само да не мисли, да не си спомня. От този колосален масив прочетено току изплуваха на повърхността някакви имена на автори, заглавия, персонажи... Ето, и сега той си спомни „Писмо на една непозната“ от Стефан Цвайг. Тя го обичала цял живот, от малка чак до смъртта си, родила от него дете, а той не си я спомнял и дори не знаел името ѝ. И още един извод си направи Антон Сташис от всичко, което бе научил за Евгения Панкрашина. Евгения Василиевна наистина е била човек, чужд на светските събирания, затова краткият разговор с Волко ѝ е направил толкова силно впечатление.

Към това капризно изделие — табакерата — Алексей Юриевич Сотников не се бе връщал от петък, бе оставил впечатленията и усещанията си да „отлежат и охладят“, според собствения му израз. Виж, обаче в понеделник, когато се върна от „Кристал“ и взе в ръцете си майсторския модел, бижутерът веднага видя къде е проблемът, затвори се в домашното си ателие и увлечено се захвана за работа. Просто да се чудиш — защо не беше видял и разбрал това преди три дни? Та то е очевидно! Впрочем съвсем естествено е, така става винаги. Отначало дълго и мъчително се опитваш да разбереш, а когато разбереш, буквално се смайваш, че отговорът, представи си, бил на повърхността.

На вратата се потропа предпазливо, но същевременно възискателно. Така тропаше само синът му Юрий. В тропането на Маруся никога не бе имало предпазливост, докато в тропането на жена му не бе имало възискателност. Самата тя беше творчески човек и като никой друг разбираше цената на уединението и съсредоточеността.

— Юра, ти ли си? — извика Сотников, без да става от мястото си. — Какво искаш?

— Тате, скоро ли ще се освободиш? Исках да ти прочета едно малко откъсче, нещо ме съмнява... И в стила нещо куца, все пак

минали са почти двеста години, а аз не владея разговорния език от онова време. Литературният да, той не ме затруднява, чел съм много класика, но с разговорния съм като пиле в кълчища. Може би ще ми подскажеш как да се измъкна, та да стане хем художествено, хем да запазя документалното звучене.

Сотников се усмихна, свали очилата, които използваше за работа — възрастово далекогледство, съчетано с предишното късогледство, го принуждаваше постоянно да сменя очилата си. Сложи си тези „за постоянно носене“, отключи и излезе при сина си. Оказа се, че той работел върху ключов момент: 1845 година станала преломна в историята на Бижутерийния дом „Сотников“.

Юрий Алексеевич Сотников Първи се родил през 1815 година, на 24 години се оженил, първи с разлика от година и половина се появили двете му дъщери и накрая, през 1845-а, съпругата зарадвала Юрий със син, когото, естествено, кръстили Алексей. Самият Юрий тогава бил само на трийсет, баща му, Алексей Юриевич Първи, неотдавна бил отпразнувал своя петдесет и пети рожден ден, бил пълен със сили и енергия и засега не смятал да отстъпва на своя първороден син управлението на Дома „Сотников“. Обезумелият от щастие Юрий Алексеевич Първи решил да направи за обожаваната си съпруга брошка като спомен за знаменателното събитие, в която смятал да вложи цялата си любов и благодарността си за дългоочаквания наследник. Първо го споходила идеята да ѝ направи обеци, защото представата, която си създал за изделието, най-добре се свързвала именно с такова бижу, но уви! По онова време дамите не носели обеци: модата от средата на деветнайсети век изисквала дамските ушички да бъдат плътно скрити под косата. И той започнал да изработва брошка. Съпругата на Юрий Алексеевич имала твърде разностранно образование, ето защо тя разбирала прекрасно замисъла на своя любящ съпруг и доста бързо го отгатнала: „Любовта се заражда в един миг, укрепва с времето и трае вечно“.

Няколко месеца след раждането на сина ѝ, когато ѝ секнало млякото (в рода Сотникови не признавали никакви кърмачки, ползвали услугите им само при крайна необходимост, продиктувана от здравето на родилката), младата майка започнала да излиза в обществото. Естествено, новата брошка постоянно била на корсажа на роклята ѝ. Не минали и няколко дена и към собственика на Дома „Сотников“

Алексей Юриевич Първи се обърнали с молба да направи нещо подобно, само че с друг смисъл: подаръкът щял да бъде предназначен за рождения ден на майката на клиента. Този път Алексей Първи само свил рамене и насочил клиента към сина си: той измисли това, към него се обърнете.

Юрий Алексеевич приел поръчката с удоволствие и я изпълнил, без да щади творческата си фантазия. След първата поръчка завалели втора, трета... И Юрий Алексеевич отишъл при баща си за сериозен разговор. Търсенето на „сентиментални“ изделия се било зародило отдавна, традициите изисквали например през първата година след тежка загуба да не се носят никакви украшения, освен така наречените траурни. Траурни пръстени се изработвали навсякъде и били съвършено обичайно явление. Много се търсели и украшения, символизиращи признание в любов и уверяване във вечни чувства. Но нали освен траур и влюбване в живота на човека има и други периоди и най-разнообразни събития, и най-различни чувства, които той иска да предаде и увековечи чрез бижутерийно изделие. Това била първата част на концепцията, с която младият бижутер застанал пред баща си.

Втората част пък била предложението да се преориентират към друга потребителска прослойка. Докато до този момент основни купувачи на изделията на Дома „Сотников“ били представители на аристокрацията, сега Юрий Алексеевич смятал за целесъобразно акцентът да се прехвърли към търговците и индустриалците, а също и към средната класа: нека изделията бъдат по-евтини, затова пък от тях ще могат да се продават много по-големи количества. Казано на съвременен език, Юрий Алексеевич Първи пледирал за заменяне на ексклузивното с масово производство. Но разбира се, не било точно така, защото той имал предвид да се изпълняват само индивидуални поръчки, съобразени с желанията на клиента и с всички съпътстващи обстоятелства. Само че тези клиенти да бъдат не изключително представители на богатото дворянство, а всички, които пожелаят да имат изделие „със смисъл“ и са в състояние да го платят. За да станат изделията достъпни за най-широк слой потребители, трябва предварително да се разработи пакет типови дизайни без камъни (с цел поевтиняване на стоката) за най-разнообразни случаи и тогава ще бъде достатъчно да се внасят само малки допълнения съобразно с индивидуалните изисквания на клиента и състоянието на кесията му,

което ще позволи значително да се съкрати времето за изпълнението на поръчката. По този начин ще стане възможно да се повишат обемите на производството без увеличаване на числеността на работниците и на оборудването.

Алексей Юриевич Първи приел новите идеи на сина си на нож. Домът „Сотников“ работел за най-добрите домове в Москва, сред неговите клиенти била цялата московска аристокрация и постоянните клиенти просто щели да откажат да си имат работа с бижутер, който не се гнуса да изработва изделия за грубия необразован народ, към който Алексей Юриевич, кой знае защо, причислявал търговците, предприемачите и фабрикантите. „Те никога няма да разберат истинската красота на твоите изделия! — крещял патронът на бижутерийния дом. — Това е все едно да хвърляш бисера си пред свинете!“ С една дума, вдигнал се страшен скандал, след което Алексей Юриевич няколко седмици не разговарял със сина си. Но все пак икономическият нюх на Алексей Юриевич бил много силен и като се поуспокоил, взел перо и хартия и започнал да смята. По всичко проличало, че синът му все пак има известно право. Преориентирането към сантиментални изделия и изделия „със смисъл“ и максималното им поевтиняване обещавало значителни печалби. Пък и никой не отменял изработването на поръчки за истински богати клиенти! Вярно, рискът за репутацията бил огромен, но който не рискува, не печели, решил Алексей Юриевич и изпратил на сина си съдържана бележка с предложение да намине за обсъждане на „твоите съмнителни новации“.

Сдобряването се състояло. И от същия онзи момент започнал нов етап в живота на Бижутерийния дом „Сотников“.

Всичко това беше подробно описано в дневниците на Юрий Алексеевич Първи. Самият дневник, както и дневниците на всички останали Сотникови, техните писма, оцелели писма, счетоводни книги, отдавна се съхраняваха в банков сейф в специална опаковка, запазваща хартията от разрушаване. С цел да бъде запазена информацията още през 30-те години на двайсети век всички тези материали били препечатани на пишеща машина, през 60-те години машинописните страници били фотокопирани, после, с развитието на техническия прогрес, ксерокопирани, а сега всички материали бяха сканирани и съществуваха в електронен вид — именно тях използваше младият

журналист Юрий Сотников. А скъпоценните източници лежаха в сейфа.

Юрий подаде на баща си няколко разпечатани страници.

— Ето ти откъс от дневника, а аз ще ти прочета какво е излязло при мен. Ти следи текста, да не би да съм пропуснал или обърнал нещо. Може да ми подскажеш някои изрази, нали добре познаваш литературата от деветнайсети век.

Сотников се разсмя. Синът му винаги съумяваше да намери най-пестеливия начин за решаване на собствените си задачи.

— А ти не си ли опитвал да четеш пиесите на Островски? В тях езикът е само разговорен, спокойно можеш да заимстваш нещо — посъветва сина си Алексей Юриевич. — Срамота е да експлоатираш стария си немощен баща.

Юрий му хвърли лукав поглед, после се покашля и зачете.

Сотников поглеждаше текста на записките в дневника на неговия далечен предшественик и докато слушаше с половин ухо неизразителното гъгнене на сина си, мислеше колко здраво и същевременно непредсказуемо са свързани отдалечени във времето събития. Ако през 1845 година Юрий Първи не бил намислил да направи брошка за жена си, ако тази брошка не била забелязана във висшето общество, през 1853 година нямало да се зароди традицията на „бижутерските сбирки със залози“ и Домът „Сотников“ нямаше да се издигне до върховете на своята слава, и изделията му нямаше да получат високата си цена, и — като резултат — нямаше да се случи онази история с Леонид Курмишов.

И нищо нямаше да помрачи приятелството на Алексей Сотников и Леонид Курмишов, което се бе зародило преди повече от четирийсет години.

А между другото, и Иля Горбатовски нямаше да има възможност толкова изящно да каже в очите на Леонид всичко, което му бе накупяло. Интересно, ако не бяха „бижутерските сбирки“, как ли щеше да постъпи Иля? Дали щеше да тръгне открито да си изяснява отношенията с Леонид? Или щеше да му направи някой дребен подъл номер? А може би и голяма пакост...

Сергей Кузмич Зарубин нахълта в кабинета си уморен и ядосан. Цял ден заедно с детективи от Източния район се бе занимавал с установяване на обстоятелствата около смъртта на Геннадий Колосенцев. Първа и засега основна версия беше предположението, че покрай работата си по един от случаите Геннадий е стигнал до живеещи в общежитието гастарбайтери, и като начало сега те трябваше поне да разберат във връзка с кой именно случай оперативната информация го е отвела до мястото, където е загинал. Зарубин подробно, дълго и досадно разпитва всички оперативни работници от отдела на Колосенцев, но до момента така и не откри дори намек за общежитието и неговите обитатели. Единственият, с когото още не бе говорил, беше Роман Дзюба.

— Той скоро ще дотича тук — утеши го Антон, — иска да сподели с теб някои съображения. Искаш ли чай?

— Искам водка — мрачно съобщи Зарубин. — И насапунисано въже, та да се обеса. Антоне, нали и ти си работил с този Колосенцев преди година-две. Какво можеш да ми разкажеш за него?

Антон се замисли, после бавно, като претегляше всяка дума, отговори:

— Геннадий Колосенцев не беше влюбен в работата си, беше му откровено скучно тук, просто е искал да отърве казармата, смятал е още щом навърши 27 години, да напусне полицията.

— Ами че той отдавна е навършил двайсет и седем — каза Зарубин. — А не е напуснал. Не знаеш ли случайно защо?

— Знам — позасмя се Антон. — По-скоро се досещам. Не е напуснал, защото на абсолютно никого не е притрябвал. Илюзия е, че работодателите ще се редят на опашка за млад юрист с опит в оперативната работа и ще му дадат такава служба, на която по цели нощи може да играе онлайн игрички на компютъра и после до обяд да спи, а за всичко това да му плащат пари, с които да може да живее. Срецу прилични пари човек трябва да работи много, просто така не ги плащат на никого, а много работа той и без това си имаше тук, в криминалния отдел. Какъв смисъл да сменя танто за кукуруигу? За да водиш начина на живот, който беше интересен на Гена, трябва да се занимаваш изключително с творческа работа, при която сам си си шеф и не е нужно да ходиш на работа. Така че всички негови мечти колко сладко ще си живее, след като напусне, са се оказали митове.

Зарубин покима, обмисляйки чутото, после доста безцеремонно грабна голямата чаша на Антон с току-що запарения чай и преля поне половината в своята.

— Човек трябва да споделя каквото има — произнесе, нравоучително при това. — Тогава може би Генадий е започнал да се пробва в някакъв бизнес, може би е подготвял почвата за напускане? Намерил е някакви хора, свързал се е с тях, нещо не са се разбрали... Трябва да се порови в това направление. Защото сега какво — стигнахме до свързаните с последните му случаи, а пък общежитието може да е от съвсем друга опера.

Те обсъдиха някои свои общи случаи и вече смятаха да се отдадат на съставянето на писмените отчети, когато вратата се отвори и се появи Дзюба, разчорлен и възбуден. Зарубин с облекчение отмести клавиатурата на компютъра и започна да задава въпроси на Роман. Антон се вслушваше в техния разговор и се чудеше колко ще издържи Рома. Колко въпроси ще изтърпи, преди да излее пред Сергей Кузмич своята „геймърска“ версия? Пет минути? Десет? „Максимум петнайсет — реши Сташис. — С темперамента на Рома повече не може да се издържи.“

Ала сгрещи. Темпераментът на Роман Дзюба наистина беше буен, но и самообладанието му не беше за подценяване. Той не оповести версията си, докато не отговори на всички въпроси на Зарубин.

— Сергей Кузмич, а не мислите ли, че Гена може да е бил убит заради конфликти в играта?

Антон, кой знае защо, беше сигурен, че Зарубин ще избухне или в смях, или в ругатни и подигравки над червенокосия оперативен работник. Но Сергей явно беше страшно уморен, защото просто махна с ръка: те и без това имат две работни версии — гастарбайтери, свързани с някой от случаите на Генадий, и негови опити да спечели пари със съмнителен бизнес. Най-добре като начало да отработят тях. Каква ти там игра?

Дзюба обаче не мириясваше.

— Добре де, ами бележката? Тя явно няма никакво отношение към общежитието, край което са намерили Гена, значи тя може да е ключ към някаква друга версия!

Зарубин го погледна толкова странно, че на Антон дори му стана неудобно. Жалко е, че на Сергей Роман му изглежда като побъркан или дебил, макар че никак не е глупаво момчето и най-важното — има свободно мислене, не страда от еднопосочните набити от училищната скамейка алгоритми. Антон Сташис би дал много, за да работи с оперативен работник като Роман Дзюба.

— Ти да не си най-умният? — уморено каза Зарубин. — Мислиш, че не сме се сетили за това? При трупа на Колосенцев наистина са намерили листче с описание на маршрут към гаражите и с номер на гараж. Изминали са този маршрут, намерили са и гаража. Най-напред са притиснали собственика на този гараж, но се е оказало, че той няма нищо общо. Там е било написано и име, но собственикът на гаража се казва другояче. Цял ден оперативните работници от Източния са се трепали с тази бележка, разпитали са всички собственици на гаражи — и нищо. При това не е сигурно, че тези гаражи са същите, за които става дума в бележката, защото в нея пише, че зад гаражния комплекс има малко заведение с табела в светлосиньо и бяло, а там няма никакво заведение. Така че най-вероятно в бележката става дума за съвсем други гаражи, но за кои — вече едва ли ще научим. При това трупът е намерен на едно място, в Източния, а гаражите са на съвсем друго, в Югозападния район, така че след разследването около гаражите се реши, че те нямат нищо общо, а трябва да се търси все пак около мястото, където е бил открит трупът.

Дзюба зарови дланта си в своята гъста рижава грива, сякаш се мъчеше да събере в юмрук разбягалите се из черепната кутия мисли.

— А колата на Гена къде е била?

— Той има ли кола? Тоест имал ли е — веднага се поправи Зарубин. — Охолно си живеят младите оперативни работници. Защо твоите момчета не са ми казали за колата? Точно те определено са знаели, че е имало кола. Сигурно и нея са намерили, където е бил трупът, щом не са ми казали.

— Хайде да проверим — примоли се Роман, местейки жален поглед тук към Зарубин, ту към Антон. — Нали може да са го убили заради колата. Знаете, че постоянно се случва: убиват шофьора, изхвърлят го и открадват колата.

— Да, бе — кимна Зарубин и запрелиства бележника си, — открадват. Без ключовете. Грижовно слагат ключовете в джоба на

убития и заминават. Ключовете са си били у Колосенцев, пламенен мой радетелю! В джоба на якето.

Очите на Дзюба ядно се присвиха, в тях лумна гневен пламък.

— А вие, Сергей Кузмич, защо се учудихте, когато попитах за колата, щом от самото начало сте знаели, че в джоба на Гена е имало ключове?

— Гледай ти какъв си бил! — внезапно се развесели Зарубин, дори сякаш умората му изчезна. — Човек не може и да се пошегува. Бива си го твоето характерче, старши лейтенант. Добре де, добре, пипна ме. Бях забравил за ключовете, по-точно, не бях обърнал внимание, а когато попита — прелистих бележките си и видях списъка на намереното в джобовете. Спокойно, момче, отпусни се, не ме гледай толкова злобно?

— И все пак не бива да отхвърляме варианта за убийство заради конфликти в играта — твърдо повтори Роман. — Гена често ми е разказвал как се заяждат там. Дори пречукали едно момче, вдигнал се скандал в чата, определили му среща, за да си довършат приказката лице в лице и накрая — труп. Разберете, Геннадий е бил много добър геймър, освен това е бил администратор. Може да са го убили или от завист, задето е бил най-добрият, или той е баннал някого и са го убили за отмъщение.

Зарубин потърка челото си с ръка и въздъхна.

— Старши лейтенант, ти поне чуваш ли се какво говориш? Дрънкаш някакви идиотщини, някакви неразбираеми думи, като че ли на птичи език. Сериозно ли смяташ, че цялата тази детска градина може да има отношение към един капитан от полицията, оперативен работник от криминален отдел?

— Смятам, че трябва да поговорим с геймърите — не се предаваше Дзюба.

— Слушай, до гуша ми дойде от тебе! — внезапно избухна Сергей. — На краставичар краставици не продавай! При всяко положение ще говорим с геймърите, защото те са го видели и са разговаряли с него няколко часа преди смъртта му. Край, Дзюба, чупката, не ми мъти главата, че не отговарям за себе си.

Роман мълчаливо се обърна и излезе, като в движение бързо кимна на Антон.

— Утре сутринта отиваш при Букарин — напомни му Антон.

И не разбра дали Дзюба го е чул, или не.

— Не биваше да се държиш така с него — каза укорително. — Рома е свястно момче. И му е мъчно за Колосенцев. Та Геннадий му беше наставник, три години работиха заедно, Роман го обичаше. Мъка му е, та той е съвсем млад, за пръв път губи другар. А ти... Не е хубаво, Кузмич.

— Абе и аз знам, че не е хубаво — прозвуча разкаяние в гласа на Зарубин. — Изтървах си нервите. Уморен съм. Ама и ти си един: защо не ме спря? Виждаш, че по-възрастният ти другар прекалява, а седиш ням като риба. Но приеми моите съболезнования за колегата, дето ти се е паднал да работите заедно по случая с Панкрашина! Вместо мозък има детски фантазии.

— Не си прав, Кузмич — разпалено възрази Сташис, — Рома има висока познавателна активност и професията обича искрено, за разлика от много колеги, за които работата в полицията е или средство да се скатаят от казармата, или възможност да пълнят джоба. И между другото, когато преди две години работихме заедно, идеите на Рома се оказаха много полезни, а пък отначало също изглеждаха фантазьорски. Слушай, Кузмич, не е зле да го вземем при нас на „Петровка“.

— Какво-о-о? — ревна Зарубин така, че изглеждаше странно такъв мощен рев да се изтръгне от такова хилаво дребно телце: подполковникът беше нисичък, с тесни рамене. — Да не ти е хрумнало повече! За какво ни е тук тая детска градина? Ами че него за нищо не го бива, главата му е пълна само с интернет и тем подобни компютърни глупости!

— Между другото, за компютрите — невъзмутимо отвърна Антон, без изобщо да реагира на бурните емоции на Зарубин. — Извинявай, че се бъркам. Иззет ли е компютърът на Колосенцев? Даден ли е за проверка?

— Че как, първата работа беше. Момчетата го изнесоха от кабинета му пред очите ми.

— Ами домашния?

Зарубин дълго гледа Антон, после процеди:

— Мразя хората, които винаги са прави. Но теб не мога да те мразя, изпитвам към теб неоправдана слабост. Защо бе, човек, защо вечно имаш право?! Още имаш жълто на устата, в криминалния си от вчера, а имаш нахалството да ми даваш акъл.

— Много дълго е това твоє „вчера“, Кузмич — добродушно се усмихна Антон, — цели девет години.

— Какво „девет години“?

— Работа в криминалния отдел вече девет години. Добре де, не се ядосвай, всичко е наред. Само не забравяй за домашния компютър на Колосенцев. Вярно, той, изглежда, го е използвал само за играта си, но знае ли човек... Страх лозе пази.

Зарубин понечи да отговори нещо, но зазвъня мобилният му телефон.

— Здравсти! — грейна лицето на Сергей Кузмич, още щом чу гласа на телефонния си събеседник. — Обади се най-сетне!... Какво, какво?... Как пък го измисли! Откъде? Не съм по тая част. Почакай, сега ще питам един младок, ама ти сигурно го помниш, преди време работи с Настя по онзи театрален случай... Да, да... същият. Почакай.

Той отдръпна телефона от ухото си и попита:

— Антоне, да ти се намира случайно учебникът по криминология от 1976 година, един такъв дебел, син на цвят?

— Какви ги приказваш, Кузмич? — искрено се учуди Антон. — През тази година още не съм бил роден. Откъде у мен такъв учебник? Защо, в интернет няма ли го?

— Излиза, че го няма. Жалко, Стасов пита за него, трябвал му за дъщерята, в момента е аспирантка, юристка. А да знаеш случайно кого можем да попитаме?

— Знам — усмихна се Антон. — Утре ще го попитам.

— Стасов, ще ти отговоря утре, бива ли? — весело заговори Зарубин. — Младокът го няма, но казва, че знаел у кого може да се намери тая твоя библиографска вехтория.

Остави телефона на бюрото и недоверчиво попита:

— И от кого си намислил да вземеш този учебник на преклонна възраст?

— От Дзюба — невъзмутимо отговори Антон. — Сигурен съм, че той го има. Тепърва това момче ще ни поднася много изненади. А Стасов помни ли ме?

— И още как! — изхъмка Зарубин. — Оставил си най-светли спомени у него.

Сташис погледна часовника си: девет и половина вечерта. Вече имаше телефонния номер. Вярно, в този късен час... Да спазва

приличие, как ли пък не! Над главата му е надвиснал жизненоважен проблем, какво ти приличие. Антон без колебание набра номера на бизнесмена Трушчов, бъдещия съпруг на неговата бавачка.

— Александър Андреевич, добър вечер, казвам се Сташис — учтиво, но хладно се представи той.

Трушчов, изглежда, ни най-малко не се изненада от това обаждане, сякаш го беше очаквал, нито от молбата да се срещнат и поговорят.

— Ако искате, можете сега да наминете към моя офис — предложи той, — още съм тук, преглеждам едни документи.

— Ще дойда — веднага се съгласи Антон.

— Запишете си адреса...

— Благодаря, не е нужно — позасмя се Сташис.

— Вярно — позасмя се в отговор Трушчов, — можех и сам да се досетя.

Охранителят внимателно огледа Антон от главата до петите.

— Господин Сташис?

Хм, значи наистина го очакват, дори са предупредили охраната. Добре, господин Трушчов, ще ви сложим едно плъсче. Засега.

— Ще ви придружат — охранителят отстъпи две крачки и даде възможност на Антон да влезе навътре в сградата, където вече го чакаше втори младеж със същата униформа с логото на охранителната агенция.

Вървяха дълго, помещението, заето от офиса на фирма „Вектор-Сервиз“, се бе разпростряло на три етажа в сграда с доста заплетена планировка. Самият собственик на фирмата седеше в кабинет с широко отворена врата, възелът на вратовръзката му беше разхлабен, горното копче на ризата — откопчано, самото небрежно бе хвърлено на един от столовете. Александър Андреевич приличаше на бандит от деветдесетте, имаше бръсната глава, поради което веднага биеха на очи щръкналите му уши, беше широкоплещест и масивен. Силният загар издаваше любителя на екстремалните почивки у него: човек може да почернее толкова или на планина, или в открито море.

— Антон? — вдигна глава той и с кимване посочи фотьойла пред неговото отрупано с книжа бюро. — Седнете, трябва ми още минута-

две.

Антон мълчаливо седна и се заоглежда наоколо. Беше очаквал да види по стените множество дипломи и сертификати, които имат за цел да информират всички влизащи колко и какви обучаващи курсове е завършил собственикът на кабинета, колко пъти и в какви конкурси е вземал първо място, с една дума, колко е образован и изобщо, колко си го бива. Освен това много популярни бяха снимките, изобразяващи стопанина на кабинета в компанията на известни политици и тем подобни популярни личности. Но тук имаше само диаграми, графики и таблици. Никаква показност, никакво изфукване, само работа.

— Дошли сте да си поговорим за Елвира — каза Трушчов, след като затвори последната папка. — Слушам ви. Или искате да чуете нещо от мен?

На около 45 е, прецени Антон. Прилича на гоблин. Какво ли е намерила в него Елвира? Та тя е толкова красива жена! И не може да я е водила някаква корист, при развода тя получи цялото имущество на мъжа си, когото осъдиха за убийство. Нима всички жени са такива? Отървала се е от един бандит — веднага иска да си изпати с друг. Синдромът на битата жена. Антон свърши известна предварителна работа, поговори с колегите от отдел „Икономически престъпления“ и те го увериха, че за фирма „Вектор-Сервиз“ и нейния собственик Трушчов няма никакъв компромат, там се работи чисто, редовно си плащат данъците.

След десетина минути Антон, който се бе подготвил да „притиска“ събеседника си с всички достъпни му похвати, стигащи и до открити заплахи, бе принуден със съжаление да признае, че избраникът на Елвира е човек приятен, умен и вменяем. И което бе най-ужасното — изглежда, наистина я обичаше.

— Разбирам ви, Антоне — каза Александър Андреевич, — Елвира ми разказа вашата печална история, в течение съм от какви подбуди ви помага. Но и вие ме разберете, не мога да допусна жена ми да бъде прислуга, и то безплатна. Ние трябва да имаме свой живот, аз приемам гости, ходя по мероприятия, трябва да бъда с жена си, а тя е непрекъснато заета с вас, случва се да остава в дома ви и нощем, ако сте дежурен или се прибирате късно. За нормален семеен живот това е абсолютно неприемливо. Знам вашата история, знам, че е загинало цялото ви семейство, а жена ви е била отгледана в детски дом като

сираче, че и тя не е имала никого, затова нямате роднини, които биха могли да ви помогнат. Знам всичко това, но то не означава, че вашето лично нещастие, вашата лична трагедия трябва да пречи на абсолютно чужди за вас хора да градят живота си и да бъдат щастливи. Съгласен ли сте с мен?

Антон нямаше какво да възрази. Наистина неговата трагедия беше само негова трагедия, от къде на къде Елвира и Трушчов трябва да плащат чужди сметки?

— И как трябва да постъпя според вас? — ядно попита Антон. — Виждате ли някакъв приемлив изход за мен?

— Виждам — кимна Александър Андреевич.

Той стана иззад своето огромно писалище, направи няколко крачки и се протегна, така че плещите му изпукаха, после помасажира с ръце изтръпналия си от дългото седене кръст.

— Намирате и наемате друга бавачка. Плащам ѝ аз. Знам, че Елвира ви е предлагала това, но вие не искате да вземате пари от нея, вземете тогава от мен.

— Не — твърдо отговори Сташис.

— Но защо? Защо сте толкова упорит? Що за глупава гордост?

— Да, това е гордост — призна Антон, — и да, това е самолюбие. Но има и един чисто служебен проблем: аз съм офицер от полицията, работя в криминален отдел и къде е гаранцията, че утре или вдругиден няма да ми се наложи да се занимавам конкретно с вас? Как би изглеждало обстоятелството, че вие ежемесечно ми давате пари? Рискувам и честта, и съвестта, и кариерата си. Просто ще ме уволнят, ако научат, че човек, свързан със случая, ми плаща.

Очевидно това не беше хрумвало на Трушчов. Той отново зае мястото си зад писалището, замисли се за нещо, загледан право пред себе си, после заговори тихо и някак дори умолително:

— Слушайте, Антоне, та нали стотици хиляди жени, самотни жени в нашата страна отглеждат децата си без каквито и да било бавачки и нищо, децата им израстват не по-зле от другите.

Антон се позасмя и поклати глава.

— Не, Александър Андреевич, вие не разбирате разликата. Първо, откъде знаете дали израстват не по-зле? Аз например прекрасно знам, че децата от непълни семейства са рисков фактор в смисъл че развиват криминална кариера. И второ, не забравяйте за

моята работа. Една майка обикновено работи от девет до шест, тя може да оставя ученика в занималня след часовете, а малкото дете да взема от детската градина след работа, тя все пак, също обикновено, има своя майка, баба на детето, която помага по един или друг начин. Или сестра, или леля. А моят работен ден е ненормиран, аз никога не знам предварително кога ще се прибера, не знам дори дали ще имам почивен ден и ако имам — кога именно. Никога не знам дали ще ношувам вкъщи. И не на последно място и аз като всички имам денонощни дежурства. Разберете, не ми е трудно и да пазарувам, и да готвя, и да пера, и да гладя, и да чистя — умея да върша всичко това, и то много добре. Но не мога да се съглася децата ми да остават без надзор. Мога много добре и много правилно да ги възпитавам, да им внушавам всякакви азбучни истини за правилното поведение, но те пак си остават деца, а значи са подложени на изкушения и не умеят да им противостоят. Днес едно оставено без строг контрол дете е заобиколено от много повече опасности, отколкото във времената на вашето и дори на моето детство. И тогава това беше опасно и неправилно, а сега е просто престъпно.

Трушчов отново се замисли, после решително се надигна.

— Трудно е да се разберем с вас, Антоне. Вие имате своя позиция, с която не съм съгласен, но гледам на нея с уважение. Моето предложение остава в сила: готов съм да плащам бавачка за вашите деца. Но ако това е абсолютно неприемливо за вас, ще трябва да решавате проблема си по някакъв друг начин.

— Но как?

— Моят съвет е да си намерите съпруга. Това не става бързо, но имате време: засега аз съм в процес на развод, моята сегашна съпруга предяви определени претенции, които трябва да обсъждам с моите юристи, така че процедурата на разтрогване на брака ще отнеме известно време. После с Елвира ще започнем да се подготвяме за сватбата. Докато тя не стане моя съпруга официално, аз няма да настоявам тя да престане да работи у вас. Така че може да успеете да си намерите подходяща спътница в живота. И не мислете за чувствата си, мислете как тя ще се отнася към децата ви, а те — към нея. Озовали сте се в такава житейска ситуация, от която няма изход без жертви, трябва да разбирате това. Частично за нея е виновен съпругът на Елвира. Ако не беше сторил това, което е сторил, съпругата ви щеше

да е жива, но за това, че сте изгубили всички останали членове на семейството си, не е виновен никой. Така се е случило. Елвира се чувства виновна пред вас и се опитва с безплатната си работа в дома ви някак да притъпи това чувство, да компенсира ли, как да го кажа... Заради чувството на вина съсипе собствения си живот, макар че, ако сме напълно честни, не е виновна за абсолютно нищо. А вината е нещо опасно, тя е много коварна, не обича да изчезва и да се размива, винаги търси убежище. И щом от нея се отърве един човек, тя моментално се преселва в друг, при това в някого, който е най-близо. Дори да се съглася Елвира да остане да работи при вас, вие постоянно ще се чувствате виновен, задето пречите и на нея, и на мен да водим пълноценен семеен живот. Ако приемете от нас пари, ще пожертвате самолюбието и гордостта си, ще рискувате своята кариера. Ако се ожените за необичана жена... е, вие всичко разбирате. Но жертвите са неизбежни, трябва да си давате сметка за това и да не вините никого, задето ви се налага да ги принасяте.

Антон се прибираше към къщи напълно отчаян. Разбираше защо Елвира се е влюбила в такъв човек. Разбираше и това, че нищо няма да се размине току-така и да отшуми. При тези двамата нещата бяха сериозни и трайни.

СЕДМА ГЛАВА

— Какво ти разказа юбилярят Букарин? — попита Антон, когато на следващия ден следобед се срещна с Дзюба, който сутринта трябваше да намери списъка на поканените за приема на 20 ноември. — Донесе ли списъка?

Роман мълчаливо извади от чантата си джоба с разпечатания списък, състоящ се от неколкостотин имена.

— Охооо! — подсвирна Антон. — Дупе да ни е яко. А той разказа ли ти нещо?

... Николай Букарин бил много разстроен от убийството на съпругата на Игор Панкрашин, защото изпитвал към последния топли чувства и по всякакъв начин демонстрирал готовност да окаже всяка помощ, която е по силите му. В отговор на молбата да предостави списъка на поканените незабавно извикал помощника си и наредил да му подготвят нужния документ. Дори извикал секретарката си и предложил кафе, което Дзюба, естествено, не отказал: не обичаше твърде кафе, предпочиташе чай, но нали добрите домакини предлагат заедно с кафето и нещо за хапване.

— А за какво ви е списъкът на моите гости? — полюбопитства Букарин.

— Искаме да установим с кого може да е контактувала Евгения Василична — на драго сърце обясни Дзюба, размекнат от вида на пухкавите „триъгълничета“ с извара в порцелановата кошничка. — Ние разпитахме съпруга на загиналата и други хора и излезе, че през цялата вечер тя е разговаряла само с Ала Анишченко, други две дами, придружавали Анишченко, и с Виктор Волко. С никого друго. Някак странно се получава. Нима наистина сред толкова много хора Евгения Василична не е намерила други събеседници?

При споменаването името на певица презрение изкриви лицето на Букарин.

— С Волко ли? — недоверчиво попита той. — Интересно, за какво може да си е говорила с него съпругата на Игор? Вие попитайте

ли го?

— Попитахме го — потвърди Роман. — Не си я спомня. Изобщо. А тя, между другото, била във възторг от Волко, дълго говорила на приятелките си колко чудесен, мил, обаятелен и дружелюбен бил.

Този път презрението по лицето на бизнесмена се смени с неподправено учудване.

— Ама вие сериозно ли? Така ли е казала? Гледай ти! Само да е знаела колко е обаятелен в действителност! Пълен идиот! Обеща да изпее петнайсет песни, взе пари за петнайсет, разбрахме се за три излизания по пет изпълнения с почивки от по половин час, за да си почине. Изпя първите пет, после яде, пи, изпя вторите пет, излезе в залата, помота се десетина минути или малко повече — и дим да го няма. Ами парите? Моите помощници си оправиха сметките с продуцента му, поискаха неустойка.

— Платиха ли?

— Къде ще ходят? — позасмя се Букарин. — Щом сте нарушили договора, ще плащате.

— А знаете ли защо си е тръгнал Волко? — попита Роман. — Винаги ли е толкова безотговорен?

Букарин сви рамене.

— Знам ли го. Продуцентът нищо не обяснил, изчервявал се, потил се и се извинявал.

— Може да е препил през почивката и да е разбрал, че не може да пее? — предположи оперативният работник.

— Може — съгласи се Букарин.

— А може някой да му се е обадил по телефона и да му е съобщил нещо тревожно или неприятно? — продължи да фантазира Дзюба.

— И това може да е станало. Нали знаете, в този живот всичко може да се случи. Но почтените хора не постъпват така. Трябваше да дойде, да обясни, да се извини, да каже, че финансовият въпрос ще бъде уреден. Така постъпват възпитаните хора. А не хукват с подвита опашка и без да се сбогуват. И представете си, значи, такива идиоти могат да направят на някого добро впечатление! Познавам я тая пасмина, за тях любовта на почитателите им е еликсир в живота, заради тяхната любов са готови да се правят на ангели или, ако щете, на дяволи, само и само да ги обичат. И ще се усмихват, и приятни думи

ще изричат, и ще слушат внимателно, и ще съчувстват, та после нежно да ги хвалят пред други хора. А всъщност са си гниди...

Антон внимателно изслуша разказа на Дзюба. От това май може да излезе нещо. Описанията и на Ала Анишченко, и на Николай Букарин за Виктор Волко са крайно неприятни, пък и самият Антон го видя, в този човек наистина нямаше нищо симпатично. Евгения Василичевна обаче го е харесала. Защо ли? Дали защото Виктор Семьонович специално се е постарал да направи колкото се може по-добро впечатление, или пък защото Евгения Панкрашина наистина не е разбирала от хора, както твърдеше и съпругът ѝ... Тя е виждала у всички само хубавото и у никого не е виждала нещата под повърхността, към всички е била добра... От друга страна, тази нейна патологическа недоверчивост, потайност, увереност, че ще те „продадат и предадат или ще се изтърват от глупост“... Не, сигурно тук все пак няма противоречие. В представите на Евгения Василичевна всички хора са изначално добри и стига да не им доверяваш тайните си, от тях не бива да очакваш нищо лошо. Дали с този нейн подход към хората може да е завързала някое съмнително познанство?

Дзюба, изглежда, мислеше в приблизително същото направление, защото попита:

— Може някой да е спечелил доверието на Панкрашина и да я е убил?

— Може — кимна Антон. — Но защо? На кого е попречила — толкова кротка, спокойна, винаги в добро настроение, мека, добра? При това, без да е бърлива. Нито пък богата. Съпругът ѝ не ѝ е приписвал никакво имущество. Животът ѝ не е бил застрахован. Нищо е нямала. Абсолютно нищо. Бедна като църковна мишка от юридическа гледна точка. Материална изгода от нейната смърт получават само децата ѝ, те наследяват наравно с баща си „съпружеския дял“. Но мисля, че проверихме всичко в тази посока.

Днес Роман изглеждаше по-зле от снощи и Антон разбираше, че вчера момчето е било в шок, затова се е крепяло някак, но след нощта, вероятно безсънна заради гибелта на Колосенцев, вече едва се крепи.

— Какво ново по случая с Гена? — попита той съчувствено. — Има ли някакъв напредък?

Дзюба зарадва и на Антон му се стори, че той е напълно отчаян: действат неправилно, никой не иска да помисли по-

задълбочено.

— Представяш ли си — с вълнение и същевременно с горчивина говореше Роман, — дори не са се сетили, че Гена е бил с колата, дори не са започнали да я търсят. Попитах, казаха ми, че до мястото, където е бил открит трупът, не е имало кола. Значи някой го е закарал там, не е отишъл сам. Кой го е закарал? Защо не си задават този въпрос?

— И какво ти отговориха?

— Пратиха ме... знаеш къде. И за човек не ме смятат, разправят, че съм имал жълто на устата и главата ми била пълна само с интернет.

— Но поне започнаха ли да търсят колата?

Роман отчаяно махна с ръка.

— Казват, че са започнали, но аз не им вярвам. Имат само една версия — гастарбайтерите, за нея са хвърлили всички сили. И знаеш ли защо? Защото убийството на Гена се води от следовател, у когото миналата година гастарбайтери са правили ремонт. И този ремонт му е излязъл солен, така че той сега мрази всички работници чужденци и ги смята за източник на всичките нещастия в нашия град. Това е то.

Антон потиснато поклати глава: вечно изскачат лични мотиви, дори в правосъдието.

Внезапно си спомни за учебника по криминология, който Стасов търсеше за дъщеря си. Интуицията не го бе подвела: разбира се, Дзюба имал този учебник, стоял у тях на рафта сред огромния брой други учебници и монографии по юриспруденция. Роман обеща да донесе учебника, но с уговорката непременно да му го върнат.

Ваган Араратян, началникът на производството в Бижутерийна фирма „Софико“, чувстваше как пулсира кръвта в тила му — пак кръвното. Защо бе, защо тези полицаи са толкова зловни? Как не разбират, че един разумен човек, вече на години, не може да изчезне току-така? Вече цял час стои тук, пред гишето на дежурния и се опитва да докаже, че трябва да започнат да издирват Леонид Константинович. Но никой не иска да чуе Ваган.

Той събра в гърдите си повечко въздух и започна отначало:

— Разберете, той не дойде във фирмата още в петък, а трябваше да присъства на преговори, много важни преговори. Леонид

Константинович много се грижи за производството, та оттам идват доходите му, не може просто така да се запилее нанякъде.

— В петък всеки може да се запилее — флегматично му отговори съненият дежурен.

— Но днес е вече вторник! Всеки вторник Леонид Константинович закарва изделията в инспекцията при Министерството на финансите, всеки вторник, разбирате ли? Откак съществува нашата фирма „Софико“, всеки вторник той предава там новите изделия и взема обратно изделията, които са получили проба. Това е нещо непоклатимо, разбирате ли?

— При някоя фуста е заседнал вашият шеф, от ясно по-ясно — недоволено махна с ръка дежурният, на когото Ваган бе попречил да си решава кръстословица.

— Обаждахме се — въздъхна Ваган. — И на приятелката му се обаждахме, и на всички приятели. Никой не знае къде е. И никой от четвъртък вечерта насам не е говорил с него. И телефонът му не работи.

— Изобщо ли няма роднини? — полюбопитства дежурният. — Те защо не са се разтревожили? Сигурно знаят, че с него всичко е наред, щом не го търсят.

— Няма, никакви роднини няма — взе да се пали Араратян, вече разбрал, че още малко и хипертоничната криза ще бъде неизбежна. — Сам човек, един на тоя свят. Родителите му са много стари, към деветдесет, свикнали са синът им дълго да не се вясва или обажда. Пък и къде ще тръгнат да алармират? Те отдавна не излизат от къщи. Съпруга няма, децата му са в друг град, живее абсолютно сам. И никой няма ключове от жилището му. Та вие сте полиция, защо сте толкова безсърдечни! — отчаяно извика Ваган и без самият той да го очаква, се разплака.

И тогава стана чудо. Дежурният придърпа дневника и започна да записва нещо, после подаде през пролуката в прозорчето от непробиваемо стъкло лист хартия и обясни какво трябва да напише Ваган.

След известно време информационните бази получиха сведенията за издирване на Леонид Константинович Курмишов, собственик на Бижутерийна фирма „Софико“.

Роман трябваше да се отбие в своя отдел, така че се разделиха с Антон до вечерта. Разбраха се да се срещнат към осем часа — всеки от тях освен с убийството на Панкрашина се занимаваше и с други престъпления, никой не ги беше освобождавал от тях.

Първият човек, когото Дзюба срещна в отдела, беше подполковник Зарубин. Беше дошъл да си поговори насаме с началника на Колосенцев. Сергей Кузмич се държеше така, сякаш предната вечер изобщо не бе крещял на Роман, а напротив, демонстрира пълна доброжелателност и готовност да разговарят.

— Е, какво, хлапе — намигна му той, — ще дадеш ли назаем учебничето? Антон ми каза, че го имаш.

— Разбира се — кимна Роман. — Утре ще го донеса и ще го предам на Антон. Само че вие предупредете там да не го загубят, все пак е старо издание, трудно се намира.

— Ще се постараям — промърмори Зарубин.

— А нещо ново за Гена? — поинтересува се Дзюба.

Зарубин се огледа наоколо и набърчи нос.

— Ама и вие имате едни коридори, като за бягане на сто метра, но някак не предразполагат за разговор. Я да отидем някъде да подслоним тленните си тела.

— Може в нашия кабинет — зарадвано предложи Роман. — Сигурно сега няма никого.

Кабинетът наистина се оказа пуст. Зарубин бързо се огледа и премести въпросителния си поглед върху Роман. Този поглед можеше да се изтълкува само в един смисъл: къде е бюрото на Колосенцев? Без да продума, Дзюба посочи с очи бюрото чак до прозореца. Подполковникът леко кимна и седна зад другото бюро.

Дзюба гостоприемно предложи чай, но Зарубин отказа:

— Твоят шеф вече така ме напои, че и от ушите ми ще бликне чай.

Работата върху убийството на Колосенцев се водела в рамките на версията за гастарбайтерите. Първо изяснили кой от обитателите на общежитието е напуснал Москва през нощта на гибелта на Колосенцев или на сутринта, тоест веднага след убийството, така че именно тези хора били начело на заподозрените. Осем души, както се разбрало. Но проблемът бил, че тези хора живеели в други държави: заминали за

Молдова, Украйна, Таджикистан и Узбекистан, така че да ги издирят било доста дълга работа.

— Това не ти е съветската власт, когато всички бяхме от една страна — покрусено говореше Сергей Кузмич, — при съветската власт човек се мята на самолета, каца, явява се в местната управа, докладва си проблема и работи спокойно, а понякога не е било нужно и да докладва. Сега е друго, налага се да пращаме официални запитвания и търпеливо да чакаме, докато пристигне отговорът, а нито една уважаваща себе си суверенна държава не би позволила на полицай чужденец да работи на нейна територия, треста въртели ще направи и няма да му позволи.

И добави шепнешком и страховито ококорен:

— Знаеш ли защо се разпадна СССР? Защото на някого е било изгодно престъпленията да не се разкриват бързо. Наркотрафикът, разбира се, е част от това начинание, но и за други престъпления се отнася, така че сега си е чисто удоволствие да ги извършваш, ако не си гражданин на Русия.

Дзюба слисано гледаше Зарубин и не можеше да разбере шегува ли се подполковникът, или не.

— А разпитахте ли геймърите? — зададе той въпроса, който най-много го интересуваше.

— Пак ли с твоите идеи! — подвикна Сергей Кузмич. — Разпитахме ги, разпитахме ги, успокой се.

— И какво казаха те?

— Слушай, ти си като оня персонаж от стария виц: слизате ли на следващата спирка? А хората пред вас слизат ли? Ами попитахте ли ги? И те какво ви казаха?

— Та какво ви казаха, значи? — стиснал зъби, за да не отприщи гнева си, повтори Роман.

Един от разпитаните свидетели, присъствали на състезанията, млад човек на име Фролов, дал доста подробни показания, а другите геймъри единодушно ги потвърдили. След края на състезанията Геннадий Колосенцев и някакъв непознат младеж постоянно встрани, зад ъгъла на търговския център, в уличката, и разговаряли за нещо — никой не чул за какво, но всички определено ги видели. Геймърите тръгвали за ресторант „Орбита“ да отпразнуват победата, извикали Геннадий, той казал, че след десет минути ще се присъедини към тях.

Описали младежа приблизително, сега всички млади мъже в свободното си време изглеждат горе-долу еднакво: яке с качулка, някакви панталони, може би дънки, някакви обувки, че нали не може да е бил бос... Пък и вече било тъмно. Освен това духал силен вятър с дъжд и всички, които можели, си били надянали качулките, включително Колосенцев и неговият събеседник.

— Сергей Кузмич, може ли и аз да поговоря с този Фролов?

— Защо? — не разбра Зарубин. — Та ти не работиш по случая. Момчетата са го попитали за всичко, което трябва, можеш да не се съмняваш. Или пак си решил, че си най-умният, а ние сме глупаци?

— Бих го попитал за конфликтите в играта.

— Пак запя своята песен!

— Хайде де, Сергей Кузмич — примоли се Дзюба, — моля ви се, това няма да ви попречи, а за мен ще бъде полезно, знае ли човек как ще потръгне животът му, нали е имало случаи на убийства заради такива неща.

— Ама това се е случвало при тийнейджъри! А ние говорим за зрял мъж.

— Какво от това? — не се предаваше младият оперативен работник. — Ами в бъдеще? Представете си, че отново се случи такова убийство, и то тъкмо на вашата територия, тогава аз ще съм наясно с тези неща. Както се казва, спец по темата. Нали самият вие казахте, че този Фролов е бил най-умният от всички разпитани.

Роман употреби за тези молби още няколко минути и в края на краищата придума подполковник Зарубин, който му даде телефона на свидетеля на име Денис Фролов.

Окрилен от успеха, Роман хукна за срещата със Сташис. Не бе изоставил идеята си да овладее някои похвати, използвани от Антон. Вярно, те бяха говорили за това преди две години, но защо да не опита? Антон, кой знае защо, не споделяше ентусиазма на Дзюба.

— Стига, Рома, какъв учител става от мен, камо ли пък наставник? И аз все още не съм се усъвършенствал — опитваше се да го откаже той.

— Не, тогава ти ми говори, обясняваше ми, аз исках да се науча, но ти не пожела да ме учиш и каза да развивам собствени методи. А аз още не съм намерил такива. Хайде, моля ти се, научи ме.

— Добре — предаде се Антон, — ще ти покажа приблизително как действа това. А после ще видим. Може този метод да е ефективен само за мен, а на теб изобщо да не ти подхожда.

— Хайде да опитаме например с Фролов — зарадва се Дзюба.

— Кой е този Фролов? — навъси се Антон.

Такова име не беше се мяркало сред свързаните със случая на Панкрашина.

— Той е свидетел по случая с Гена... Не, да не помислиш — побърза да обясни Роман, — че е самодейност, Сергей Кузмич ми разреши да говоря с него. Ако не вярваш, попитай го. Самият той ми даде телефончето.

— Вярвам ти, вярвам — разсмя се Антон. — Ти можеш и мъртвец да придумаш, Рома, трябва да се занимаваш не с оперативна работа, а с политика. И кога планираш да проведем първия открит урок?

— Може още днес! Хайде сега да се обадя на Фролов и ако той може, да се срещнем, ако ще и днес!

Антон вече съжаляваше, че се бе съгласил да си губи времето заради някакъв геймър. Вярно, убийството на оперативен работник беше сериозна работа, но кой е казал, че собствените деца са помаловажни? Той би могъл например да се прибере вкъщи и да прекара известно време със Степан и Вася, да поиграе с тях или поне да погледат заедно анимация. И това ми било баща! Вместо да направи това, ще седи и ще слуша как Роман Дзюба с тренировъчна цел провежда оперативен разпит. Глупост! Единствената надежда беше Антон да извади късмет и свидетелят на име Фролов да не може да поговори с тях днес.

Но късметът не споходи Антон.

Разбраха се да се видят в тих немногочислен бар близо до метрото: откак именно в това заведение незнайно защо забраниха да се пуши, посетителите му съвсем намаляха и в него винаги можеше да се разчита на свободна маса и спокоен разговор. А липсата на шум е особено важна в случаите, когато разговорът се записва на диктофон. Антон отдавна беше харесал това уютно местенце, преориентирано напоследък предимно към семейства с деца: млечни коктейли, разноцветни плодови сокове, десерти във вид на персонажи от анимационни филмчета и приказки, сладки понички и други подобни

вкуснотии, които с удоволствие хапват дечурлигата. Следобед, особено в почивните дни, тук беше заета всяка маса, а виж, вечер беше благодат.

Още с влизането Дзюба смутено погледна Антон.

— Давай — усмихна се Сташис, — не се стеснявай, докато твоят свидетел дойде, ще успееш да опиташ от всичко, което ти хареса.

На Дзюба харесаха много неща, особено шоколадовата торта, която той хапна след двете порции топъл щрудел с ванилов сладолед. Когато свидетелят пристигна, масата бе вече разтребена и никой не би казал, че само преди няколко минути тук бе безумствал вечно гладният млад детектив.

Денис Фролов, млад мъж приблизително на възрастта на Антон, усмихнат и енергичен, нямаше нищо против да го запишат на диктофона. Дзюба започна да задава въпросите си, а Антон мълчаливо седеше до тях и си водеше бележки в тефтерчето, като току поглеждаше часовника: с точност до минутата описваше поведението на Фролов, неговите пози, промените в израза на лицето му, изобщо — всички реакции.

— Мислех, че вече всичко съм разказал на вашите колеги — забеляза Фролов. — Или вие проверявате разказа ми?

— В никакъв случай — завъртя глава Дзюба. — За друго ще ви питам. Интересуват ме конфликтите, които може да се породят между играчи.

— Конфликтите ли? — веждите на Фролов подскочиха чак до челото му. — Нима това е интересно за вас?

— Интересно е. Самият аз не съм геймър — поясни Роман, — затова въпросите ми може да ти се сторят глупави, но ще ме изтърпиш, моля те, Денис. Искам да схвана всичко около играта. Какви конфликти могат да се случат? Заради какво? Доколко сериозни могат да бъдат? Как се разрешават?

— Разбрах — кимна Фролов вече напълно сериозно и със съжаление обясни, че самият той играе отскоро, така че едва ли може да бъде пълноценен експерт по тези въпроси и ще е по-добре Роман да поговори с някой спец, например с администратор или с опитен геймър. Но от това, което самият той бил наблюдавал, можел да спомене непрекъснатите кавги заради подозрения в читърство и заради нарушаване на правилата, установени на сайтовете. Случвали се и

скандали заради борба за спонсори — нали поддържането на сайтовете изисквало определени финансови постъпления. Можело да се вдигне и огромна олелия заради несъгласие с решение на администратора. Крещели, обиждали се и на живо, по време на игра, и в чатовете.

— Само прочетете чатовете и веднага ще разберете всичко — посъветва го Фролов.

По мълчанието на Роман Антон разбра, че оперативният работник не се бе сетил за чатовете, иначе отдавна е щял да намери възможност да почете кореспонденцията между играчите.

— А може ли да се пораждат конфликти, които остават незабелязани от обществеността — зададе Дзюба следващия си въпрос. — Тоест конфликт съществува, и то сериозен, но никой не знае за него?

— Разбира се — сви рамене Денис. — Обикновено всички чуват началото на кавгата, а после геймърите минават на „лични“ и вече там си изясняват отношенията. Никой страничен човек няма достъп до личната кореспонденция.

— Доколко сериозни са тези конфликти? Може ли да се случи убийство заради тях?

— Като нищо! — веднага отговори Фролов, после смутено се усмихна и уточни: — Във всеки случай, аз имам такова чувство, като изхождам от нивото на агресивност и интелект на някои играчи.

Антон видя как се напрегна лицето на Дзюба: приближаваше най-важният за него момент.

— На някои играчи, казваш? А на кои именно? Можеш ли да назовеш най-злобните, най-тъпите, най-агресивните?

Фролов се позамисли, после започна неуверено да изброява:

— Ами например С-лопата-не-ще-ме-убиеш... или Ковчезето, или пък Рики...

— Как го каза? — смаяно попита Роман. — С-лопата-не-ще-ме-убиеш ли? Това какво е?

— Ами ник — усмихна се Фролов. — При нас знаеш ли какви ги измислят? Например има един играч с ник Деца погребват кон.

Да, каза си Антон, докато наблюдаваше едновременно и Фролов, и Дзюба, геймърите са много особени хора и мозъците им са подредени различно от на другите. Отделно общество със собствена субкултура, собствен език и собствен морален кодекс. Може би Рома

наистина има известно право, като се стреми да ги опознае и поне донякъде да ги разбере. Днес те са просто свидетели, а утре току-виж станали и участници в престъпление, тогава ще трябва да се търсят подходи към тях, да се оценява тяхното поведение, а как да го оценява човек, ако не разбира менталитета им?

— Ами какви са истинските имена на тези... да речем, на Рики и Лопатата? — попита Дзюба.

— Нямам представа.

— А изобщо познавате ли се по физиономия или поне по име?

— Далеч невинаги — завъртя глава Денис. — Ако някой в разговор каже името си, тогава го знаем. Случва се хората да намерят обща тема, общ интерес, да си разменят телефоните и да се виждат лично вече въвн от играта. Или да си кореспондират на „лични“, или да се срещат в живота. И разбира се, всеки клан веднъж-дваж годишно се събира, наема зала в хубаво заведение и хората, които проявяват интерес, идват да се запознаят лично. Но тъй като аз играя отскоро, още не съм попадал на такава сбирка. Така че не знам почти нищо за когото и да било.

— Не знаеш, значи? А как различи Пумата в тъмнината зад ъгъла, хем той е бил с качулка на главата? Или си го познавал лично?

— Не — разсмя се Фролов, — но го бях набелязал специално, та той е най-добрият играч не само на нашия сървър, но и на целия сайт. И на други сайтове неговият рейтинг е много висок, той винаги е в петорката на най-силните. И когато отидох на състезанието, веднага започнах да търся с очи Пумата, исках да погледам тази жива легенда. Именно по фланелката и го намерих. Не знаех за него абсолютно нищо, само ника му, а докато наблюдавах играта, момчетата си говореха, че работел в полицията и се казвал Гена. Сигурно те отдавна го познавах.

— А как го разпозна на улицата? — не преставаше с въпросите си Роман.

Как, как... Ами по якето, помисли си Антон и хвърли недоволен поглед на Дзюба. Якето на Колосенцев се вижда отдалече, на пръв поглед е като на другите — тъмно, с качулка, но на двата ръкава има фосфоресциращи лепенки с някаква неразбираема търговска марка. На дневна светлина не бият на очи, но в тъмното Генадий се е виждал от цял километър.

Така и се оказа. Денис Фролов също бил обърнал внимание на якето, с което капитанът на отбора победител излязъл от интернет клуба.

— Видях как Гена слезе с ескалатора, после на улицата едно момче го спря, Гена си сложи качулката и двамата с онова момче свърнаха зад ъгъла. Аз постоях още малко с другите, разменихме по някоя дума, после тръгнахме към заведението и аз видях Гена зад ъгъла, беше с онова момче.

В бара влезе момиче на около петнайсет години, което водеше за ръка момче на около десет. В другата си ръка момчето носеше кальф с цигулка. Сестрата е взела братлето си от музикалното училище, усмихна се вътрешно Антон, и е решила да го почерпи с нещо вкусно.

Двойката седна на маса близо до витрината с десерти, момичето започна да си съблича палтото, а брат й, без да се съблича, се лепна за витрината и започна нещо възбудено да говори, като сочеше с пръст стъклото. Сервитьорката от другата страна на витрината се усмихна и кимна. Антон изчака сервитьорката да се извърне към него и й даде знак да дойде. Няма да има нищо лошо, ако занесе вкъщи десерти за децата. Лош баща е, малко време прекарва със Степан и Василиса, но поне така...

— И ги опаковайте за вкъщи, моля — помоли шепнешком младото момиче, за да не пречи на разговора на Дзюба със свидетеля.

Роман най-сетне удовлетвори любопитството си към живота на геймърите.

— Момчета, а вие няма ли да споделите с мен някакви интересни истории от вашия живот? — неочаквано попита Фролов, когато Антон вече бе платил десертите и тримата започнаха да се обличат.

— Какви истории? — навъси се Дзюба.

— Ами, разбирате ли, наканил съм се да пиша кримки, нали човек трябва да се издържа някак, а пък ми казаха, че ги плащат добре, разпитах. Много се търсят, тиражите им са високи. А работата е нищо и никаква, практически всеки може да съчини нещо. Само че мен хич ме няма в тази сфера — призна Фролов.

Дзюба хвърли поглед към Сташис и завъртя рижавата си глава.

— Работя отскоро, в моята практика не е имало никакви особено интересни случаи. И после, аз съм в район, при нас и да има нещо шумно или много сложно — веднага го грабват от „Петровка“, а ние,

оперативните работници от района, сме обикновени момчета. Виж, ако Антон се съгласи да ти подхвърли материалче... все пак той е в Московското управление. А аз се занимавам с каквото ми подадат оттам.

Фролов премести въпросителния си поглед към Сташис. Само това му липсваше! Ами че ако намери една свободна минутка повече, Антон би предпочел да я посвети на децата си. Или да свърши някоя и друга работа. Нямаше време да си бъбри с мераклии да изкарат лесни пари със скалъпено криво-ляво криминално четиво. Но Денис го гледа, очаква отговор, трябва да каже нещо, иначе се получава някак нелюбезно.

— Не е редно ние да разказваме такива неща, сроковете не са минали — неопределено отговори той с надеждата, че никой няма да се захване да уточнява какви са тия срокове и откъде не са минали. — Но ако искате, мога да ви запозная с един много опитен детектив, който дълги години е работил в полицията, сега е в оставка. Той определено знае много интересни истории, които поради изтекла давност вече могат да се разказват.

Ха така! Антон страшно се възгордя от своята находчивост. Ще пробута на този пишман белетрист Стасов. Утре Рома ще донесе учебника и Антон ще го занесе лично на Владислав Николаевич, а между другото ще поиска разрешение да даде на Фролов координатите на бившия оперативен работник, а сега — частен детектив.

От „сладкия“ бар излязоха заедно, Фролов беше паркирал точно пред входа и веднага си тръгна, а оперативните работници трябваше да се разходят до съседната улица, където Антон бе оставил своята кола.

— Е? — нетърпеливо попита Роман. — Кога ще ме учиш?

Антон мислено прецени: вече е късно, минава десет, трябва да освободи Елвира.

— Ако искаш днес, ще трябва да дойдеш у дома — твърдо предложи той. — Имам деца, трябва да освободя бавачката.

— Да вървим! — веднага с готовност отговори Дзюба.

Антон запали двигателя и звънна вкъщи.

— Степан спи — полугласно докладва Елвира, — а още не мога да накарам Вася да си легне, обмисля някаква идея за нов проект, рови се в интернет. Казва, че обещала на учителката да ѝ каже определено какъв проект ще разработва, затова няма да си легне, докато не реши.

— Пак ли нещо за коне? — въздъхна Антон.

Десетгодишната Василиса беше луда по конете и вече трета година поред подготвяше свои училищни презентации само за тези прекрасни животни.

— Пак — потвърди Елвира.

— Добре, нека си работи. Вие се пригответе вече, аз се прибирам скоро и ще ви освободя.

Трудно е да бъдеш самотен баща. Не знаеш как да се държиш с децата, как да ги възпитаваши. Кой знае кое е по-добро за детето: строго да спазва режима и да си ляга в десет вечерта или до самозабрава, с увлечение да се занимава с нещо, което може би ще стане негова професия, дело на целия му живот?

Пътят до дома на Антон не отне много време. Точно пред входа беше паркиран скъп джип, до него, подпрян на капака, стоеше Александър Андреевич Трушчов. Значи очаква своята ненагледна. Интересно, откога ли?

Когато забеляза Антон, бизнесменът му кимна. В отговор Антон протегна ръка, мъжете си стиснаха ръцете.

— Елвира ей сега ще слезе — каза Антон.

С Роман влязоха във входа.

— Кой беше този? — попита Дзюба, който знае защо, шепнешком.

— Моята гибел — горчиво се позасмя Антон. — Бавачката на моите деца ще се омъжва за него. И вече няма да може да работи при мен. Това е, общо взето...

Елвира излезе насреща им, вече сменила домашното си „работно“ облекло с напълно цивилни дрехи, и веднага постави пръст на устните си.

— Казах на Вася, че баща ѝ скоро ще си дойде, и тя за всеки случай си легна. Знае, че ще се ядосате — тихичко каза тя и се усмихна. — И според мен моментално заспа. Здравейте, Роман. Отдавна не сте идвали у нас.

— Две години — разпери ръце Дзюба. — Не сте ме канили.

— Да ви сложа нещо за ядене? Сготвила съм, още е топло...

— Благодаря, Елвира, сами ще си сервираме. Вие вървете, Александър Андреевич вече ви чака долу.

Бавачката се смути и извърна очи. Бързо се облече, грабна чантата си, отвори вратата.

— Утре както обикновено в седем, нали? — попита на сбогуване.

— Да — усмихна се Антон, — ако не закъснеете пак.

Те на пръсти влязоха в кухнята и притвориха вратата, за да не събудят децата с гласовете си. Роман подуши наоколо и жално изхлипа:

— Сега ще умра — простена той. — С нищо не бих объркал този аромат. Такава гозба със сушени сини сливи готви само мама.

Не беше сбъркал — в чугуненото блюдо във фурната намериха точно тази гозба, която двамата зверски гладни детективи унищожиха за броени минути, заедно с паница кисело зеле.

Роман извади диктофона, Антон — тефтера си. Нагледният урок започна.

Ала въпреки очакванията на Дзюба, от разговора с Фролов не се получи никакви невероятни откровения. Всъщност това беше естествено — Денис не беше нито заподозрян, нито обвиняем, не се бе опитвал нищо да скрие или да излъже за нещо, просто бе разказвал това, което бе видял или знаеше.

— Но обърни внимание на следното — каза Антон, — съществуват външни прояви на съсредоточеност или обратното — на разсеяно внимание. Във всеки разговор, ако един човек няма за цел да излъже или да се оневини, настъпват моменти, когато му става откровено скучно, вниманието му се разсейва, човекът се отнася и започва да мисли за свои си работи. Това е нормално. Така и трябва да бъде. А при Фролов през цялото време на разговора не се случи нито един такъв момент, той от първата до последната секунда беше съсредоточен и внимаваше.

— Как ти обясняваш това? Защо са му били интересни всички мои въпроси? — любопитно попита Дзюба.

— Ти не ме разбра, Рома — разсмя се Антон и пъкна в устата си няколко дребни солени крекера, — били са му интересни не твоите въпроси, интересна му е била тяхната логика, тяхната последователност, тяхната свързаност или обратното — резките преходи от един аспект към друг.

— Защо?

— Нали той сам каза, че иска да пише криминални романи, та, значи, затова се учи, наблюдава как оперативните работници

провеждат разпит, ще му е полезно за бъдещата велика творба.

Дзюба озадачено се почеса по тила.

— Тоест излиза, че ние сме го разпитвали, а той е изучавал методите на нашата работа?

— Именно. Затова е бил внимателен и съсредоточен, не се е разсейвал. Ние работехме — и той работеше.

— Тоест използвал ни е, така ли?

Очите на Роман ядно се присвиха.

— Да — весело потвърди Сташис. — И в това няма нищо лошо. Нали и ние го използвахме, дори по два начина: и за получаване на информация за конфликтите, и за тренировка.

Дзюба се наежи, скулите му се размърдаха.

— Мразя да ме използват.

— Не си прав — сви рамене Антон. — Всички хора така или иначе се използват взаимно. Просто защото хората са си нужни едни на други. Нужни са си по най-различни причини и съображения. Ако не си бяха нужни, нямаше да общуват. Ако не общуваха — нямаше да се роди езикът като средство за общуване. Щом ние разговаряме, щом от незапомнени времена съществуват най-различни езици, значи потребността ни от другите е норма на човешката цивилизация. Там, където съществува потребност, съществува и нейното удовлетворяване, а където има удовлетворяване на потребността — наблизно е и използването. Не бива да се ядосваш за такива неща, Рома. Няма нищо лошо или унижително в това да бъдеш полезен на някого.

Дзюба го гледаше с недоверие.

— Защо тогава се смята за неприлично да използваш някого? Непрекъснато чувам: тоя е негодник, използва ме, или тя е кучка, използвала ме е... Самата дума е някак неприятна.

— Всичко това е илюзия, Роман — въздъхна Антон. — Нормална си е думата. Не се ядосвай.

Когато затвори вратата след Дзюба, Антон забеляза, че минава полунощ. Не можеше да заспи, въртеше се в леглото и премисляше възможните варианти за развитие на събитията, след като Трушчов най-сетне оформи развода си и започне да се готви за сватбата си с Елвира. Всичко е илюзия, всичко е измама. Антон, който знае защо, беше сигурен, че така уреденият му семеен живот може да продължава с години, докато децата пораснат. Елвира винаги ще се чувства

отговорна за Степан и Василиса, които останаха без майка по вина на нейния съпруг, и ще бъде щастлива поне някак да помогне. От къде на къде реши, че така ще бъде винаги? Защо не му хрумваше, че такъв живот може да омръзне на Елвира? Че тя просто ще се умори, в края на краищата? Че ще поиска да има собствено семейство и собствени деца? Че ще обикне мъж, който няма да се съгласи с този неин начин на живот? Беше си мислил, че добре познава бавачката и от нея не може да се очаква нищо подобно.

А се установи, че изобщо не я е познавал. Виждаше я е такава, каквато му е било удобно да бъде: умна, красива, добра, отговорна и много, много виновна. Не е искал да вижда нищо друго в тази жена.

Всичко се оказа илюзия...

ОСМА ГЛАВА

Алексей Юриевич Сотников обикновено не идваше в офиса си в завод „Кристал“ по-рано от обед. И не защото обичаше да си поспива. Той ставаше рано, но сутрешните часове, когато очите му бяха още „свежи“, предпочиташе да посвещава на работата: гледаше подготвените от жена му ескизи или „улавяше“ нещо, което бе пропуснал по-рано в собствените си изделия.

И никак не обичаше да го разсейват, да му отнемат тези чудесни сутрешни два-три часа, в течение на които окото вижда неща, които не е могло да забележи и оцени предната вечер.

Ето защо, когато към десет сутринта мобилният му телефон иззвъня, лицето на Сотников се разкриви от внезапно избухналото раздразнение. Номерът, осветен на дисплея, беше непознат за него.

— Алексей Юриевич Сотников?

И гласът, който звучеше официално и кой знае защо, сърдито, беше непознат.

— Аз съм, кажете.

— Следовател от следствения комитет Разумов. Познавате ли Леонид Константинович Курмишов?

— Да, разбира се — сепна се Сотников. — Защо, какво се е случило? Леонид да не е катастрофирал с колата?

— Да е катастрофирал ли? — Стори му се, че в гласа на следователя Разумов се мярна насмешка. — Защо точно катастрофирал?

— Леонид шофира много небрежно... Какво става с него? Да не е в болница? Или...

— Или — равнодушно потвърди следователят. — Но не сме сигурни. Трябва да дойдете и да идентифицирате един труп.

— Труп? Какъв труп... — ужасен замънка Сотников. — Какво говорите... Не разбирам...

— Алексей Юриевич — омекна гласът на Разумов, сега вече в него прозвуча съчувствие, — вие поне в течение ли сте, че Леонид

Константинович Курмишов е изчезнал преди няколко дни?

Бижутерът тежко се отпусна на стола, мускулите му отказваха да крепят гърба.

— Знаех, че го търсеха. В петък ми се обадиха от неговата фирма... не, не беше така, обадиха ми се от моята фирма и ми казаха, че е идвал Араратян, началникът на производството от „Софико“, търсел Леонид... Нашите офиси с Курмишов са един до друг, в едно здание. И всички знаят, че сме стари приятели. Той имал уговорени някакви преговори, а не се явил. Но аз не се разтревожих, защото за Леонид е нормално да изчезва и да не вдига телефона си.

— Да — потвърди следователят, — именно Араратян е подал вчера заявление за издирване на Курмишов. Ние го поканихме за идентифициране като заявител, но той реагира толкова бурно, че... След известно време се обади неговата съпруга и каза, че Ваган Амаякович получил извънредно силна хипертонична криза, наложило се да викат Бърза помощ, той не можел да дойде за идентифициране. И ни даде вашия телефонен номер — като на най-близък приятел на издирвания Курмишов. Разбирате ли как стоят нещата: при нас има неидентифициран труп, без документи, но външните му белези съвпадат с посочените в заявлението на Араратян. Така че и ние не знаем със сигурност дали това е Курмишов, или не.

— Да — глухо продума Сотников, — ясно, всичко разбирам. Ще дойда. Кажете ми къде.

Добре, че жена му си беше вкъщи, сега не можеше да шофира. Разбира се, и Людмила не е от желязо, и нея посещенията в моргата ще изкара от релси, но все пак тя не познава Леонид толкова отдавна и отблизо... И после, няма тя да идентифицира, дори няма да е нужно да влиза, достатъчно ще бъде да го закара до зданието и да почака в колата.

На външното стълбище пред зданието на Бюрото за съдебномедицинска експертиза пушеха две яки момчета, които с някакъв невероятен усет разпознаха колата на Сотников и веднага отидоха при нея.

— Алексей Юриевич? Да вървим, ние ще ви придружим, следователят ви чака.

— Да дойда ли с теб? — плахо попита Людмила, бледа до зеленикаво.

— Не е нужно, скъпа, почакай ме тук.

Сотников стисна зъби и си каза: „Трябва да изтърпиш това. Само няколко минути са. Трябва просто да ги изтърпиш. И може това все пак да не е Леонид...“, и влезе след младите мъже през желязната врата с табелка: „Отделение за експертиза на трупове“.

Но беше Леонид. Достатъчен му беше само един кратък поглед, за да не се усъмни: на масата под чаршафа лежи именно Леонид Константинович Курмишов.

Сотников се олюля, застаналите от двете му страни яки момчета ловко го подхванаха под лактите и го изведоха в коридора. След тях излезе следователят Разумов, който се оказа доста млад, най-много 35-годишен, но вече със забележимо оплешивяване в светлата рядка коса.

— Алексей Юриевич, сега трябва да ви разпитам — заяви той. — Моля, последвайте ме, завеждащият отделението ни отстъпи кабинета си.

Кой знае защо, Сотников беше сигурен, че в кабинета на завеждащия отделението по експертиза на трупове ще е пълно с разни предмети, всяващи ужас у неподготвените посетители, като макети на изгребани човешки кухни или препарати в буркани, в ъгъла непременно ще стои скелет, а на бюрото — череп. Въпреки очакванията не видя нищо подобно. Обикновен работен кабинет, бюро, отрупано с книжа, два високи библиотечни шкафа, на перваза — цветя в саксии. Алексей Юриевич с облекчение си пое дъх и седна във фотьойла пред бюрото. Следователят, естествено, зае мястото на титуляря на кабинета, с лакът отмести купчинките документи и извади бланка за протокол.

Трупът на Леонид Курмишов със следи от удушване бил открит в горичката, разположена покрай оживено шосе. Документи у покойника не били намерени, парите обаче си били в портфейла, часовникът също бил на място.

— Значи не е било обир? — учудено попита Сотников, който вече бе успял криво-ляво да се овладее.

Разумов го погледна някак странно. Загадъчно или пък насмешливо...

— Ще ви кажа нещо повече: върху гърдите на трупа е имало лист хартия с неразбираеми знаци. И този лист е бил прободен с кръст.

— С какъв кръст? — не разбра Сотников. — Кръстосано прободен, така ли?

— Не, не, Алексей Юриевич, именно с кръст, с кръст на верижка. Ето, погледнете.

Той извади от една папка и подаде на Сотников две снимки: на едната се виждаше лист хартия, приблизително половин стандартен лист формат А4, прободен по средата от едната летва на масивен, но същевременно изящен кръст, на втората — същият кръст в едър план. За да го огледа по-добре, бижутерът измести очилата си към края на носа.

— Това е кръстът на Леонид — с пресъхнали устни проговори Сотников. — Той го изработи лично преди петнайсетина години.

— Сигурен ли сте?

— Абсолютно. Изработи го и го носеше постоянно. Съпругата ми направи ескиза. Сигурно в нейните албуми е запазен, можем да уточним, ако не вярвате...

— Вярвам, вярвам — кимна няколко пъти Разумов. — А сега погледнете, моля, ето тази снимка. Искане ми се да чуя вашите коментари.

На третата снимка се виждаше същият лист, намерен върху гърдите на трупа, прободен с кръста. — Сотников извади от джоба си калъф и смени очилата за постоянно носене с очилата за четене: докато би разпознал кръста на Леонид дори със затворени очи, тази снимка той трябваше да разгледа хубаво.

През „плюсовите“ стъкла видя добре: листът имаше сгъвки и протрити места, свидетелстващи, че са го сгъвали до размери на правоъгълник с дължина на страните... Сотников мислено пресметна мащаба и излезе: 7 на 4,5 сантиметра.

ПР

8 — 3,5 мм 0,35

3/40,17 0,20 3/4

3/2 0,17 0,15 3/2

Симетр. разп. 0,17 / 0,17

Несиметр. разп. 0,20 / 0,15

ПР 70%

В горната дясна част на листа — рисунка, направена на ръка: ромб, в който има червена точка. През тази точка е прекарана пресичаща страничните краища червена линия. И още една такава червена линия, успоредна на първата, само че мъничко по-нагоре.

— Това е работен пакет — въздъхна Сотников. — Обикновен работен пакет.

— За вас може и да е обикновен — ядоса се следователят, а на мен за протокола ми трябва да се обясняват обяснения.

— Това е работен пакет за обработване на диамант. Така се нарича този лист. В него са определени параметрите на диамантената суровина и процедурата на по-нататъшната ѝ обработка — търпеливо заобяснява бижутерът. — В пакета е лежал диамант и технологът предлага два варианта за изрязване на камъка: симетричен и несиметричен. Ако се направи симетрично изрязване, при оформянето „принцеса“ — виждате ли горе буквите ПР?, — ще може да се получи полезен размер 70%. — Сотников се наведе към следователя и му посочи съответните букви и цифри „ПР 70%“.

— Какво значи „полезен размер“?

— Това означава, че при изрязване и оформяне камъкът ще загуби около 30% от първоначалното си тегло. Само една снимка ли имате на работния пакет? Само от едната страна ли сте заснели този лист?

Следователят погледна бижутера с уважение и му подаде още една снимка. На нея листът беше фотографирал от обратната страна. В горния ляв ъгъл на образувания от сгъването правоъгълник се виждаха цифрите „4 — 17“, в долния десен — „0,50“.

— Ето, виждате ли, тук е отбелязано, че в пакета лежи четвърти камък от седемнайсата партида, всички диаманти винаги лежат в работните пакети строго по един. И теглото на този камък в момента на закупуването е било половин карат. При полезен размер 70% от тези пет десети от карата ще останат само 35 стотни, — Сотников посочи числото на листа. — И тук са описани два варианта на изрязване и съответно е описано какви камъни, с какви размери и качество могат да се получат.

— Тоест вие не виждате нищо необичайно в този лист? — присви очи Разумов. — А ако се замислите по-задълбочено?

Сотников повъртя снимката в ръцете си, помисли. Не, нищо необичайно, освен може би разкъсването на хартията по средата. При единия вариант на изрязване ще се получат два диаманта, еднакви по тегло, но различни по качество, защото диамантът е нееднороден, в едната си част е по-чист, в другата — не толкова. При втория вариант единият диамант ще се получи по-тежък, другият — по-лек. И пак качеството на единия ще бъде по-високо, а на другия — по-ниско. Това е въпрос за бъдещата стойност на изделието, защото е добре известно: цената на необработения или вече обработения диамант се увеличава далеч не пропорционално на техния размер и тегло. И ако цената на еднокаратов диамант е известна, би било извънредно голяма заблуда да смятаме, че двукаратовият ще струва два пъти по-скъпо. Не, няма да е два пъти. Далеч не два пъти.

— Не — твърдо повтори той, — това е най-обикновен работен пакет, всеки бижутер постоянно си служи с такъв.

— А какво значи „8 — 3,5“?

— Диаметърът на суровината по оста ѝ.

Той отново и отново популярно обясняваше на следователя значението на всеки символ на работния пакет, а същевременно си мислеше за Леонид. Ама как така? Кой може да го е убил? Ох, кой ли не! С поведението си Леонид можеше да вбеси дори ангел. И от глупост можеше да извърши такива идиотщини... Алексей Сотников прости на Леонид, но други може и да не са му простили, а Леонид с неговото дребнаво неуправляемо тщеславие и неудържимо прегрупване към младост и красив живот като нищо може да е настъпил някого, и то твърде болезнено...

— А какво означава тази червена точка в ромба?

Сотников разбираше, че следователят се опитва да намери поне нещичко, което да му подсказва възможен мотив за убийството.

— Тази точка означава наличието и разположението на дефект в диамантената суровина.

— А линиите?

— Това са предполагаемите линии на изрязването.

На кого ли е минал път Леонид? Ами ако е ядосал Иля? Та нали пандантивът, който той донесе на последната им сбирка, съдържаше съвършено недвусмислена закана и само такъв един весел, самоуверен и лекомислен човек като Леонид можеше да не я забележи и да не има

едно наум. А Сотников ни най-малко не се съмняваше, че заканата е била адресирана към него и само към него. И целият вид на Иля Горбатовски, и погледите, които той хвърляше ту на Леонид, който напразно се опитваше да отгатне смисъла на посланието, ту на Сотников, ясно говореха за това. Иля изпитва неприязън към Леонид, това е ясно, просто има периоди, когато той започва да съжалява Каринка, и тогава се радва, че тя има човек, когото искрено обича, и все пак не е сама, не е самотна, тогава омеква, но има периоди, когато омразата към Леонид буквално се изплисква от него, предимно в тези периоди той съжалява вече не дъщеря си, а самия себе си, защото като повечето мъже на неговата възраст иска да бъде тъст и дядо, иска да вижда своето единствено дете в щастлив брак. И сега Иля с абсолютна сигурност преживява именно такъв период. Би могъл и да убие Леонид, дори не от омраза, а просто за да освободи Карина, да ѝ развърже ръцете.

— Кажете, Алексей Юриевич, дали е нормално собственик на фирма за изработване на бижутерийни изделия да носи в джоба си празен работен пакет за обработка на диамант?

Добър въпрос, помисли си Сотников. Наистина, защо ли Леонид е носел у себе си пакета? Глупост някаква.

— А разпознавате ли почерка? Бележките в пакета от ръката на Курмишов ли са направени?

— Не — уверено отговори бижутерът. — Това не е почеркът на Леонид, абсолютно съм сигурен. Смятате, че убиецът е оформил и оставил пакета, защото е имал нещо предвид?

Следователят хвърли на Сотников бърз остър поглед, но не отговори, а зададе следващия си въпрос:

— А какво е ей това? Погледнете още една снимка, Алексей Юриевич. Намерихме това в портфейла на убития. Лежеше в полиетиленов джоб, нагънат няколко пъти.

На тази снимка Сотников видя бял правоъгълник от плътна хартия с размери 85 на 109 милиметра с прокарани с нещо остро линии: три успоредни, четири напречни, четири по диагонал.

— Това е „лодчица“ за преглеждане на цвета на диамантената суровина и на диаманта — въздъхна той. — Бижутерите я използват постоянно.

— А защо Курмишов я е държал в джоба си?

— За да не се цапа. Така правят всички. Лодчицата трябва да остава чисто бяла, тогава на нейния фон се определя цветът на камъка.

— Значи нищо необичайно? — мрачно попита Разумов. — А това, че пакетът е прободен с кръста, означава ли нещо?

— Това не знам — разпери ръце Сотников. — В бижутерийното дело няма такава символика. Може би убиецът е искал да каже нещо с това?

— Е, това е ясно! — с досада възкликна следователят. — Ясно е, че убиецът е имал нещо предвид. Само че какво? Може би Курмишов е имал някакви конфликти заради диамантите?

— Не — твърдо отговори Алексей Юриевич. — Леонид работеше абсолютно чисто, никога не е имал вземане-даване с черния пазар, през неговата фирма никога не е влизала никаква нелегална стока. А други конфликти няма откъде да се вземат.

— Мисля, че вие не можете да гарантирате това — кисело се позасмя Разумов. — Човек не може да влезе в главата на другия, както и в чуждия бизнес. А имаше ли Курмишов врагове?

— Като всички — разсеяно отговори бижутерът. — Ние всички крачим през живота, преследвайки собствените си цели, и извършваме различни постъпки в името на тези цели, без да забелязваме, че те обиждат или засягат някого... Извинете — сепна се той и потърка слепоочието си с пръсти. — Вероятно Леонид е имал врагове, макар че по принцип хората го обичаха. Разбирате ли, Леонид Константинович беше преди всичко твърде успял бижутер, особено когато лично изпълняваше ексклузивни поръчки, движеше се в артистични среди, познаваше се с много звезди, които го боготворяха и трепереха за приятелството му, носеха го на ръце. Той печелеше много добре и сега е твърде богат човек. Това може да е предизвикало нечие раздражение и завист. И второ, ерген е, тоест разведен, и много обичаше женския пол. При това постоянството не беше негова добродетел. Сред неговите избраници имаше не само млади свободни момичета, но и дами на най-различна възраст, които имаха съпрузи. Така че, нали разбирате...

— Можете ли да назовете имена на любовници на Курмишов?

— Познавам само жената, с която Леонид има връзка вече от много години. Не познавам случайните му жени — сухо отговори Сотников.

Нямаше смисъл да мълчи за Карина, за нея знаеше всеки служител от фирмата на Леонид, все някой щеше да каже името ѝ.

— Как се казва тя?

— Карина Илинична Горбатовская. Баща ѝ Иля Ефимович Горбатовски също е бижутер, наш приятел с Курмишов.

Но на кого ли Леонид е направил някоя мръсотия?

А може все пак да е Олег Цирков? Защото и той има зъб на Леонид, макар че си мълчи.

Кога видяхте Курмишов за последен път? При какви обстоятелства? В какво настроение беше той? За какво говореше? Какво разказваше за плановете си за близките дни? Не е ли споменавал къде смята да ходи в четвъртък или в петък? А в събота? А в неделя? Въпроси, въпроси, въпроси...

Сотников отговаряше добросъвестно и не преставаше мъчително да размишлява: кой? Кой от двамата? Иля или Олег?

— Добър ден, ние сме от криминалния отдел на полицията.

Старши технологът на фирма „Софико“ Глинкин, нервен човек на възраст, гемолог с огромен опит, беше на ръба на истерията. Сутринта им съобщиха, че Леонид Константинович бил убит, началникът на производството Араратян бил на легло с хипертонична криза, така че старши технологът в буквалния смисъл на думата се бе превърнал в старши във фирмата. И изделията за проба не бяха откарани вчера, и онези с получената проба не бяха получени, а по график днес майсторите трябваше да монтират в тях камъните, защото изделията се предаваха в инспекцията по надзора без камъните, само металът. Сега щеше да се получи забавяне, партидата нямаше да бъде готова в планираните срокове, щеше да се наложи да дава обяснения на купувачите на едро, които идваха от всички краища на страната, че трябва да почакаат ден-два... А нали и те си имаха планове, графици...

И ето че сега му се стовариха и хората от полицията. Направо да се обесиш!

Глинкин хвърли бегъл поглед на снимката, която му показаха оперативните работници: работен пакет за оформяне.

— И какво? — без да се старае да бъде много вежлив, попита старши технологът.

— Това почеркът на вашия шеф ли е?

— Не, почеркът е мой, аз съм го писал.

— Защо е бил в джоба на Курмишов?

Защо, та защо... Защото! Наложих се да обяснява на тези хлапаци, че в четвъртък между него, старши технолога Глинкин, и размервача се очерта леко несъгласие, размервачът предлагаше свой вариант за изрязване на камъка, с който технологът не беше съгласен. Те помолиха Курмишов да каже своето мнение. Леонид Константинович каза, че ще помисли. Внимателно огледа камъка, помоли да му запишат на отделен лист двата варианта за изрязване, но те нямаха под ръка обикновен лист, затова просто взеха чист работен пакет от купчинката, предварително подготвени в кутията на общата маса, и записаха всичко на него.

— А какъв беше смисълът на несъгласието?

Какво значение има за тях какъв е бил смисълът?! Сякаш разбират нещо от диаманти! Но нали са полиция, трябвала отговори, няма как да се отърве от тях.

— Вижте сега, в камъка има дефект. Може да бъде изрязан по линията на дефекта, симетрично, и тогава ще се получат две малки диаманчета, по 0,17 карата, достатъчно чисти, полезният резултат ще бъде около 70%. Ще бъдат по-евтини, но за сметка на това лесно ще се продадат. А размервачът предложи камъкът да се разреже несиметрично, единият да се направи съвсем малък, 0,15 карата, чист, а вторият — по-голям, 0,20 карата, но чистотата му вече нямаше да бъде същата, защото в него щеше да попадне дефектът, от който бихме се избавили при моя вариант на изрязване, но за сметка на това размерът му щеше да бъде по-голям, а това много силно влияе на цената. И когато на този голям камък се придаде фантазийно оформление, той ще стане по-скъп, но ще се продаде трудно. Ето за това не се разбрахме двамата. Аз съм човек от старата школа и винаги съм предпочитал чистите камъни, а нашият размервач е от младото поколение, за него парите са по-важни, той бързо пресметна наум и реши, че ако единият камък е малък и чист, а вторият — с дефект, но голям, стойността като сума ще се получи по-голяма, отколкото на два чисти.

Оперативните работници започнаха да разпитват Глинкин за Курмишов и старши технологът им разказа, че собственикът на

„Софико“ поради здравни проблеми вече не може да работи лично, само ръководи и организира, но понякога измисля изделие, поръчва ескиз и по този ескиз му изработват изделието. Ето например последното, което беше изработено за него: много красива огърлица от сапфири, диаманти, светлосини топази, раухтопази, рубини и един централен камък — трийсеткаратов рубин.

— Много красиво изделие, много — каза Глинкин и за победително разтърси здраво стиснатите си юмруци. — С право беше наречена „огърлица“, невероятна сложна, бавна работа. Леонид Константинович го измисли лично и направи ескизите, а всичко останало бе изработено тук.

— Да знаете случайно за кого я е изработил Курмишов? Чия беше поръчката?

— Не ни е казал — поклати глава Глинкин. — А вие може би мислите, че заради огърлицата са го... такава...

— А, не — позасмя се единият оперативен работник, по-възрастният, — едва ли е заради нея. Ние извършихме обиск в жилището на Курмишов, отворихме сейфа и бижутото си беше там, точно каквото го описахте. Само че е някак прекалено голямо и бляскаво. Нима сега се носят такива?

— Ами нали ви обяснявам: моделът е такъв, затова го наричаме така — огърлица! Изделието трябва да покрива гърдите до линията на деколтето — започна да се ядосва Глинкин.

Аман от хора, дето се бъркат в бижутерийното дело, без да разбират и капчица от него!

— Шефът ви имаше ли врагове? Или може би конкуренти?

Господи, не можах ли да пратят някой по-умен, някой полицай, дето поне разбира въпросите, които задава! Нервите на Глинкин вибрираха на онзи ръб, отвъд който в опасна близост се намираше пристъпът на истерия. С огромни усилия той успя да се овладее и да не кресне. Човек не бива да се кара с полицията, с полицията трябва да си приятел, така поне го бяха учили дядо му и баща му, които също цял живот се бяха занимавали с оформяне на скъпоценни камъни и бижутерия. Трябва да се усмихваш и да се държиш приятно.

— Не, какво говорите, какви врагове може да имат бижутерите? Отдавна, при съветската власт, професията на бижутера беше опасна, защото човек или работеше за грошове в някой битов комбинат,

извършваше само поправки, или изпълняваше и частни поръчки — тогава животът му беше на острието на бръснача. За работата в битовите комбинати всички материали и реактиви се купуваха официално от специализирани магазини бази, централизирано чрез държавни структури. Е, и от зложни къщи, бижутерите имаха това право. Виж, обаче за частните поръчки златото и камъните или се вземаха от клиента, или се купуваха от хора, дошли от находищата, от крадци, изобщо — от черния пазар. Бижутерът имаше право да купува повредени бижута от зложна къща като служител от услугите уж за работа в битов комбинат, а в действителност той използваше малка част от материала в комбината, а основното — за частните поръчки. Всички знаеха всичко, но всички имаха легенда: клиентът донесе благородните метали и камъните, получил наследство. Опасно време беше — въздъхна Глинкин, — бижутерите и престъпният свят си сътрудничеха, около златото и камъните тогава се проливаше много кръв. А сега какво? Сега всичко е легално. Наши главни врагове са онези, които затрупват пазара с некачествена контрабандна стока от различни страни, по-специално има такива страни, в които не се гнусят да си приписват известни марки и да продават собствени изделия като техни на цени по-ниски от цените на марковите, но по-високи от истинските. Това са те, нашите врагове. За тях сме дребни риби, те с техния размах дори не ни забелязват. Бижутерийното дело е едно от най-безопасните в този смисъл — нито врагове, нито конкуренти, ако правиш всичко законно, както му е редът, ще процъфтяваш. Със суровините няма проблеми — купувай си от държавата или от Алроса колкото искаш, стига да имаш лиценз, с металите също нямаш проблеми, можеш да купуваши от зложни къщи, от заводи за специални сплави, всичко това е официално разрешено. За бижутерите животът беше крайно тежък при съветската власт, а сега законите разрешават всичко, само работи. Друг е въпросът, че работата е трудна, изтънчена, продължителна, мъчителна. Но, както се казва, за всичко се плаща. Затова пък, отново повтарям, е спокойна и безопасна, стига да си нямаш вземане-даване с черния пазар.

Старши технологът беше доволен от себе си: хем изнесе лекция на тези малоумници, проведе нещо като безплатно образователно мероприятие, хем — най-важното! — не избухна. Запази достойнството си.

Сташис и Дзюба употребиха целия ден за отработване на списъка на поканените за юбилея на Николай Букарин. От осем сутринта двамата като навити пружини проверяваха информационните бази, звъняха по телефони, правеха справки, търкаха с пръсти сълзящите си очи и привечер бяха принудени да признаят, че все още не са открили в този списък нито едно подозрително лице.

— Край, Рома, капнах — заяви Антон и постави чавка до последното име в своята половина от списъка. — Тепърва трябва да занеса учебника на Стасов. Кузмич ме помоли, той имал някаква друга работа.

Дзюба нямаше нищо против да приключат с работата за днес. И без това беше късно да започват нещо ново, пък и мозъкът вече тотално се размекна и даваше заето. Сбогува се със Сташис и хукна да купува дискове с игрови програми, за да започне да осъществява замисленото. Щом никой не му вярва, щом никой не иска да го чуе, Роман Дзюба сам ще свърши всичко, което смята за нужно, и ще провери своите догадки. Ако те се окажат неправилни, поне никой няма да научи това. Ако пък излезе, че все пак е бил прав...

Добре, няма да се радвам преждевременно, повтаряше си Роман, докато прехвърляше игровите програми в своя компютър. Ще му трябват и слушалки... По дяволите, къде ли са? Сигурно майка му пак ги е взела, вечно гледа някакви филми или си общува с приятелки по скайпа...

Така и излезе — слушалките бяха в стаята на родителите му, до компютъра. „Утре ще си купя нови — реши Роман, — защото с мама ще се изпокараме. Че и ако татко се включи... И той обича вечер след работа да прочете новините и да погледа разни «сензационни» клипчета.“

Роман никога не бе играл тези игри, затова усвояването вървеше бавно. Започна с настройките, като пробваше доколко му е удобно да ползва един или друг клавиш или мишката за изпълнение на определени движения. „Скочи“, „легни“, „клекни“, „стреляй“, „хвърли граната“, „тичай“... Ако някой клавиш се окажеше неудобен, можеше да препрограмира с друг клавиш. След като криво-ляво се справи с първата част от задачата, Роман се регистрира под ник „Монах“ и влезе

в сървъра, чийто администратор е бил Колосенцев. Като начало стана „наблюдател“ — следеше играта и с ужас разбираше, че тези неща изобщо не ги умее и сигурно никога няма да се научи. Темпото на играта беше толкова високо, че Дзюба дори не успяваше да следи развитието на събитията. Но всъщност той и не възнамеряваше да играе. Искаше му се да послуша разговорите между играчите, които се надяваше да обсъждат смъртта на Генадий.

— Момчета, кой е тоя Монах? — чу се глас в слушалките. — Какво така се е притаил като наблюдател?

— Знам ли го — отвърна друг глас. — Май никога преди не е играл при нас.

Роман се притесни.

— Играя много лошо — призна. — Искам да погледам как се бият майсторите.

— Гледай тогава — насмешливо проговори още един глас, — само че не заемай мястото прекалено дълго — или влизай в играта, или чупката.

Кой знае защо, тази мисъл не бе хрумвала на Дзюба. Беше си представял, че може да се скатава като „наблюдател“ колкото време си иска. Оказа се, че не било така. Наблюдателят се смята за играч, включват го в статистиката и ако на дадена карта например са предвидени 20 играчи, тоест по 10 души във всеки отбор, двацет и първи вече не може да влезе в играта, дори ако някой от двацеторката кротува като наблюдател. Така че само след петнайсет минути Роман трябваше да вземе решение: да влезе в играта или да се махне от сървъра. Реши да рискува.

През целия си живот Роман Дзюба не бе чувал толкова насмешки и обиди по свой адрес, колкото се стовариха върху него още в първите минути игра. Той се стараеше с всички сили, но катастрофално не успяваше нито да подскочи, нито да легне, нито да стреля. Нещо повече, оказа се, че оръжието дава откат и ако искаш да улучиш целта, трябва да се съобразиш с него и преди изстрела да приклеknеш... С една дума, играта предполагаше познаване на много тънкости.

Той отново се върна в позицията на наблюдател, чувствайки как устата му е пресъхнала: ефект от изхвърлянето на адреналина.

— Слушай, Монах, вземи си намери празен сървър и се учи на него, тук играят сериозни хора — посъветва го един играч.

Роман реши да последва съвета, но въпреки това още известно време постоя като наблюдател, докато не бе изхвърлен автоматично. Разбира се, тук обсъждаха смъртта на Колосенцев, но докато Роман можа да послуша, в репликите не се чу нищо интересно.

Излезе в списъка на сървърите и започна да търси „0“ в съответната колонка. Часът беше натоварен, вечерен, на всички сървъри се водеха боеве. Наложих да отиде на друг сайт, после на трети, където най-сетне се намери терен, на който в момента не играеше никой. Вярно, този терен изглеждаше доста различно от онзи, на който той бе претърпял позорно фиаско: на него нямаше здания, улици, стаи, стълбища, дървета и тем подобни. Само някакви кубове и купчини пясък. Но и това става, реши Роман, има ли значение къде ще се уча.

И започна търпеливо, първо бавно и предвидливо, после все по-бързо и по-бързо да тича, да скача, да кляка, да пада, да пълзи, да стреля с различни видове оръжие, да хвърля гранати... Кой знае защо, си спомни колко се ядосваше майка му, когато той след пет години в музикалната школа я заряза: червенокосото момче за нищо на света не искаше да се занимава със свирене на пиано, а педагозите казваха, че имал феноменални технически способности: прекрасна координация на пръстите и мигновено формиране на автоматизма на движенията. Роман беше абсолютно, пределно немусикален, не разбираше музиката и не я чувстваше, но беше невероятен при изпълнението на сложни произведения: никой от учениците не можеше толкова бързо да запомни нотите и да играе толкова чисто и с такова високо темпо.

Ето че сега му влезе в работа...

Към два и половина през нощта Дзюба се почувства готов за нов опит. Върна се на сървъра „на Гена“, където в момента се биеха вече съвсем други играчи. Влезе в играта и дори успя да се задържи няколко минути, без да предизвика нито една насмешка. После те, естествено, отново се посипаха, този път още по-язвителни: явно хората, които играеха в такава късна доба, бяха с принципно други характери, каза си той.

И не сгреша. Колосенцев бе играл предимно нощем, затова сега, в този късен час, сред играчите имаше много повече хора, които добре бяха познавали Геннадий от играта и не бяха останали равнодушни към смъртта му. Роман клюма пред компютъра докъм пет часа сутринта,

когато играчите се разотидоха, слуша техните разговори ту като наблюдател, доколкото беше възможно, ту в играта, докато слушаше неприятни реплики по свой адрес.

Но така и не чу нищо важно. Всички смятаха, че гибелта на Гена е била свързана с работата му в полицията. Не се чу никакво споменаване за конфликт във връзка с играта.

Добре де, това е едва първи опит, утешаваше се Дзюба. Сега ще поспи два-три часа, а вечерта пак ще сложи слушалките и ще започне шпионажа си. Нима е казано, че трябва да му провърви още от първия път? Но от друга страна: който умее да чака, получава всичко.

— Ще се прибереш ли у вас? — попита Иля Ефимович. — Или ще дойдеш вкъщи?

Карина го закара до дома им. Бащата и дъщерята Горбатовски се прибираха от следователя, който ги разпита поред: първо Карина, която Сотников още сутринта бе назовал като жената, дълги години имала връзка с убития Леонид Курмишов, после баща ѝ. Иля Ефимович се чувстваше смазан и не му се искаше да се прибира сам: жена му, естествено, ще започне да разпитва какво се е случило, за какво го е викал следователят и тогава ще трябва да ѝ каже за Леонид... Ако Карина влезе да поседи с майка си, тогава цялата тежест на нейното разпитване ще падне върху дъщеря му, а Иля Ефимович ще може да си премълчи. Да, божичко, той няма сили да говори! Пък и има за какво да помисли.

— Разбира се, ще вляза за малко.

Карина угаси двигателя и слезе от колата след баща си.

Съблече се в антрето и веднага отиде при майка си, а Иля Ефимович се оттегли в спалнята, полегна, както си беше облечен, върху кувертюрата и затвори очи.

Бяха разпитвали Сотников пръв, още сутринта. Какво ли е казал? И какво не е казал? Как се е държал? Интересно, този следовател Разумов нищо ли не е заподозрял? Зорко око има, така се стори на Горбатовски, уж седи като глупак, но очите му — зли, студени, няма вяра на нищо, което му говориш. Вероятно прочутата харизма на Сотников не му е подействала. Но то се знае, Алексей не е разказал най-важното. И той, Горбатовски, го премълча. Засега.

Защо неговата любима дъщеря, неговата Карина вечно се влюбва в неподходящи мъже? Над нея сякаш виси някаква зла прокоба. Когато беше на 15 години, се влюби до смърт в Алексей Сотников, той ѝ изглеждаше като някакъв бог с огромните си знания, прекрасните си изискани обноски, приятния си глас, внимателните си очи зад стъклата на очилата във фина рамка. Да, Алексей е красив мъж, дума да няма, но характерът му! Ако характерът му беше друг, Карина сигурно и досега щеше тайно да въздиша по него. Слава богу, момичето порасна и що-годе започна да разбира от хора, така че в някакъв момент увлечението ѝ се стопи почти мигновено. Защото Алексей Сотников не е никакво божество, той е сноб и естет, който дълбоко в душата си смята всички, които знаят по-малко и са по-зле образовани, за хора от низша каста. И точно такава е отношението му към хора, които пренебрегват творческото начало. За Алексей Четвърти творчеството е религия, източник на красотата, начало на началата и онези, които не разбират това, за него просто не съществуват. А нали далеч не всички се раждат творци! Има гениални творци, но има и гениални изпълнители, без които са невъзможни нито животът изобщо, нито прогресът в частност. Дори от хората, които имат природен талант за творчество, далеч не всеки става творец. И ето — кой знае защо, именно тази страна на неговия характер отблъсна Карина. Кумирът някак отведнъж избледня, но разбира се, уважението ѝ към художествения вкус и майсторството на Алексей остана.

Може ли да се твърди, че Алексей Юриевич Сотников е неприятен човек? Попитайте когото щете, ще ви отговорят: какво приказвате, та той е чудесен! И е така, защото той е човек разумен и възпитан, крие своя снобизъм и авторитарното си естество, пред никого не ги демонстрира особено, с всички се държи доброжелателно и културно, макар вътрешно да хихика, да се подиграва и да подхвърля ехидни забележки. Но никога на глас в присъствието на въпросния човек, едва после, пред други, зад гърба му. Така че, когато порасна и чуваше такива приказки, Карина започна да ги оценява правилно, разбра, че не може да смята за свой кумир такъв двуличен човек. Моето момиче е простодушно, изискаността я дразни. На околните Алексей изглежда приятен във всяко отношение, хората го обичат и винаги са дружелюбни към него. И никой, освен Иля Ефимович Горбатовски и дъщеря му не вижда и не разбира какъв е този човек в

действителност. Наглед ангел, а отвътре — бездна на злото. Всичко е измама, всичко е илюзии...

Дори стилът на обличане на Сотников отразява тази особеност на манталитета му — та той се облича измамно просто, дънки, пуловер, под него риза с вратовръзка, а понякога, ако не е студено, пуловерът е направо на голо. И само познавачите могат да разберат, че тези дънки струват две хиляди евро, а и ризата и вратовръзката са на достойна за тях цена. На пръв поглед обаче това изобщо не личи! Сотников, както и всички хора впрочем, е изтъкан от противоречия — колкото високо цени образоваността и ерудицията и презира хората, които не ги ценят, толкова не се изфуква с богатството си, макар да е далеч не беден човек, във всеки случай беше такъв преди предателството на Леонид. Той фактически разори своя стар приятел... Сотников от дете е приучен към работа, при това ръчна работа, знае как се печелят парите и затова по принцип се отнася с уважение към всякакъв вид труд. Не понася безделници и използвачи.

Интересно, как ли се е държал и как ще се държи той тепърва със следователя? Какво впечатление ще направи? Ще се стори ли на Разумов човек, способен на отложено отмъщение, осъществено четири години по-късно? Или ще се преструва на мек интелигент, какъвто Алексей Сотников изобщо не е?

Иля Ефимович, потънал в размислите си, не забеляза как бе минало време и когато в стаята надникна Карина, искрено се учуди:

— Тръгваш ли си вече?

— Да, татко, късно е, а утре съм на работа.

Той повдигна с усилие тежкото си тяло от кревата и излезе в антрето да изпрати дъщеря си. Карина мълчаливо закопча късото си палто, намота отгоре му върху раменете си красив кашмирен шал, пристъпи към вратата. И се извърна, вгледа се право в очите на Горбатовски.

— Сега доволен ли си, татко? — попита едва чуто.

И си тръгна, без да дочака отговора.

Иля Ефимович застина насред квадратното антре. След разпита тя дори не продума. За нищо не го попита. През целия път мълча.

Нима подозира, че той...

Антон беше вече по средата на пътя си към къщи, когато му позвъни Зарубин.

— Занесе ли учебника? — първо попита той.

— Занесох го.

— И как е нашият приятел Стасов?

— Добре е — уморено отговори Антон.

— Къде си сега?

— Пътувам към къщи.

— Върни се — изкомандва Сергей Кузмич. — Нуждая се от помощ. Трябва да отида до едно място, но непременно с някой друг, иначе ще се издам. Спасявай положението, Антоне.

— Кузмич, имам деца — недоволно каза Антон. — Ако бавачката може да остане за през нощта, тогава...

— Ами обади ѝ се и я попитай, вместо да разсъждаваш — ядоса се Зарубин. — Тя винаги е можела да остава, защо сега да не може? Хайде, не се измъквай. И веднага ми се обади, за да ти кажа къде ще се срещнем.

Антон се обади на Елвира, която без особена радост, но все пак се съгласи да остане с децата. Зарубин нареди той да го вземе от площад „Трубная“. Това посещение, както се разбра, наистина не беше тягостно, но нямаше да е добре той да отиде сам на това място — можеха да възникнат много въпроси.

— Ти нали имаш бавачка? — доста безцеремонно попита Зарубин, след като обясни на Антон целта на пътуването. — До днес май никога не си имал проблеми.

— Реши да се омъжи — призна Антон. — Скоро ще ме напусне. И не знам какво ще правя.

Зарубин извъртя цялото си дребничко тяло на седалката и бучна пръст в рамото на Антон.

— Ето, на! Видя ли докъде се докара! Открай време те предупреждавах да не разчиташ на нея, тепърва има да патиш с тая бавачка.

— Но защо? — не разбра Антон. — Ти не си имал никакви основания да се съмняваш. Та тя е добра, святна жена, помагаше ми искрено и децата я обичат.

— Ами защото е млада и красива и има много пари! От къде на къде реши, че тя цял живот с удоволствие ще бърше дупетата на децата

ти? Тя си иска своя живот, да има свое семейство, свои деца, това е нормално. Това беше очевидно дори за мен и просто се чудя защо ти нито веднъж не помисли за това.

— Но Елвира никога не е споменавала такова нещо... Бях сигурен... Нито веднъж не ми беше дала повод да се притесня за това, винаги се държеше така, сякаш не ѝ трябва никакъв друг живот. И сега изведнъж...

— Ама не е изведнъж, Антоне, не е изведнъж — укорително каза Зарубин. — Всичко беше очевидно от самото начало, просто ти не си искал да го видиш. Виждал си само онова, което ти е било удобно лично на теб, което се вписва в собствената ти жизнена концепция.

Антон вече и без това го бе разбрал. И му беше неприятно още веднъж да слуша лекция за това, колко не е бил прав.

— Сто пъти съм ти казвал: човешкото око мами — продължи Сергей Кузмич, — то вижда не каквото е в действителност, а изключително това, което иска да вижда самият човек. На това ме научиха преди много години. И аз отначало, когато бях по-млад, не вярвах, после се убедих — такава е истината. Ти на колко си години?

— На трийсет — промърмори Антон. — Сякаш не знаеш.

— Виждаш ли, на трийсет, вече си дърто магаре, време ти е да престанеш да живееш в света на илюзиите. Ти виждаш човека такъв, какъвто искаш да го виждаш, и градиш отношенията си с него, изхождайки от своето невярно виждане, а после се учудваш защо той изобщо не се държи така, както си очаквал.

Антон се вбеси: докога ще продължава това! Защо всички толкова обичат да четат морал и да обясняват, че не си прав, вместо да помогнат с нещо, поне със съвет.

— Добре, стига си ми трил сол на главата, и без това разбрах, че съм сгрешил, по-добре ме посъветвай къде да си намеря жена, защото всички ми казват, че трябва да търся не бавачка, а спътница в живота и добра майка за децата си.

Сега Зарубин се впусна да разсъждава надълго и нашироко, че това било трудна задача, защото да бъдеш съпруга на оперативен работник си е професия, която далеч не всяка жена може да овладее. Обикновено онези, които умеят да бъдат съпруги на оперативни работници, не стават за бавачки на малки деца, защото само човек, който работи много и с увлечение, без да се съобразява с часа от

денонощието и с почивните дни, би могъл да разбира и уважава същата работа на човека до себе си. Такава жена може да се намери лесно, има ги с хиляди, но в този случай тя няма да може да бъде бавачка и домакиня. А онази, която би обикнала децата и би въртяла дома предано и вярно, крайно рядко е такава, която би търпяла оперативната работа с всичките ѝ прелести, включително с отсъствията на съпруга нощем, с неговите непрогнозируеми почивни дни, с пийването, което често е неизбежно, ако трябва да влезеш в контакт с някого, да не говорим пък за общуването с разни съмнителни личности, например с проститутки, които са постоянен източник на информация, но с които често можеш да разговаряш безопасно само в долнопробни нощни клубове.

— С една дума, Антоне, задачата ти е практически нерешима — заключи подполковникът. — Единственото, което мога да те посъветвам, е да поогледаш учителките и детските лекарки наоколо, особено онези, които познават децата ти. На тях и работният им ден не е дълъг като нашия, и с денонощни дежурства не ги ангажират, и в командировки не ги пращат, и през почивни дни не ги викат, а от друга страна, обичат децата или поне умеят да общуват с тях.

Посещението на нужното на Зарубин място мина бързо и без пречки, след което Антон закара първо подполковника, после си тръгна за къщи. Когато влезе в апартамента, часовникът показваше един и половина.

Как при такъв режим на работа човек може да мине без бавачка? По никакъв начин.

ДЕВЕТА ГЛАВА

Издирването на човека, който можеше да е убил Евгения Панкрашина, воден от лични мотиви, стигна до задънена улица. Където и да отиде детективите, когото и да питаха, където и да търсеха — навсякъде удряха на камък. Тази версия можеше да се смята за напълно отработена. Дойде време да насочат вниманието си към колието, което засега не бе оставило следи из чисто криминалните канали за пласиране на крадени вещи. Но нали освен чисто криминалните съществуват и специални канали, така да се каже, канали за тесни кръгове хора. И на първо място — за колекционери.

— Имам тука едно човече — каза Антон на Роман Дзюба и го поведе по заплетените криви улички в центъра на Москва. Тук нямаше къде да паркират, затова оставиха колата доста далече от нужния им адрес и продължиха пеша. — Отдавна не практикува бижутерство, но доста добре познава бижутерияното дело като сфера на живот и заинтересовани кръгове от хора. Вярно, стар и болен е, почти не излиза от къщи, но по телефона общува активно. И интернет е овладял, така че е напълно в течение на съвременния живот.

Ако се съди по бронираната врата и множеството брави и резета, бившият бижутер беше запазил старите си навици. А напълно вероятно и старите си ценности. Преди да отключи бравите, дълго разпитва кой е дошъл, поиска от Антон доказателства, че е именно той, Сташис, и пусна оперативните работници да влязат едва след като получи отговора на въпроса си:

— Ако си Сташис, кажи какво пихме с теб, когато дойде при мен да питаш за Розенцвайг?

— Вие, Борис Соломонович, отначало пийнахте коняче, а после казахте, че искате да опитате уиски с кола. У вас не се намери кола, затова трябваше да отскоча да купя. А аз пих водка — рапортува Антон.

— Ама той нима помни какво с кого е пил преди много години? — попита шепнешком Дзюба. — Бива си го тоя дядка!

— И колко бутилки донесе тогава? — продължи разпита старецът.

— Четири, Борис Соломонович. Три оставих на вас и едната взех за себе си. Прав ли съм?

Тогавата най-сетне се чуха плъзгането на резетата и меките прещраквания на отключваните брави. На прага застана огромен на ръст старец, подпрян на патерици. На сбръчканото му лице с едър нос святкаха присмехулни очи под надвиснали рунтави вежди.

— Аз пък знам защо сте дошли! — уверено заяви той още преди детективите да са се съблекли и влезли в хола.

— Не се съмнявам, Борис Соломонович — усмихна се Антон. — Затова не задавам никакви въпроси, готов съм веднага да ви чуя.

И като улови недоумяващия поглед на Дзюба, незабелязано го ръгна с лакът в хълбока: сиреч, не се учудвай на нищо, нищо не питай, мълчи и слушай.

— Не сядайте, младежи, разговорът ни няма да е дълъг, защото не знам нищо за Леонид.

— За Леонид ли? — попита смаяният Антон. — За какъв Леонид?

— За Леонид Курмишов. Заради него сте дошли при мен, нали? Заради него е, заради него... — Борис Соломонович укорително поклати глава и с усилие се настани на дивана, подпря патериците до себе си. — А сега ми се правите на ни лук яли, ни лук мирисали.

— Борис Соломонович, скъпи, кълна се в каквото пожелаете: за пръв път чувам това име! — възкликна Антон. — Какво е станало с тоя Курмишов?

— Ами нищо не е станало! — палаво изкрещя бившият бижутер. — Защото са го убили. Алексей Сотников е ходил да го идентифицира в моргата. И го е идентифицирал! И това ми било детективи! Пфу! Само името ви такова. Убили са Леонид Курмишов, а вие хабер си нямате. Какво има за чудене, че не разкривате престъпленията. Многоооо хляб има да ядете още!

Антон стоеше мълчаливо, подпрял гръб на стената, и чакаше. До него в буквално същата поза стоеше Роман Дзюба. Паузата явно се проточи. Пръв не издържа домакинът:

— Ама вие какво, наистина ли не сте дошли заради Леонид? Заради какво тогава? Ами за него разбра ли се нещо? Вече всичко е

разкрито, всички са заловени и вие нямате други въпроси, така ли?

— Ние, Борис Соломонович, сме дошли заради едно колие. Доста едро изделие, наричат го огърлица — сапфири, топази, диаманти, рубини. И един много едър рубин. Като дизайн изглежда, сякаш иззад планини изгрява слънце и огрява море. Да сте чували за нещо такова?

Рунтавите вежди на бижутера се заиздигаха към челото.

— Ново дваисет — проточи той, — както казват в моя любим филм „Ликвидация“. Това, което ми описахте, бижутерийно изделие ли е, или бродерия със ситни перли?

— Огърлица, Борис Соломонович, истинско бижу. С него една дама миналата седмица е присъствала на прием. А на другия ден то е изчезнало.

— Деветнайсети век?

— Това е, което знаем — разпери ръце Антон. — Може и деветнайсети да е, дори може да е осемнайсети, а може и сега да е изработено.

— Знаете ли размера?

— Ами... — Антон показва с пръсти дължината и ширината на изделието, които знаеше приблизително от показанията на Татяна и Светлана Дорожкини и Ала Анишченко.

— Огърлица нагръдник — констатира бижутерът. — Сега не се правят такива, не е модерно. Значи е антиквариат. А защо не попитате самата дама? Аха, разбрах: няма кого да попитате. И какво искате от мен?

— Ами нали разбирате — неопределено каза Антон, скрил усмивката си. — Кой от колекционерите би могъл да се заинтересува от такова нещо?

Борис Соломонович вдигна очи към тавана и устните му замърдаха. Лицето му стана отнесено, сякаш старият бижутер не виждаше и не чуваше нищо наоколо.

Дзюба се наведе досами ухото на Антон:

— Той какво така... — попита едва чуто.

— Пресмята.

— Какво пресмята?

— Приблизителния брой на камъните и приблизителната стойност на изделието.

— Наум?!?!

— По-тихо, де... Да. Наум. Той е професионалист от най-висока класа.

Най-сетне Борис Соломонович премести очи върху оперативните работници и поклати глава.

— При днешните цени това нещо трябва да струва между три и пет милиона рубли.

— Колко?! — възкликнаха едновременно детективите.

— Между три и пет милиона — потвърди бижутерът. — Това е само стойността на камъните, метала и работата. Без да слагаме в сметката ексклузивността. Ако е от деветнайсети век, сами разбирате, че цената е многократно по-висока. Но аз не съм виждал такова изделие у старите майстори. А Борис Соломонович знае всичко, можете да ми вярвате. Следователно, все пак е нова изработка. Ето ви отговора на вашия въпрос. Колекционерите не търсят нови изработки. Във всеки случай онези колекционери, които са известни на мен.

— Благодарим, Борис Соломонович. — Антон направи няколко крачки напред, извади иззад масата наред стаята един стол и го яхна, като скръсти ръцете си на облегалката. — А сега разкажете на нас, несръчните, кой е този Леонид Курмишов и какво му се е случило. И кой е Алексей Сотников, който ходил в моргата да го идентифицира.

— Надежда Игоревна, сигурен съм, че между убийството на Панкрашина и убийството на бижутера Курмишов има връзка! — палеше се Дзюба. — Погледнете: на 21 ноември убиват Панкрашина и откриват скъпото колие, а след няколко дена убиват известен бижутер. Два трупа, по един или друг начин свързани с бижутерияното дело, за по-малко от седмица! Това не може да бъде случайно съвпадение!

— А ти какво ще кажеш, Антоне? — Следователката Риженко премести погледа си към Сташис. — И ти ли мислиш така?

— Не знам — призна Антон. — Не съм толкова сигурен. Все пак Москва е много голям град, каквото и да си приказваме. Нашата столица е разграден двор в буквалния смисъл на думата. Само си представете: убиват човек, който неотдавна е ходил на зъболекар, задължително ли е сега всеки зъболекар, убит наскоро, да е свързан с

него? Точно така може да се търси връзка между трупове на автомобилисти и на служители в автомобилни сервиси.

— С една дума, ти не си съгласен с Роман — направи извод Надежда Игоревна. — Работил си с него веднъж, и то неофициално, а аз работя с Дзюба постоянно, тъй като обслужваме една и съща територия. Неговите идеи изглеждат малко фантастични, вярно е. И в деветдесет процента от случаите се оказва, че е точно така. Но в десет процента от тях той се цели точно. Хайде, момчета, тръгвайте за района, където разследват убийството на Курмишов, и подушете хубавичко наоколо. Ако щете, изгубете си времето. Един ден нищо не решава, и без това убийството на Панкрашина не успяхме да разкрием по горещи следи, сега няма закъде да бързаме.

За да се срещнат с оперативните работници, които водеха делото за убийството на Леонид Курмишов, се наложи да похабят много време: момчетата не си седят по кабинетите, имат страшно много работа. Когато се появиха най-сетне в отдела си, веднага заявиха, че без съгласуване с ръководството няма да дадат никаква информация и няма да им покажат никакви документи. Докато Антон организираше преговорите на следователката Риженко с началството на оперативните работници, мина още цял час. Дзюба се нервираше, нямаше търпение да провери своята версия. Антон чакаше спокойно, използваше възможността да изключи работата от мислите си и да си поблъска главата над своите перспективи, толкова неясни и тревожни. Да си търси съпруга... Или все пак бавачка? И ако търси бавачка, откъде да вземе пари, за да ѝ плаща?

Най-сетне всички организационни въпроси бяха решени, но точно тогава следователят извика за нещо единия от оперативните работници, занимаващи се с убийството на Курмишов, и Антон и Дзюба трябваше да разговарят с другия — симпатично тъмнооко младо момче на име Надир.

— Първо вие ми кажете защо се интересувате — заяви Надир. — После ще видим.

Детективите много добре разбираха какво именно смята „да види“ после. Оперативната информация, както и материалите по следствието, е нещо много ценно, човек не я пилее току-така. Тъй че

пръв заговори Антон, разказа за убийството на Евгения Панкрашина и изчезналото колие.

Надир внимателно изслуша описанието на колието, после отвори касата и извади папка, а от нея — цветна снимка.

— Това ли?

Антон и Роман замряха вцепенени: на снимката се виждаше ярка голяма огърлица с диаманти, сапфири, топази и рубини. И един голям рубин, изобразяващ слънце, изгряващо иззад планини. Наистина нагръдник, как да го наречеш другояче...

— Това — с пресъхнали устни промълви Дзюба.

— Ами то изобщо не е изчезвало, както е лежало в сейфа на убития, така си и лежи — спокойно заяви Надир.

Значи Панкрашина не е била убита заради колието? Тогава излиза, че е било убийство по лични причини. А те бяха стопроцентово сигурни, че са отработили тази версия от край до край.

На свой ред Надир им разказа, че трупът на Леонид Константинович Курмишов бил открит в понеделник сутринта в горски масив близо до оживено шосе. Пътят бил кален, били минали хиляди коли, не били останали никакви следи.

— На гърдите на трупа — лист, пробит с кръст, никакви документи, затова и се затруднихме с установяването на личността. Прегледахме заявките за издирване, но съдебният медик веднага каза, че смъртта със сигурност е настъпила по-малко от денонощие преди откриването на трупа, най-вероятно в рамките на 12 часа, така че е рано да търсим сред изчезналите: дори близки да го издирват, още не са приели заявлението им. Листът беше странен, нищо не разбрахме, показвахме го на всички наред, докато не се намери един умник, който каза, че написаното имало отношение към бижутерията. За това си пропиляхме цяло денонощие! А във вторник вечерта отново проверихме кой е бил обявен за издирване и намерихме заявка за бижутера Курмишов, когото никой не бил виждал от миналия четвъртък насам. Определено е умрял в нощта на неделя срещу понеделник, а къде е бил от четвъртък до тогава — един господ знае. Може да е прекарал това време при жена, може да е бил извън града, само че не е вдигал телефона — нито стационарния, нито мобилния. Веднага се свързахме със заявителя, организирахме идентифицирането, в сряда сутринта нашият покойник бе

идентифициран като Леонид Константинович Курмишов, роден през 1956 година. Естествено, намерихме адреса, влязохме в дома му, огледахме, но там всичко е чисто: нито следи от взлом, нито някакво безредие, в сейфа — документи, пари и това украшение. Вчера успяхме да отидем и във фирмата му, разпитахме служителите, познават това колие, самите те са го работили по ескиз на Курмишов.

— Скъпо ли е? — попита Антон.

Надир сви рамене.

— Не съм специалист, но във фирмата казаха, че било скъпо, страшно много скъпоценни камъни, макар и дребни, но безброй, и изработката била сложна.

— Добре, ами листът? — не се стърпя Дзюба. — Може би на него има нещо интересно? Все пак прилича на ритуално убийство, на отмъщение или поради някакви лични мотиви.

— Не, свидетелят, който идентифицира трупа...

— Сотников ли? — отново се обади инициативният Дзюба, с което заслужи неодобрителния поглед на Антон.

Надир веднага се напрегна и го изгледа втренчено.

— А вие откъде знаете?

— Е, прощавай — примирително каза Антон, — нали не можехме да дойдем при вас съвсем неподготвени, това би означавало да не уважаваме колегите си.

Надир поомекна.

— Ами да, Сотников. Та той даде обяснения на следователя за този лист, нищо интересно за нас от него. Вчера изяснихме и откъде се е взел. Така че не го е оставил убиецът със сигурност.

— При трупа намерени ли са пари и ценности?

— Да — кимна Надир, — и часовник, и банкноти в портфейла, и пръстен на пръста, и кръст. Всичко, което е нормално човек да носи у себе си. Освен документите.

— Може престъпникът да е оставил кръста? — отново се намеси неуморният Роман.

— Не ми се вярва — въздъхна Надир. — Сотников разпозна кръста, бил на Курмишов, а за листа разбрахме, че го е носел от работата си. Дадохме го на експертите, но още нямаме отговор от тях.

— А какво друго намерихте в сейфа на потърпевшия?

— Нищо особено... Документи. Пари. Нали ви казаха вече.

— Какви документи по-точно?

— Ами разни бижутерски работи — намръщи се Надир. — Уставните документи на фирмата, регистрационна карта за Пробирния надзор, разни лицензи, потвърждаващи правото му да работи със скъпоценни камъни и благородни метали. Договор с банка за наемане на сейф.

— Това пък защо? — само се изплъзна от езика на любознателния Дзюба.

— Трябва да знаеш — назидателно изрече Надир, — че един бижутер трябва да има сейф в банка, в който да съхранява материалите и готовите изделия. Без потвърждение, че ползва банков сейф, той не може да получи регистрация в Пробирната палата. Но, разбира се, това е задължително само за бижутерите, които работят частно. Ако фирмата му е в сграда, оборудвана с бункер, не е нужно да наема сейф. Всъщност аз научих, че тези тарикати наемат сейфове, за да получат регистрация, но не ги използват, предпочитат да имат хубав сейф вкъщи. Естествено, укрепяват и входната си врата. Разбирам ги, не могат да тичат до банката за всяка дреболия.

— А какво друго имаше в сейфа? — продължи да разпитва Дзюба.

Все му се струваше, че Надир пропуска някаква подробност, която му се струва незначителна, но именно тази подробност би свързала стабилно убийствата на Евгения Панкрашина и на бижутера Леонид Курмишов.

— И печати, три броя, абсолютно еднакви.

— А защо три? — не разбра Антон.

— И ние не разбрахме отначало — позасмя се в отговор Надир, — попитахме във фирмата на Курмишов и ни обясниха, че печатът се издава за една година от Пробирния надзор. Можеш да си поръчаш колкото искаш печати, зависи от обема на производството ти, защото печатите се протриват и трябва да ти стигнат за една година. Когато свърши годината, ако са ти останали печати, занасяш ги в Пробирния надзор, там натрошават и унищожават и протритите, и неизползваните печати и ти дават документ за това. Или ти сам си ги унищожаваш и занасяш този материал. Ако след тази процедура се появят изделия с тези печати, те ще се смятат за неотчетени за тази година. А ако годината още не е завършила, а печатите вече са излезли от строя, си

поръчваш още, колкото там ти трябва. В срок от седмица до десет дни получаваш нови.

— Мале, мале, колко било сложно — възкликна Дзюба.

— Че на кого му е лесно — философски забеляза Надир.

По молба на Антон той распечата снимката на огърлицата. Сега трябваше да покаже тази снимка на Игор Панкрашин и на двете Дорожкини. Всъщност най-важен щеше да бъде именно отговорът на Дорожкини, тъй като те не само бяха разглеждали колието, но го бяха и мерили, докато Игор Николаевич само хвърлил кратък незаинтересован поглед на украшението в деня, когато Евгения Василичевна го донесла вкъщи, а на другия ден просто зърнал, че жена му си е сложила колието и всичко е наред. Нищо повече. Вярно, не би било зле да намерят и Ала Анишченко, но това не е толкова задължително.

Във въздуха се рееха първите снежинки, още неуверени, сякаш се страхуваха, че всеки момент може да се върне лятото. Но дори тази неувереност се оказа достатъчна, за да намали видимостта по пътищата и моментално да причини задръствания.

— В какъв град живеем само — горестно въздъхна Дзюба, — по-рано, от учебниците си спомням, в цяла Москва са се извършвали по три-четири убийства на седмица, а сега? В неделя убиха и Гена, и този бижутер, а ако погледнем сводката, ще излезе, че не само тях двамата, но и още петима, че и седмица, все в този ден. Антоне, а ти помниш ли времената, когато е имало по три-четири убийства на седмица? Интересно, как ли се е работело тогава?

— Не, какво говориш — засмя се Антон, — тогава, в онези сладки времена, още съм ходел прав под масата, а когато започнах работа, вече всичко беше като сега.

— Освен това съм чувал, че по-рано заради всяко убийство са вдигали всички на крак и са вземали случая под особен контрол, а сега никой не се притеснява, убийствата не се разкриват с години и никой не си мръдва пръста... убили човека, какво толкова.

Антон понечи да започне дискусия, сиреч нещата не са толкова зле, някои убийства все пак се разкриват... Но в този момент ги засече някакъв шантав хлапак с ленд роувър и се наложи той да насочи целия си интелектуален потенциал към избягването на катастрофа, а после да

охлаби напрежението с помощта на добре известния руски словесен метод.

Завариха Игор Панкрашин в неговия офис. Бизнесменът силно пребледня, когато видя снимката.

— Заловихте ли убиеца? У него ли намерихте колието?

— За съжаление, не — отговори Антон. — И изобщо, засега не сме сигурни, че това е същото колие. Разгледайте го внимателно.

Панкрашин се взира дълго, бърчи чело, явно се опитваше да си спомни, после кимна:

— Струва ми се, че е то. Във всеки случай много прилича на онова.

Но „струва ми се, че много прилича“ изобщо не можеше да задоволи оперативните работници.

Татяна и Светлана Дорожкини дадоха съвсем категоричен отговор:

— То е! Със сигурност! Значи сте го намерили? — радостно попита Светлана. — Значи не са го откраднали, когато леля Женья... ами... когато са я убили?

Тук отново се наложи да се измъкнат с някакви мъгляви думи, че не е известно същото ли е колието, или не е, може просто да прилича на онова, но нали намерихме снимката и се опитваме да уточним външния вид на издирваното изделие.

Кой знае защо, техните обяснения силно разстроиха Светлана... Сигурно тя наистина бе обичала приятелката на майка си и искрено искаше правосъдието да възтържествува.

От всичко дотук излизаше, че намереното в сейфа на убития бижутер колие е било същото, което Евгения Панкрашина е взела под наем и което е смятала да върне. Значи го е върнала. Но не и в бутика за даване на вещи под наем, а на бижутера. И е абсолютно неясно защо е излъгала. Криела е връзката си с бижутера? От съпруга и приятелките си? И тези отлъчвания по време на гостуване у приятелки са били свързани не само с поддържането на контакт с Вероника Нитецкая, майката на Нина Панкрашина, но и със срещи с бижутера Курмишов? Много е вероятно. Тази линия трябва да се разработи.

Сега окончателно се изясни, че двете убийства по някакъв начин са свързани. Двете дела се сляха в едно.

Каква зловна насмешка на съдбата: някой е убил Леонид Курмишов само няколко дни преди рождения му ден. Ако беше жив, днес, на 29 ноември, той щеше да отпразнува петдесет и шестата си годишнина. Точно преди година той отпразнува петдесет и петата, отпразнува я пищно, шумно, събра всички свои именити клиенти, а също и колегите си бижутери.

А днес... Предложението дойде от Олег Цирков, което бе твърде неочаквано за Сотников. Олег се обади сутринта и каза, че би искал да види довечера в московския си апартамент Алексей Юриевич и Иля Ефимович, тъй като Леонид Константинович имал рожден ден. И не че Сотников беше забравил, не, просто се сети за самия факт: днес е 29 ноември, но нали Леонид го няма вече... Впрочем има ли значение? Да, първият помен за загиналия им приятел ще се падне не в деня на погребението, както става обикновено, а на рождения му ден. Какво пък, случва се.

Олег посрещна Сотников целият в черно: черни дънки, черен пуловер. Иля Горбатовски, както обикновено, беше пристигнал пръв и вече седеше до сервираната маса, също в траур: черен костюм с черна риза. Не им се говореше. Искаше им се да пийнат. И то здравата. Трапезата беше поменална: жито, блини, кисил. И водка. Точно каквото трябваше, мрачно си помисли Алексей Юриевич.

Първите две чашки изпиха мълчаливо. Когато сервитьорът (дори в този момент Олег не бе сметнал за нужно да мине без снобизъм!) наля по трета, Иля Ефимович тежко се надигна от стола. Говори бавно и дълго. Олег слушаше внимателно, а Сотников изобщо не слушаше: не му беше интересно какво щеше да каже Иля в този момент за Курмишов. Много по-важно беше какво мисли в действителност. А това не може да се чуе в един поменален тост. Нима му се е изчерпило търпението? Или Леонид се е държал някак особено неприятно с Карина и Иля се е застъпил за дъщеря си?

А може все пак да е бил Олег?

Олег, толкова целеустремен и енергичен, толкова запален по нови знания, никак не прилича на убиец... И той винаги бе харесвал на Сотников, още от времето, когато бе дошъл да поръча прощален подарък за жената, с която бе решил да се раздели. Да, да, именно той го направи, Олег Цирков. И моментално разбра идеята за разпадащата

се гривна с противопоставянето на рубина и диаманта, прие я дори без да доизслуша обясненията на бижутера, с което предразположи Алексей Юриевич веднага и завинаги. Впоследствие се разбра, че Олег притежава едно вродено, а не култивирано от някого качество: усет за красивото и елегантното.

Той имаше две висши образования, нито едно от които не беше изкуствоведческо, той си беше бизнесмен до мозъка на костите, на първо място се интересуваше колко струва „това“ и защо именно толкова, а не повече или по-малко, беше израснал в семейство на виден партиен функционер, който още при първата възможност в началото на 90-те бе откраднал сполучливо и много, бе натрупал солиден капитал и го бе предал на сина си, а синът на свой ред бе разработил и умножил този капитал. С една дума, Олег Цирков олицетворяваше всичко онова, което толкова не обичаше и не приемаше потомственият бижутер Алексей Юриевич Сотников Четвърти. Но Олег беше един от малкото хора, които без каквито и да било обяснения разбираха защо Вокалът на Фаберже е шедьовър. И това бе достатъчно Цирков стабилно да завоюва благоразположението на Сотников. След известно време Олег Цирков бе удостоен с покана за „бижутерските сбирки“, където Сотников го запозна с Горбатовски и Курмишов. Играта хареса на Олег, беше му много интересно, той се включи активно и с мерак, с всички сили се опитваше да отгатне скрития смисъл, заложен в изделията, но тъй като не притежаваше нито хуманитарни, нито исторически познания в необходимия обем, нито веднъж не успя да познае. Постоянно губеше, но никога не се разстройваше от това, жадно слушаше обясненията, попиваше новата информация и се радваше като дете, че бе успял да научи още нещо, да разбере още някаква подробност... Не искаше да бъде, според собствения му израз, „тъп задник“, стремеше се да разбира дълбоко това, което радваше окото и стопляше душата му — бижутерийния антиквариат. Олег Цирков беше колекционер. Освен това беше човек, който по никакъв начин, до треперене в цялото тяло, до скърцане със зъби, дори вероятно до припадък не можеше да понесе чувството, че е бил измамен. Не понасяше осъзнаването, че са го „метнали като хлапе“. Беше готов по-скоро да се застреля, отколкото да живее с това чувство. Такова едно странно, изопачено самолюбие.

Вероятно именно затова така и не се бе оженил на своите четирийсет и две години. Извънредно висок красавец, невероятно богат човек, той беше мечтано лакомство за безброй млади момичета и дами, но предпочиташе свободните отношения и не позволяваше на никоя от своите приятелки да идва в извънградската му къща. Там се съхраняваше колекцията. И за външни лица, които не разбираха и не ценяха красотата на бижутерийните изделия, влизането там беше забранено. За срещи с нужни хора съществуваха офиса на Цирков, както и ресторантите и клубовете, а за срещи с жени прекрасно вършеха работа президентските апартаменти в скъпи хотели.

Такъв беше Олег Цирков. Богат. Независим. Леко странен. И малко побъркан, като почти всички колекционери.

Възможно ли е той да е убил Леонид?

Знае ли човек...

Но той имаше мотив да го убие.

... Сега беше краят на ноември, а преди девет месеца, през февруари, на Олег Цирков предложиха да купи едно бижутерийно изделие от осемнайсети век. Естествено, Олег се втурнал първо при Сотников, но в този момент Алексей Юриевич не бил в страната, намираще се в Мюнхен и участваше в бижутерийната изложба, която се провеждаше там всяка година през февруари. Налагало се автентичността на предмета да се установи спешно, продавачът го припираше и Олег се обърна към Курмишов, който внимателно разгледал изделието — беше миниатюрна табакерка — и уверено потвърдил: истинска е. Олег платил за нея луди пари и бил безкрайно радостен от новата си придобивка — толкова изящна и изразителна.

Скоро след като Сотников се върнал в Москва, Олег го поканил в извънградската си къща, за да се похвали с новия предмет в колекцията си. На Алексей Юриевич му били достатъчни десет минути, за да произнесе присъдата си: той познавал ръката на този майстор и знаел къде да гледа и какво да търси. Изделието било фалшификат, без никакво съмнение.

— Кой ти я продаде? — попита той, докато прибираще в калъфа старинната бижутерска лупа.

— Куземцев — стъписано отговори Цирков. — Защо? Нещо не е в ред ли?

— Ех, Олег! — огорчено възкликна тогава Сотников. — Как може така! Защо купуваш предмети от хора със съмнителна репутация? Защо не се консултира с мен?

— Но вас ви нямаше...

— Добре, мен ме нямаше, тогава да беше отишъл при Курмишов, той е наясно не по-зле от мен. С Куземцев човек изобщо не бива да си има работа, репутацията му е много лоша, знае се за два-три случая с негови недоброръководни продажби. Дори той самият да не е знаел, че това е фалшификат, а да е бил само посредник, неговите среди са... С една дума, далеч от идеала. В тези среди се въртят крайно нечистоплътни хора. Как можа да го направиш, Олег?

— Но... — Цирков загуби дар слово. — Но аз отидох при Леонид Константинович, показах му табакерката.

— И?

— Той каза, че е автентична.

Сотников не повярва на ушите си. Не е възможно Леонид да каже това! Не е възможно! Или зрението му наистина толкова е отслабнало след инсульта, че не е забелязал... Ами лупата? Дори с лупа ли не е видял... Все се прави на млад, все иска да изглежда здрав и пълен със сили, крие от всички заболяването си и неговите последствия.

— А каза ли му кой е продавачът?

— Да, Леонид Константинович попита и аз му казах.

— И той не те предупреди, че е опасно да имаш вземане-даване с Куземцев? Или те предупреди, но ти не го послуша? И после, нали си бизнесмен, Олег, сигурно прекрасно знаеш какво означава фактът, че продавачът те припира.

Олег мълчеше, блед и гневен, в очите му пламтеше омраза.

— Всичко разбрах — процеди през зъби. — Двамата са ме изиграли, като че съм някое хлапе. Леонид Константинович се е наговорил с Куземцев, поискал му е процент, за да потвърди автентичността на изделието. Така е станало. Негодник! Ще го убия!

Сотников положи големи усилия, за да успокои Олег.

— Не, почакай, не се горещи, Леонид е честен човек, познавам го от дете, той е абсолютно почтен, гарантирам за него — придумваше го Алексей Юриевич и сам не разбираше вярва ли на собствените си думи, или не. — И после, нито един уважаващ себе си експерт не би направил такова нещо, защото ако истината излезе наяве, това ще

означава пълен крах на репутацията му като експерт. Леонид не е луд и прекрасно го знае. Просто е станало недоразумение. Леонид е жив човек и може да е сбъркал, като всеки от нас. Може да не е забелязал, нали знаеш, че има проблеми със зрението, именно затова престана да работи лично и основа фирма, в която ръководи и контролира работата на други майстори.

Но Олег не отстъпваше от своите подозрения.

— Не — повтаряше той, — не ви вярвам, вие го защитавате, защото ви е приятел, а може и с вас да е поделил печалбата?

Това вече беше прекалено. Гласът на Сотников стана леден:

— Щом подозираш Леонид — бавно изрече той, — значи подозираш и мен, нямаш ми доверие и в такъв случай аз ще смятам нашите отношения за приключени. Не желая да те виждам повече. Тръгвам си и вече никога няма да се срещнем.

Олег се уплаши, той ценеше високо общуването със Сотников и неговите приятели, ценеше техните знания и уроците, които му преподаваха. Отстъпи и заяви, че повече не обвинява никого в нищо. Във всеки случай от тази ситуация Цирков остана с убеждението, че Сотников, разбира се, няма нищо общо, а Курмишов по един или друг начин е участвал в измамата. Опита да си изясни отношенията с Курмишов, но Леонид нищо не призна и отричаше всичко, а доказателства нямаше.

Олег затаи в себе си обидата и подозрителността си. Не продължи да търси обяснения и изобщо, да си спомня тази история, външно се държеше прилично, защото ценеше компанията на бижутерите. Цирков разбираше, че ако се заяжда с Леонид, просто ще го изключат от тази компания и бижутерските сбирки отново, както и дълги години преди това, ще се провеждат където и да било, само не и в апартамента на медийния магнат.

Но за Алексей Юриевич не останаха скрити погледите, ядни и изразителни, които Олег току хвърляше на Леонид. Не беше забравил. Не беше простил. Не беше повярвал.

И все пак кой, Иля или Олег? Кой от двамата е произнесъл присъдата над Курмишов?

ДЕСЕТА ГЛАВА

Този път ръководството прояви изненадваща оперативност и още на следващия ден делата за убийствата на Евгения Панкрашина и Леонид Курмишов бяха обединени за производство при следователката Риженко. Първият въпрос, който Надежда Игоревна постави пред оперативните работници, беше дали двамата потърпевши са се познавали. Антон и Дзюба се бяха погрижили за това още предната вечер и към обяд в петък, 30 ноември, разочаровано докладваха: няма никакви сведения Панкрашина и Курмишов да са се познавали или изобщо да са били свързани по някакъв начин. С проверката на телефонните контакти се занимаваха оперативните работници от района, където беше намерен трупът на Курмишов, а Дзюба и Сташис разпитаха хората.

И нищо. Пълна нула. Но ако Панкрашина по някакъв начин не е била свързана с бижутера Курмишов, огърлицата от неговия сейф при никакви условия не е можела да попадне у нея. А и да е попаднала, не е можело да бъде върната: цялото време от края на приема късно вечерта на 20 ноември до момента на убийството сутринта на 21 ноември беше възстановено минута по минута и в това разписание просто нямаше място за среща с бижутера.

И тогава Роман изтърси поредната си фантазия:

— Значи Панкрашина изобщо не е носила тази огърлица.

— Не я е носила ли? — учуди се Антон. — А какво е носила? Ами че описанието съвпада, Дорожкини също със сигурност разпознаха бижутото по снимката.

— Не е било това колие — упорито повтори Роман. — Просто същото наглед! Спомняш ли си, вчера Борис Соломонович ни разказа, че се крадат восъчни модели на оригиналите, крадат се и ескизи от признати бижутери, и идеи. Може някой да е откраднал восъчния модел от Курмишов и да е направил буквално същото украшение?

Антон озадачено поклати глава. Какво ли не се върти в главата на това момче!

— И кой може да го е откраднал? — скептично попита той.

— Кой ли не! — Яркосините очи на Дзюба пламтяха от въодушевление. — Нали Курмишов е правел само ескизи, спомняш ли си, Надир вчера ни каза, че след инсулта той не е можел да работи с ръцете си, не е можел да извършва фините работи, затова е направил само ескиза, а всичко останало се е изработвало във фирмата. А в неговата фирма работят двайсет души! И всеки от тях е имал достъп до изделието, и всеки е можел да открадне идеята, да направи копие от ескиза, да изработи втори възъчен модел... изобщо, всичко е можел. А може и Курмишов да е направил две огърлици. Едната си стои в сейфа, а другата по някакъв начин е попаднала у Панкрашина и е била открадната при убийството. Нали и това може да е станало? Защо не?

— Добре — въздъхна Антон, — да вървим във фирмата.

Във фирма „Софико“ ги посрещнаха нелюбезно.

— Ама на какво прилича това! — възмущаваше се ниско, подвижно човече с набръчкано лице, което се представи като Глинкин, старши технолог. — Ваши колеги вече идваха завчера, душата ми извадиха, похабиха ми сума ти време и за какво? Та нали е ясно, че никой от нас не е убил Леонид Константинович.

— Никой и не ви подозира — отвърна Антон.

— Така ли? — недоверчиво присви очи Глинкин. — А защо тогава дойдохте вие, а не момчетата, дето бяха тук завчера?

— Защото ние имаме други въпроси към вас — обясни Антон. — Бихме искали да си поговорим за огърлицата, която Леонид Константинович е правил тук.

— Ето, то си личи, че нищо не разбирате! — възмутено се тросна старши технологът. — Нали още онзи път ви се обясни напълно разбрано: Леонид Константинович направи само ескиза, той измисли изделието и го нарисува. Не го изработи. Изработихме го ние, тоест нашите майстори.

— Ами добре — примирително се усмихна Антон, — изработили са го вашите майстори. С кого, значи, е най-добре да поговорим за тази работа?

— Най-добре с началника на производството, хайде, ще ви заведе при него, сега е в цеха, при фасетъорите. Два дена беше на легло заради високо кръвно, след като научи за Леонид Константинович, а днес, слава богу, дойде на работа.

Началникът на производството Ваган Амаякович Араратян изглеждаше не съвсем здрав, но изрази пълна готовност да отговори на всякакви въпроси.

— Господи, само да помогне за разкриването — въздъхна той. — Какво нещастие с Курмишов...

Антон отстъпи бойното поле на Дзюба: в края на краищата това е негова идея, нека момчето задава въпросите, които смята за нужно. Ако стане нужда, той, Антон, е до него, ще помогне.

Араратян веднага отхвърли идеята за изготвяне на две еднакви колиета.

— Да, точно това е — кимна той, след като погледна снимката. — Нарича се не колие, а огърлица нагръдник. Но всеки човек, който що-годе разбира от бижутерия, веднага ще ви каже: да се направят две такива изделия едновременно е невъзможно. Във всеки случай, не е възможно това да е станало тук, при нас.

— Хайде да започнем от отчетността — предложи Дзюба, — а ако там всичко съвпада, вие ще ми обясните защо е невъзможно по един ескиз да се направят две еднакви изделия.

— Добре — съгласи се Ваган Амаякович. — Да вървим при нашата Нона, тя води в компютъра пълен отчет за всички материали и процедури. Защото нашата отчетност е също толкова ювелирна, каквото е и производството ни: отчита се всичко до последната дреболия, до микрона, до милиграма.

Нона, млада и много симпатична тъмнокоса жена, която се оказва внучка на същия онзи старши технолог Глинкин, бързо намери в компютъра всички сведения за колието, изработено по ескиз на шефа.

— Ето, мога да ви прочета всички параметри на изделието, искате ли? — предложи тя.

Дзюба, естествено, поиска. Нона започна да чете данните, като гледаше екрана, и само след половин минута на оперативните работници свят им се зави.

— Не, прощавайте — спря я Антон, — ние не сме професионалисти, трудно ни е да възприемаме така. Дали е възможно да помолим някого да опише изделието с точно посочване на всички параметри, но... на човешки език, така да се каже. Защото и ние трябва да го разберем и да го обясним на следователя.

— Ами аз ще го направя — усмихна се Нона, — вие сега си вършете някаква друга работа, а аз ще го опиша и ще разпечатам обяснението за вас.

— Кога? — нетърпеливо попита Роман.

— Ще ми дадете ли двайсетина минути?

Оперативните работници оставиха момичето на мира и отново се заеха с Араратян, който разказа, че изработването на колието, което всъщност се оказа огърлица нагръдник, било осъществено по така наречения договор за изработване на ишлеме, защото Леонид Константинович лично подбирал камъните, лично направил и дизайна, а после донесъл камъните и ескизите във фирмата и ги предал по договор за изработване на изделието с материал на клиента.

— Разберете — каза началникът на производството, — да се изработи точно такова огърлие е практически невъзможно, защото подборът на камъните е уникален. Леонид Константинович е подбирал камъните за това изделие почти година и половина, посещаваше всички изложби, дори в чужбина.

— Защо? — взискателно попита Дзюба. — Какво е уникалното тук?

— Когато Нона направи описанието за вас, ще го прочетете и всичко ще разберете. Според замисъла на Леонид Константинович огърлието трябваше да изобразява изгрев-слънце над море. Тоест трябваше да подбере камъни, които биха могли да предават играта на цветовете в морската вода, когато върху нея падат лъчите на изгряващото слънце. Изобщо, повярвайте ми, това е невероятно трудна и продължителна работа — да подбереш нужното количество камъни по качество, цвят, размер. А след като камъните са подбрани, започва самата работа: восъчни модели, майсторски модел, отливане, монтиране. Всичко това също изисква време, и то много. Така че, ако вие, младежи, намекувате, че някой от нашите майстори е откраднал дизайна, тоест е копирал или ескизите, или восъчните модели, много сериозно грешите.

— А вие толкова ли сте сигурен в честността на вашите служители? — нетактично попита Дзюба, с което заслужи неодобрителния поглед на Антон и лицето му веднага се обля в червенина.

— Не, не, младежо — въздъхна Араратян, — твърде дълго живея на този свят, за да заложа главата си за нечия честност, освен за своята собствена. Но знам със сигурност, че е невъзможно бързо да се направи втора такава огърлица. Леонид Константинович донесе камъните и ескизите през май тази година. Дори ако някой нещо е копирал или откраднал, не е възможно за толкова кратък срок да се подберат нужните камъни в необходимото количество, а после и да се изработи самото изделие. Не, не и не. Чудеса не стават, младежи. И после, самият процес на изработване на огърлицата напълно изключваше възможността да се открадне каквото и да било.

И Ваган Амаякович обясни, че огърлицата е била монтирана именно ръчно, не е била предавана за отливки във външна фирма, звено след звено са били отливани и монтирани непосредствено във фирма „Софико“. Майсторските модели на звената се изработвали под непрестанния контрол на Курмишов, под неговия контрол се извършвали и всички останали процедури. При това се работело звено по звено, затова всички научили как ще изглежда окончателният вариант едва когато монтирали изделието като цяло. Леонид Константинович не показвал на никого основния ескиз, държал го в тайна, за майсторите били достъпни само ескизите на отделните детайли. И едва след като двама майстори монтирали за няколко дни и съединили звената, станало приблизително ясно какво всъщност правят. Леонид Константинович веднага отнесъл огърлицата и я прибрал в сейфа си. За инспектиране в Пробирния надзор занесъл изделието лично, когато то било още без камъните. Тоест никой нямал възможност нито да фотографира готовото изделие, нито да копира ескиза.

— Нещо повече — продължи началникът на производството, — в огърлицата има един централен камък — трийсеткаратов рубин, който изобразява слънцето. А камъните от 30 карата никога не са идентични, това е природен феномен, освен това камъни от 30 карата с еднакъв цвят по принцип не съществуват, но на всичко отгоре имаме и особеностите на фасетирането, които също влияят на цвета. Така че не и още веднъж не: огърлицата съществува в единствен екземпляр, във всеки случай днес.

— Е, добре — не се предаваше Дзюба, — за такъв кратък срок е трудно да се намерят истинските камъни, убедихте ме. Ами

изкуствени? Възможно ли е било да се направи точно същото колие, но от стъкълца?

Ваган Амаякович отрицателно завъртя глава.

— Само със знанието на Курмишов. По никакъв друг начин. Нали ви обяснявам на чист руски: той криеше от всички дори основния ескиз. И готовото изделие скри в сейф. Тук, при производството, не откъсваше очи от него. Ако шефът не беше на работа, дори от бункера не можеше да се вземе материал и да се работи. Само в негово присъствие и под негов надзор.

Дзюба беше толкова разстроен, че да ти е жал да го гледаш. Нона донесе разпечатаното описание на изделието и Роман и Антон започнаха да го четат.

„Огърлица нагръдник. Състои се от калибровани сапфири, рубини, раухтопази, светлосини топази и ситни диаманти, монтирани в злато. Верижката, сплетена като въже, се състои от 20 златни звена, проба 750 — тегло 50 г.; вградени във верижката — сапфири, рубини и диаманти, по 120 броя — по 3,60 карата всяка група камъни. Звената са скрепени помежду си със златни халки. Централният камък е 30,0-каратов рубин, кръгло фасетиран (КР-57). Самото огърлие се състои от няколко части: централният камък се намира в горната част на огърлието, центрирано, във вдлъбнатината между сливащите се хълмове — два удължени триъгълника, състоящи се от ситни раухтопази, светлокафяви, на брой 184 — 21,0 карата. Следват седем разположени успоредно хоризонтални звена, символизиращи море и състоящи се от тъмни сапфири (450 броя, 42,0 карата), диаманти (260 броя, 7,8 карата), рубини (375 броя, 39,0 карата), светлосини сапфири (210 броя, 23,0 карата), диаманти (135 броя, 4,0 карата), рубини (66 броя, 7,0 карата), светлосини топази (88 броя, 9,0 карата). Размерът на изделието е 168 на 102 милиметра, тегло на златото 138 грама, 750 проба, всички звена на огърлието са подвижни. Оценъчна стойност на изделието — 4,2 млн рубли.“

— Леле-мале — проточи шепнешком Роман, — колко числа само! Направо да се застреляш! И твоят Борис Соломонович вчера прецени всичко това на око и го пресметна наум? Немислимо! Хем не сбърка, като назова стойност между три и пет милиона, значи не е сбъркал и за камъните, и за златото.

— Нали ти казах, че е професионалист, каквито сега няма — със същия шепот отговори Антон. И вече с нормален глас попита: — Нона, тук на два пъти са описани диаманти и на два пъти — рубини, защо така?

— Защото това са две отделни групи камъни, отличаващи се по качество. Нали е трябвал различен цвят — поясни момичето.

— Вие не разбирате — намеси се Араратян, — като всички дилетанти смятате, че всеки камък има само един цвят. Че нали, ако е рубин, е червен, ако е аметист — виолетов, ако е диамант — бял. Но не е така. Цветовете и оттенъците са в извънредно широк спектър. Ами че само белият цвят на диаманта има няколко разновидности! А пък за броя варианти на червения цвят при рубина да не говорим. Камъкът за слънцето е бил търсен много дълго, той е трябвало да бъде в напълно определен цвят и достатъчно едър, а после към него е трябвало да се подберат камъни за отблясъците и за ивиците вода, освен това те е трябвало да бъдат в съответен цвят с постепенно избледняващ тон. Ето за това на Леонид Константинович му е била нужна повече от година. Така че второ точно такава огърлие с абсолютна сигурност все още няма, дори да се е намерил някой, който е продал восьмичните модели или рисунката, до появяването на такава изделие в реалния живот ще мине още много време — повтори той.

Какво пък, настъпи времето да зададат следващите си въпроси: възможно ли е някой да е имал лични мотиви за убийството на Леонид Курмишов? Може би неговата смърт не е свързана с убийството на Евгения Панкрашина и всичко това не е нищо друго, освен съвпадение? Вярно, прекалено странно съвпадение, ако не забравяме тайнствената огърлица, изчезнала при Панкрашина и появила се незнайно откъде, но... Какво ли не се случва в живота?

— За това е най-добре да попитате Алексей Юриевич Сотников, те са стари приятели — поклати глава началникът на производството. — Ако в живота на Леонид Константинович е имало нещо такава, Сотников не може да не го знае. Леонид Константинович се е учил при

бащата на Сотников, отишъл е при него още като малко момче, двамата още оттогава са приятели. Така че ако Сотников не знае, тогава или никоой не знае, или нищо такова не е имало.

Значи, Сотников. Същият онзи бижутер, когото следователят е извикал за идентифициране на Курмишов и който е станал първият свидетел, разпитан по делото за убийството.

— Някой друг?

— Ами също и Иля Ефимович Горбатовски, те наистина не са приятели от толкова дълго време, колкото със Сотников, но все пак са доста близки. Във всеки случай, в нашата фирма често се изпълняват поръчки по договори за работа на ишлеме.

— По договори за работа на ишлеме ли? — намръщено повтори думата Антон.

— Ние така ги наричаме — усмихна се Араратян, — договори на ишлеме означава, че се работи с материали на клиента, такава е нашата формулировка. Иля Ефимович е частник, има свое ателие, в което работи сам, с двама помощници за някои от процедурите, а отливането възлага на нас.

През целия път обратно Дзюба мрачно мълча.

— Рома, не се разстройвай — утешаваше го Антон.

— Да, бе. — Рижавият оперативен работник безнадеждно махна с ръка. — Пак излиза, че съм си фантазирал глупости, само напразно си изгубихме времето.

— Не си прав. Научихме много полезни неща. Първо, сега знаем със сигурност как е изглеждало това колие и имаме неговото професионално описание. Дори да се окажеш прав и Панкрашина да не е носила него, а копие или фалшификат, ние пак знаем какво търсим и за какво изобщо става дума. Второ, в нашата работа и отрицателният резултат е резултат. Една версия по-малко означава да хвърлим повече сили за други версии. И после, кога друг път щеше да видиш как се оформят диаманти? А така ние успяхме да видим толкова интересни неща: и фасетьори, и монтировчици, и разни приборчета, и за родирането ни разказаха. Знаеш ли, кой знае защо, си спомних фрагменти от стари филми. Помниш ли, имаше един филм „Връстници“? Та там героини бяха три приятелки. Едната учеше в медицинския институт, другата — в театралния, а третата работеше в часовникарски завод. И там показваха този часовникарски завод:

всички едни такива чистички, с бели престилчици и забрадки, също като в операционна. Та съм си представял, че и бижутерите работят така. А сега видяхме едно най-обикновено производство, никакви бели престилки, никаква стерилност. Но пък хората, които работят с метал, имат специални приспособления, които помагат металният прах да не се разпръсва, а да се събира на повърхността и после да го съберат, така че нито един милиграм злато да не се изгуби. Интересно беше, нали!

— Интересно беше — тъжно се съгласи Роман. — Само че не ни помогна на практика.

— Рома, сам си противоречиш — каза Сташис. — Ти какво каза на Кузмич, когато го помоли да ти разреши да събереш сведения за конфликтите сред геймърите? Каза, че дори сега да не влязат в работа, може да са полезни друг път, при друго разследване.

Специално в утешаването Антон, бащата на две малки деца, беше голям майстор. Когато влизаха в кабинета на следователката Риженко, настроението на Дзюба беше повече от бойно.

— Сотников... — замислено повтори Надежда Игоревна, след като изслуша доклада на оперативните работници. — Разумов вече го е разпитвал. И нещо ми подсказва, че този Сотников е от хората, които започват страшно да се ядосват, ако ги повикаш втори път и започнеш да им задаваш същите въпроси. А когато свидетелят се ядосва, той е лош свидетел.

Тя прелисти материалите по делото, събрани в папката, намери протокола от разпита на Сотников, прегледа го.

— Да, ще трябва да се задават същите въпроси: имал ли е Курмишов врагове. Но хайде, момчета, вървете и вие при него и проявете максимална учтивост и интелигентност. Кой друг беше близък приятел на убития?

— Горбатовски — напомни й Дзюба.

— Аха, Разумов е успял да разпита и него, и дори дъщеря му... Добре, Горбатовски ще извикам и разпитам аз, а вие — бързо при Сотников и покажете на човека, че мно-о-о-го го уважавате.

Оперативните работници изминаха половината път в мълчание, Антон мислеше как да реши въпроса с бавачката, а Дзюба, както обикновено, сърфираше в интернет.

— Какво става с убийството на Гена? — попита Сташис. — Има ли нещо ново?

— Има — въздъхна Роман. — Съдебно-химическото изследване показва, че Гена е бил отровен с тиофос. Намерили са мястото на инжектирането. Представяш ли си, инжектирали са го направо през якето и пуловера. Сигурно иглата е била огромна...

— Тиофос ли? — попита Антон. — Това пък какво е? Никога не съм го чувал.

— Отровен химикал, произвеждан през 50-60-те години за използване в селското стопанство, а също и по вилни парцели — зеленчукови и овощни градини — за борба с вредителите. Страшно отровен. Разправят, че един чичко само близнал капачката от бутилка с такава гадост — и умрял. С една дума, някъде от края на 60-те години го спрели от производство, а преди това се е продавал свободно.

— И какво? — не разбра Сташис. — Че оттогава колко години са минали! Той сигурно вече сто пъти е изветрял и е станал абсолютно безвреден.

— Да, ама не — възрази Дзюба. — Бил много устойчив към външна среда и в неразреден вид можел да се съхранява много дълго. Явно някой го е купил отдавна и е забравил за него, а сега са го намерили...

— И кой го е намерил?

— Ами някой... Работници, които там събарят стари сгради и строят нови. Изобщо, Антоне, моята версия с геймърите отива на кино. Вече са проверили всички работници, които живеят в онова общежитие, намерили са хората, които се трудят на извънградски обекти, и сега обискират там. Общежитието също са претърсили до последния сантиметър, засега нищо не са намерили, но следователят се надява убиецът да е оставил тиофоса там, където го е намерил. Където го намерят, там значи работи престъпникът. А останалото е въпрос на техника. Следователят вече е готов да играе индиански танци върху костите на бачкатора, който... Ех — разстроено махна с ръка той, — пак се изложих.

— Ама чакай, струва ми се, че Кузмич спомена, че проверяват работниците, които са си тръгнали веднага след убийството. Тях ще ги зарежат ли? Значи сега проверяват хората, които бачкат на извънградски обекти?

— Проверяват и едните, и другите — оклюмано смотолеви Роман. — Но всъщност не е хубаво, че така се разпиляват, групите не се пресичат.

— Тоест?

— Искам да кажа, че онези, които са си заминали, и онези, които работят извън града, са две съвършено различни групи хора. Нито едно съвпадение. Разбира се, ако се беше оказало, че поне един от заминалите е работил на извънградски строеж, в него вече щяха да са се вкопчили здраво. С една дума, Антоне, аз нищо не знам! Не разбирам. Сигурно наистина съм тъп.

— Да, бе — изхъмка Антон, вече паркирайки пред симпатично двуетажно здание в края на малка уличка, — а пък твоят следовател е остър като бръснач. Добре, съсредоточи се, тръгваме да торМОЗИМ бижутера.

Обаждането на оперативните работници свари Алексей Юриевич в една от изложбените зали при Художествената академия на „Пречистенка“. Не схващаше напълно за какво още трябва да разговаря с представителите на „доблестните органи“, затова реши да не си губи времето напразно. Беше гладен, а наблизо имаше доста приятно заведение с грузинска кухня, чийто почитател той беше от дълги години.

Алексей Юриевич каза на оперативния работник, представил се като Антон Сташис, адреса на малката уличка „Сеченовски“, без да бърза, доразгледа колекцията, заради която днес беше дошъл в изложбената зала, и тръгна към любимото ресторантче. Вярно, не всичко тук радваше неговото придирчиво око, например съчетанието на тъмнозелените покривки със сочно червените салфетки му се виждаше грубовато, но пък гравирани високи облегалки на столовете изглеждаха достатъчно изящно. На Сотников му харесваше също, че в едната зала стените бяха с дървена ламперия, в другата — декорирани с камък, така че той винаги можеше да си избере място, отговарящо на настроението му: дървените стени излъчваха мека топлина, която му позволяваше да се отпусне и успокои, а край каменните орнаменти Алексей Юриевич сякаш се изпълваше със сили, енергия и решимост. Но най-важното, разбира се, беше кухнята.

Успя да хапне сациви и лобио, когато в залата се появиха двама. Кой знае защо, Сотников нито за секунда не се усъмни: те са, полицаите. Наглед уж не приличаха, единият беше младо червенокосо яко момче, същински бияч, вторият — висок красив младеж с фини черти на лицето. Да, всеки поотделно наистина не приличаше на оперативен работник, но обстоятелството, че бяха заедно, веднага издаваше тяхната принадлежност към определена професионална група. Защото в обикновения живот между тези млади мъже не можеше да има нищо общо.

Интересно, за какво ли ще го питат? Следователят, който го разпита след идентифицирането, май вече зададе всички възможни въпроси. Да, помисли си Сотников, той зададе всички въпроси, но дали Алексей Юриевич му каза всичко? По време на снощната им сбирка по случай рождения ден на Леонид го споходи една странна мисъл: за мъртвите — или добро, или нищо, но дали това е съвсем правилно? Завчера, в сряда, го разпитваха за Леонид и той отговаряше така, както смяташе за нужно. Мъртвият лежеше буквално зад стената, на десетина метра от кабинета, където със Сотников разговаряше следователят, затова му се струваше немислимо да разказва цялата истина за стария си приятел. Истината за неговите слабости. Истината за неговите пороци. За неговия характер. За отношението му към живота. И Сотников каза само онова, което и без това всички знаеха. Леонид се познаваше с широк кръг представители на шоубизнеса и света на изкуството, активно ухажваше жени и от дълги години поддържаше връзка с Карина Горбатовская. Май не каза нищо лошо за Леонид.

Виж, обаче снощи, докато слушаше Иля, който произнесе дълга прочувствена реч в памет на Леонид, Алексей Юриевич изведнъж си помисли, че ако на следствието се разказват само хубави неща за загиналия, както го изисква християнският морал, нали убиецът може да остане ненаказан...

Днес той беше готов да разкаже всичко. Е, почти всичко.

Ето защо като гостоприемнен домакин предложи на оперативните работници да си поръчат нещо от специалистите и напитки и се пригответи да отговаря на въпросите им.

Както и трябваше да се очаква, първо му зададоха въпрос за конфликтите и враговете. И той разказа за Олег Цирков. Разказа

всичко, както си беше.

Разказа и за Иля Горбатовски.

И за Карина. Как Курмишов ѝ изневеряваше.

— Значи сте знаели, че вашият приятел има любовници. Познавахте ли се с тях?

— Добре познавах само Карина, тя практически израсна пред очите ми, а някои от другите любовници на Курмишов познавах, а някои — не. Леонид ме запознаваше с тях, ако случайността го налагаше, но понякога и не го правеше, особено ако разбираше, че връзката е случайна и кратковременна.

— А напоследък Курмишов срещаше ли се с нова любовница? И изобщо, коя беше жената около него, освен Карина Горбатовская?

— Не знам със сигурност — призна Сотников, — но вероятно е имало някоя, защото Леонид не можеше да остава дълго само с Карина, беше му нужен адреналин, нови усещания, нови впечатления. Той панически се страхуваше от остаряването, особено след микроинсулта, пропъждаше мислите, че е вече на възраст и боледува, и си търсеше какви ли не забавления.

— А как гледаше бащата на Карина на това му поведение? Или той не знаеше за похожденията на вашия приятел?

— Знаеше — насмешливо се взря Сотников право в очите на рижавия оперативен работник. — Много добре знаеше. И гледаше на тях с лошо око.

Алексей Юриевич разказа и за самия Леонид неща, които не бе споменавал при първия разпит.

— Леонид обичаше светските изяви — каза Сотников, — приемаше всички покани, а те бяха страшно много! Той буквално грееше с ореола на лице, близко на звездите, за него това беше много важно. Разбирате ли, моят приятел беше твърде тщеславен. Това не означава, че съм го обичал по-малко заради тази му слабост, аз го приемах такъв, какъвто беше, но ясно виждах недостатъците му.

— Добър бижутер ли беше Леонид Константинович? — попита рижавото юначе. — Или просто моден?

Въпросът хареса на Сотников. Това момче разбира разликата между онова, което е модно, и онова, което е наистина хубаво. Странна двойка. Рижавият пита, а вторият, онзи с фината интелигентна физиономия, повече мълчи, само си води някакви бележки в тефтера.

— За Леонид бижутерийното изкуство не беше светът на прекрасното — отговори той. — Изобщо, беше твърде далеч от изкуството като такова. Занимаваше се с изработване на бижута и това беше за него просто занаят, доходен занаят, начин да печели пари и да се върти в една орбита с известни и влиятелни хора. И това беше постоянната принципна разлика помежду ни. За мен най-важното е да създам изделие, изделие с главна буква, произведение на изкуството, в което е вложен дълбок смисъл, уникално, неповторимо, предназначено за конкретен човек и конкретен случай. А Леонид не умееше да прави това и не смяташе за нужно да го умее. Той не беше творец. Всичко, което измисляше сам, беше, меко казано, примитивно и донякъде пошло, той бе лишен от вроден вкус и от онова, което днес наричат креатив. Но беше наистина гениален изпълнител, майстор, ръцете му можеха да създават такива чудеса, каквито са неподвластни практически на нито един бижутер от онези, които съм познавал някога. Леонид беше гений на фината работа.

И тогава вторият оперативен работник, онзи, който през цялото време бе мълчал, извади от плик една снимка. Сотников хвърли презрителен поглед на прекалено натруфената според него огърлица.

— И какво е това?

— Вас искахме да попитаме какво е — каза мълчаливият детектив. — Нима не знаете?

— Това е бижутерийно изделие — насмешливо отговори Алексей Юриевич. — Нарича се „огърлица нагръдник“. Какво друго ви интересува?

— Виждали ли сте го по-рано?

— Не. Никога не съм го виждал. А трябваше ли?

— Това изделие се е намирало в сейфа на Леонид Константинович Курмишов.

Ясна е работата. Напълно според вкуса на Леонид.

— Възможно е — сви рамене Сотников. — И какво следва от това?

— Тоест вие не сте знаели, че приятелят ви изработва този накит?

— Не, не съм знаел. А какво особено има в него? Освен размерите и цената, разбира се — уточни бижутерът. — Ако съдя по количеството камъни, то е доста скъпо. Някой го е поръчал, Леонид го

е изработил. Нали е бижутер все пак, а не водопроводчик, нормално е да изработва подобни предмети.

— Вижте, Алексей Юриевич, казаха ни, че за това изделие Курмишов почти година и половина е търсил и подбирал камъните. Възможно ли е да не сте знаели това?

— Напълно е възможно. Ние наистина бяхме приятели с Леонид още от деца, но това не означава, че всеки е живял пред очите на другия и че сме споделяли всяка дреболия от ежедневието. Така общуват жените. Мъжкото приятелство все пак изглежда малко по-различно. Например, както вече ви казах, Леонид рядко ме запознаваше с приятелките си.

— Да, разбира се — съгласи се рижавият. — Алексей Юриевич, аз разбирам, че следователят вече ви е питал за това, но все пак: какво може да означава работен пакет за изрязване на диамант, прободен с кръст? Това не ни дава мира. Много прилича на ритуално убийство, извършено поради лични мотиви. Убиецът е искал да каже нещо с това. Какво? Помислете, моля. Защото ние знаем, че вашият профил още от деветнайсети век е символиката, изделията със скрит смисъл, с послания. Може би ще съумееете да разгадаете и това послание?

И тогава Сотников улови един поглед, хвърлен към рижавия от мълчаливия. В този поглед имаше и учудване, и одобрение, и възхищение. Виж го ти тоя рижко! Подготвил се е за срещата, браво. А вторият очевидно не знае нищо за Бижутерийния дом „Сотников“!

— Добре — усмихна се той, — ще помисля. Така отведнъж не мога, но обещавам да помисля. Ако измисля нещо, веднага ще ви се обадя, оставете ми телефоните си.

Рижавият и мълчаливият извадиха от джобовете си визитни картички и му ги подадоха. Сотников бързо погледна скромните надписи на тях: Роман Дзюба, Антон Сташис и номерата на телефоните. Нищо повече — нито звания, нито длъжности, само малка рисунка — щит и меч, символиката на правоохранителната система.

Отвори портфейла си, за да прибере картичките, и пръстите му изведнъж се вдървиха и престанаха да го слушат.

За кого ли е оставил посланието убиецът на Леонид? За полицията? За целия свят? Или конкретно за него, Алексей Сотников?

Кой според замисъла на престъпника е трябвало да разгадае скрития смисъл на посланието? Кой, ако не Алексей Юриевич

Сотников Четвърти?

— Ей, страхотен си — възхитено каза Антон, когато оперативните работници излязоха от заведението. — Кога успя?

— Какво съм успял?

— Ами да научиш толкова за тоя Сотников?

— Днес. Докато пътувахме насам.

— И откъде?

— От интернет — равнодушно отговори Роман. — А интернетът ми е в телефона. Там има всичко. Трябва само да не те мързи да търсиш и да не забравяш да го правиш.

— Гледай го ти! Седеше си, ровеше си в айфона и не ми каза и дума — възмути се Антон. — Ромка, не се прави така. Когато сме тръгнали да разговаряме със свидетел, трябва да бъдем еднакво информирани.

— Ами аз просто не успях! — взе да се оправдава Дзюба. — Порових се в интернет, намерих едно-друго и тъкмо исках да ти разкажа, когато ти ме попита за Гена, затова се разсеях и забравих. Когато стане дума за Геннадий, веднага загубвам и ума, и дума, става ми мъчно... Не се сърди.

— Е, хайде — махна с ръка Антон. — Но да ти е за последен път, разбрахме ли се?

— Да, разбира се — благодарно каза Роман. И съвсем по детски добави: — Вече няма да правя така.

Антон се разсмя и го тупна по гърба.

— Докъде да те хвърля?

— А ти къде отиваш?

— В службата, трябва да си поговоря с Кузмич по един въпрос, чака ме.

— Може ли и аз да дойда?

— Защо? Пак ли ще тормозиш Зарубин?

— Пак — твърдо отговори Дзюба и го погледна изпод вежди. — Знам, че всички ми се подигравате. Гена пък направо ми викаше „клоун“. Ами подигравайте се. Аз обаче няма да спра да ровя.

— Все така си сигурен, че по делото за Гена се работи в погрешно направление ли?

— В нищо не съм сигурен! — зазвуча отчаяние в гласа на Дзюба.
— Но знам едно: не бива да се отказваме от една версия, докато не сме я проверили докрай.

— Добре, тръгваме.

Втората половина на петъка не е най-доброто време за бързо шофиране по московските улици, затова общо взето не много дългият път от „Пречистенка“ до „Петровка“ се проточи доста. Роман отново заби поглед в своя айфон, увлечено търсеше нещо в интернет.

— И какво търсиш там сега? — поинтересува се Антон.

— Чета информацията за този Олег Цирков, за когото ни разказа Сотников. Все пак той е имал конфликтен момент с Курмишов. Знае ли човек...

— И какво научи?

— Ами нищо — ядосано отвърна Дзюба. — Мъртва работа, според мен. Тоя Цирков е твърде богат и влиятелен, за да убива бижутер, който му е дал неправилни сведения. Какво е чакал толкова време? Вече колко месеца минаха от февруари насам... Ако е искал, отдавна е щял да го убие. Имал е хиляди възможности! Можел е да наеме килър, че дори да си поръча най-добрия от Америка.

— Прав си — съгласи се Антон. — Бих добавил дори, че човек с такива възможности не би си цапал ръцете с убийство. Спокойно е можел да почерни живота на Курмишов, без да извършва никакво престъпление. Можел е да го притисне така, че оня да диша на пресекулки, и то колкото да не умре. А Сотников ни каза, че Олег много се страхувал да не изхвърчи от тоя самодееен бижутерски клуб, затова си преглътнал яда и повече не демонстрирал подозренията си. Представи си: убива той Курмишов и останалите двама бижутери започват да подозират на първо място него. Тоест със сигурност го изхвърлят от компанията си. Струва ли си, според теб? Но на Риженко, разбира се, ще докладваме, тя да решава какво ще правим с Цирков. Ако трябва, ще го огледаме по-подробно, не е проблем.

Още щом видя Роман Дзюба, който се шмугна в кабинета след Антон, подполковник Зарубин се намръщи, сякаш бе изял недозрял лимон.

— Така-а-а — проточи той, — влизайте, скъпи гости. Започвайте да ми вадите душата. Какво има този път?

Роман храбро пристъпи напред.

— Сергей Кузмич, аз за минутка. Искрах само да попитам: какво има в компютъра на Гена? Молих оперативните от района да ми кажат, но те си мълчат, казват: „Зарубин ни е шефът, него питай, ако сметне за необходимо, ще ти каже, а нас не ни закачай“.

— Ами общо взето правилно са се изразили — кимна Сергей. — В компютъра на твоето приятелче има какво ли не, през всичките тези дни търсихме някаква връзка с убийството, но нищо не намерихме.

— Ясно — помрачня Дзюба. Помисли малко и отново вдигна глава: — Сергей Кузмич, а къде е колата на Гена? Може би...

— Не може! — избухна Зарубин. — Намерихме колата, беше на едно закътано място, в дворовете, на около двеста метра от общежитието, където са намерили Гена. Така че каквото и да измисляш сега, той е отишъл там сам с някаква цел. И престани вече с твоите геймъри, ти някога виждал ли си геймър гастарбайтер в Москва? Всички живеят по общежития, по хостели или се гъчкат по десетима под наем в една стая в комунално жилище. И освен това, ако не знаеш, много често се намърдват в строителни фургончета, където е най-подходящото място за компютър с разни екстри и скоростен интернет.

Дзюба се оклюма, тихо се сбогува и си тръгна, като внимателно притвори вратата след себе си.

— Разстрои се момчето — съчувствено подхвърли Зарубин. — Нищо де, всички сме били млади, всички сме изпадали в ситуации, когато ти се струва, че знаеш със сигурност как е правилно, но никой не те слуша и не ти вярва, а ти си казваш, че всички наоколо са тъпи идиоти. А после, когато всичко свърши, излиза, че не си бил прав и не си разбирал очевидното.

— Мъчно му е — тихо каза Антон. — Работата не е там, че се чувства прав, а че е загубил другаря си. Гена се е отнасял зле към него, а Рома го е обичал искрено.

— И това се случва — философски отбеляза Сергей. — Всички сме губили и губим другари. Просто на рижавия му е за пръв път, още не е свикнал.

— Лена, много ли си заета в момента? — плахо попита Дзюба, когато Лена Риженко вдигна слушалката. — Искан да те покана да се поразходим.

— Да се поразходим ли? — прозвуча недоумение в гласа на момичето. — От къде на къде?

— Разбираш ли — развълнувано взе да обяснява той, — трябва да отида до едно място, е-е-е... там, където са убили Гена, искам да видя едно-друго. Ти харесваше Гена, нали?

— Ами да — предпазливо се съгласи момичето. — Готин беше, красив. Та какво, значи?

— Ако се мотая там самичък, може да ме забележат, веднага ще разберат, че полицаи души нещо, а ако съм с теб, никой няма да ни обърне внимание. Голяма работа, нали, разхождат се някакви гаджета, търсят скрито място, където да се подържат за ръце. Така ще помогнеш да разкрием убийството. Ще помогнеш ли?

— Ами... добре — без особен ентузиазъм се съгласи Лена. — Само не си въобразявай, че ще се правя на влюбено гадже и ще ти стискам ръката. Знаем ги аз тези фокуси.

— Какви ги приказваш — замънка Дзюба, — не съм имал нищо такова предвид. Просто ще вървим заедно и ще си приказваме.

Въодушевен, той дори хвана кола, за да не разкарва Лена толкова далече с градския транспорт. Момичето седеше с безучастен вид и лицето му не се оживи ни най-малко, когато слязоха от колата близо до общежитието, където живееха работници от страните на бившия СССР.

Първото, което направи впечатление на Роман: прекрасно място за паркиране. То принадлежеше, разбира се, не на общежитието, просто точно пред мизерната килната сграда се намираще просторна бетонизирана площадка, вероятно предназначена за някакво скорошно използване, но временно изоставена. На площадката можеха да се поберат петнайсетина коли, а имаше само две. Значи, Гена е дошъл с колата и спокойно е можел да паркира тук. Но не е паркирал. Кой знае защо е предпочел да спре на около двеста метра от тук и да остави колата в някакъв двор. Защо ли? Защо не е слязъл от колата точно пред входа, ако му е трябвало именно това общежитие?

Отговорът беше ясен: Гена Колосенцев не е искал да афишира или своя интерес към това общежитие, или контакта си с някой от

живеещите тук, затова е оставил колата далече и е продължил пеша. Но нещо се е объркало... Изглежда, Сергей Кузмич беше прав — всичко е свързано с това общежитие. Но въпреки това трябва да доведе до край идеята с геймърите. Нали имаме и гаражите, маршрутът към които е посочен в бележката, намерена у Гена. Ами ако това наистина изобщо не са гаражите, намерени от оперативните работници? Не току-така там го няма заведението с бяло-синята табела, а в бележката пише, че трябва да е там.

И Роман помъкна Лена да огледат околността. Незнайно защо Гена е дошъл тук. И ако не е дошъл заради общежитието и неговите обитатели, може да е дошъл заради гаражите? И този гаражен комплекс се намира някъде тук, близо до общежитието...

— Слушай, докога ще ме влачиш из тия покрайнини? — недоволно попита Лена. — Само погледни каква непроходима кал е, изобщо, сякаш газя в помийна яма.

— Потърпи, моля те — примоли се Дзюба, — потърпи, Лена. Нали го правим за Гена.

Всъщност момичето имаше право: районът не беше твърде подходящ за романтични разходки, осветлението беше мижаво, по тротоара — кал до глезените, дълбоки локви, пък и минувачите изглеждаха като бездомници.

— На твоя Гена вече нищо не му трябва — рязко отговори Лена. — На тебе ти трябва нещо. Правиш се на някакъв печен детектив, искаш да излезеш по-умен от всички. Ама нищо няма да излезе от тази работа, защото си просто един рижав клоун. На мен ми дойде до гуша, тръгвам си. Хвани ми кола.

И през ум не ѝ мина, че да се хване кола на това място е повече от проблематично, а и да извадят късмет, никой уважаващ себе си мъж не би качил дамата си в тази кола: опасно е. Роман понечи да обясни нещо, да я придума... и изведнъж разбра, че не е нужно. Не е нужно да обяснява. И да я убеждава не е нужно. Когато един човек не разбира такива прости неща като желание и готовност да помогнеш, какво можеш да му кажеш? В паметта му изплуваха пълните със съчувствие и състрадание очи на Дуня, онази Евдокия от заложната къща, и дори му се стори, че чува гласа ѝ: „Но нали са убили човек. Какво по-лошо може да има от това? Когато един човек е бил убит, на мен ми се струва, че е неприлично да правим сметки кой какво трябва и какво не

трябва да прави, всички трябва дружно да се хванат за ръце и да си помагат, докато не намерят престъпника. Нима не е така?“.

Самият Дзюба беше готов да се подпише под всяка дума на това чудесно момиче. А виж, Лена явно не... Нали беше обещал на Дуня да я заведе някъде „на кафе с пасти“ като благодарност за помощта ѝ и за братски споделения обяд! Съвсем беше забравил. Лошо.

— Ще те закарам вкъщи — каза той спокойно и сам се изненада колко студено прозвуча гласът му.

Погледна нацупената физиономия на Лена и изпита чувство, близко до шока: защо ли две години, цели две години за него това лице беше лице на мадона? Защо бе примирал всеки път в присъствието на това момиче? Какво му бе? Някакво безумие ли? Магия ли?

Но каквото и да е било, то изчезна. Стопи се. Разтвори се във въздуха.

Мълчаливо поведе Лена към осветеното шосе, без да обръща ни най-малко внимание на нейните сърдити възгласи и на злобните ѝ ехидни коментари по повод всяка кална буца и локва. Спря първата попътна кола, въпреки че беше мръсна и съвсем очевидна таратайка, настани Лена отзад и седна до шофьора.

Кой знае защо, беше му неприятно дори да седне до нея.

— Ще откараме момичето — каза тихо, — после ще се върнем тук.

— Ясно — кимна нелегалният таксиджия.

Роман не бе завършил това, заради което бе дошъл в този район на града. И нямаше да се успокои, докато не получи отговори на въпросите си.

През нощта отново игра. Петъкът свърши, започна съботата, на повечето от геймърите предстоеше почивен ден, затова те играеха, без да правят сметка за времето. Играеше и Дзюба. Разбира се, само когато не успяваше да поостане „наблюдател“. Все чакаше и се надяваше някой от играчите да каже нещо важно за Генадий. Нещо, за което би могъл да се захване и да изтегли цялата нишка. Естествено, играчите не подминаваха с мълчание гибелта на администратора на сървъра, но Роман все още не бе уловил в думите им нищо интересно.

А днес се появи нов играч, по гласа му се долавяше, че е младо момче, на седемнайсет-осемнайсет години, неопитно, също какъвто беше Дзюба само преди ден-два, когато за пръв път влезе в играта. Само че за разлика от оперативния работник не притежаваше феноменална способност за формиране на динамичен стереотип. И не се сети първо да потренира на свободни от играчи сървъри. То се знае, върху новака се стовари цял ураган от презрителни реплики и препоръки да не пречи на клана и „да се маха от терена и да не пречи на нормалните хора да се бият“. Момчето, което си бе избрало претенциозния ник Чък Норис, се оказа обидчиво, започна да отвърща на репликите и дори да грубиянства, на което незабавно реагира новият администратор с ник Бедуин, който бе сменил Пума-Колосенцев.

— Уважаеми играчо с ник Чък Норис — разнесе се в слушалките строгият му спокоен глас, — от името на целия клан настоятелно ви моля да напуснете играта и да не влизате в нея, докато не научите поне най-елементарното. Пречите на целия клан. Бъдете така добър, проявете уважение към другите играчи. В противен случай ще бъда принуден да поставя на гласуване въпроса за забрана върху вас за продължителен срок.

Чък Норис промърмори нещо, но колкото и да бе странно, престана да играе. „Ей, браво на тоя Бедуин — с уважение си помисли Роман. — Намери правилните думи и правилната интонация, за да усмири тоя млад грубиян. Интересно, как ли се е държал Гена в подобни ситуации? Определено не така. Гена сигурно е започвал да се подиграва и да обижда, едва ли в играта е бил по-различен, отколкото в живота.“

Продължи ту да играе, ту да наблюдава, като внимателно следеше репликите, които си разменяха играчите и на глас, и в чата — не само се надяваше да чуе нещо за гибелта на Колосенцев, но и се опитваше да схване какви кавги и конфликти, на каква почва и доколко сериозни, могат да възникват по време на играта и да ги оцени като повод за разправа. Ето например онова, което бе принуден да изслуша новакът Чък Норис... Та нали някой заради такива думи наистина може да убие. А Гена е можел да унижи кого ли не, също както постоянно унижаваше Дзюба. Геннадий Колосенцев беше злобен,

недоброжелателен, ехиден, безжалостен, циничен, наистина, затова като нищо е можел да си спечели врагове сред играчите.

Очите му се затваряха и той трябваше да се ободрява ту с измиване с ледена вода, ту с порция сладолед, с който Роман предвидливо се бе запасил на път към къщи. След като изпрати Лена, той се върна при общежитието и още дълго оглежда близките улици, улички и дворове с надеждата да намери гаражния комплекс, отговарящ на описанието в бележката, намерена у Генадий. Но нищо не намери. На връщане изпита такъв нетърпим глад, че се отби в първия денонощен магазин, който му попадна, и купи сладолед. Изяде го направо на улицата, преди да слезе по външното стълбище на магазина, и изведнъж усети, че се е ободрил. Дали защото лакомството беше студено, дали пък защото беше сладко... Веднага се върна и купи десет сладоледа: предстоеше му да не спи почти през цялата нощ.

— ... нещо Телескопа не се вижда — забеляза един от играчите. — Много го бива със снайпера, щеше да ни е от голяма полза сега, защото оня гад Аватар се е закотвил на кулата и държи целия ъгъл, по никой начин не може да се мине. Телескопа мигом щеше да го свали.

— Аха — обади се друг глас, — изгуби се някъде, по-рано играеше всеки божи ден, не е пропускал изобщо, а сега не идва на сървър, много жалко, добър играч е.

— Да, много добър играч!

Геймърите активно се включиха в обсъждането, сега в слушалките звучаха най-различни гласове.

— Някой не знае ли, може да е болен или да му се е случило нещо?

— Че какво може да му се случи?

— Знае ли човек, убиха Пумата, и това никой не беше очаквал.

— Пумата беше полицай, работата му беше такава, всеки момент може да те убият, а Телескопа какъв е?

— Един господ знае. Не сме го питали, а и той не казваше.

— И изобщо, може и да не е мъж, а госпожица, винаги мълчеше, спомняте ли си? Само в чата се обаждаше понякога.

— Точно така, нямаше микрофон, така че като нищо може да е бил и жена.

— Или дори някоя хлапачка, ученичка, сред тия понякога има такива играчи — мъжете пред тях ряпа да ядат.

Роман трескаво погълна последното късче сладолед във вафлена фунийка и затрака по клавишите: трябваше бързо да се свърже с Бедуина, но така, че никой друг да не научи. Излезе на страницата, от която можеше да си поговори с конкретен играч, и бързо набра текста: „Аз съм от полицията, занимавам се с разследване на убийството на Пума. Нуждая се от вашата помощ. Спешно и конфиденциално. Моля, свържете се с мен по телефона, номер...“.

Сега остава само да чака. Според впечатлението от гласа и от начина, по който Бедуина бе реагирал на поведението на младия грубиян Чък Норис, той вероятно беше свестен и почтен човек.

Дзюба не сбърка: отначало на екрана в списъка на наблюдателите се появи думата „Бедуин“, което означаваше, че администраторът временно е излязъл от играта, и след няколко секунди телефонът на Дзюба иззвъня. Бедуина се съгласи да помогне и да използва своите възможности, каквито другите играчи нямаха, за да получи нужната на Роман информация.

— Собственикът на нашия сайт не поддържа общодостъпна статистическа страница — делово каза той, — затова не сте успели да намерите нищо. Но аз ще го направя, не е проблем.

Това отне известно време, през което оперативният работник ту играеше, ту наблюдаваше и слушаше, ту ядеше поредната порция сладолед.

Към три часа през нощта Бедуина даде отговора: някакъв играч с ник Телескопа наистина започнал да играе около месец преди убийството на Колосенцев, при това играел всеки ден без прекъсване, а от деня на смъртта на полицаия повече нито веднъж не се появил на сървъра.

— А мога ли да ви помоля да сравните времето за игра на Пума с времето на Телескопа? — предпазливо попита Роман, страхувайки се да не подплаши късмета си. — Разбирам, че вече е късна нощ и всичко изисква време, но това е много необходимо. Моля ви.

— Ще стане — кратко отговори Бедуина.

И наистина го направи. Само след един час на „лични“ се появи дълго съобщение от Бедуина, в което подробно бяха изброени датите, часовете и минутите, през които на сървъра се бяха намирали Геннадий Колосенцев и засега още безполовото същество с ник Телескопа. От тези данни излизаше, че Телескопа е започвал да играе веднага след

като на сървър се е появявал Пума, и е излизал от играта веднага щом Колосенцев е напуснал терена. Нямаше нито един отчетен запис, който да свидетелства, че Телескопа е играл в отсъствието на Пума.

— Вие знаете ли нещо за този Телескоп? — с надежда попита Роман.

— Сега ще видя какво има в профила му. Преди да убият Пумата, аз бях обикновен играч, не администратор, така че си спомням Телескопа. Наистина добър снайперист и никой никога не е имал претенции към него. Вярно, и той не се заяждаше като някои, нямаше микрофон, само пишеше в чата. Но учтиво, грамотно.

— Как мислите, защо е следвал Пумата по петите? При вас изобщо случват ли се такива неща?

— Разбира се! — възкликна администраторът. — Например ако някой е много добър играч и се породят подозрения, че той използва читове, тоест играе нечестно. Или просто ако някой иска да усвои негови похвати в играта. Тогава следваш играча от сървър на сървър, наблюдаваш го. Но едва ли Телескопа е следвал Пумата заради това, Пумата никога не е бил читър, той беше честен играч и уважаван администратор. А колкото до възможността да се поучи... Разбирате ли, Телескопа играеше достатъчно добре, за да се учи от някого друго. Макар че... нищо чудно, всичко е възможно.

— А възможно ли е Телескопа да е жена? — за всеки случай уточни Дзюба.

— Като нищо! — разсмя се Бедуина. — Може да е всякакъв, дори дама на пенсионна възраст. Имаме една такава, играе като богиня. Ето, виждам профила... Истинското име не е изписано, адресът на машината не е посочен, ай пи адресът също... Профилът е скрит. Изглежда, има анонимайзър.

— Често ли се случва това?

— Не особено — замислено отвърна Бедуина. — Какво има да крие един геймър?

— Благодаря. Ако имам нови въпроси, нали може да ви потърся?

— Без проблеми, питайте — окуражи го администраторът.

Така де, какво има да крие един геймър?

И какво излиза сега? Че някой си Телескоп, който използва анонимайзър — програма, позволяваща да се скрие ай пи адресът, по който се определя конкретният компютър, се е интересувал от играта

само когато е играел Гена? А без Гена играта не му е била интересна?
Защо ли?

ЕДИНАЙСЕТА ГЛАВА

Роман Дзюба едва дочака да стане седем сутринта и се завтече към блока, където живееше Сергей Кузмич Зарубин. За детективите няма съботи и недели, за тях има почивни дни, които могат да вземат, когато извадят късмет. Ето защо беше невъзможно да се прогнозира къде ще бъде подполковникът в събота: вкъщи или в службата. След като в осем часа зае позиция срещу входа, Дзюба мислено се прекръсти и извади телефона си. Един господ знае какво ще трябва да изслуша сега! Но беше готов. Беше свикнал. Пък и си струваше.

Зарубин се оказа вкъщи, макар че се бе приготвил да тръгва нанякъде.

— Сега ще сляза — мрачно обеща той, — само да си обуя панталона. И да си знаеш, че имаш на разположение пет минути.

Той излезе след двайсетина минути, но Роман беше готов да чака и повече. През тези двайсет минути десетина пъти изговори наум това, което смяташе да съобщи на подполковника, като с всеки път се стараеше да направи съобщението си по-кратко и по-убедително, че нали му казаха: само пет минути.

Въпреки очакванията Сергей Кузмич го изслуша доста внимателно, но после въпреки всичко небрежно махна с ръка.

— През цялото време, докато ти игра, поне веднъж стана ли свидетел на толкова сериозен конфликт, заради какъвто може да последва убийство?

— Не — призна Дзюба, — не се е случвало. Тоест конфликти възникват постоянно, но не и такива, дето може да станат повод за убийство.

— Тогава откъде ти хрумна, че изобщо се случват?

— Гена ми е разказвал...

— Е — пренебрежително възкликна Зарубин, — Гена може всичко да ти е разказвал. Това, както се изразяват съдиите, са показания по чужди думи. В Америка те не се приемат като доказателство.

— Тук не сме Америка — тросна се Роман.

— Ама и тук не се приемат — кой знае защо, се усмихна и намигна подполковникът. — Ние вече получихме отговори за шестима от осмината работници, заминали за родината си в нощта на убийството, там всичко е наред, а останалите двама не могат и не могат да ги намерят. Усещам с кожата си, че именно те ни трябват. Защото какво прави един нормален бачкатор, когато си тръгва за вкъщи? Отспива си, отяжда си, гали жена си или там... приятелката, прекарва доста време с децата си — и това е нормално. А, виж, ако такъв гастарбайтер си заминава, но не се прибира вкъщи, това е подозрително. Така че не се притеснявай, Рома, скоро ще пипнем за гърлата тия типове. Върви по-добре да си вършиш работата, вашите бижутери с Антон реки от сълзи изплакаха, а ти само за глупости мислиш.

Не на такъв отговор бе разчитал Роман... Нима наистина няма да се намери никой, който би се вслушал в неговата информация и би се замислил за изводите от нея? Нима само той е обречен да се взира в своите подозрения и догадки?

Но нищо, за днес Антон си бе планирал да навести дъщерята на Горбатовски Карина, любовницата на Курмишов. Сташис каза, че Дзюба няма да му е нужен за това посещение, ще се справи прекрасно сам. Много добре, защото през това време той ще има възможност да се заеме със „своята“ работа и ще се опита да изясни кой е този загадъчен Телескоп.

Карина Горбатовская не приличаше на смазана от мъка жена и това веднага привлече вниманието на Антон Сташис. Той започна да задава обичайните в такива случаи въпроси за евентуалните врагове и недоброжелатели на убития Курмишов, а същевременно крадешком наблюдаваше любовницата на потърпевшия: да, безспорно беше разстроена, дори май потънала в мъката си. Но тя... Как да го каже... Не беше смазана. Нещо повече, някои нейни жестове и фрази подсказаха на Антон, че Карина за пръв път от много години насам е разкършила рамене и е задишала свободно.

Горбатовская не разказа нищо ново за личността на възможния заподозрян. По принцип Антон можеше да си тръгне, оставаше само

да си изясни въпроса с огърлицата, намерена в сейфа на убития бижутер. И междувременно още да понаблюдава Карина. Можела ли е тя да убие любовника си? Защо не? Такива случаи — под път и над път. Друг е въпросът, че едрият широкоплещест и тежък Курмишов е бил удушен, а физическите данни на Карина не позволяваха да бъде подозирана, че е убиец удушвач, но нали, за съжаление, все още наемни убийци съществуват...

— Вие знаете ли какво колие е било намерено в сейфа на Леонид Константинович? За кого го е изработил?

Карина сви рамене.

— Нямам представа. Леонид изобщо почти никога не отваряше сейфа си пред мен.

— Почти? — попита Антон.

— Почти — повтори Карина, — защото, разбира се, го отваряше, когато изработваше някое изделие, за да го подари на мен. Тогава ме канеше, отваряше сейфа, изваждаше го и ми го подаряваше. Леонид обичаше да прави подаръци и се радваше като дете, когато мерех накитите или разглеждах някой красив предмет и му се възхищавах.

Тя не знаела какво изобщо съдържа сейфът на Курмишов и никога не е знаела. Но теоретично, изхождайки от опита на баща си, предполагала, че там трябва да има камъни, материали, ескизи, лицензи, документи от Пробирния надзор, някакви налични пари, печати, заготовки и готови изделия, които още не са били предадени на клиент, или които чакат, за да бъдат подарени. Да, спомни си Антон, именно всички тези неща фигурираха в описа, който бе чел.

— Погледнете, моля, тази снимка.

Той постави пред Карина снимката. Тя отначало й хвърли незаинтересован кратък поглед, после я доближи до очите си и пребледня.

— Значи, Леонид все пак го е изработил...

— Кое „него“?

— Почакайте. — Карина стисна главата си с длани, замижа, после отново дълго разглежда огърлицата от снимката.

— Да, то е. „Разсъмване над Егейско море“, никакви съмнения. Господи, Леонид...

На Антон му се стори, че тя ей сега ще се разплаче. Но Карина Горбатовская не се разплака, само още по-силно изопна гръб. И

започна да разказва.

... Доста отдавна, през 2008 година, известният певец Виктор Волко се обърнал с молба към бижутера Курмишов да го свърже със Сотников: за своята 40 годишнина Волко искал да си подари нещо много специално, а бил чувал, че Сотников е потомък на известен бижутерски дом и прави много интересни неща. Самият Волко не знаел какво точно изделие иска да има, но то трябвало да носи значението „за творческо дълголетие“. И назовал сумата, с която разполагал за този подарък. Много внушителна сума, хубава поръчка, Леонид Курмишов винаги имал нужда от пари и не искал да изпусне клиента. Затова заявил на певица, че самият той може да измисли и изработи такъв предмет. Нещо повече, може да създаде такава имитация на изделие от деветнайсети век, че нито един експерт да не е в състояние да го отличи от творба на Дома „Сотников“ от деветнайсети век.

— Чак пък нито един — усъмнил се Волко.

И Курмишов се развихрил:

— Самият аз съм експерт по Дома „Сотников“, само двама сме, които можем със стопроцентова гаранция да установим автентичността на изделие на Дома „Сотников“, защото съществува Секретният кодекс на Алексей Сотников Втори. В този кодекс са изброени признаците, по които може със сигурност да се установи автентичността на изделието. И този кодекс в момента е поверен само на двама души: на Алексей Сотников Четвърти, на когото вие искате да възложите работата, и на мен. Разбира се, вие можете да отидете при самия Сотников, но тогава изделието ще ви струва много по-скъпо, защото нали нямате собствени камъни, значи ще трябва да ги купувате, и трябва да имате предвид, че един майстор взема средно по 20% от стойността на камъните, Сотников взема 30%, заради името и репутацията си, а аз ще определя поносима цена. Така че решавайте.

Курмишов много искал да получи поръчката и успял да придума Волко. Докато подготвяли ескизите и съгласували подробностите, те се срещали много пъти, станали си симпатични, почти се сприятелили и когато веднъж Волко някак между другото го попитал какви са белезите, които позволяват да се отличи автентичното изделие от фалшификата, Курмишов отначало отговарял кратко и уклончиво, но като видял с какви пламтящи от любопитство очи го гледа звездата на

шоубизнеса, не овладял тщеславието си и започнал да му обяснява и дори да му показва снимки. Сам не забелязал как му казал всичко. После, естествено, се сепнал, предупредил Волко на никого... и никога да не... нито дума...

Певецът, то се знае, се заклел във всичко свято, което имал в живота си. И само след седмица всичко станало достойние на широк кръг специалисти по бижутериен антиквариат, включително на аукционистите. Виктор Семьонович Волко продал тайните на Дома „Сотников“ срещу безумно много пари.

Курмишов изпаднал в ужас. На няколко пъти опитал да влезе в дома на певица, за да търси обяснение, искал да вдигне скандал, но не могъл да си пробие път през охраната. Волко не вдигал телефона и изобщо повече не се видели.

След известно време Курмишов успял да го улови: случайно в един ресторант видял Волко да обядва сам. Курмишов седнал на масата му, започнал да му се кара, да го обвинява, да се опитва да го засрами. Волко не повикал охранителя си, който го чакал в колата: било минало много време, ситуацията вече не била толкова остра, той бил престанал да се страхува от Леонид. Нещо повече, мило се усмихвал и говорел за дивните багри на разсъмване над Егейско море. Леонид го обвинявал в непочтеност, възмущавал се:

— Как можа, Витя, нали те молих, нали те предупреждавах, а ти ми даде честната си дума! Измами ме, но мен — както и да е, обаче в резултат моят приятел, стар и близък, сега е почти разорен. Аз съм се учил при баща му, дължа всичко на Дома „Сотников“, а излиза, че съм се доверил на мошеник, заради когото пострадаха свестни хора.

Ала тези упреци и обвинения не направили никакво впечатление на Волко. Той спокойно продължавал да разфасова със сребърните щипци огромния омар и да си пийва от скъпото бяло вино.

— Я стига — бърборел весело, — това са глупости, няма да обеднее твоят Сотников. Плюй и забрави. Слушай, наскоро ходих до Егейско море. Какви багри! Особено на разсъмване! Ум да ти зайде! Ти ходил ли си някога на Егейско море? Не си? Непременно да идеш, това ще те вдъхнови за създаване на нови шедеври.

— Така ли? — мрачно издумал Курмишов, който вече бил разбрал, че е безполезно да вика на помощ съвестта на този човек. — Добре, обещавам ти: ще отида и ще сътворя изделие, което ще нарека

„Разсъмване над Егейско море“. И ти обещавам, че това ще бъде последното разсъмване, което ти ще видиш в живота си.

Станал и си тръгнал...

Каква история! Значи Виктор Волко неслучайно се е появил в криминалното дело редом с разкрасилата се с накита Евгения Панкрашина. Имало е връзка.

— И какво е станало после? — със затаен дъх попита Антон.

Карина едва-едва се усмихна и поклати глава.

— Леонид намисли да направи огърлица „Разсъмване над Егейско море“. Дори специално отиде там, за да види как изглежда то, защото никога по-рано не беше ходил в Гърция.

— А защо реши да направи такава огърлица?

— Беше много огорчен, задето Виктор толкова небрежно се отнесъл към постъпката си. Волко така и не бе разбрал цялата й низост и Леонид искаше нещо постоянно да напомня на Виктор за подлостта, която бе извършил. Както и да внуши на Виктор някакъв страх, ако не страх, поне тревога и опасения. С една дума, искаше да му вгорчи живота, да му го отрови. Но да се изработи такова украсение е много трудно, в смисъл на подбор на камъните.

— Да — кимна Сташис, — в течение съм, вече ми обясниха.

— Та така — продължи Карина, — той настойчиво и упорито търсеше камъните, купуваше ги, чакаше да се събере нужното за такова изделие количество. Но не ми каза, че е приключил с подбора на камъните и е пристъпил към работата.

— А чудно ли е, че не ви е казал? Или това е нормално?

— Зависи — нотки на нескрита горчивина прозвучаха в гласа на жената. — Ако в дадения момент нямаше сериозна връзка, той, естествено, ми разказваше всичко, което бе свързано с работата му. Защото аз съм дъщеря на бижутер, добре разбирах всичко, което ми разказваше Леонид, макар че професията ми е друга, икономист съм. Но съм расла край татко и неговите ученици, затова разбирам от бижутерия. Ако обаче се намираше в разгара на нова връзка, можеше и да не ми каже, защото в такива моменти цялото му внимание беше насочено към съвсем друга жена.

Значи е имало някаква сериозна връзка, при това продължителна, защото подборът на камъните е бил отдавна завършен, а Леонид

Константинович чак до смъртта си така и не е казал на Карина за огърлицата.

— Кажете, Карина, нима позицията на експерт по изделията на конкретен автор е толкова уникална? Някак ми е трудно да повярвам, че Сотников сериозно е пострадал заради постъпката на Курмишов.

— Да, наистина като правило авторитетните експерти по всеки конкретен автор са двама-трима в целия свят — отговори Горбатовская. — Алексей Юриевич е получил изкуствоведческо образование, бе добре познат в Художествената академия, те признаваха заслугите му, дадоха му звание Народен художник на СССР и това му позволи да получи сертификат на експерт от международно ниво. Алексей Юриевич бе признат от всички най-големи аукционни къщи. И след като тайните на Дома „Сотников“ бяха разгласени, всичко това рухна.

Гледай ти! Какви тайни, направо тайните на Мадридския кралски двор! Сташис никога не бе предполагал, че в бижутерийното дело всичко е толкова сериозно.

— Интересно, какви са тези тайни? — попита той. — Можете ли да ми кажете? Просто ми е любопитно, никога не бях чувал за това.

Карина тъжно се усмихна.

— Да, разбира се, сега вече това не е тайна за никого. Първо, съставът на емайлите — той е индивидуален за всеки майстор. Второ, наличието на таен знак на тайно място. Например, ако става дума за пръстен, такава място може да има под камъка. Ако в едно изделие на Сотникови има мъничка ключалка, трябва да се отвинти винчето, на което е гравирана определена буква, тя се вижда само с много мощна лупа. За всеки вид изделие е имало определено място, където е бил гравиран такъв знак. И трето: ако изделието се е състояло от няколко предмета, тогава всеки предмет е имал свой знак и всички тези знаци заедно или са се съчетавали в определен образ, или са носели определен смисъл. Ако образ или смисъл не са се получавали, можело е със сигурност да се твърди, че изделието е фалшификат. Дори някой да е успявал да намери тайното място, където трябва да е знакът, било е практически невъзможно да се подправи самият знак, ако човекът не е знаел Секретния кодекс.

Всичко е много по-сложно, отколкото си мислеше Антон... Значи е възможно убийството на Курмишов да е възмездие от страна на

засегнатия Сотников? Минало е доста време, но се случва идеята да зрее с години и да чака удобния момент, за да се vyplъти в реалност. А самият Сотников дори не продума за всичко това. Разказа за конфликта с Цирков, а за своя конфликт с убития премълча.

— И как реагира Сотников на постъпката на Курмишов? Нямахте ли намерение да отмъсти? Може би е казал нещо в този смисъл?

На красивото лице на Карина Горбатовская се изписа изумление.

— Кой да е възнамерявал да отмъсти? Алексей Юриевич? Дума да не става! Познавам го от малка, още като хлапачка на 14–15 години бях тайно влюбена в него, изглеждаше ми като бог — толкова образован, такъв естет, толкова много знаеше, защото бе наследил огромната библиотека на Сотникови — единственото, което бе оцеляло при национализацията, когато болшевиките отнели Дома „Сотников“. Алексей Юриевич имаше безброй антикварни издания от осемнайсети и деветнайсети век.

— И къде се изгуби вашата влюбеност?

— Просто пораснах — отвърна Карина почти весело — и разбрах, че Алексей Юриевич не е героят на моя роман. Но за да отговоря на вашия въпрос, ще кажа със сигурност: той не е способен на отмъщение. Алексей Юриевич има много недостатъци, вярно е, той много критично се отнася към хората, дори към своите приятели и към хора, които явно обича. Макар понякога да ми се струва, че той не обича никого. И има много остър език, трябва да призная. Например Сотников смяташе, че Леонид е личност, лишена от творчески потенциал, ценеше неговата техника, но не го приемаше като художник и творец. И казваше това открито пред мен и пред татко, не се притесняваше. Трябва да му отдам дължимото: не казваше лоша дума за Леонид пред никого, освен пред мен и татко. Той изобщо е възпитан човек, всички го харесват, на всички е приятен. — Карина отново се позасмя: — Вероятно иска да прави добро впечатление. Но зад гърба на хората си позволява доста зловни изказвания. Но именно зад гърба им. В очите — никога и на никого нито една лоша дума. Какво пък, всеки човек е нееднозначен, няма хора, нарисувани само с една боя. И въпреки това ми беше обидно, защото Леонид беше истински талантлив. Но при все това Алексей Юриевич е човек безспорно благороден, широка натура.

Да бе, широка натура... И очевидно с остър и злобен език.

— И какво значи това, кажете ми го по-простичко? В какво се изразява широката натура на Сотников?

— Той прости на Леонид — простичко отговори Карина. — Вярно, Леонид никога не повярва на това, все му се струваше, че стореното от него не може да бъде простено. Но той съдеше по себе си, както правим всички. Самият той не би простил. Например не прости на Виктор Волко. А Алексей Юриевич... Не, не и не.

Тя говори за Сотников дълго и подробно, а междувреме Антон анализираше чутото и я наблюдаваше. Не, определено не беше смазана от мъка. И в същото време беше тъжна. Странно, много странно! Любящите жени според неговите представи би трябвало да се държат другояче. А тази... Дали все пак да съсредоточи вниманието си не върху Сотников, а именно върху нея, върху тази красива самотна жена, отдала на неверния си любовник десетина години от младостта си, така и не създала с него семейство, не родила дете?

Ако се вярва на Карина, с този характер на Алексей Юриевич едва ли тук има място за възможно отмъщение. Убийството за отмъщение е демонстративно, иначе губи смисъла си. Човек, който умее да се сдържа, да крие мислите и чувствата си, да се държи по определен начин, за да прави определено впечатление, или няма да отмъсти изобщо, или ще го направи не толкова открито и демонстративно. И при всяко положение няма да остави на трупа улики, които недвусмислено говорят, че убийството е извършено поради мотиви, свързани с бижутерската професия. Алексей Сотников е прекалено умен, за да извърши толкова глупави и неблагоприятни постъпки.

Или все пак е Волко? Господи, ту нямахме нито един заподозрян, ту ни се струпаха трима!

— А какво смяташе да прави Леонид Константинович с огърлицата, когато я завърши? — поинтересува се Антон. — Как смяташе да я връчи на Виктор Волко? Да му я подари? Да я изпрати по пощата? Или?

— Знаете ли, и аз съм питала Леонид за това, но той само махваше с ръка и отговаряше: „Сега няма да мисля за това, сега първостепенната ми задача е да комплектувам накита, да намеря камъни, подходящи по размер, цвят и оттенъци, а когато стане готов, ще помисля какво да правя с него“. Освен това аз не разбирах защо се

изработва именно женски накит, нали на мъж е по-разумно да се подарява нещо мъжко, например табакера или ковчеже за часовници и украшения като бутонели или карфици за вратовръзка. Под мое влияние Леонид направи няколко опита да измисли мъжко изделие и бързо се отказа от тях.

— Защо?

— Казваше: така го виждам, нужни са ми плавни линии. Леонид изобщо беше почитател на стила арт нуво, а мъжките изделия предполагат прави ъгли, квадрати и правоъгълници, те не се вписваха в неговата концепция. Творческа личност, какво да се прави. Така виждаше нещата. И нищо различно от замисъла, роден от собствената му фантазия, не му се получаваше добре.

Антон погледна часовника си: колко много време само прекара в дома на Карина Горбатовская. И май за всичко я попита. За всичко, освен за едно: какво изпитва тя всъщност? Преди да е разбрал това, е невъзможно да я изключи от списъка на заподозрените.

Престори се, че е решил да си тръгне, но вече в антрето внезапно се обърна и попита:

— Карина Илинична, вие не приличате на жена, която току-що е изгубила своя любим. Човек може само да завиди на вашето самообладание. Сигурно ви се иска да ридаете, да крещите. Приемете моите съболезнования и ми позволете да изразя възхищението си от вас. Вие сте човек с необикновено силен дух.

Ето, на, топката е хвърлена. Да видим сега ще последва ли връщането на тази топка, или тя просто ще се изтърколи към края на терена.

— Каква да съм? — искрено се учуди Карина. — Аз да съм човек с необикновено силен дух? Какво говорите, Антоне! Аз съм слаба и безволева кокошка. И изобщо не ми се ридае.

— Така, значи? Може ли да попитам защо?

— Разбирате ли... Впрочем, ако ви е интересно... Но не съм сигурна...

Има си хас да не му е интересно! Та той започна целия този спектакъл само заради тази реплика.

— Интересно ми е — много сериозно отговори Сташис.

Той наистина искаше да разбере. Не само от съображения относно разследването, но и просто по човешки. Прекалено добре си

спомняше своята собствена болка и отчаянието си, когато убиха жена му.

— Тогава да се върнем в хола — предложи Карина. — Защо да стоим в антрето... Искате ли чай?

— Искам — благодарно се усмихна Антон.

Той отново зае мястото си на дивана, на който допреди малко бе седял цели три часа, а Карина отиде в кухнята и скоро се върна с поднос, на който имаше чаши, чайник и захарница.

— Нямам нищо друго към чая — смутено се извини тя, — нито бонбони, нито бисквити. Не бива да ги ям, затова не купувам. Та така... историята на моите отношения с Леонид е една история на постоянно очакване и търсения. Той по рождение е самотник, не е човек на семейството, не е човек на отношенията, той е човек на безусловната и пълна свобода. Например разбираше телефона само като средство той да получава необходимата му информация, именно той, а не някой друг. Можеше с цели денонощия да не вдига, ако не му беше нужно нищо от никого. Забравяше да се обади и да предупреди, че ще се забави или просто няма да може да дойде. Всъщност не е точно така — лицето на Карина потрепна в болезнена гримаса, — не че забравяше, а именно не смяташе за нужно. Изчезваше, не се обаждаше и после страшно се учудваше защо хората се нервират и ядосват. Винаги носех у себе си пълен бележник с телефоните на неговите колеги, приятели и всякакви други хора, с които той можеше да прекарва времето си, и през първите няколко години упорито го издирвах чрез всичките тези телефони, мислех, че нещо му се е случило, някакво нещастие, а после престанах да звъня, само тъпо чаках. А той просто си изключваше мобилния и стационарния телефон и работеше денонощия наред. Така че аз не знаех дали си е изключил мобилния, защото работи, или защото е пострадал в катастрофа и вече е в моргата.

— Защо пък веднага мислехте за моргата? — учуди се Антон. — И защо непременно катастрофа?

— Леонид шофираше много лошо — обясни Горбатовская, — макар че имаше дълъг стаж зад волана, кой знае защо, не смяташе за необходимо да спазва правилата и аз постоянно се страхувах, че ще катастрофира.

— Но защо търпяхте всичко това? Защото много го обичахте?

— Ами как да ви кажа... Това е най-трудният за мен въпрос, нямам точен отговор. Сигурно през последните години вече не съм го обичала както преди. Отначало, разбира се, бях лудо влюбена, Леонид ми изглеждаше като божество — умен, талантлив, обаятелен, различен от всички, необикновен. Знаех, че е от бедно семейство, че родителите му не са имали никакво образование и връзки, че всичко, което той е постигнал, го е постигнал само благодарение на таланта и трудолюбието си. Това будеше у мен огромно уважение и възхищение. А после страстното влюбване се превърна в привързаност, в навик и аз, честно казано, исках тази връзка да приключи и да се освободя от нея. Но не ми достигаха собствените сили да прекратя всичко, все пак толкова години не се изхвърлят на бунището. Леонид бе пуснал корени в мен, трудно беше да ги изтръгна. И всеки път, когато не можех да го намеря, в душата ми се заселваше греховната и страшна мисъл, че би било по-добре да се случи най-лошото и всичко да се разреши от само себе си. После се засрамвах от тази мисъл, упреквах се, а после всичко се повтаряше. Знаех, че от време на време има връзки с други жени, а тъй като Леонид отдавна е в развод, всеки път смътно се надявах тази поредна връзка да се окаже наистина сериозна и работата да завърши със сватба, след което от мен няма да се изискват никакви решителни действия, а всичко ще се уреди от само себе си. Връзките обаче приключваха също тъй стремително, както и започваха, а аз оставах с него.

— Тоест Леонид Константинович се връщаше при вас?

— Не, не — усмихна се Карина, — той никога и не си е отивал от мен. Явно съм му била нужна, не знам защо. Вероятно съм удовлетворявала някаква негова душевна потребност. Веднъж-дваж съм предприемала опити да се обясним и разделим, но той ме гледеше с очи на пребито куче и казваше, че съм му нужна и без мен ще е загубен. И аз се подвеждах по тези думи, както се подвеждат деветдесет и пет процента от жените. Нали разбирате, ние, жените, сме същества зависими, необходимо ни е да се чувстваме нужни на някого, така че с тези думи е много лесно да ни покорят и манипулират.

— При мъжете това действа ли?

— Мъжете са устроени другояче, за тях не е от значение, че са нужни на жената, за тях е важно да се чувстват нужни на обществото — чрез работата си, чрез професията, на своите колеги и началници.

Ако жена каже на един мъж, че ѝ е нужен, това никога няма да го удържи, ако той поиска да я напусне. Виж, ако го каже началникът му, той няма да се премести на друга работа, дори тя да е по-интересна и по-високоплатена. Друг е въпросът, че жените генетично са тренирани да устояват на чувството на самота и ненужност, от това нас ни боли, но не умираме и дори не се разболяваме. Докато мъжете преживяват своята социална ненужност болезнено, прекършват се, пропиват се.

Разговорът кривна в някаква неочаквана посока и на Антон му стана ужасно интересно всичко, което говореше тази жена. И наистина, така си беше... Но той нито веднъж не се бе замислял защо всъщност става така.

— А защо жените са по-тренирани от мъжете? — любопитно попита той.

— Ами защото в полово зряла възраст юношите и мъжете винаги са по-малко от жените, това е статистика. В продължение на векове мъжете са загивали на лов и на война, в сбивания. И ние сме свикнали значителна част от нас да остава без мъж и семейство. При мъжете проблемът за самотата не стои толкова остро, честно казано, изобщо не стои в смисъл на възможности за избор, ако един мъж е самотен, това е само защото той сам е поискал това поради особеностите на характера и манталитета си. И това се среща крайно рядко. Ако няма съпруга, ще има любовница или случайни приятелки, но много трудно ще намерите напълно самотни мъже. Виж, напълно самотни жени се срещат на всяка крачка. Именно затова казвам, че жената е свикнала да се чувства самотна и ненужна, за нея това е болезнено, но нормално. А мъжете никак не могат да понесат своята ненужност, не умеят да се справят с нея, навиците им за това са загубени.

Тя погледна Антон неочаквано топло и попита:

— Да ви наля ли още чай?

Той с ужас разбираше, че не му се тръгва отгук. Беше му толкова хубаво в тази стая, на този диван, с чашата в ръце. Но най-важното — близо до тази жена, толкова красива и толкова... Не можеше да подбере думи, за да си обясни с какво толкова го привличаше Карина Горбатовская. Но нейната безусловна външна привлекателност не играеше никаква роля. Неговата бавачка Елвира беше много по-красива, ако там е въпросът. Но нито веднъж през всичките години той не бе изпитвал желание за близост с нея, дори не му бе хрумвала

такава мисъл. И нито веднъж не бе изпитвал съжаление, когато Елвира се обличаше и си тръгваше от дома му. Не, въпросът не беше в красотата.

Другаде беше въпросът. В нещо неуловимо, което не му позволяваше ей така просто да стане и да си тръгне. Защото нямаше за какво друго да я пита и все пак трябваше да спазва приличието.

И като реши да спазва приличието, Антон Сташис подаде чашата си на Карина.

— Да, ако обичате, налейте ми. Вашият чай е много вкусен.

Макар че всъщност чаят беше съвсем обикновен, дори не много вкусен. Във всеки случай, Антон не обичаше точно такъв.

Но нима това имаше каквото и да е значение?

Тази събота Надежда Игоревна Риженко беше дежурен следовател и за Антон не представляваше големи усилия да се вклини между излизанията на дежурната следствено-оперативна група към някое местопроизшествие, за да докладва новата информация. Струваше му се, че Надежда Игоревна слуша не твърде внимателно, постоянно я дърпаха за нещо и я разсейваха, както всъщност става винаги по време на денонощни дежурства, когато трябва да вземаш решения по всички произшествия, каквито и да са те, и нямаш възможност да седнеш зад бюрото в кабинета си, да извадиш материалите на едно конкретно дело и да насочиш вниманието си единствено към него.

— Още не сте ли изяснили коя от жените, свързани по някакъв начин с Курмишов, е била неговата последна любовница? — с тон, който звучеше като нещо средно между въпрос и констатация, попита Риженко. — Защо? Толкова ли е сложно?

Антон се почеса по носа.

— Вижте, мисля, че е била Панкрашина. И тъй като тя е полагала наистина титанични усилия за това да не научи съпругът ѝ, двамата са се криели много грижливо. Та нали Игор Панкрашин така и не е научил за общуването ѝ с биологичната майка на тяхната осиновена дъщеря, макар че дамите са се виждали повече от две години.

— Слушай, ти тука ми описваш направо някакви шпионски страсти! — неочаквано се ядоса Надежда Игоревна. „Сигурно

дежурството ѝ е било трудно, уморена е, нервите ѝ не издържат“ — съчувствено си помисли Сташис. — Добре, да допуснем, че Панкрашина е правила всичко възможно съпругът ѝ да не заподозре нищо. Ами Курмишов? Защо той да крие от околните връзката си със съпругата на бизнесмена? И в края на краищата, нали е трябвало да се свързват по някакъв начин, да използват телефон. Онова момче, Надир, ми каза с абсолютна сигурност: сред телефонните номера, които е използвал убитият бижутер, не фигурира нито един номер на Панкрашина — нито на мобилния, нито на стационарния. И сред контактите на Панкрашина не фигурира нито един от телефоните на Курмишов. Надир е умно момче, проверил е не само мобилния, домашния и работния телефон на бижутера, но и телефоните на неговите най-близки помощници във фирмата, на хората, с които той е работел отдавна и които са му били предани. Знае ли човек, може да са се свързвали чрез мобилните телефони на началника на производството или на старши технолога! Ето какви мисли са споходили момчето! И нищо не е намерило. Ни-щич-ко! Ще ти кажа нещо повече: сетило се е дори да провери електронната поща на Курмишов и кореспонденцията му в социалните мрежи. Панкрашина изобщо не е използвала компютър. Дъщеря ѝ каза, че ако ѝ трябвало нещо, молела Нина да го намери или направи, но самата тя не докосвала компютъра и дори не знаела как се включва. Още повече че Нина го заключвала с парола, която майка ѝ не знаела. Или смяташ, че любовниците са използвали писъмца и скривалища? Глупости!

— И все пак искам да разбера как огърлицата е попаднала от сейфа на Курмишов у Панкрашина и как се е върнала там — твърдо изрече Антон. — Разбира се, ако е била една и съща огърлица.

— Но нали самият ти каза, че е изключено да е имало копие — забеляза Риженко, вече поуспокоена. — Както и имитация.

— Казах — въздъхна Антон. — При всяко положение това трябва да се провери, особено като имаме предвид историята с Виктор Волко.

— Ами проверявай си, само не ми пречи и не ми нарушавай плановете. Аз лично ще разпитам Волко в понеделник, вие с Дзюба засега не го закачайте. Ясно ли е?

— Ясно. А може ли и аз още веднъж да проверя контактите на Курмишов и Панкрашина?

Риженко го погледна недоволно, поклати глава.

— Надир е добър оперативен работник, не е по-лош от теб. Той направи всичко, както трябва, и дори повече. Откъде у теб толкова високо самомнение?

Не, определено днес Надежда Игоревна не беше в настроение.

— Моето не е самомнение — меко поясни Сташис, — моето е твърдото убеждение, че шаблонните думи за замътения поглед не са се появили току-така. Между другото, в редакцията на всеки вестник и всяко списание винаги е имало служител с функция „свежо око“. Именно затова.

Риженко помисли още малко, после с въздишка отвори касата, прелисти забележимо набъбналата през последните два дни папка с материалите по делото и подаде на Антон листовете, скрепени с кламери.

— Копирай си ги, ксероксът е включен.

Сташис бързо копира страниците и върна оригиналите на следователката. Трябваше спешно да потърси Рома.

Телефонът на Дзюба упорито се намиреше „извън обхват“ и Антон не можеше да разбере къде се е дянал неговият колега. Найсетне, към осем часа вечерта Роман отговори на обаждането му.

— Но нали тъкмо ти ми каза, че днес не ти трябва — объркано и дори някак обидено проточи той в отговор на нападките на Антон.

— Трябваш или не трябваш, не може да не си вдигаш телефона! — отсече Сташис. — Трябва да се видим, имаме работа с тебе.

Антон стигна до уговореното място, паркира, подпря тила си на облегалката и свали стъклото. Дъжд със сняг ли валеше, сняг ли с дъжд... Беше 1 декември, първият ден на зимата, а по времето не се разбира. Наближава ваканцията на децата, трябва да измисли нещо, да ги прати някъде да покарат ски ли, или просто да подишат чист въздух... Миналата година Елвира взе децата за зимната ваканция в своята извънградска къща, водеше ги на пързалка и в гората на ски, закара ги някъде да се возят на впрегната с кончета шейна, пак тогава за пръв път заведе Василиса на манежа при конете, та момичето на воля да пообщува с любимите си животни. Василиса, естествено, се запали от идеята да стане жокей, но това удоволствие не беше по

джоба на Антон: конният спорт е много скъп. Дано бракоразводният процес на Александър Андреевич Трушчов се попротоочи... Но дори и тази година, докато още не е омъжена, Елвира няма да може да вземе децата в дома си: в съседната къща живее нейният любовник и ще ѝ е много по-интересно да прекарва времето си, както и нощите, с него, а не с чуждите деца. Какво да прави? Как да излезе от положението?

Дзюба нахълта в колата и Антон веднага забеляза, че якето му почти не се е намокрило. А би трябвало, при това време. Явно се бе намирал някъде наблизко, буквално на две крачки отгук... Ами да! Ей в онази сграда работят момчетата от Управление „К“ — подразделението по борба с престъпления в сферата на високите технологии. Значи Рома е бил при тях. Защо ли? Пак ли заради Колосенцев? Сега е ясно защо телефонът му беше изключен. Някои помещения там са така претъпкани с електронна апаратура, че обикновеният спътников сигнал се губи в безбройните полета, фонове и шумове. А в други кабинети всичко е нормално, сигналът минава и телефонът на Рома се е включил.

Но нищо не попита. Вместо това разказа на Дзюба историята, чува от Карина Горбатовская.

— Излиза, че певецът Виктор Волко е видял на шията на Панкрашина огърлицата и е реагирал по някакъв начин. Напълно е възможно. Панкрашина е знаела какво название е дал Курмишов на своето изделие и е много вероятно да е казала това на Волко. Така че ние имаме всички основания да смятаме, че певецът е реагирал на това, защото внезапно е избягал, без да си изпее третата част от договореното. Как мислиш, Роман, какво е направил Волко после?

— Как какво? — възбудено засвяткаха очите на Дзюба. — Убил е Панкрашина. Още на другата сутрин я е убил.

Антон поклати глава.

— Не всичко е толкова очевидно. Първо, това е много трудно.

— Кое е трудно? — не разбра Роман. — Да убиеш човек ли? Трудно е за нас, а за тях е нищо работа.

— Трудно е — търпеливо повтори Сташис, който се беше зарекъл да не се ядосва и да не нагрубява, както бе правил, за съжаление, покойният Геннадий Колосенцев, а спокойно и достъпно да обяснява всичко, което Рома не разбира. Да го учи, докато има възможност. — Волко е избягал от приема към десет часа вечерта, а

Панкрашина е била убита в единайсет сутринта на другия ден. Минали са само тринайсет часа. И за тези тринайсет часа е трябвало да отхвърли сума ти работа: да намери изпълнител, защото е ясно, че не лично Волко е стоял във входа с нож в ръцете, нали така? Значи е трябвало да наеме някого. И да събере информация за жертвата: коя е, къде живее, с какво се занимава, кога и къде ще ходи в близките дни, сама ли ще бъде... И забележи, от тринайсетте часа, които убиецът е имал на разположение, минимум седем са нощни, когато е трудничко да събираш каквато и да е информация. Не, Рома, Виктор Волко не би успял да организира това убийство, дори да е искал. И ето тук идва редът на най-важното. А за какво му е било на Виктор Волко да убива Евгения Панкрашина? Какъв смисъл е имало?

— Видял е огърлицата и си е помислил, че Панкрашина представлява опасност за него. Нали Курмишов го е предупредил: „Разсъмването над Егейско море ще бъде последното разсъмване, което ще видиш в живота си“. Волко не е забравил това, ето защо е приел появяването на Панкрашина с украшението като пряка заплаха — възрази Дзюба.

— Съгласен съм — кимна Антон, — но защо е решил, че Евгения Панкрашина представлява опасност за него? Какво е знаел за нея? Те дори не са се познавали, на онзи прием са се видели за пръв път. За да си помислиш, че някакъв човек представлява опасност за теб, трябва да разполагаш с поне малко информация, да имаш някаква история на отношенията си с този човек. Трябва да си се страхувал от него предварително. И точно тук нашите предположения с теб не се връзват. Друго нещо е Курмишов, той все пак открито се е заканил на певеца, макар и отдавна, преди цели четири години, но все пак го е заплашил. Такава верига би била ясна: видял е огърлицата — спомнил си е за Курмишов — уплашил се е — убил е. Но той би убил Курмишов. За какво да убива Панкрашина?

— Антоне — бавно проговори Дзюба, — а може наистина именно Волко да е убил Курмишов? И ще се получи точно веригата, за която говориш.

Антон се позасмя.

— Ами това беше първото, което ми хрумна, когато Карина ми разказа всичко. Теоретично, разбира се, може всичко да е било така, но на практика е малко вероятно. Курмишов е бил убит в неделя вечерта,

а ние с теб посетихме Волко в понеделник. Той беше ядосан, разсеян, но не приличаше на човек, който предната вечер е отнел нечий живот. Дали лично си извършил убийство, или някой го е извършил по твоя поръчка, когато на следващата сутрин те посещава полиция, не може да не реагираш. Реакциите биват различни, от откровен страх до истерия, от нервно треперене до пълна апатия, но непременно се наблюдават. Поне някаква реакция. А при Виктор Волко не видяхме реакция. Никаква. Ти го видя с очите си. Ако предположим, че Волко наистина е убиецът, ще трябва да признаем, че той не е певец, не е артист, а е студен циничен убиец с огромен опит. Прилича ли ти той на такъв?

Роман отрицателно завъртя глава и въздъхна печално.

— Та затова, Рома, ето ти всички документи, трябва още веднъж да се направи сравнение между контактите на Панкрашина и Курмишов.

— Защо? — безучастно попита Дзюба.

Той изглеждаше разстроен и вял, въпреки че само преди няколко минути очите му горяха от готовност да се хвърли в бой. Сигурно пак се сети за Колосенцев, съчувствено си помисли Антон.

— Разбери, Рома, ние с тебе имаме само два варианта. Първият е: в деня на приема Панкрашина е носела друго колие, не онова, което бе намерено в сейфа на Курмишов, а негово точно копие или евтина имитация. На нас най-достъпно ни обясниха, че вероятността за това е почти нулева. И вторият вариант: огърлицата все пак е била същата, изработената от Курмишов. И тогава ще трябва да намерим връзката между бижутера и Панкрашина, за да разберем по какъв начин то е попаднало у Евгения Василичевна и как после се е върнало при Курмишов. Именно някъде по този път се намира човекът, който е смятал, че Панкрашина ще носи огърлицата със себе си, когато отиде в района на Речната гара при приятелката си Татяна Дорожкина. Точно него трябва да открием. Защото точно той е убил Панкрашина. Той, а не Виктор Волко.

Роман бавно кимна, после вдигна очи и се извърна към Антон.

— Добре де, ами Волко? Него няма ли да разследваме?

— Къде ще се дene Волко, Рома? Та той е сигурен, че в нищо не го подозират. Надежда Игоревна ще го разпита лично в понеделник, така ми каза.

— А я си представи, че все пак той е убиецът! Нали приемът е бил във вторник, а Курмишов е бил убит в неделя вечерта, времето е напълно достатъчно, за да...

— Ама какъв убиец може да е той! В краен случай е поръчал убийството. Но всичко това е твърде малко вероятно, Рома.

— Но защо? Извинявай, Антоне, но ти не ме убеди — упорито възрази Дзюба. — Струва ми се, че Волко може да има нещо общо и с убийството на Панкрашина, и с убийството на бижутера.

— Може — замислено повтори Антон, — може... И все пак не може. Ясно е, че Волко лично не е убивал никого, но разбира се, може да е поръчал, дума да няма. Източникът на заплахата за него е бил Курмишов. Панкрашина по никакъв начин не се вписва в тази схема. Ако е гледал на нея именно като на заплахата, той щеше да се ограничи само с нейното убийство, защо е трябвало тогава да убива Курмишов? И изобщо не виждам смисъл в тези убийства. Ако Волко наистина се е страхувал от Курмишов, той, първо, е нямало да направи това, което е направил, второ, щял е да убие Курмишов още през 2008 година, когато бижутерът за пръв път му се е заканил, и трето, щял е да се постарее да убие и Сотников. Защото от неговата постъпка са пострадали двамата бижутери, а не само Курмишов. Следователно, Сотников също може да му е изглеждал като източник на заплахата и опасност. А Сотников си е жив и здрав, слава богу. Не, Рома, схемата е друга. Затова сядай, друже мили, над бумагите, чети ги внимателно, сравнявай телефонните номера, а не само имената, а като цяло търси каквито и да било съвпадения в списъците на контактите на Курмишов и Панкрашина. Дори да се окаже, че двамата са ходели при един и същ зъболекар, всичко върши работа, на всичко обръщай внимание.

Накрая Антон понечи все пак да попита Дзюба какво е правил в Управление „К“, но кой знае защо, не му зададе никакви въпроси. Ако поиска — сам ще си каже. И оперативните работници си имат своя етика, според която не бива да надничаш нито в папките на своите колеги, нито в работите им, докато самите колеги не те помолят за това.

Обаждането на Карина Горбатовская откъсна Алексей Юриевич Сотников от новия ескиз, над който двамата с жена му Людмила

увлечено се трудеха повече от няколко часа. Сотников искаше да вложи в изделието посланието, че вярата и надеждата имат огромна сила, но не за всички, а само за онези, които умеят да бъдат милосърдни. Без милосърдие не „работят“ нито вярата, нито надеждата. Традиционно вярата, надеждата и милосърдието се обозначаваха със сложен символ, състоящ се от кръст, котва и сърце, но Сотников не обичаше кръстовете. Защо — и той не знаеше. Не му се нравеше твърде и котвата. Прекалено праволинейно се получаваше... Но имаше варианти: наред с кръста и образът на чаша символизираше вярата, а надеждата, освен с котва и кораб, можеше да се изрази с помощта на образите на гарван и цвете. За милосърдието пък съществуваше цял арсенал от изразителни средства — пламък, деца, плод или пеликан. Вярно, децата не се допускат в бижутерийно изделие, но огнените езици биха могли да се окажат твърде приемливи. Людмила пробваше съчетания от различни символи, но резултатът все още не ги задоволяваше.

— Алексей Юриевич, посетиха ме от полицията. Разказах им всичко. Простете ми.

Гласът на Карина звучеше печално и уморено. Изглежда, горкото момиче се чувства виновно, задето е разказало на полицаите неща, които самият Сотников би предпочел да премълчи. Интересно, кой ли точно я е посетил? Онова рижаво момче, дете знае много за историята на Дома „Сотников“? Или другият младеж, който е по-красив и мълчалив? А може би и двамата?

— Разбирам, вие не бихте искали това да се знае... Ако не сте искали да го скриете, щяхте вие да им го разкажете, имали сте тази възможност, нали сте разговаряли и със следователя. Но нищо не сте разказали. А аз излъгах очакванията ви — продължи да говори Карина. — Простете ми, ако можете.

— Няма нищо, Карина — меко отговори Сотников, — не е страшно. Рано или късно щеше да се наложи да разкажем всичко. Ако не ти, някой друг щеше да посвети полицията в тази история. Нищо, миличка, не се кори, всичко е наред.

— Но нали сега ще ви подозират...

— Е, какво да се прави — усмихна се Сотников. — Види се, такава ми е била съдбата.

Той остави слушалката върху апарата до себе си на бюрото, отрупано с чернови ескизи. Значи, Карина е разказала... Защо? Господи, защо? Нима не е могла да премълчи?

И тогава като хлъзгава змия в главата му пропълзя мисълта: Карина се е защитавала. Отхвърляла е подозренията срещу самата нея. Била е готова да разкрие всички чужди тайни, та полицаите да подозират когото и да било, само не и нея. Нима тя е...

Настроението му веднага се развали, в устата му се появи горчив привкус. Людмила въпросително погледна мъжа си, който вместо отново да се заеме с ескизите, мълчаливо стоеше до бюрото, неподвижно взрян в стената.

— Карина ли се обади? — попита жена му. — Случило ли се е нещо? Ти сякаш не си на себе си.

— Нищо, скъпа, не ми обръщай внимание — виновно се усмихна той. — Продължавай без мен, а?

— Не се ли чувстваш добре? — разтревожи се Людмила. — Боли ли те нещо?

— Всичко е наред, просто трябва малко да помисля.

— Е, добре тогава — въздъхна тя. — Иди си полегни, аз ще поработя още, а след час-два ще погледнеш какво съм направила.

— Благодаря, мила. Не забравяй: вяра, надежда, милосърдие. И се постарай да минеш без кръста, банално е, нали?

Сотников побутна вратата към стаята на сина си. Стаята беше празна, компютърът — изключен: Юрий бе заминал за почивните дни с момичето си за Санкт Петербург. Не е най-доброто време на годината, за да си съставиш правилно впечатление за този дивен, уникален, потресаващ град. Впрочем знае ли човек кое впечатление е правилното... Лятното ли, с високото светло небе, с ослепително сияещите кубета и остри кулички, с ярките ситни вълнички по Нева под студеното искрящо слънце и усещането за невероятен, безкраен простор, който обземаше Сотников всеки път, когато той се озоваваше на Дворцовия мост. Или есенно-зимното, мрачното, депресивното. Знае ли човек какъв е този град в действителност! Стои си от триста години, а никой и до днес не го е проумял докрай, никой не е разкрил същността му...

Алексей Юриевич затърси из папките с разпечатки, прелистваше, хвърляше по някой поглед из страниците, докато не намери каквото

търсеше. Синът му още не бе превърнал в художествен текст тази част от бележките в дневника на Юрий Алексеевич Сотников Втори, който се бе родил през 1877 година и се падаше пращядо на Алексей Юриевич, но вече я бе преработил до чернова. Сотников извади от папката нужните му листове, седна в стаята на сина си и се зачете.

Старият бижутер Алексей Юриевич Сотников Втори предава своите тайни. Той е бил единствен син в семейството, имал е и две по-големи сестри, които напуснали Русия през 1918–1919 година, а той останал с цялото си семейство, за него били ценни гробовете на предците му, не можел да ги изостави. Арестуван през 1919 година, през септември 1920 година освободен. В затвора на ЧК лежал заедно със сина на Фаберже, Агафон Фаберже. Освободили ги едновременно по личното разпореждане на Троцки и с една и съща цел: да съставят списък на всички скъпоценности на императорското семейство, попаднали в ръцете на новата власт, подробно да ги опишат и фотографират, а също така да помогнат за експертната оценка на стойността и автентичността на изделията, предназначени за продажба в чужбина за диктатурата на пролетариата. Двамата, и Сотников, и Агафон Фаберже, били включени в състава на комисията на академик Ферсман по описването на Руския диамантен фонд (1922–1923 г., от декември 1922 година — Диамантен фонд на СССР). Именно тогава Алексей Юриевич Втори чува разговор, който не би трябвало да чуе: че отначало ще разпродадат каквото имат в наличност, а ако това не се окаже достатъчно, ще започнат да изработват фалшификати, защото самите бижутери били избягали в чужбина, а всички майстори, работниците, останали в Русия, знаели всички тайни и можели да изработят чудесни имитации, още повече че сред тези работници имало изтъкнати майстори със собствени печати. Може би в този подслушан разговор някой мъмри младия чекист, който е арестувал дващестина майстори и се опитва да ги тормози.

(Да се посъветвам с татко как ще е по-добре: Алексей Юриевич случайно ли чува разговора, или някой му разказва за него, може би Антон Фаберже?) Буквално: „Трябва на ръце да ги носите, да ги коткате, те са залогът за оцеляването на нашата млада Съветска република. Не дай си боже да им повредите ръцете или очите. Незабавно да ги освободиш!!!“.

Когато чува този разговор, Алексей Юриевич Втори, който тогава е на 75 години (роден е през 1845 година, освободен от затвора през 1920 година), разбира, че изделията на Дома „Сотников“ може да пострадат покрай останалите: ако станело нужда, щели да започнат да ги имитират също както изделията на Фаберже, Семьонова, Хлебников и другите. Ето защо той, като си припомнил старателно всичко, на което навремето го бил учил баща му, и всички свои изделия, формулирал основните принципи, тоест фактически разработил цяла система за защита на своите изделия: написал Кодекса, в който изброил нещата, които никога и при никакви условия не може да бъдат намерени в неговите изделия. Например, ако в орнамента се предвиждат цветя с четен брой листенца, броят на самите цветя непременно трябва да бъде нечетен, или обратното: ако листенцата са нечетен брой, самите цветя трябва да са четен. Ако изделието се състои от два предмета (например чифт обеци или двойна гривна) или повече, авторските знаци трябва да бъдат различни, но заедно да съставят определен символ. Ако изделието има ключалка, тайният символ се поставя... Ако изделието има крачета, символът се поставя... Ако пръстенът...

Алексей Юриевич работил върху списъка дълги месеци, като се стараел нищо да не изпусне или обърка, и всеки миг благодарял на Бог, заедно в Дома „Сотников“ тайните знаци били поставяни от самите Сотникови. Те имали превъзходни майстори, майстори със собствени печати, но всяко изделие в определен момент (например преди вграждането на камъка в пръстена или в обеците) непременно било занасяно в малкото лично ателие на

господаря, където той, оставайки насаме с произведението на бижутерското изкуство, поставял само в известно нему място разбираем единствено за него знак. (Между другото, да не забравя да се позова на писмото от 1896 година, което съпругата на Алексей Юриевич написала на сестра си и в което се казва, че „Алексис няма доверие на никого, дори на старшите майстори, макар че ги обича и уважава. Ако след нанасянето на знака изделието се нуждае от още някаква доработка, позволяваща да се види самият знак, той го доработва сам и го връща вече напълно готово. А вече прехвърли петдесетте, опасявам се за зрението му и смятам, че ръчните работи на тази възраст може да подкопаят здравето му“.)

Старият бижутер създал това, което после нарекъл свой Секретен кодекс на Дома „Сотников“, но не го показвал на никого. Макар синът му Юрий Алексеевич да знаел и че баща му работи върху него, и причините, подтикнали стареца да се заеме с тази работа. Преди смъртта си Алексей Юриевич предал Секретния кодекс на сина си и на един свой любим ученик, който не емигрирал след революцията, а останал до Учителя, като по този начин му декларирал своята изключителна преданост (в дневниците има малко информация за този ученик, ще трябва да го измисля по-ярък или да се поровя в архивите, да попитам татко, може дядо му да му е разказвал нещо за този човек, в дневниците е написано само името му, трябва да се създаде образ). На смъртния си одър Алексей Юриевич Втори казал на сина си и на ученика: „Само вие ще можете да бъдете истински експерти по изделията на Дома «Сотников», само вие ще знаете истинско ли е едно изделие, или е имитация. С благословията на новата власт вече фалшифицират Фаберже, знам го със сигурност, скоро ще стигнат и до нашите изделия. С годините цената на нашите бижута ще расте, опити за фалшифициране ще има много, все повече и повече, и хората, които знаят със сигурност как да отличат истинския предмет от имитацията, ще струват колкото златото, ще забогатееят,

защото тяхното експертно заключение ще струва много скъпо. Това е, което ви оставям като наследство, моят прощален подарък“.

Двамата, получили Секретния кодекс — синът Юрий Алексеевич Втори, автор на бележките в дневника, и останалият в Русия предан ученик на Алексей Юриевич Втори, — сключили спогодба, че до смъртта си ще останат единствените носители на знанието и ще го предават буквално преди смъртта си много предпазливо, само на децата, наследили професията бижутер, а в случай че такива няма — на проверени и доверени ученици. Ученикът на Алексей Юриевич нямал наследници, починал внезапно, преди да успее да предаде тайните на Сотников на свой ученик, ето защо през следващите години кодекса притежавали и се разпореждали с него единствено самите Сотникови...

Алексей Юриевич внимателно върна страниците на мястото им и затвори папката. Винаги е любопитно да наблюдаваш процеса на превръщането на едни бележки в готов текст. Това превръщане прилича на получаването на готово бижу от ескиз. Ще трябва непременно да прочете отново този откъс, когато синът му Юрий го превърне в „художествен“. И разбира се, родителското сърце се стопляше от думите, поставени от сина му в скоби: „да попитам татко“. Признава синът, че баща му знае повече и може да бъде полезен. Приятно е.

И отново мислите му се върнаха към Леонид Курмишов. Ах, Леонид, каква я свърши ти!

Роман Дзюба наистина бе отишъл при момчетата от Управление „К“ заради случая с Колосенцев. Бедуина му бе казал, че неизвестният играч с ник Телескоп наистина ползва анонимайзър, който му позволява да запазва пълна анонимност. Но за Управление „К“ това не би трябвало да е прекалено голям проблем.

По принцип излезе, че е точно така.

— Само трябва да намерим време — казаха на Дзюба. — Като поприключим с основната си работа, някъде привечер, може и да го направим. Зависи. Може и утре да е.

И Роман търпеше и чакаше. Когато се прибра, подреди пред себе си получените от Антон разпечатки и тъпо се завзира в тях. Разбираше, че трябва да се работи. Но нямаше сили. И настроение.

С усилие на волята се захвана с дългите, многобройни страници със списъци. Бързо прехвърли с поглед всичко, свързано с Панкрашина, и лицето му се изкриви в гримаса: имаше чувството, че вече знае наизуст тези телефонни номера и имена — нали прекараха сума ти време в търсене на подозрителни контакти на Евгения Василиевна. И името Курмишов с абсолютна сигурност го нямаше там, Роман Дзюба можеше да се закълне в това. Остави настрана детайлизацията на обажданията на Панкрашина и се захвана с материалите, отнасящи се до загиналия бижутер. Тези списъци бяха много по-обширни, Леонид Константинович бе водил активен и изпълнен с общуване живот, беше се свързвал с най-различни хора.

Почти веднага очите му започнаха да се затварят. Няколко нощи поред Роман не бе спал нормално, бе прекарвал по половин нощ пред компютъра в игра, която всъщност не му беше интересна, и ето го резултатът... Защо пък да не подремне, поне половин час, та главата му да не е толкова мътна?

Подскочи от извъняването на мобилния телефон. Отвори очи и разбра, че е заспал бързо и дълбоко. Дълго не можа да разбере откъде идва звукът, опита се опипом да намери будилника, после се сети да запали лампата и видя светещия дисплей на телефона. Търсеха го от Управление „К“.

— Тоя си е въобразявал, че е най-умният — разнесе се в слушалката гласът на служителя, когото днес Роман бе помолил за помощ. — Тръгнал да ми се крие през Ирландия, че през Нова Зеландия, че през какви ли не други Ландии. Мислел си е, че не можем да го проследим. Фасулска работа! С една дума, запиши си, Рома: Денис Владимирович Фролов, адрес... телефон...

Дзюба си помисли, че още не се е събудил напълно, затова просто мълчаливо си записваше данните, които му диктуваха по телефона. После дълго седя, вперил очи в направените от собствените му ръце бележки.

Телескопа е Денис Фролов? Същият, който бе разказал на него и Антон как Геннадий Колосенцев стоял зад ъгъла с някакъв непознат младеж.

Да. Какво особено има в това? Фролов е геймър, това го знаем. Защо е следвал Пума по петите? Защото Пума е бил известен като един от най-добрите играчи и е абсолютно естествено да прояви интерес към неговите похвати в играта, за да си изясни обичайните стереотипи на майстора и да си изработи собствени похвати за контраатакуване. Гена беше убит — и Фролов е престанал да играе. Станало му е безинтересно.

Не, не е така. Телескопа е престанал да играе на сървърите на техния сайт. Но кой е казал, че изобщо е престанал да играе? Той просто се е преместил на други сайтове, където успешно прилага похватите, научени, докато е наблюдавал Пумата. Това е.

А защо не каза на него и на Антон, че се е учил от Пумата? Или им каза? Роман напрегна паметта си... Определено се бе възхищавал от Геннадий. Бе казал, че по време на състезанията е търсил с очи Пумата, защото е искал да види легендарния геймър. Тоест Фролов нито за миг не се бе опитал да скрие, че е знаел: Пумата е истински майстор. И Фролов е играел отскоро, сам им го каза, когато ги посъветва да се обърнат към по-опитни играчи.

Тоест излиза, че той за нищо не е излъгал и нищо не е скрил.

Защо тогава си е поставил анонимайзър? Може да го е сложил за какво ли не! Предложението съществува само тогава, когато има търсене, това Дзюба го знаеше още от училище. Щом съществуват програми анонимайзъри, значи има маса причини, поради които хората ги поставят на своите компютри. И от тази маса причини, както обикновено, десетина процента са от престъпни, а останалите деветдесет — от напълно законни и обясними съображения.

„Опитвам се да го оправдая — мярна се мисъл в главата на окончателно събудилия се Дзюба. — Ами ако опитаме откъм другия край? Ако предположим, че Денис Фролов е убил Гена и опитаме да намерим възможната причина, мотива?“

Да предположим, че между Гена и Фролов се е породил някакъв конфликт. Но как? Ако играчите не са излъгали и Телескопа е играел без микрофон, значи не е разговарял с никого и не е могъл да се скара с когото и да било. Бедуина, новият администратор, каза, че Телескопа

се обаждал само в чата, при това бил безупречно коректен. Значи не може да се е породил конфликт.

Тогава къде е мотивът? Къде е изгодата от убийството на Колосенцев?

Ами ако Фролов е извършил престъпление, за което е научил Геннадий? И Денис е убил оперативния работник, докато той още не е разказал на никого за него... Дзюба повъртя новата неочаквана мисъл в главата си, огледа я от всички страни и реши, че идеята не струва. Какво престъпление може да извърши системният администратор в малка фирма Денис Фролов? Професията на Денис е мирна, не е свързана с парични потоци, а и за да започне Гена да го подозира в каквото и да било, е трябвало да има престъпление, с което Фролов да е бил свързан по някакъв начин. Има ли такова престъпление? Не знаем. Ще трябва да опитаме да научим. Но от друга страна, ако Фролов е свързан с дело, ако не е чист или е просто съучастник, за кой дявол се е включил в състезания, в които ще играе заподозрелият го оперативен работник? Искал е отново да се мерне пред очите му? Глупаво. Не е знаел, че Пумата е същият оперативен работник, който го подозира? И е научил това едва когато го е видял на живо? Възможно е. Тогава какво би направил един разумен и психически здрав човек? Правилно: тутакси би си вдигнал чукалата от интернет клуба. А Фролов не само че не се е покрил, ами е и присъствал на церемонията по награждаването, а после заедно с всички е тръгнал за заведението „Орбита“ да празнува победата на отбора. И по пътя е видял Гена с неизвестния младеж...

Не се получава, нищо не се връзва! Хвърлиха толкова усилия и време, за да изтеглят късата клечка. Обидно.

Погледът на Роман отново се плъзна по разхвърляните на пода разпечатки: значителна част от работното бюро е заета от компютъра, толкова книжа могат да се подредят само на пода и на дивана, но ако човек спи на дивана, тогава... По дяволите, колко не му се иска отново да се заравя в тези телефонни номера и имена!

Реши да поиграе малко. Съвсем мъничко. Колкото да се разсъни. Хем, между другото, ще послуша разговорите на геймърите, може да кажат нещо за Гена...

В два часа през нощта Дзюба реши да се стегне и все пак да се заеме с омразните списъци. Изключи компютъра и седна на пода.

В два и петнайсет тежко се надигна и отиде в кухнята, за да си направи кафе и сандвич.

В два часа и четирийсет и две минути през нощта в събота срещу неделя Роман Дзюба откри в списъка на контактите на Леонид Курмишов една госпожа на име Нитецкая. Вероника Валериевна Нитецкая.

Лекомислено пренебрегна необходимостта да погледне часовника, преди да грабне телефона. Гласът на оперативния работник на име Надир звучеше на фона на гръмка музика и далечни шумове: явно момчето прекарваше нощта си в много весела и голяма компания.

— Ти да не откачи, защо се обаждаш по това време! — нахвърли му се Надир.

— Но нали не спиш — учуди се Дзюба.

— Знаеш ли, драги, аз наистина не спя, но се занимавам с нещо, на което телефонни обаждания никак не помагат — ядосано отговори оперативният работник. — Какво искаше? Какъв е тоя пожар?

— Извинявай — измънка Роман, който едва сега проумя от какво занимание е откъснал Надир. — Когато се занимавахте с контактите на Курмишов, проверихте ли Вероника Валериевна Нитецкая?

— Нитецкая ли? — попита Надир, после отново повтори: — Нитецкая, Нитецкая... Аха, онази, дето продава козметика ли? Проверихме я. Не е любовница на бижутера, просто клиентка. Поръчала е при Курмишов пръстен.

— А ти видя ли този пръстен?

— Естествено, тя ми го показва.

— Ти пък откъде знаеш какво точно ти е показвала — усъмни се Роман.

— Виж какво — ядоса се Надир, — не знам откъде знам, ама на този пръстен видях личния печат на Курмишов, точно съвпадащ с печатите, които ние бяхме намерили в сейфа му. Така че е абсолютно сигурно, че той го е правил.

— Тоест Вероника Нитецкая не е била любовница на Курмишов?

От яд на Роман му се дощя да се разплаче. Или поне да строши нещо.

— Не, не, няма такова нещо — омекна гласът на Надир. Той явно схвана до каква степен се е разстроил събеседникът му, — била е просто клиентка.

Роман ядосано срита разпечатките на пода, бързо се изми, съблече се и се тръшна в леглото. Като си изгубиш късмета, изгубваш го тотално.

ДВАНАЙСЕТА ГЛАВА

— И колко часа си спал снощи, мой неуморен друже? — с подозрение попита Антон Сташис, когато в седем сутринта Дзюба го събуди с телефонното си обаждане.

— Ами... малко — измънка Роман. — Легнах в три, в четири и половина станах да изучавам проклетите списъци. Не намерих никого, освен Нитецкая. Вероника Валериевна е единственият общ познат на Курмишов и Панкрашина. Надир казва, че тя е просто клиентка на бижутера, Курмишов ѝ е правил пръстен. Значи е съвпадение.

— Виж какво, Рома, я си легни да се наспиш хубаво — посъветва го Антон. — Чак ме боли, като те гледам през последните дни. Каква работа да очаква човек от тебе. А с Нитецкая ще се заема аз. Днес е погребението на Курмишов, и без това смятах да отида, та като начало ще видя дали тя ще дойде да си вземе последно сбогом със своя бижутер, или не. А после ще видим.

— Май и аз трябва да дойда — неуверено проточи Роман.

— Я си лягай — разсмя се Антон. — Събери малко сили. Ще се справя и без тебе.

Церемонията по прощаването с Леонид Константинович Курмишов беше организирана в просторната ритуална зала на крематориума, където въпреки солидните размери на помещението едва се побраха всички желаещи да изпратят бижутера в сетния му път. Антон стоеше малко встрани и внимателно наблюдаваше, забелязваше известни на цялата страна лица: артисти, певци, продуценти, спортисти... За всички тях през дългите години Леонид Курмишов бе изработвал украшения и различни изделия, с които те се гордееха и които използваша с наслада. Ето, мина доста голяма група хора, сред които Антон забеляза Сотников, Горбатовски, Карина, Араратян и всички хора, които бе видял във фирма „Софико“: монтировчици, фасетъори, шлифовачи, Нона — с тъмни очила, скрили

подпухналите от плач очи, до нея ситнеше нисичкият сбръчкан Глинкин, старши технологът. И в тази група имаше „публични“ лица: представители на ръководството на Гохран и Алрос, явно лични познати на Курмишов.

А ето я и Нитецкая. Съвсем сама. С голям букет тъмночервени рози. Тя не разговаряше с никого, до никого не се спираше — нито до „звездната“ група, нито до „бижутерската“, нито до родителите на Леонид Константинович, много, много стари и ако се съдеше по лицата им, не съвсем ясно разбиращи какво изобщо се случва. Старците седяха на полирана скамейка до самия ковчег, поставен върху постамент — прегърбени, тихи, но със сухи очи. До тях бяха застанали млади мъж и жена — пристигналите от друг град деца на Курмишов, които живеели отделно от баща си, доколкото си спомняше Антон, поне от петнайсетина години, ако не и повече.

Отначало свещеникът опя покойника, после започнаха прощалните слова. Сташис не откъсваше поглед от Вероника Валериевна, която така си и стоеше сама, чак в ъгъла, стиснала в ръце букета си. По лицето ѝ се стичаха сълзи.

Церемонията се проточи много дълго, после всеки желаещ отиде при покойника, докосна ръцете му и остави цветята си. Когато ковчегът под звуците на органа започна да се спуска, Нитецкая първа се обърна и излезе от ритуалната зала. Така и не се заприказва с никого. Нима наистина не е нищо повече от клиентка? Но защо тогава толкова плака? И защо бе донесла толкова изразителен букет?

Антон я настигна по широките стъпала на крематориума, жената крачеше бързо, почти тичаше към колата си.

— Вероника Валериевна! — извика я Сташис.

Нитецкая рязко спря, извърна се и го погледна с очи, все още пълни със сълзи. Устните ѝ се кривяха, тя едва сдържаше плача си. Антон меко я подхвана под ръка и я поведе към своята кола.

— Вероника Валериевна, не мислите ли, че е време да си поговорим? — тихо попита той.

— Но не и сега, нали — вяло отвърна Нитецкая.

— Не, именно сега — твърдо и дори доста строго каза Антон. — Още повече че и без това в такова състояние не може да шофирате. Хайде да ви откарам у вас, ще поседим, ще си поприказваме, ще

поменете Леонид Константинович, както е редно. Доколкото разбрах, не смятате да ходите на общия помен.

— Какво да правя там... — махна с ръка Нитецкая. — Добре, да вървим. А моята кола?

— Аз ще се погрижа за това, ако ми дадете ключовете.

— Добре — натъжено повтори тя.

И вече хванала дръжката на вратата, за да седне в колата, изведнъж каза:

— Прав сте. Бях любовница на Леонид. Нали за това искахте да поговорим?

— И за това — кимна Антон. — Седнете, моля.

— Ще ми правите ли компания? — попита Нитецкая, докато поставяше на масата чашки, бутилка коняк и чиния, на която бяха подредени спретнато нарязани късчета кашкавал и лимон. — Или ще трябва да помена Леонид в горда самота?

— На работа съм — кратко отвърна Антон, — пък и ще шофирам.

Тя не се преоблече и седна до масата със същата черна рокля, с която бе присъствала на панихидата. Черният копринен шал, с който по време на опелото бяха покрити косите ѝ, сега лежеше на раменете ѝ и Вероника току усукваше ресните по краищата му.

— Казах, че бях любовница на Леонид — започна Нитецкая, след като изпи до дъно пълна, макар и малка чашка. — Но не е така. Почто, не е точно така. С него бяхме в отношения, при които думите „любовник“ и „любовница“ звучат неуместно. Грубо. Пошло. Ние се обичахме така, както малко хора на нашата грешна планета успяват. Живеехме и дишахме в унисон, усещахме се един друг от десетки километри. Бяхме едно цяло. Именно затова Леонид не ме запознаваше с никого от своето обкръжение. Пазехме отношенията си в тайна, далеч от чужди очи, на никого нищо не казвахме, защото се страхувахме да не подплашим тази невероятна, тази невъзможна любов. Ето защо, макар Леонид да беше свободен, аз не бях поканена на помена. Просто никой нищо не знаеше за мен.

Антон мълчаливо кимна. Ето че изникваше още един Курмишов, съвсем различен, неприличащ нито на лекомисления гуляйджия и

печалбар, за когото бе разказал Сотников, нито на безумно талантливия любим на Карина Горбатовская. Курмишов, когото не бе познавал никой от неговите приятели и познати. Никой, освен жената, която той наистина бе обичал. Но кой от тези Курмишови е бил истинският? Или истински са били всичките трима?

— Разкажете ми какво се е случило между Леонид Константинович и Сотников — помоли той.

Нитецкая кимна и пресуши още една чашка. Улови напрегнатия поглед на Антон и леко се усмихна.

— Не се бойте, знам си нормата. И винаги спирам по средата на тази норма. Няма нищо по-отвратително от пияна жена.

Повечето от това, което разказваше Вероника Валериевна, вече беше известно на Антон, но той слушаше много внимателно, страхуваше се да не изпусне някоя подробност, която, много вероятно, бе известна само на тази жена.

След осми клас Леонид Курмишов отишъл при бащата на Алексей Юриевич Сотников, известния бижутер Юрий Сотников, като обучаващ се чирак. Самият Алексей стоял зад гърба на баща си от ранно детство и добре познавал всички ученици, макар те да били по-големи от него. Между Курмишов и Алексей се създали добри отношения, още повече че за своите 10 години Алексей умее много неща, а Леонид още не умее нищо, но не смятал за унизително да се учи не само от майстора, но и от неговия малък син. Много скоро те станали близки приятели. Алексей често водел Леонид в своята стая и му показвал своите получени по наследство албуми с ескизи, както и книги с илюстрации, донесени по незнайно какви пътища от чужбина.

Останали приятели дълги години и когато по време на финансовата криза през 1998 година Леонид здравата пострадал материално, Алексей споделил с него Секретния кодекс на Сотникови. Тези знания позволили на Курмишов да стане вторият експерт по изделията на Дома „Сотников“, започнали да го канят големи аукционни фирми и да му плащат добре. Курмишов бил много благодарен на приятеля си Алексей, искрено и дълбоко благодарен.

Ала веднъж в някакъв неразбираем порив, който самият той после не могъл нито да обясни, нито да оправдае, разказал за тези тайни на един свой клиент, певица Виктор Волко. И не само му разказал за тайните, но и ги изброил подробно, дори ги илюстрирал с

многобройни снимки и рисунки. После се сепнал, поискал думата на певеца, че това ще си остане между тях, защото броят на експертите по изделията на Дома „Сотников“ бил строго ограничен, били само двама и Курмишов бил единият от тях, това им осигурявало стабилни доходи. Волко се заклел, че ще запази всичко в тайна, но много скоро издал информацията на заинтересовани хора. Тъй като сега аукционистите и колекционерите можели сами да определят автентичността на изделията на Дома „Сотников“, нуждата от експерти отпаднала и Алексей и Леонид изгубили този източник на доходи. Към тях продължавали да се обръщат за консултации колекционери, но един човек, изгубил статута си на ексклузивен експерт, вече не можел да разчита на високи хонорари за консултациите си. Освен това по-рано самите консултации се осъществявали предимно в чужбина, когато за търговете се канели експертите, а в същото време там се стичали колекционери от цял свят и именно те търсели частните консултации. И плащали добре, нали е знайно, че най-богатите колекционери живеят в САЩ и в Англия. Докато си стоиш в Русия, от родните колекционери не можеш да спечелиш много.

От този момент нататък у Леонид Курмишов се зародило силно чувство на вина пред Сотников. И идеята да си разчисти сметките с Волко станала натрапчива за него, не можел да живее, да диша, смятал, че трябва да направи нещо, за да си отмъсти на Волко, да го уплаши, да му отрови живота. И не измислил нищо по-добро от това да направи „Разсъмване над Егейско море“ и да го покаже на певеца. След скандала с Волко Курмишов получил инсулт, след който успял да се възстанови, но не напълно — зрението му отслабнало и дясната ръка трудно го слушала, достатъчно — за да рисува и прави ескизи, но недостатъчно — за да извършва фините работи по създаването на бижутерийните изделия. Именно затова той се заел с бизнес, регистрирал своя фирма за производство на масова бижутерия, станал неин ръководител, но лично вече не можел да изработва каквото и да било. Установил фирмата си там, където и Сотников — в „Кристал“, тъй като там имало подходящи помещения, мощности, оборудване и бункер. Алексей много му помогнал тогава, затова, когато Леонид решил да се захване с бизнес, било напълно естествено двамата да се озоват на едно място.

Леонид нямал никакви конкретни идеи как да представи огърлицата на Волко и как да изглежда това представяне, той бил творец, фантазьор, мечтател, романтик, измислял някакви невероятни комбинации, които се рушали още при първите опити двамата да ги обсъдят...

И не щеш ли, Евгения Панкрашина, когато за пореден път ѝ дошла на гости и ѝ донесла снимки на дъщеря ѝ, нови, от последната седмица, казала, че трябва да ходи с мъжа си на прием и съпругът ѝ иска тя да си сложи накит, дори ѝ дал пари, а тя никак не обича да харчи за глупости...

— И реши да вземе украшение под наем — монотонно разказваше Нитецкая и от време на време отхапваше с красивите си зъби мънички късчета кашкавал. — Можете ли да си представите това? Тя нямаше никакви свестни накити, само венчална халка отпреди трийсет и пет години и малки обички още от съветско време, златни, с миниатюрни рубинчета. Диващина, разбира се, но Евгения сама си беше избрала такъв живот, добре знаеше цената на всичко в живота.

— Не ви разбрах — спря я Антон. — Какво имате предвид, Вероника Валериевна?

— Как какво? Евгения сама си беше решила, че човешката топлина и приятелските контакти струват повече от красивите дрехи и накити, които тя спокойно можеше да си позволи. Даваше си сметка, че трябва да избира: или да запази приятелките си, стари, любими, близки, или да носи това, което ѝ позволяват парите, и да изглежда съответно. Беше достатъчно мъдра, за да разбира, че тези две неща не могат да вървят заедно и ще трябва да избира. И тя направи своя избор.

— Гледай ти — озадачено проговори Антон, — аз пък бях сигурен, че тя наистина не е имала желание нито да се облича красиво, нито да носи накити, във всеки случай и съпругът ѝ, и приятелките ѝ ми говореха именно това.

— Ама моля ви се! Къде сте виждали жена, която да не иска да се облича красиво и да се кичи с украшения, ако има възможности и пари? Не се е родила още такава, уверявам ви. И Евгения имаше желание за всичко това. Но повече искаше да запази своя приятелски кръг. Това е то.

— Но защо тогава съпругът ѝ...

— Господи, защото той нямаше да я разбере! Евгения е виждала с каква лекота той изгубил всичките си приятелски връзки, останали му от времената, когато бил обикновен съветски служител, и се сдобил с нови, и е разбрала, че той няма да разбере нейните съображения и няма да ги одобри. Много по-лесно ѝ е било да каже: „не искам, не ми е нужно“ — и толкоз, никакви излишни въпроси.

— Но нали мъжът ѝ е разбирал, че Евгения Василичка не просто „не иска“, а умишлено се старае да не буди завист у приятелките си. Самият той ми го каза — възрази Антон.

— Естествено, разбирал го е — кимна Нитецкая. — Да не е идиот случайно. Но той е бил уверен, че на Евгения ѝ е толкова лесно да не буди завист у приятелките си именно защото наистина нищо не ѝ е нужно. С една дума, мислел е така, както му е било удобно. Впрочем, както и всички ние. С мен Евгения можеше да си позволи да бъде съвършено откровена, моето приятелство не беше жизненоважно за нея, тя беше нужна на мен, а не аз на нея. И между другото, тя беше единствената, която знаеше за отношенията ми с Леонид. Естествено, не всичко и не с подробности, дори името му не бях споменала, но ѝ бях казала, че моят любим е бижутер.

Така, значи... Не му стигаше трети Курмишов, ами сега и втора Панкрашина. Нима хората до такава степен не се виждат и не се разбират помежду си?

Евгения Панкрашина попитала Нитецкая дали може да ѝ препоръча някой конкретен бутик, откъдето може да вземе украшение под наем. Казала: „Поговори с твоя приятел, бижутера, той сигурно знае, един дол дренки са“. Казала ѝ, че приемът ще бъде на най-високо ниво и ще пее самият Волко, във всеки случай мъжът ѝ казал, че бил сключен договор именно с него. И тогава Нитецкая, щом чула името на певица, предложила:

— За какво ти е бутик — казала тя, — там трябва да платиш наем. Ако искаш, аз ще поговоря с моя приятел, той сигурно има някакви интересни изделия, които още не е дал на клиенти. По принцип това не бива да се прави, но като изключение той ще ти послужи, аз ще гарантирам за теб.

Евгения радостно се съгласила: колко лесно можел да се реши проблемът! Още същия ден, когато Евгения си тръгнала, Нитецкая се обадила на Курмишов:

— Леонид, това е твоят единствен шанс.

Но Леонид, кой знае защо, се заколебал.

— А я си представи, че Волко не види моята огърлица? — казал той. — Приемът ще е голям, тълпи хора, къде е гаранцията, че през почивката той ще излезе в залата, ще се движи между гостите и непременно ще срещне дамата с огърлицата? И не просто ще я срещне, но и ще чуе от нея информацията за името на това изделие?

Вероника разбирала неговите колебания. Разбира се, трудно е такова бижу да остане незабелязано, нали Леонид е вложил в него луди пари именно за да изглежда то като везана картина и да не буди никакви съмнения, затова се е получило толкова биешо на очи, ярко, тежко. Но въпреки това вероятността за успех е много малка, артистите далеч невинаги слизат в залата при гостите, понякога си изпяват песничките и сядат да почиват в специално отредена за тях стая.

— Всичко е възможно — съгласила се Вероника. — Може нищо да не се получи, но трябва да опиташ, няма да имаш друга такава възможност. Кога отново ще имаш шанс да научиш, че Волко е поканен на частна вечеринка и при това да имаш възможност да украсиш някоя от гостенките с твоята огърлица? Един шанс на милион. Когато певецът пее в концертни зали, не може да види никого.

И Леонид Курмишов дал на Вероника „Разсъмване над Егейско море“.

В понеделник, 19 ноември, Евгения Панкрашина дошла у Нитецкая и взела огърлицата. Заради това посещение официално трябвало да гостува у приятелка, но като напук точно в този ден тази приятелка не можела да си е у дома следобед, когато било удобно на Евгения. Приятелката имала някаква работа и обещала, че ще се прибере към пет часа привечер. Оказало се невъзможно също да променят часа на срещата с Нитецкая и Евгения трябвало да намери изход: с шофьора си стигнала до дома на приятелката, която със сигурност не била там, наредила му да я вземе в седем вечерта и влязла във входа. Изчакала шофьорът да замине, излязла и тръгнала към Нитецкая с метрото, не било далече. Вероника ѝ показала огърлицата, назовала ѝ камъните и няколко пъти настойчиво, но уж между другото повторила, че бижутерите понякога дават имена на своите изделия и това точно се нарича „Разсъмване над Егейско море“.

Имало и второ име — „Последно разсъмване“. Разбира се, нямало почти никакви шансове Евгения да предаде информацията на Волко, но знае ли човек...

Към пет часа Евгения, притиснала до себе си чантата с невероятно скъпото колие, пристигнала у приятелката си. А в седем дошъл шофьорът и Евгения излязла при него така, сякаш през цялото това време, от три часа, се намирала в този блок.

Тъй като огърлицата била скъпа, Леонид много се тревожел за нея и помолил да му я върнат веднага след мероприятиято. Евгения обещала да му я занесе на следващия ден, в сряда. Сутринта се обадила на Нитецкая и казала, че ще занесе огърлицата следобед, защото сутринта има някаква работа, обещала нещо на приятелката си... Вероника не се вслушала много в тези обяснения, защото ѝ предстоял доста напрегнат ден, със сложни преговори и капризни партньори. И по никакъв начин не можела да се види с Панкрашина следобед.

— Ще прескоча до теб сега — бързо казала Вероника, стиснала с едната ръка телефона до ухото си, а с другата вдигала ципа на ботуша. — Ще спра в двора ви, ти ми изнеси огърлицата. Днес няма да имам друго време, а трябва да я върнем. Пътят ще ми отнеме четирийсет — четирийсет и пет минути, звъни ми след четирийсет и пет, за да ти кажа кога да слезеш.

— Трябваше да върна огърлицата непременно в сряда — обясни Нитецкая, — защото Леонид много се тревожеше, нали беше много скъпа, а той я даде ей така в чужди ръце, при това дори не знаеше на кого точно, без да вземе и разписка, само срещу честна дума. Когато стигнах там, Евгения слезе и ми даде кутийката с огърлицата. Веднага я отнесох на Леонид и хукнах за деловата си среща.

— Значи, получихте от Панкрашина снимките, които ми показахте миналия път, не сутринта в деня на убийството? — позасмя се Антон. — Излиза, че сте ме излъгали?

— Излъгах ви — погледна го с пиянска дързост Нитецкая. — Получих тези снимки няколко дена преди това, когато Евгения ми каза за приема.

— Ами да — кимна Сташис. — Миналия път забелязах, че някак нервничехте, когато ми отговоряхте на въпросите за Панкрашина. Защото ни казахте истината, ако правилно съм разбрал. И постоянно

ме измъчваше въпросът: защо така се притеснявахте? Дори ръцете ви трепереха. Беше странно: човекът казва чистата истина, а толкова се вълнува.

— Трескаво размишлявах да ви кажа ли за огърлицата и за Леонид, или не бива. Така и не реших. Затова бях нервна, по-точно мислено се разкъсвах през цялото време, защото е трудно да се съсредоточиш едновременно и върху отговорите на вашите въпроси, и върху собствените си размисли.

Вярно е, помисли си Антон, именно използването на тази особеност на човешкия мозък му бе помогнало навремето да оцелее, след като бе погребал цялото си голямо семейство.

„И какво имаме в крайна сметка?“ — замисли се той, след като се сбогува с Нитецкая и започна да набира телефона на човека, на когото смяташе да предаде ключовете от колата на Вероника Валериевна: обещанията трябва да се изпълняват.

Така, с огърлицата вече е ясно, тя е съществувала в единствен екземпляр и не е била открадната по време на убийството, но тайната на смъртта на Евгения Панкрашина така и не е разкрита. Някак странно се подрежда всичко в това дело: уж човекът казва истината, тоест нищо не си измисля, разказва точно всичко, както е било, а нещо те смуцава... И после се оказва, че неслучайно те е смуцавало. Кой знае защо, Антон си спомни за Светлана Дорожкина. Нали е установено, че и тя е казала чистата истина, нищо не си е измислила, а и днешният разказ на Нитецкая за пореден път потвърди това, но нещо не беше наред... Някак неестествени погледи, жестове, интонация. С Нитецкая се разбра: тя е имала информацията и не е решила дали трябва да я сподели, или не. Ами Светлана Дорожкина? Какво може да е знаела тя, което я е карало, докато говори чистата истина, да се разсейва и да мисли за друго?

Вкъщи цареше необичайна за неделната вечер тишина. Обикновено децата, въпреки строгия надзор на бавачката, в петък и събота вдигаха шум до късно, на другия ден си отспиваха, така че да ги накарат да си легнат в неделя вечер винаги беше проблематично. Едва престъпил прага на апартамента, Антон си помисли, че вкъщи няма никого, но веднага долови едва чутия звук от стъпките на Елвира,

която се появи в антрето с пръст на устните. Антон мълчаливо кимна, съблече се и на пръсти последва баващата към кухнята.

— Как успяхте да ги приспите? — попита. — Още няма девет, а децата спят. Чудеса!

— Заведох ги на разходка до един извънградски пансион, където днес имаше голям детски празник. Много развлечения за всички възрастови групи, като се почне от три-четири годишни до тийнейджъри. Но най-важното беше — хитро се усмихна Елвира, — че предварително знаех програмата и разбрах, че там ще се провеждат най-различни състезания. За ски и кънки е още рано, времето не позволява, а на децата е нужно движение на чист въздух. С една дума, резултатът е налице. Натичаха се, надишаха се, повеселиха се така, че заспаха още в колата, едва ги събудих и накарах да вечерят, главите и на двамата едва не паднаха в чиниите.

— Благодаря ви, Елвира. Не мога да си представя какво ще правя без вас.

Лицето ѝ помръкна.

— Недейте пак за това, моля ви. Всичко е решено. И е само въпрос на време.

— Да, на време... — тъжно повтори след нея Антон. — Знаете ли какво ме посъветва вашият Трушчов?

— Посъветвал ви е да си намерите съпруга — отговори Елвира. — Той ми каза.

— И къде трябва да я търся? Може би вие ще ми подскажете? Ето, например един спец по житейските проблеми от моята служба ме съветва да потърся добра самотна жена, която да е учителка или лекар педиатър. Отвратително усещане: сякаш си решил да си вземеш куче или котка и придирчиво избираш породата: тази има капризен характер, онази е прекалено едра, третата пък — много космата... Но вашият Трушчов е сигурен, че така или иначе ще трябва да се принесе в жертва на обстоятелствата, които са се създали не по моя вина. Просто така са се създали. И няма изход без жертви. И вие ли смятате така?

Елвира седеше с наведена глава. Антон разбираше, че този разговор ѝ е неприятен — нали тя сама преди няколко години дойде при него и му предложи безвъзмездната си помощ и той прие тази помощ, но нито тя, нито той не помислиха: ами какво ще стане после?

Антон беше смазан от страшна мъка, след като загуби жена си, Елвира беше в ужас, защото съпругът ѝ, започнал пиянска стрелба на улицата, бе ранил смъртоносно млада жена, майка на две деца. Тя незабавно поиска развод и дойде при овдовелия по вина на съпруга ѝ Антон Сташис с молба да приеме нейната помощ. И двамата не бяха в емоционално състояние, при което да мислят за бъдещето. Когато ти се стовари такова нещастие, обикновено не те спохожда простата мисъл, че един ден острата болка ще се притъпи и ще започне друг живот, в който ще има други хора, други мисли и други чувства. Струва ти се, че така ще бъде винаги. И всякакви думи, че един ден всичко ще се промени, ти звучат кошунствено.

А после се оказва...

— Аз също ще трябва да принеса определена жертва — проговори Елвира и вдигна очи към Антон. — Предложих ви помощта си, нещо повече, молих ви, умолявах ви да я приемете, защото вие отказвахте и не искахте да работя безплатно. Успях да ви придумам. А сега излиза, че съм ви предала. Че съм ви измамила. Че съм ви изоставила на произвола на съдбата. И съм изправена пред дилемата: да остана ли добра за вас, да остана ли почтена и вярна, но да се откажа от любовта, от семейството и от възможността да родя дете, или да живея с любим съпруг, да отглеждам собствени деца и цял живот, чак до смъртта си, да се чувствам като подла предателка, обещала да помогне и не удържала на думата си, изоставила човек в труден момент. Мислите ли, че ми е лесно да избира?

— Но вие го направихте — каза Антон.

— Да — кимна бавачката, — направих го. Но не мислете, че ми беше лесно. През целия си останал живот ще се чувствам виновна пред вас. И това сериозно ще отрови съществуването ми. Простете ми, Антоне, аз съм по-голяма от вас и отдавна съм разбрала, че е невъзможно човек да живее, без да жертва нищо. Не се получава. Целият свят е устроен на принципа на равновесието, за това е писал още Ломоносов, спомняте ли си? Ако някъде нещо се изгуби, на друго място непременно ще се добави. А да се добавя и тук, и там, и никъде да не се губи — това не се случва. Защото това не е просто закон за запазване на веществото. Това е закон на живота. И ние сме принудени да го приемаме и да се съобразяваме с него. Всички проблеми на хората започват именно когато те не искат да принасят жертви. Те

искат само нещо да се добавя, но в никакъв случай друго да не се губи. А такива решения не съществуват.

Да, мислеше си Антон, такива решения не съществуват. Разбира се, Елвира е права. Значи ще трябва да пожертва представите си за щастлив брак и наистина да търси „подходяща“ съпруга. В края на краищата, нали казват, че браковете по сметка са много щастливи, стига сметката да е направена правилно.

— Вие редовно ходите в училището и в детската градина, водите децата в поликлиниката... — подзе предпазливо.

— Да, да, разбирам какво имате предвид — подзе Елвира. — След разговора със Саша аз много мислих за това. Просто така — опита да се усмихне тя, — за всеки случай, ако случайно попитате.

— Смятайте, че съм попитал.

Елвира излезе от кухнята и след малко се върна с лист, на който с красив и четлив почерк бяха написани имената и работните графици на три жени: две детски лекарки и една начална учителка.

Антон недоверчиво прегледа спретнатите редове.

— Поне не са грозни, надявам се?

— Много симпатични са — увери го бавачката. — Неомъжени, обичат деца, подхождат ви по възраст.

— Добре — тежко въздъхна той, сгъна листа и го прибра в джоба на дънките си, — хайде да вечеряме тогава...

ТРИНАЙСЕТА ГЛАВА

— Къде бяхте вчера от десет до тринайсет часа? — зададе Антон Сташис въпроса, предварително съгласуван със следователката.

Както бе обещала, Надежда Игоревна бе извикала в кабинета си за разпит певица Виктор Волко. Естествено, по телефона с нея разговаря не той, а неговият несменяем помощник и продуцент и следователката му даде възможност да се изкаже — точно пет минути за словоизлиянията му на тема „ама как може, Виктор Семьонович е човек извънредно зает и от къде на къде ще ходи той при някакъв следовател за някакви там разпити, и то веднага, ами че не само целият му ден, а цялата му седмица е предварително разпределена по минути, и изобщо как не ви е срам да викате за разпити такъв известен човек“. През тези пет минути Надежда Игоревна успя да включи компютъра на работното бюро в кабинета си и да прегледа най-важните новини, както и да полее цветята на перваза. Когато отмерените от нея пет минути изтекоха, тя безцеремонно прекъсна потока от думи и произнесе няколкото отдавна отработени фрази, натъпкани до невъзможност с думите „неявяване, принудително довеждане, полиция, позор пред съседите, разгласяване, журналисти, преса, коментари“. Прекалено отдавна работеше на длъжността следовател, за да не се е научила да се държи правилно с хора, които поради някои обстоятелства се смятат за различни от другите.

Виктор Волко се яви в кабинета ѝ още преди обяд. Двайсетина минути старателно се прави на невинна звезда, незаконно и неоснователно подозирана в кой знае какво. Да, отдавна познавал Леонид Курмишов и какво от това? Него го познавали всички артистични кръгове. Да, разказвал му нещо за Дома „Сотников“, дори било интересно. Да, Волко споделил с други хора това, което му разказал бижутерът, и какво толкова? Нали не е държавна тайна от значение за отбраната на страната. И изобщо, кога било това... Толкова години са минали...

Скоро това омръзна на Надежда Игоревна и тя незабелязано даде знак на Антон: ти си на ред. И тогава той зададе своя въпрос, един такъв на пръв поглед невинен. Виктор Семьонович, който не усети това толкова очевидно подвеждане, веднага започна ентусиазирано да разказва в колко часа станал предния ден, в колко часа дошъл помощникът му, какви въпроси обсъждали, кой му се обадил по телефона и на кого се обадил той, къде отишли после и с каква цел. И след всяка фраза неизменно добавяше:

— Попитайте, всички ще потвърдят, видяха ме там.

— А на погребението на Леонид Константинович Курмишов присъствахте ли?

— Не. — В своята разпаленост Волко отново не забеляза предупредителния знак. — Нали току-що ви обяснявах къде съм бил...

— А защо? — прекъсна го Антон и изписа на лицето си искрено любопитство.

— Какво „защо“? — не разбра певецът.

— Защо не присъствахте на погребението на Курмишов? Всички присъстваха, всички ваши, както се изразихте, артистични кръгове. Всички, които са познавали бижутера и са използвали услугите му, дохода. А вие — не, не благоволихте, макар току-що да ни разказахте, че сте се познавали с него от дълги години и сте общували сърдечно. Бива ли така, Виктор Семьонович?

Волко се запъна, после се сети.

— Ах, да, спомних си, отидох на погребението, просто нямах никакво време, прескочих буквално за две минути, постоях, оставих цветя... Не, дадох ги на някого с молба да ги постави при ковчегата, когато дойде съответният момент. И си тръгнах.

— Къде отидохте?

— Нали ви казах...

— Виктор Семьонович, престанете — намръщи се Риженко. — Стига вече. Не сте присъствали на погребението...

— Не, присъствах!

— Не, Виктор Семьонович — позасмя се Антон, — грешите. Присъствах аз. А вас ви нямаше. И ние се нуждаем от вашето достоверно обяснение: защо? Ако до минута и половина не чуем това обяснение от вас, ще го дадем ние. И не мисля, че то ще ви хареса. Така че избирайте: вашето или нашето обяснение. Ако искате да

бъдете заподозрян в убийствата на Евгения Панкрашина и Леонид Курмишов — ваша воля, това ще си запишем. Ако не искате — разкажете всичко, както е било.

Певецът не се опъва дълго.

— Не знам нищо за никаква Панкрашина! — истерично закрещя той. — А Курмишов... Ами да, наистина...

... Тогава на приема той наистина се уплаши. Непозната дама мина покрай него и му се усмихна, той дежурно се усмихна в отговор и обърна внимание на нейното колие, много голямо, биещо на очи, ярко — просто беше невъзможно да не го забележи човек. И много красиво. Искаше да бъде приятен, а не му хрумна никакъв друг комплимент, просто се задейства автоматизмът: почитателите трябва да те обичат. И Волко похвали накита. А дамата изведнъж започна да разказва, че това бижутерийно изделие е наречено „Разсъмване над Егейско море“ и другото му име е „Последно разсъмване“. Дамата бърбореше и нещо в смисъл че скоро научила, че бижутерите понякога давали названия на своите изделия, а тя го чувала за пръв път и колко било интересно това... А Виктор Волко вече нищо не възприемаше от ужас. Пред очите му бе застанало изкривеното от омраза и ярост лице на Леонид Константинович, в ушите му като тревожна камбана звучаха неговите уж отдавна забравени думи: „Това ще бъде последното разсъмване, което ще видиш в живота си“.

Отначало Волко си помисли, че Курмишов е някъде тук, наблюдава го отстрани. Затърси бижутера из залата, искаше да се обяснят, а когато не можа да го намери, направи отчаян опит да провери: набра номера на домашния телефон на Курмишов и той се обади. Тоест той със сигурност не присъстваше на приема. И кой знае защо, в този момент Виктор Волко изпита истински страх. Помисли, че бижутерът е замислил някакво невероятно, чудовищно отмъщение и се стъписа, не можа да се овладее, избяга от приема, без да се замисля за поетите в договора задължения, и се завтече при един познат престъпен бос, негов почитател.

— Нали знаете, всички звезди имат... как да го кажа... почитатели и спонсори от тези среди... — със запъване взе да обяснява певецът. — Често се получават разни недоразумения, особено когато ни канят на частни вечеринки, така че трябва да имаме зад гърба си авторитетни хора, които да ни помогнат и защитят, ако нещо...

— Знам — кимна Риженко. — Не се разсейвайте, моля. Продължавайте.

... Волко дотича при своя „спонсор почитател“, престъпния бос Михальов, и го помоли да му даде човек за изпълнение на деликатна задача: да сплаши бижутера Курмишов. Не, в никакъв случай да не го убива, просто да го уплаши до смърт, та Леонид да разбере: Виктор Волко не е кой да е — и той може да се зъби и да отвърща на заплахи, и той може да бъде опасен. Кой знае защо си мислеше, че по този начин ще успее да спре Курмишов.

— И кого ви даде Михальов?

— Обади се някъде, след известно време дойде Гриша Дубинюк, един як мъжага, само с фигурата си може да стресне някого до припадък. Всъщност именно такъв човек ми трябваше, нали не исках убийство, а само заплаха, та си помислих, че Леонид Константинович само като го види, веднага ще се откаже от намеренията си.

— Тоест не сте поръчвали на Дубинюк убийството на Курмишов?

— Ама моля ви се! — пребледня Волко. — Как можяхте да си го помислите! Разбира се, че не, исках само да го сплаши. И извънредно строго заръчах да не го бие и изобщо да не го осакатява, защото бижутерът работи с ръцете си, един инвалид няма да може да работи, ако му повредят ръцете. В края на краищата аз не съм някой престъпник. Разберете, не желяех злото на Леонид, не исках да му сторят нищо лошо, аз просто се защитавах! Бях сигурен, че той иска да ми отмъсти, и се опитах да го спра. Да го сплаша и да го спра.

— Добре. Как именно смятахте да сплашите Курмишов?

— Ами аз... Не знам... Казах на Гриша: по твое усмотрение, сам си решавай, според ситуацията. За мен е важен резултатът: Леонид трябва толкова да се уплаши, че завинаги да забрави идеята да ми отмъщава.

— И какво е решил Григорий Дубинюк? Докладва ли ви как е сплашил Курмишов?

— Той... той каза, че отвлякъл Леонид в четвъртък вечерта и го закарал на някакво място, където да постои малко, та да му дойде умът в главата.

— В четвъртък вечерта — това е ден след приема? — уточни Риженко, която трябваше да вписва в протокола не „четвъртъци“ или

„следващи дни“, а конкретни дати. — На 22 ноември?

— Ами да... сигурно.

— И какво е станало после?

— Не знам... Наистина не знам... Честна дума! Григорий каза, че акцията по сплашването приключва и в неделя, в най-краен случай в понеделник, бижутерът вече ще си бъде вкъщи и ще стане кротък и сговорчив.

— Кога Дубинюк ви каза, че акцията по сплашването приключва?

— В... в събота, струва ми се. Да, в събота.

— В събота, на 24 ноември — отново уточни Надежда Игоревна.
— В какво конкретно са се състояли действията по сплашването на Курмишов?

Риженко бързо набираше на клавиатурата протокола от разпита, Волко седеше объркан и уплашен. А Антон го наблюдаваше и преценяваше: наистина ли никой не бе виждал Курмишов от четвъртък вечерта и не бе разговарял с него по телефона. А Леонид Константинович бе починал късно вечерта в неделя. И то не от естествена смърт, а от удушване.

Някой лъже. Или Волко, или Дубинюк, който обещал на своя клиент, че акцията приключва и отвлеченият бижутер вече съвсем скоро ще се прибере у дома си.

Трябва да се разговаря с Михальов. Вярно, да намерят Григорий Дубинюк е задача за първокурсник, но да го намерят, е само половината работа, трябва да направят така, че той да заговори. А за целта не могат да минат без командата на боса. Как не му се ходеше на Антон сам при Михальов! Но няма как, днес погребват Геннадий Колосенцев и той не може да разчита на Рома чак до вечерта.

— Виктор Семьонович — Антон се приближи плътно до певеца, — ще ви помоля сега да извадите телефона си и да се обадите на вашия страстен почитател Михальов. Трябва спешно да се видя с него. Колкото по-скоро, толкова по-добре. Надявам се, че няма да ви откаже?

Дали Волко успя да намери подходящите думи, дали пък Михальов наистина му беше фанатичен почитател, но срещата бе уговорена само след час в дома на боса в Близкото Подмосковие.

Девет години работа в криминалната полиция далеч не са достатъчни, за да се смяташ по право за печен професионалист, но през тези години Антон Сташис все пак се бе научил да разговаря с „престъпни елементи“. Михальов не беше истински признат бос, бе започнал в средата на 90-те като много такива, с рекет, бе оглавил група яки момчета с анцузи и бе всявал страх сред околните с безкрайната жестокост на своята банда. Но оттогава бяха минали почти двайсет години, от трийсетгодишен бандит Михальов се бе превърнал в солиден чичка „към петдесетака“, делови и дори почти приличен, но по навик прибиращ под дружелюбното си крило не твърде високоинтелектуални типове. Певецът Виктор Волко със своите сладки романси „за невярна любов и предателство“ докосваше най-чувствителните струни на отдавна закоравялото сърце на Михальов, така че бившият бандит, а сега „бизнесмен“, осигуряваше на своя кумир и охрана (че има ли сега в Русия звезда без охрана! Без охрана не си никаква звезда, а жалък шушумига.), и някакви парици, и изгодни договори за изпълнения по време на частни празници, и услуги от по-особен характер.

След като изслуша Антон, Михальов, човек болезнено слаб (язва плюс холецистит), с грозни нокти (гъбички плюс авитаминоза), но с ослепително бели равни зъби (работа на добра стоматологическа клиника), промърмори:

— Не е голям проблем. Добре, Григорий няма да се опъва, ще му кажа. Ти нали схващаш, всеки ще си получи каквото трябва и няма да има никакво криминално дело за отвлечане на човек.

Виж, в това Антон Сташис твърде много се съмняваше. Не беше такъв човек Надежда Игоревна Риженко. За което честно предупреди самоуверения Михальов, който в отговор само сви рамене:

— Твоята следователка не е единствената на този свят, има и други, по-умни и по-хитри, с които можем да се разберем. Нали схващаш: ако ги нямаше тези другите, ние сега нямаше да разговаряме с тебе.

Трудно беше да не се съгласи с това. Проблемът с доказването на обвинението съществуваше открай време и щеше да съществува винаги. Но продажността на представителите на правоохранителната система не можеше да се сравнява по мащаби с трудностите по

доказването. Така че откровеният цинизъм на Михалъв дори не подразни Антон: през деветте години работа в полицията беше свикнал на къде-къде по-лошо.

С движение на пръста Михалъв привика охранителя, който дежуреше пред вратата, прошепна му нещо и след четирийсет минути Григорий Дубинюк се яви пред своя „командир“.

— Е — важно излегнал се в креслото, проточи Михалъв, — я сега да ни разкажеш, друже мили, какво си направил с бижутера, как си се разправил с него.

Дубинюк, огромен юначага, който наистина само с вида си можеше да стресне дори печени мъже, отначало, както се и очакваше, взе да се прави на ударен, сиреч нищо не знам, да, Виктор Волко поиска да сплаша някакво човече, нареди само да си потренирам мускулите.

— Дорде издиря това човече, мина време, открих къде трябва да е, ама него все го няма, и другаде го търсих, няма го и толкоз, така че не изпълних задачата. Какво толкова? Не е забранено човек да си тренира мускулите.

— Аха — доволно кимна Михалъв. — А сега хайде пак. И без волни съчинения.

— Както кажеш — с лекота се съгласи Дубинюк. — Твоята дума е закон. Певецът поиска да намеря бижутера и да го сплаша здравата, това вече го казах. Намерих го, дебна го, дебна край дома му, дочаках да пристигне, да слезе от колата и го сграбих. Нощ, наоколо ни жива душа, всичко като по мед и масло. Ама оня се стресна, като ме видя, и сам се натовари на колата. После го натъпках с илачи, накарах го да излапа цяла шепа, та, нали, да спи по-сладко. След петнайсетина минути откърти. Чак взе да похърква. Откарах го в един гараж и го приклеших с белезниците за тръбата. На другия ден отивам, пак таблетки в шишето, той поиска да пие, та му дадох това шише. И на третия ден — същия номер. И толкоз, повече не отидох. Викам си: ще се наспи хубавко, ще се освети, ще почне да вика за помощ и все някой ще го чуе. Ще освободят нещастника.

— Ясно — широко и радушно се усмихна Антон, — а сега давай същото, но според правилата. Нали разбираш, Григорий, че аз съм човек на заплата, имам си шефове, при нас не мозъкът е важният, а

правилно съставеното документче. Та, значи, на коя дата отвлече бижутера Курмишов?

Григорий се замисли сериозно и дълго. Изглежда, не му беше навик да запомня дати. Виж, с дните на седмицата се справяше от раз.

— Начи... виж сега. — Той протегна мощната си, покрита с къси косъмчета длан и започна да прегъва пръсти. — Певецът възложи поръчката късно вечерта, когато моята Томка работеше нощна, начи е било вторник, защото тя е нощна само вторник и петък. През деня мислих как и какво, начи срядата е минала, а на другия ден вече го гепих. Начи е било четвъртък.

Антон си записа в бележника: 22 ноември, четвъртък. Дотук всичко съвпаднаше и с показанията на Волко, и с казаното от другите свидетели.

— В четвъртък го оставих в гаража, после в петък му дадох първото шише — продължи да прегъва пръсти Дубинюк, — в събота — второто. И толкоз. Давал съм му приспивателно три пъти, първия път му го натъпках в устата и двата пъти — в шишето с водата. След съботата не съм му виждал очите на тоя муньо.

— Да, де — кимна Антон, — а в неделя го уби? Защо бе, Григорий? Какво ти стори?

— Уби-ил ли? — недоверчиво проточи Дубинюк. — А, не, началник, няма да се разберем така. Кое то си е мое, мое си е, няма да отричам, командирът нареди да си призная — неговата дума е закон. Ама чужди работи не ми приписвай. Нали ти рекох: в съботата за последен път отидох в гаража, напоих го и го оставих. Толкоз. Какво е ставало после — хабер си нямам.

— Значи не си го убил?

— В мама се кълна бе!

— Добре, Григорий — въздъхна Антон, — сега викам групата, отиваме на мястото, ще ми покажеш гаража. А после ти влизаш на топло. Нали схващаш, редът си е ред.

— Нямах проблеми, началник — ухили се Дубинюк, — ние всичко схващаме. Командирът няма да ме зареже. Ние не се дърлим с полицията, нали, командир?

— Тъй си е — позасмя се Михалъв. — Ще отпочинеш ден-два, а после ще те пуснат, ще се разбере с хората.

Наистина ще се разбере... Антон нито за миг не се усъмни. Извика групата, сега трябваше да чакат.

— Григорий, ами гаражът чий е? — попита. — Твой ли е?

Дубинюк избухна в смях.

— Ще ме умориш, началник! Да не съм откачил, че да държа човека в моя гараж? Аз такива гаражи из цяла Москва и в Подмосковието имам поне десет, за разни подобни нужди. Намирам стопани, дето не си ползват боксовете, и плащам наема за година напред. Всичко е законно, между другото.

— Не се съмнявам — отново се усмихна Антон. — А я сега да си поговорим за твоето алиби за събота и неделя. В колко часа последно ходи в гаража?

— Ами... — Дубинюк се почеса с нокът по слепоочието, — някъде по обяд, към два часа, може и три да е било. Събудих клетника, напоих го, изчаках пак да заспи, заключих и си тръгнах.

— Къде отиде?

— Ами на вилата — в очите на Григорий просветна абсолютно детско недоумение: къде другаде може да ходи нормален човек през почивните дни, ако не на собствената си вила.

— Сам ли отиде? Или с твоята Томка?

— Ама много си тъп, началник! — възмути се Дубинюк. — Нали ти рекох: Томка в петък е ноцна. Значи си идва от работа в събота към дванайсет и се тръшва да спи. Каква ти вила за нея?

— Значи си отишъл на вилата сам — уточни Антон. — И какво прави там?

— Ами както обикновено: загрях банята, понапарих се, пийнах, отпочинах.

— И колко време почива?

— До понеделник. Пак някъде докъм обяд. Към пет привечер се върнах в Москва.

— Далече ли е твоята вила?

— На шейсет и осмия километър по Калужкото шосе.

През вратата подаде глава охранителят, гледаше лошо.

— Командир, ченгета пристигнаха. Разправят, че ги извикали.

Михалъв стана от креслото, отиде при Дубинюк и бащински го прегърна.

— Да не ти дреме, Гришаня, скоро това ще свърши. И там си опичай акъла, дръж се правилно.

— Че как, да не ми е за пръв път — промърмори Дубинюк и явно без изобщо да се притесни, подаде ръцете си, на които Антон щракна белезниците.

„Защо да се притеснява? — ядосано си мислеше Антон, докато водеше бияча към портите. — Целият му живот е такъв: свърши някоя мръсотия — задържат го — приберат го на топло — пуснат го — пак мръсотия — пак го пуснат... Свикнал е. И не го е страх. Командирът няма да го зареже.“

Гаражът, в който Григорий Дубинюк бе държал Курмишов, се намираще на такова затънтено място, че членовете на групата, излязла за оглед и същевременно за проверка на показанията на място, успяха да използват целия си богат речников запас, докато характеризираха впечатленията си от запуснатостта, калта и липсата на улични лампи.

— Охо! — радостно възкликна Дубинюк, когато двама оперативни работници водеха, придържайки го за раменете отляво и отдясно. — Всичко си е, както го бях планирал. Вратата е изкъртена. Значи някой е чул нещастника.

Започнаха да вадят фенери: по здрач беше трудно да се направи огледът. Вратата на гаража наистина беше отворена и силно обезобразена. Наблизо се търкаляше прът арматурно желязо. Надежда Игоревна седна на сгъваемото си столче и се приготви да пише протокола.

— Григорий, а къде са ключовете от гаража? — попита Антон.

— Ами у мен, трябва да са на връзката в джоба ми.

Григорий опита да бръкне в джоба си, но белезниците му пречеха.

— Я опитай ти — позасмя се той, — в якето, отляво, във вътрешния джоб.

Антон извади доста тежка връзка ключове.

— Ах, какъв ключар се извъди... — засмя се той, — за кой дявол мъкнеш такава тежест? Хайде, покажи кой от тези ключове е от гаража.

— Онзи, с бялата точка.

Катинарът тъжно се търкаляше на мократа земя. Експертът провери ключа и кимна:

— Този е.

— Григорий, защо си изкъртил вратата, като си имал ключ? — подкачи го Антон.

По принцип Сташис почти беше повярвал на този бияч. Така де, защо да кърти вратата, щом в джоба си има ключ? Но твърде забавно му беше да наблюдава колко разпалено тази мутра се бори за своята истина: което си е мое, мое си е, чужда вина не поемам.

— Ама не съм я къртил бе! — пак се развълнува Григорий. — Точно каквото исках, това е станало: човекът да се наспи, стига му толкова шубе, а после да почне да вика за помощ и да го освободят. Ето, и вие виждате — освободили са го.

— Добре, добре, вярвам ти — успокои го Антон. — Засега. Я, хайде да се приближим, само че не влизай, от вратата ми покажи какво си правил вътре.

Вътре под насочената светлина се видяха разрязаните по веригата белезници: по-точно едната им половина, която бе останала прикрепена към тръбата и легнала на пода. На пода намериха и ножовката. Експертът внимателно огледа находките и каза:

— По всичко личи, че са разрязали веригата с тази ножовка. Въпросът е обаче къде е другата половина от белезниците. По принцип би трябвало да е останала на ръката на човека, който е седял тук.

— А на трупа не е имало част от белезници — забеляза полугласно Риженко. — Макар че съдебните медици са посочили следи от нея. Интересно, кой ли я е свалил? Гражданино Дубинюк, вие имате ли ключове от белезниците, с които сте приковали гражданина Курмишов към тръбата?

— Че как — ухили се Дубинюк. — Те са в другия джоб, отдясно. Едни малки такива.

— Да, бе, ние щото не знаем, ако не ни кажеш — неволно възкликна един от оперативните работници, дошъл тук с групата, — че нали, не сме виждали белезници с ключове.

— И защо, Гриша, си рязал веригата, като си имал ключове? — не мирясваше Антон. — Само си повредил белезниците.

И естествено, Дубинюк отново избухна и с пяна на устата заповтаря всичко, което бе казал по-рано, с което чудесно развесели

Антон.

— А ножовката чия е? Твоя ли е?

— На стопанина е. Аз, когато вземам гараж под наем, гледам да има всичко, което може да ми влезе в работа. Ако нещо липсва, донасям си. Но тук, мисля, си имаше всичко.

— Какво може да ти влезе в работа, интересно? — присви очи един непознат на Антон оперативен работник. — Клеци за мъчения? Или нещо друго? Гаражите за какво ти трябва — за скривалище на крадени коли или да прибираш труповете?

Григорий подвикна нещо и се извърна към Антон.

— Слушай, началник, кажи му да не ме закача. Още веднъж повтарям: каквото си е мое, мое си е и няма да кажа и дума повече.

— Добре де, не се нервирай — примирително каза Сташис, — по-добре ни кажи къде се намираше тази ножовка? Възможно ли е Курмишов да я е стигнал и сам да си е прерязал веригата?

— Да, бе! Беше е-е-ей чак там, на тезгяха, където са всички инструменти.

— Сигурен ли си?

— В мама се кълна — твърдо отговори Дубинюк. — Не се е освободил сам, някой му е помогнал.

— Слушай — сбърчи нос Антон и подуши наоколо, — защо тук вони така?

— Отгатни от три пъти — измуча Григорий. — Ти какво искаше, по пет пъти на ден да му поднасям гърне ли? Както си е седял на пода, така си е вършел работите.

Ясно. Антон се отдалечи на няколко крачки от гаража и се огледа. Опита се да си представи човека, когото три денонощия бяха карали да спи под въздействието на силно приспивателно. Започнал е да се съвзема, да се събужда, събрал е сили, за да повика за помощ, и някой го е чул, разбил е вратата, разрязал е веригата на белезниците и... Какво ли е станало после? Този спасител извел ли е пленника навън? Или го е оставил в гаража и си е тръгнал, нека онзи сам да се оправя? Така, да допуснем, че така или иначе Курмишов е излязъл от своята „килия“. Вероятно се е чувствал много слаб, виел му се е свят. И от трите денонощия с тяло, изкривено в неудобно положение, краката му едва са го държали. Накъде се е запътил в такова състояние? Или е приседнал на нещо, за да подиша чист въздух и да се

посъвземе? На какво е приседнал? Направо на калната от дъжда земя? Или е намерил нещо...

Правилно. Намерил е ей тази обърната касетка, най-обикновена касетка от дървени летви, такива касетки се използват за пренасяне на някаква стока. Курмишов е приседнал на касетката и...

Какво ли е станало по-нататък — Антон не можеше и не можеше да си представи. Трябваше да прокара нишка, свързваща изнемощелия, чувстващ се зле човек с люлеещ се на едната му ръка бележник, седнал на дървената касетка, и трупа на същия този човек, открит на съвсем друго място, с работен пакет за разрязване на диамант и кръст, забит в пакета. Но вече без бележника.

Какво се е случило? Как? Защо?

— Надежда Игоревна — отиде той при следователката, която съставяше протокола, — нека експертът огледа касетката, намерих я ей там...

— Каква касетка? — навъси се Риженко, без да спира да пише.

— Струва ми се, че на нея може да има следи, оставени от Курмишов. Предполагам, че той е седял на нея.

Риженко вдигна очи от протокола, внимателно погледна Сташис и кимна.

— Добре.

Огледът на гаража и околната местност, придружен с разпита на Дубинюк, отне много време и вече никой нямаше нито сили, нито време да върши и нещо друго. Натовариха Дубинюк и оперативните работници в едната кола, следователката, експертът криминалист и Антон се качиха в другата.

— Утре от сутринта се разделете — уморено каза Риженко, — Дзюба да отиде на вилата на Дубинюк и да провери алибито му, а ти с момчетата поработи тук, поразпитайте собствениците на гаражи, дали са виждали Дубинюк през последните няколко дни, като се започне от 22 ноември, деня, когато Курмишов е изчезнал, до нощта в неделя срещу понеделник, когато бижутерът е бил убит. Трябва да проверим всяка негова дума. Защото прекалено подредено излиза всичко: той го отвялякъл, той му давал приспивателното, но не го е убил. Нещо се съмнявам.

— За какво му е било да убива бижутера? — учуди се Антон. — Нали е получил нареждане само да го сплаши. Той няма лично

отношение към Курмишов.

— Обаче ние с тебе не знаем дали има, или няма — възрази тя. — Нали по-рано мислехме, че между Панкрашина и Курмишов няма никаква връзка, а какво излезе? Понякога изплуват такива неща, дето и на фантаст няма да хрумнат. Дубинюк е имал възможност да разговаря с бижутера, знае ли се какви общи познати може да са открили.

— Но Курмишов е бил натъпкан с приспивателно, спял е.

— От приспивателно не се заспива веднага, минава някакво време. Пък и самият Дубинюк помниш ли какво каза? Накарал Курмишов да глътне шепа таблетки и той заспа след петнайсет минути. Какъв резултат ни дадоха съдебните медици? Че в кръвта му са намерили еди-какъв си препарат в еди-каква си концентрация и в момента на изследването на трупа тази концентрация е била недостатъчна човекът да е бил в безсъзнание или да е спял. Това е всичко, което знаем. Каква обаче е била тя по-рано? Наистина ли Курмишов през цялото време е бил в безсъзнание? Или Дубинюк все пак е имал възможност да разговаря с него?

— Но Дубинюк казва...

— Всичко трябва да се проверява — недоволно възрази Надежда Игоревна. — И нищо не бива да се изключва, включително и възможността Дубинюк да е имал личен мотив за убийството на Курмишов.

Какъв ти личен мотив! Значи трябва да проверяват дали някъде не са се пресичали интересите на бижутера Леонид Курмишов и бандита Григорий Дубинюк. И тая си я биваше... Защо ли вечно става така: колкото повече работиш, толкова повече работа ти се отваря? Странна е тая закономерност.

Оперативните работници от Източния район, където беше убит Генадий Колосенцев, вече бягаха от Роман Дзюба като от чума. Той постоянно досаждаше с въпроси не само на старшия в тяхната група — подполковника от „Петровка“ Сергей Кузмич Зарубин, но и на тях самите, при това пак беше добре, ако само задаваше въпроси. Ама не, натрапваше и някакви свои съображения! Нямаше и как да го пратят по дяволите — колега беше все пак.

Роман много добре разбираше всичко това. И всеки път, когато се виждаше с оперативните работници от Източния район, беше вътрешно готов за най-разнообразни обрати, като се почне от ловки измъквания и се свърши с преки обиди. Тези оперативни работници бяха по-възрастни от Дзюба с пет-седем години, следователно, както го бе предупредила Риженко, се чувстваха в правото си да бъдат високомерни и груби с младия детектив от чуждата територия.

Днес той реши за пореден път да поговори със Зарубин, но го завари в компанията на същите онези оперативни работници: детективите провеждаха „мини съвещание“. Целта на Роман беше само една: да научи дали в компютъра на Генадий е било намерено нещо интересно. Като отвори вратата на кабинета и видя своите „доброжелатели“, в първия момент се стъписа, но после вдиша по-дълбоко въздух и влезе.

— Ето, на! — тържествуващо възкликна един от оперативните работници. — Знаех си аз! Най-важният проверяващ довтаса. Какво искаш, Рома? Пак ли те осениха велики идеи?

Дзюба изскърца със зъби, но се сдържа.

— Исках да попитам намери ли се нещо в домашния компютър на Колосенцев — отговори колкото може по-спокойно, като гледаше само към Зарубин.

— Нищо не се намери — равнодушно отговори подполковникът.

— Но все нещо е имало там — не отстъпваше Роман. — Не е възможно един компютър да бъде съвсем празен, след като Гена го е използвал постоянно.

Зарубин мълчаливо стана и отвори касата. Извади пакет, отвори го и изсипа на бюрото цялото му съдържание — няколко диска и флашки.

— Не вярваш ли? — прозвучаха в гласа му закана и същевременно жестока умора. — Мислиш си, че само ти си умен, а всички останали просто си се разхождат наоколо? Всичко сме проверили, има само програми. А текстовите файлове са само три. На единия има страница и половина някакви несвързани приказки за хобити или някакви други безсмъртни, имената на всички са някакви идиотски, приличат на прякори, в другия има същите шантави работи, само че по-кратки, а на третия е просто някаква таблица, сякаш той е правил реконструкция на някакво събитие минута по минута. Толкоз.

Няма нищо друго. Ни-щич-ко, ясно ли ти е? Нито дума за общежитието, нито дума за гастарбайтери.

— Ами електронната поща?

— Само кореспонденция с интернет магазини относно техника и разни компютърни екстри. Нито едно лично писмо, което да представлява интерес.

— Това сигурно ли е? — все още не можеше да повярва Роман.

— Ако смяташ една честитка за рожден ден, изпратена на братовчедка в Кострома, за подозрителна, моля.

Зарубин с небрежен жест събра електронните носители в плика и го подаде на Дзюба.

— Ето, дръж, ти си проверявай, ако си нямаш друга работа. Ти си най-умният тук, никой наоколо нищо не разбира, само Дзюба знае кой е виновен и какво да се прави.

Нищо де, беше свикнал да не отговаря на обидни нападки, ще изтърпи, защото работата е по-важна. В края на краищата, един ден ще настъпи моментът, когато Роман Дзюба вече няма да е „с жълто на устата“. Трябва само да потърпи дотогава. Да стисне зъби и да търпи, както го посъветва Надежда Игоревна.

— Сергей Кузмич, споменахте за текстовите файлове... И за таблицата, че била нещо като възстановяване на събития минута по минута. Ами може това да е някакво дело, което е водел? Проверихте ли?

— Не!!! — закрещя Зарубин. — Не сме проверявали!!! Седим си тук, прием си чай и си смучем от пръстите разни версии, такъв е нашият метод на работа! И не умеем да работим другояче.

— Проверяхме, Рома, проверявахме — обади се един от оперативните работници, който явно съжали Дзюба. — И по факти проверихме, и по имена, и по прякори. Нищо, абсолютно нищо.

Подполковник Зарубин изстиваше също тъй мигновено, както и пламваше, и докато оперативният работник произнесе тези няколко фрази, се успокои.

— Вярно, Дзюба, отработихме напълно тази история. Но щом ти си толкова педантичен и си нямаш друга работа — моля, вземай и гледай. Ако намериш нещо, ще ти кажа „благодаря“, ама ако не намериш — ти ще се изръсиш.

— В смисъл? — намръщи се Роман, който не схвана смисъла на последните думи.

— Ами от ясно по-ясно е — подигравателно го имитира Зарубин. — Ти какво си мислиш, че всеки сополанко може безнаказано да се съмнява в моята работа, а аз трябва безплатно да преглъщам глупостите му? А-а-а, не. Ако излезеш прав, хубаво, никакви въпроси. Но ако не си прав — пиенето и мезето са от тебе. За всички ни. Между другото, когато приключиш, можеш да изхвърлиш този боклук на буницето, копия са.

Роман мълчаливо пхна пакета с електронните носители в чантата си и излезе.

ЧЕТИРИНАЙСЕТА ГЛАВА

На другия ден още рано сутринта Роман се качи в мотрисата и замина за селището, където се намираше вилата на Григорий Дубинюк. В местната управа бързо получи списъка на всички хора, които притежаваха вили на една и съща улица с вилата на Дубинюк, след което се върна в Москва и започна методично да обикаля всички съседни на Григорий. За съжаление, сезонът не беше благоприятен за постоянно живеене на вилите, затова всички, които бяха ги обитавали през почивните дни, през работната седмица обикновено живееха в Москва.

Привечер, вече с безчувствени крака и умирайки от глад, тръгна за уговорената среща със Сташис. Антон беше предложил Роман да дойде на „Петровка“, но понеже не беше забравил вчерашния си разговор със Зарубин и неговите крясъци, Дзюба помоли:

— А не може ли на друго място? Струва ми се, че Сергей Кузмич вече не може да ме гледа. Пък и умирам от глад, от сутринта тичам като псе, не съм слагал троха в устата си.

— Ами да — отговори в слушалката Антон, — Кузмич ми каза сутринта как ти е крещял вчера. Изглежда, изпитвате взаимна неприязън. Добре, тогава да се засечем някъде, ще поседим в колата. Сега къде се намираш? Има ли наблизо заведение за хранене?

Роман завъртя глава и видя табела „Шоколадчета“.

— Е, значи, хапни, докато дойда — каза Сташис, — после ще излезеш при мен, ще обменим впечатления.

Пътят отне на Антон малко повече от час, това време бе напълно достатъчно на Дзюба да утоли глада си и когато телефонът иззвъня с командата „излез и се строй“, той отново беше бодър и изпълнен със сили.

— Хайде, докладвай, какво става с виладжиите — поиска Сташис.

— Алибито на Дубинюк е паянтово — докладва Роман, — ето, виж: той казва, че в събота е заминал за вилата и е останал там до обяд

в понеделник, нали така?

— Май беше така.

— Разпитах съседите. Да, видели го, дошъл в събота към 17 часа, видели и колата му в двора, и лампите били запалени, и той се отбил у някого там към 21 часа, и на сутринта в неделя бил налице, със сигурност. Но през останалото време, в частност в неделя вечерта, никой не го е виждал. Вярно, Дубинюк каза, че се е напарвал в банята си през това време, но за това няма никакви потвърждения. Обаче в понеделник до обяд определено е бил налице, защото се намери съсед, който видял колата на Григорий край къщата и влязъл при него да попита кога смята да тръгва за Москва и дали няма да го закара. Григорий отговорил, че ще го закара, но малко по-късно, смятал да тръгне към един-два часа, не по-рано.

— Значи вечерта в събота е бил, сутринта в неделя е бил, в понеделник сутринта — също, но няма никакви показания за нощта в неделя срещу понеделник — констатира Антон. — Прието.

— А при тебе нещо? Късно снощи Риженко ми звънна, постави ми задачата за вилата на Дубинюк, но нищо не ми обясни както трябва. Пък и аз не бях съвсем адекватен... Нали разбираш, след погребението — измънка Дзюба.

Антон се принуди да му разкаже подробно за разпита на Волко, за срещата с Михальов и за показанията на Григорий Дубинюк.

— Та затова днес проверявах показанията на Дубинюк около гаражите. Намерих няколко свидетели, които видели как той наистина отишъл там по обяд в събота. Почивни дни — автомобилисти много, кой поправя нещо, кой заминава за някъде, кой пристига... Виж, обаче в неделя никой не е виждал Дубинюк. Във всеки случай не се намери такъв свидетел. Но, разбира се, това нищо не доказва, защото той може да е идвал и късно вечерта, когато вече е пусто и тъмно. Тоест със сигурност е потвърдено, че е идвал в събота, както каза, но за неделята няма доказателства — нито за, нито против. Така че е рано да изключваме Дубинюк от заподозрените в убийството, не всичко е гладко там... Рома, ти какво? Да не ти е лошо? Защо тръскаш глава?

— Почакай, Антоне — замижа Дзюба. — Гаражите. Ти разбираш ли? Гаражите!

— Добре де, гаражите. И какво?

— Ами в джоба на Гена е имало бележка с нещо за гаражите!

— Че малко ли са гаражите в Москва, на всяка крачка има — невъзмутимо отвърна Сташис.

— Почакай, Антоне — горещеше се Дзюба, — чуй само! За тази бележка изобщо никой не си спомняше, защото първо са отработили нея, убедили са се, че тя няма нищо общо и изобщо не е ясно какви са тия гаражи. Там е бил посочен номерът на бокса, гаражът с този номер е на собственик със съвсем друго име. И тогава са решили, че става дума за други гаражи. Нали трупът му е бил намерен на друго място.

— Добре, да допуснем. Впрочем...

Но вече нищо не можеше да спре Дзюба. Той извади от чантата си бележника и го отвори на страницата, на която грижливо бе преписал текста на намерената у Колосенцев бележка.

— Виж, тук е описан и маршрутът, как да се стигне от мястото, където се е провело състезанието. Няма адрес, но има подробно описание накъде да се завива. Хайде още веднъж да проверим по картата. Представи си, че става дума за същите гаражи, където са държали Курмишов! Твоят навигатор включен ли е?

— Някак се придвижвам и без него — позасмя се Антон и извади в компютъра картата. — Добре, да видим. Къде, казваш, е било състезанието?

Дзюба каза адреса, Антон намери мястото и започна методично, под диктовката на Роман, който поглеждаше в бележника си, да води стрелката. Ето и последния завой, после около 700 метра направо и наклон...

— Слушай — вдигна глава Антон и учудено погледна Дзюба, — как изобщо се сети? Излиза, че си прав. Това са същите гаражи, при които вчера ни закара Дубинюк. Рома, ами че ти си гений! Да, но това е...

— Какво? — напрегнато попита Дзюба, който моментално разцъфна от похвалата. — Какво сега не е наред?

— Ами някак... — Антон със съмнение поклати глава. — Аз съм шофьор отдавна, добре познавам Москва. Защо маршрутът е толкова странен?

— Какво му е странното?

— Ами неудобен е — обясни Сташис, — минава през няколко много гадни места, където вечно стават задръствания, дори в неделя вечер, и после, изобщо, е някак крив, два пъти по-дълъг, отколкото

можеше да е, ако човек кара така — и с помощта на стрелката той посочи по-кратък и удобен маршрут, — по широко шосе и без задръствания. Защо е бил избран такъв странен вариант за пътуване?

— Може би го е обяснявал човек, който изобщо не познава Москва? — предположи Роман. — Някой го е закарал веднъж-дваж именно по този маршрут и той е запомнил него, а друг не знае. Нали може да се случи такава нещца?

— Може — съгласи се Антон. — Но може да е било и другояче.

— Изпратили са Гена да обикаля, та да спечелят време — убедено каза Роман. — Но защо?

— Ясно е защо — позасмя се Антон. — И фактът, че в бележката няма адрес, а има само схема на маршрута, говори в полза на версията, че той е бил удължен умишлено, защото ако кажат точния адрес, винаги има риск човекът да включи навигатора, да вкара адреса и да получи кратък и лесен маршрут.

Дзюба мълчеше и усилено обмисляше нещца.

— Значи излиза, че непознатият младеж, когото играчите са видели след състезанието, е подмамил Гена при мястото на убийството, дал му е дълъг маршрут, който със сигурност ще му отнеме много време, а самият той е отишъл там по по-кратък и бърз път — каза той най-сетне. — Защо му е трябвало това?

— За да го убие — кратко отвърна Антон. — За какво друго? Убил го е и е преместил трупа му в друга част на града, при общежитието.

— Но защо е трябвало да го убива при гаражите, а после да го кара при общежитието? Можел е да остави трупа там, където го е убил, и толкоз. Не, Антоне, тук нещца не е наред. Излиза, че Гена е тръгнал за гаражите с някаква цел, а после към общежитието — със съвсем друга. Но работата, заради която е тръгнал към тези проклети гаражи, също намирисва — убедено каза Дзюба. — Иначе нямаше да го изпратят по толкова странен маршрут.

— Или ти си бил прав още от самото начало — забеляза Антон, — когато каза, че маршрута е описвал човек, който зле познава Москва. И не там са убили Гена. Но, виж, той спокойно може да е освободил нашия Курмишов. Всичко пасва. Чул е глас, който е викал за помощ, разбил е вратата, тя е паянтова, за нищца не става, разрязал е

веригата на белезниците, извел е бижутера на чист въздух, сложил го е да седне на касетката и е тръгнал по своите си работи.

— И не се е обадил на никого? — не повярва на ушите си Роман. — Нито на дежурните, нито на Бърза помощ? Не може да бъде! Все пак Генадий е полицай, не е могъл така да...

— Рома — меко каза Сташис, — не се пали толкова. За мъртвите не се говори лошо, но ти трябва да признаеш, че за Гена интересите на службата и работата винаги са били на последно място. И като нищо може да е постъпил така. Може. Повярвай ми.

Дзюба наведе глава и през следващия четвърт час не продума повече. Антон го закара до метрото и на сбогуване каза:

— Ти дори не си представяш колко ти се възхищавам, Рома!

И в отговор улови слабичката и някак печална усмивка на младия оперативен работник.

Колкото леко се ориентираше Роман Дзюба при издирването на всякаква информация в безграничната мрежа, толкова малко разбираше от програми, затова вкъщи, след като отвори на своя компютър първия диск, получен от Зарубин, изпадна в пълно униние. Вторият диск му направи още по-потискащо впечатление. Тогава премина към флашките, на които, както беше казал подполковникът, намери само три текстови файла. Първият се наричаше „Текст“, вторият бе озаглавен „Таблица“, а третият беше назован „Калдерон“. Роман написа името в търсачката и научи, че Калдерон е испански поет и драматург от седемнайсети век. Интересно, защо ли Гена е дал на файла това название? Нима е знаел кой е Калдерон? Дзюба отвори файла и зачете:

Калдерон е човек, който грижливо крие истинското си име. В реала не обича да се запознава с хора, предпочита социалните мрежи, в които прекарва много време и осъществява контакти. На всички разказва различни неща за себе си. Събира група от хора, които никога не са се виждали, и им предлага да прекарат два-три

дни сред природата, в Псковска област имал къщичка, била в гората, на затънтено място...

Гизея е момиче на двайсет и три — двайсет и пет години, търси богат съпруг, искрена е до глупост, на всички веднага казва истината за себе си...

Какво е това? И с такъв текст наистина е изпълнена страница и половина. Особено подразниха Роман думите „искрена до глупост“: нима Гена наистина е можел да мисли за някого по този начин? Нима е смятал искреността за признак на плитък ум? Или просто Гена е бил лош човек и не е обичал хората?

Кой е този Калдерон? Коя е Гизея? А също и Ноорс и Илендра, за които става дума по-нататък? Всичко на всичко осем души. На всеки от тези хора е дадена определена характеристика, но без подробности и без каквато и да било възможност да се разкрият техните истински имена. Ясно е само едно: всички тези хора активно са контактували в социалните мрежи.

Добре, да видим втория файл.

Невъзможно е да се определи кой всъщност е дошъл. Хората в мрежите почти винаги лъжат кои са и качват незнайно чии снимки. Може да са техни собствени, може да са на съседа, може и да са свалени отнякъде. И ето, идва такъв един човек и казва: аз съм Тумар, а че не съм бил приличал на себе си — да не ти дреме, сложил съм си чужда снимка, всички правят така. Или изобщо контактува без каквато и да било снимка, такива случаи колкото щеш. И какво може да се направи?

Явно Гена бе размишлявал върху някакво престъпление, извършено в кръга на любителите на „чатаджийските“ сайтове. А може би не на „чатаджийските“, а на „фенските“, създадени за обединяване на почитателите на някоя звезда. Или на привържениците на някакви хобита и интереси. Върви, че разбери сега... Какво ли е било това престъпление? Кога ли е извършено? Къде? Роман не беше

чувал за нищо такова, значи не е било на тяхната територия. Може би някой е помолил Гена да разследва нещо на частно? Например нещо се е случило в тази група хора и те са се обърнали към Колосенцев с молба да поработи като „частен детектив“? Като нищо може да е така. И всичко, което се е случило с Гена, да има отношение не към престъпленията, с които той се занимаваше като офицер от полицията, а тъкмо към това, което не е било регистрирано никъде.

Роман отвори „Таблицата“, в която намери осем колонки. Над всяка колонка се виждаше едно от имената, които повече приличаха на прякори и бяха посочени в първия файл, наречен „Калдерон“. Калдерон, Ноорс, Газея, Илендра, Баскак... По хоризонтала бяха написани часове и минути, а във вертикалните колонки, съответстващи на всяко име — какво е правил този човек в един или друг момент. Прилича на реконструкция на събития.

Роман внимателно прегледа таблицата, която се оказа съвсем кратка: само пет реда, пет посочени часа. И какво, това всичко ли е? Нищо друго ли не се е случило там? Или Гена не е успял да довърши таблицата, а някой от тази осморка го е убил?

Роман не беше голям специалист по интернет, за да установи спрямо наличните дискове в какви сайтове е влизал Геннадий напоследък, а той със сигурност е влизал в сайта, на който са общували тези хора. Можеше да опита... Шансовете са малки и все пак един човек може да бъде намерен само в случай че всичките тези Газеи и Илендри не са никове, а измислени имена, под които хората се регистрират в сайтовете. Виж, ако са регистрирани като например Петя Иванов или Маша Петрова, ще ги намериш, ама друг път. Във всеки случай, не и със знанията и възможностите на Роман.

Търсачката не намери никакви Гизеи и Илендри, вместо Гизеи предложи на Роман най-различни вестници, а вместо за Илендри го посъветва да почете за цилиндрите. Виж, Баскак се оказа „чиновник на монголския хан, началник по събирането на данъци и преброяването на населението в завоюваните земи“. Баскаките, както гласеше Уикипедия, имали военни отряди, с чиято помощ смазвали бунтовете на покореното население. А, това вече е нещо! Баскак може да се окаже не ник, а истински прякор, даден на някой бияч от престъпна групировка, на когото е възложено да следи спазването на

дисциплината, за своевременното изплащане на „данъка“ и бързо и жестоко да се разправя с онези, които не искат да плащат този данък.

Не му провървя и с търсенето на Ноорс: търсачката не намери точно такава изписване, но пък му предложи НОРС — Националната организация на руските скаути. Дзюба не знаеше почти нищо за скаутите, освен това, което бе чел някога като дете. Че ходят на някакви походи и се подготвят да защитят своята страна в случай на военни действия. Или не беше така? Наложих се отново да потърси информация. Намери Устава на НОРС, бързо прегледа раздела „Цели и задачи на организацията“ и с досада затвори уебстраницата: не, не е това, изобщо не е това... Какво отношение може да има възпитанието в патриотизъм и развиването на вътрешна потребност за самоусъвършенстване към престъпление, над което си е блъскал главата Гена Колосенцев? Никакво. И изобщо, търсим не НОРС, а Ноорс, съвсем друга дума. Чието значение така и не можа да намери.

Опитите му да изясни нещо, като набира в търсачката всички останали имена, също се провалиха. Накрая остана само Баскак.

И какво да прави с това? Все пак Сергей Кузмич Зарубин е бил прав, Рома Дзюба не е най-умният на този свят. Момчетата са проверили всичко. И не са стигнали до каквото и да било. А той, Дзюба, е смешен рижав клоун, както неведнъж го бе наричал Гена Колосенцев.

Всички наоколо са прави. Само той не е. Види се, такава е съдбата му.

ПЕТНАЙСЕТА ГЛАВА

И все пак Роман беше истинска „чучулига“: докато през нощта го спохождаха упадъчни настроения и горестни мисли за собствената му нищожност и несъстоятелност, сутрин той обикновено се събуждаше лъчезарен, бодър и изпълнен с оптимизъм.

Ето защо първото, което направи на следващия ден, беше да отиде на „Петровка“, където, както знаеше, между девет и половина и десет часа можеше да свари и Антон, и Зарубин. Двата седяха в кабинета и си разменяха ядни реплики в опит да си изяснят кой е виновен, задето на съвещанието в десет часа началникът щеше да им трие сол на главата.

Роман сложи пред Зарубин разпечатаните текстови файлове.

— И какво е това? — намръщи се подполковникът. — Десетина пъти съм го гледал. Защо ми го показваш? Махай го, не мога да гледам тая идиотщина.

Роман послушно прибра листовите и ги сложи на бюрото на Антон.

— Погледни, ако обичаш — помоли той. — Как мислиш, какво е това?

Антон бързо прегледа текста и недоумяващо впери поглед в Дзюба.

— Какво да е всъщност? Откъде го взе?

— От компютъра на Гена — поясни Дзюба. — Как мислиш, може ли да са бележки за бъдещи книги?

— За книги? — замисли се Антон. — Знам ли, може и да е. Мислиш, че Гена е започнал да пише книги ли? Казвал ли ти е нещо такова?

— Не, нищо не ми е казал, но знаеш ли, спомних си за Фролов, с когото разговаряхме. Спомняш ли си, той каза, че е от лесно по-лесно да напишеш кримка, а се плащат добре. Затова си помислих, че Гена може да е опитал.

Антон мълча известно време, вероятно обмисляше чутото, но тогава внезапно се обади Зарубин:

— Знаеш ли, Рома, ти май си прав. Не си глупчо, както ми изглеждаше. Богата идея е тази.

Роман изумено се извърна към подполковника, а той продължи въодушевено:

— Антоне, ти спомняш ли си как с тебе разсъждавахме защо Колосенцев не е напуснал полицията, когато е надхвърлил казармената възраст? Тъкмо ти тогава подхвърли идеята, че Гена се е нуждаел от творческа дейност, за да води начина на живот, който е искал. И ето, започнал е да опитва.

— Освен това съм чувал, че много хора, които са работили в милицията и полицията, започват да пишат книги — подхвана зарадван Дзюба, — гледат сюжетите върху делата, с които са се занимавали. Факти — бол, защо да стават зян.

Те още известно време обсъждаха възможността служители на полицията да процъфтят на литературното поприще, след което се съгласиха, че ще е добре текстът да се покаже на още няколко души. Вярно, това може да са бележки за художествено произведение, но е напълно възможно да не са. При всяко положение трябва да са напълно наясно какво е това и защо го е написал Геннадий, защото то може да ги насочи към нов кръг хора, с които оперативните работници още не са разговаряли.

Загледан във вратата, която се затвори след Роман, Антон Сташис почувства, че не може да се отърве от някакво безпокойство, породило се преди няколко минути, но така и не разбра какво точно го бе захапало.

Докато изпълняваше задачата, поставена му от следователката — да провери възможните връзки на Григорий Дубинюк с убития бижутер, — Дзюба при всеки удобен случай показваше разпечатаните текстове на всички наред с надеждата да... Всъщност и той не знаеше на какво се надява. Вероятно на чудо. Почти всички ги прочитаха, разглеждаха таблицата и свиваха рамене, някои казваха: „Глупости някакви, да се чудиш какво значат“, други откровено се разсмиваха и изказваха предположението, че това наистина са бележки за

художествено произведение, смесица от жанровете криминале и фентъзи.

И чак привечер се намери един човек, който не отхвърли листовите с презрителен жест, а ги прочете внимателно, след което уверено каза:

— Това са бележки за ролева игра.

— За какво, за какво? — слиса се Роман, който бе очаквал какво ли не, само не и това.

— За ролева игра — търпеливо повтори неговата събеседничка — млада жена, от която Дзюба се бе опитал да научи наистина ли приятелката на Дубинюк на име Тамара работи нощна смяна във вторник и петък и дали тя не е имала познат на име Леонид Курмишов: не можеха да отхвърлят и версията ревност. — Ето, вижте, това е типично въведение, късче от текст за роля, а тази таблица е необходима за провеждането на играта.

Дзюба твърде смътно си представяше какво представляват ролевите игри, защото никога не се бе интересувал от тях, но знаеше, че те съществуват в изобилие на много различни сайтове.

— Тоест излиза, че човекът, който е написал това, е създавал ролеви игри? — уточни той.

— Не бих го твърдяла със сигурност — засмя се младата жена. — Играя от дълги години и мога да ви кажа, че тези малки текстове са дилетантски, накъсани и изобщо — слаби. Истинските игри не се пишат така. Но че това е именно опит да се напише игра, съм сигурна, можете да не се съмнявате. И още нещо: това не е обикновена игра.

— А каква е?

— Най-вероятно е поръчкова.

— А по-просто казано? — помоли Роман. — Разбирате ли, изобщо не съм наясно с тези неща.

— Поръчковата игра е игра за тесен кръг любители с определени вкусове и изисквания — обясни тя. — Събират се хора, които искат да играят, поръчват на автора сценарий. Специално за тях, разбирате ли?

— Смътно — призна Дзюба. — И какво, значи — те поръчват игра и плащат за нея?

— Различно става. Понякога членовете на такъв клуб пишат игри поред, сами, а понякога ги поръчват на някое трето лице. И му плащат,

естествено. Между другото, една хубава, сериозна игра струва доста скъпо.

— Хубава и сериозна — какво значи това?

— Ами такава, която може да се играе дълго. Не ден-два, а поне две седмици. Но за нея трябва да се измислят такава завръзка и такива обстоятелства, че всеки дълго да си блъска главата, а това не е лесно. Така че, нали разбирате, струва доста пари.

Това било, значи! Излизаше, че Гена Колосенцев е припечелвал от писане на игри. Или само се е канел да го прави, ако се вярва на тази жена, че текстът е несръчен.

Трябваше спешно да намери Антон и Зарубин. Всъщност Антон нямаше никакво отношение към убийството на Колосенцев, но в негово присъствие Роман някак по-лесно общуваше със Зарубин.

Антон и Сергей Кузмич се намирали на оглед във връзка с поредно убийство, което веднага било предадено в Московското управление.

— Скоро свършваме тук — тихо каза Антон по телефона. — Още най-много час — час и половина. Ако искаш, ела, докато сме на огледа с Кузмич.

И му продиктува адреса.

Роман отиде и още цял час чака оперативно-следствената група да завърши работата си на мястото на убийството. Въпреки очакванията на Роман Зарубин не се ядоса, когато го видя, напротив, намигна му и подхвърли в движение:

— Някакви успехи? Прекрасно! После ще докладваш.

След като изслушаха заплетения разказ на Дзюба, Антон и Зарубин се спогледаха.

— Любопитно — проточи Сергей Кузмич. — Изглежда, почерпката ще е от мен за теб, а не обратното. И какво предлагаш да направим?

— Трябва да потърсим възложителя — твърдо отговори Роман. — Нали някой му е поръчал тази игра.

— Не е сигурно — не се съгласи подполковникът. — Твоят Колосенцев може и сам да се е пробвал, без да му е поръчана.

— Не, Кузмич — намеси се Антон, — Гена при всяко положение е знаел кой ще бъде купувачът, ако играта стане сполучлива. Нали не я е съчинявал за собствено удоволствие.

— Може да се е пробвал, да е тренирал? — предположи Зарубин. — Да е опитвал да се научи, затова да е правел пробни бележки?

— Да се научи ли? — скептично отвърна Антон. — А, не! Ако ставаше дума за Рома, бих повярвал, нашият Роман обича да се учи, той вечно търси нови знания. А у Гена не съм забелязвал чисто любопитство. Когато правеше нещо, той винаги ясно виждаше целта и разбираше перспективата. Прав ли съм, Рома?

— Прав си — потвърди Дзюба. — Излиза, че е имало хора, които са обещали да купят от него игра и да му платят добре. Трябва да намерим тези хора.

— Ама за какво са ни? — явно отново взе да се ядосва Сергей Кузмич. — Какъв е смисълът да ги търсим? Нима смяташ, че те може да са убили Гена? За какво им е това? Какъв мотив може да са имали? Ти разследва, изясни какво представляват текстовете, браво за това. Но тези текстове нямат отношение към убийството.

Дзюба наведе глава и цялата му яка фигура изрази само непоклатимо упорство.

— Не знам какъв може да е бил мотивът. Те може и да не са имали мотив, но може да знаят нещо, което да ни помогне.

Не, все пак Роман Дзюба не разбира от хора! Нищо не разбира. Преди малко му се стори, че Сергей Кузмич отново ще го прати по дяволите, както вече много пъти се е случвало... Обаче не.

— При всяко положение няма къде другаде да търсим, вече всичко проверихме — неочаквано се съгласи той. — Може пък дъртият ми мозък да е закърнял, а? Може нещо да бъркам? Убеди ме, Рижав, още утре ще пратя момчетата да потърсят тези възложители. Между другото, къде да ги търсят? Имаш ли идеи?

— Имам — радостно рапортува Дзюба. — Трябва да се започне от геймърите, от същите, които сме разпитвали като свидетели, които са видели Гена на състезанието. Да подберем и другите, които са играли на един сайт с него. Ако един човек обича да играе онлайн, той може да обича не само военизираните, но и ролевите игри. При всяко положение те се въртят в едни и същи среди.

— Става, Рижав — кимна Зарубин. — Ох, усещам аз, трябва вече малко по малко да се оттеглям, съвсем млади момчетии са ми по петите.

Животът на Григорий Дубинюк се оказа богат на събития и хора и оперативните работници се видяха в чудо, докато разравяха биографията му, докато той спокойно се скатаваше в килията. Антон Сташис, Роман Дзюба, Надир, който работеше в района, където бе намерен трупът на Курмишов, и още един-двама оперативни работници се мъчеха с всички сили да намерят поне каква да е връзка, която би позволила да се говори за убийство, извършено поради лични мотиви. И нищо не намираха.

— Значи, какво имаме налице? — уморено направи равносметката Антон след поредния ден на безплодни търсения. — Можем да предпологаме, че Гена Колосенцев е отишъл по някаква своя работа при тези гаражи и е освободил Курмишов, който по това време се е свестил. Предадохме всичко за експертиза, на ножовката наистина има следи от Гена, тоест именно той е разрязал веригата на белезниците. А после какво е станало? Кой е откарал бижутера оттам? Кой му е свалил втория белезник и къде го е дянал? И кой, в края на краищата, го е убил и защо? И това листче, прободеното с кръста... Нищо не пасва, никъде никаква логика. Да допуснем, че именно Дубинюк е убил Курмишов, макар да не мога да разбера защо. Но съм готов да предположа, че е имал мотив. Защо е трябвало да убива бижутера след трите дни заточение в този гараж? Да го тъпче с приспивателни... Можел е веднага да го убие и да не си прави този труд.

— Излиза, че първоначално той не е планирал убийство — каза Роман. — Че наистина е искал само да го сплаши. А после, някъде към сутринта в неделя да е научил нещо, заради което е решил да убие Курмишов.

— Аха — кимна Антон. — И какво толкова може да е научил? Хайде, напрегни си фантазията, твоята работи отлично. Само не забравяй, че имаме и трупа на Панкрашина, по който изобщо престанохме да работим, защото не знаем какво друго можем да направим. Мислехме, че историята с огърлицата ще ни насочи към нещо, а тя ни вкара в задънена улица.

Роман разстроено замълча. Седяха в колата на Антон и вяло дъвчеха купените в един павилион хамбургери, които, незнайно защо, се оказаха ужасно безвкусни.

— Не знам — унило продума най-сетне Дзюба. — Нищо не мога да измисля.

— И аз не знам — с въздишка призна Антон. — Е, да се прибираме. До метрото ли да те закарам, или някъде другаде?

Роман понечи да помоли да го хвърли до заложната къща, където работеше чудесното момиче на име Евдокия — беше му на път, но завъня мобилният на Антон. Сташис изслуша събеседника си и се усмихна на Роман.

— Не тъгувай, Рома, ще дойде празник и на нашата улица. Обади се Кузмич и помоли да отидем, имал новини за теб. И гласът му е един... знаеш ли... Изобщо, да тръгваме, ще те откарам при Зарубин, макар че мен не ме е канил, нареди само да намеря и заведа теб, но и аз искам да се порадвам.

Зарубин ги чакаше в автосервиза, където поправяха автомобила му. Сергей Кузмич седеше в просторното заведение, зад чиято стъклена стена работниците от сервиза се занимаваха с колите, а стопаните на тези коли, ако не се доверяваха на тяхната добросъвестност, имаха възможността да наблюдават манипулациите върху техните скъпоценни превозни средства. Когато видя Антон и Дзюба, той размаха ръка за поздрав.

Веднага при тях дойде луничава сервитьорка и оперативните работници, които още не бяха се отървали от неприятния привкус на хамбургерите, единодушно си поръчаха по кафе и по пирожка със зеле. Вярно, след като помисли, Дзюба извика след момичето:

— И нещо сладичко, а?

Докато им сервираха, подполковникът седеше с непроницаемо лице и говореше за повредите в колата си. Най-сетне му омръзна да изтезва двамата уморени детективи.

— Радвайте се, деца мои. Какво ще ви разкажа сега! Момчетата здравата са се постарали.

И им разказа, че оперативните работници провели повторен разпит на геймърите, с цел да издирят сред тях почитатели или поне познавачи на ролевите игри. И много бързо открили човека, който им трябвал. Един от свидетелите, които играели на един и същи сайт с Колосенцев, също се оказал любител на ролеви игри. Разказал им, че когато научил къде работи Гена, при личен контакт го попитал не иска ли да се пробва в писане на игри: за това плащали доста пари, а на

хората, които играели, им трябвал човек с достатъчни знания, свързани с разследването на заплетени престъпления. Геннадий отначало се поколебал, но после се съгласил, защото пари са нужни винаги, парите никога не са излишни. А когато разучил по-подробно същината на работата, съвсем се отпуснал: Колосенцев не се съмнявал в силите си, бил абсолютно сигурен, че ще се справи, кискал се и казвал, че срещу толкова пари ще им измисли такива игри, че по цяла година ще си блъскат главите, докато отгатнат загадките, защото имал идеи и жив материал колкото щещ.

Оказало се, че съществува практика да се създават игрови сайтове за тесен кръг потребители...

— А сега чуйте, специално за вас донесох записа, та да не си хабя езика — заяви Зарубин и извади от джоба си диктофон.

— Съобщих за новото познанство на другите играчи, участници в нашия сайт. Те много се зарадваха, защото нашият автор, тоест човекът, който пишеше игри за нас, май се беше изчерпал, идеите му вече губеха блясъка и оригиналността си, беше започнал да се повтаря, така че играта не беше интересна и завършваше много по-бързо. При това положение притокът на свежа енергия щеше да ни дойде добре.

— Колко автори пишат игри за вас?

— Един.

— Само един?

— Че за какво са ни повече? Ние всички сме хора делови, трябва да печелим пари, можем да изиграваме не повече от една игра на месец, а и невинаги успяваме да я изиграем. Така че един автор ни е напълно достатъчен.

— Значи сами сте създали сайт за себе си? И играете на него?

— Ами да. Сайтът бе създаден специално за нас и по наша инициатива: ние сме 16 души, всички обичаме ролевите игри и сме готови да плащаме за увлечението си. Поръчахме разработка на сайт, платихме я, на него можем да играем само ние, сайтът е абсолютно затворен.

— А кой води играта? Авторът ли?

— Не, той си има постоянна работа, не може да води нашите игри, за целта сме наели специален човек.

— Гледай ти, аз пък съм чувал, че да водиш чужда игра не е много приятно и винаги е по-добре да я води самият автор.

— Така е, но авторът не може да хаби за нас толкова време, нали ви обяснявам, че той си има своя работа, а писането на игри по наши поръчки е нещо допълнително, за припечелване на пари. Но ние изискваме авторът да не запазва нищо за себе си и да пише всичко много подробно, тогава човекът, който води играта, е напълно в течение и може да действа в качеството на гейм майстор. Вярно, за автора това е допълнителен труд, но ние му плащаме добре.

— Вашият автор знаеше ли, че смятате да използвате услугите на Колосенцев?

— Е, това не знам. Лично аз не съм му казвал.

— А другите членове на вашата компания казвали ли са му?

— Не знам, тях питайте...

Зарубин изключи диктофона и тържествуващо погледна Роман.

— Слушай, ти интуиция ли имаш, или просто тъп инат? Как само ме притисна, а! Влачеше се, влачеше, мрънкаше ми на главата, замалко да те пречукам, честна дума! А излезе, че си уцелил десетката!

— Защо десетката? — не разбра Дзюба. — Или не сте ни казали всичко?

— Не съм пълен идиот, та веднага да ти изпея всичко — ухили се Сергей Кузмич. — Обичам човекът да се поизмъчи, да пострада. С една дума: знаете ли как се казва онзи единствен автор на ролеви игри, когото за една бройка са щели да заменят с Колосенцев?

— Как? — хорово попитаха Антон и Роман.

— Казва се Денис Фролов.

— Денис Владимирович? — за всеки случай попита Дзюба, който все още не вярваше, че чудото, на което вече бе престанал да се

надява, все пак бе станало.

— Владимирович, Владимирович — потвърди Зарубин. — И свидетелят ни даде пълния списък на хората, които играят на сайта. Така че утре от ранни зори моите момчета се завтичат да ги разпитват. Ако искаш, Рижав, можеш да се присъединиш. Разрешавам. Използвай, че сега съм добър.

— Той не иска — засмя се Антон, — той мечтае за това, но аз не го пускам. Имаме на главите си два трупа, бижутерът и Панкрашина, така че ти се оправяй с твоите момчета. Не прави помен с чужда пита, кажи благодаря, че Рома ти подаде идеята. Но ако понапреднем с нашите трупове, добре, ще прикрия Ромка от следователката и ще го пусна да пооре на твоята нива. Между другото, ти как реши въпроса със следователя? Защото той все дърпа към гастарбайтерите. Само чака онези двама да стигнат до домовете си и ще започне да ги тормози.

— Следователят ли — тросна се Зарубин, — нищо не съм му разказал... Да не съм луд? Да си ги изчака — и добре, ще видим. Ами ти какво така се оклюма, Рижав? Аз ти поднесох такава прекрасна новина, а ти се гневиш нещо.

— Не се гневя — започна да се оправдава Роман. — Просто си припомням тоя Фролов... Момче като момче. Нищо особено... Вярно, не разбрахме защо ни излъга, че смята да пише криминалета, след като всъщност е разработвал ролеви игри.

— Ами точно затова ни е излъгал — каза Антон. — И ако е знаел, че са предложили на Гена да пише игри, може да е гледал на него като на потенциален конкурент. Нали току-що чу с ушите си какво е казал свидетелят: нужен им е само един автор, значи или Фролов, или Колосенцев. Друг е въпросът, че още не сме научили дали Фролов е знаел, че вече си има конкурент, или не е знаел.

— Там е работата, че не сме научили. Свидетелят казва, че лично той не е казал нищо за това на Фролов. Но е казал на цялата си компания. И няма гаранция, че на Фролов не е съобщил някой друг. И все пак някак не ми се вярва...

— Странно момче си, Рижав — възмути се Зарубин. — Продъни ми ушите със своите версии, че са убили Колосенцев заради геймърски работи, а сега се съмняваш. Не, драги, сега ме убеди и не можеш да ме

спреш. Край, махайте се оттук, скоро ще трябва да си взема колата, а още не съм се разбрал с дамата си.

Оперативните работници излязоха от автосервиза сред пронизващия декемврийски вятър.

— Ама вярно, Рома, ти защо реагираш така? — угрижено попита Антон и запали двигателя. — Всичко се получава, както ти искаше. Или нещо те смущава?

— Не знам — сви рамене Дзюба. — Нещо ми се... Не знам. Отначало много исках да докажа, че съм прав, а сега ме достраша.

— Това го разбирам — кимна Антон, — и на мен ми се е случвало много пъти. Слушай, аз съм пълен профан в тези игри, само децата ми ги играят. Хайде кажи ми: няма може да се извърши убийство заради това?

— Да не мислиш, че игричките онлайн се различават от кой да е друг бизнес? — спокойно възрази Дзюба. — Конкуренция има навсякъде, това е законът на капиталистическите джунгли.

— И пак ми е някак странно, не вярвам, ами че това са някакви си игрички! Да, макар и за пораснали чичковци и лелки, ама пак са си игри!

— Какво значение има? Нали хората са същите и психологията им е същата, и принципите на решаване на проблемите остават същите. Ето, ти не играеш, и аз не обичам това, но след смъртта на Гена започнах да играя и там се наслушах на такива неща! Мъжете се карат напълно сериозно, сякаш става въпрос поне за милион долара или за договор за строителство на нов град, а всъщност просто трима са се закотвили на една кула и прострелват всичко наоколо, докато плажът остава неприкрит. Можеш ли да си представиш? Ето заради това така си крещят, такива псувни ръсят, че пази, боже! За тях всичко там е сериозно.

— Сега е ясно защо на Фролов са били нужни наши истории от практиката: не му достига собствената му фантазия. Интересно, колко ли печели от писане на игри?

Роман сви рамене.

— Не обичам да броя парите в чуждите джобове. Но по принцип, ако наистина реши да пише криминалета, сигурно ще спечели повече. Така че Денис Фролов може и да не ни е излъгал, като каза, че иска да се пробва като писател. Има достатъчно въображение, за да създава

игри, там можеш да измислиш какво ли не — и извънземни, и гномове, и някаква там телекинеза... А в книгата всичко трябва да бъде като в живота, така че той не може да мине без помощта на специалисти — нали не знае нищо за истинските престъпления и за нашата работа.

И тогава Антон си спомни странното и неприятно чувство, което го бе обзело в кабинета, когато Рома за пръв път му показва разпечатаните листове, изписани от Колосенцев.

— Рома, носиш ли диктофона със себе си?

— Ами всъщност, да — след кратка пауза отговори Дзюба. — Имам два. Ти кой искаш?

— Трябва ми онзи със записания твой разговор с Фролов.

— Той е у мен.

Антон рязко завъртя волана и доближи колата до тротоара, търсейки възможност да паркира.

— Ти какво така? — уплаши се Дзюба.

— Дай да го чуем — настоятелно помоли Антон и извади бележника си, в който бе правил своите бележки.

Ето го мястото! Там, където ставаше дума за Колосенцев, Фролов бе споменал, че знае къде и като какъв работи Геннадий, но не бе казал нито дума повече за това. А щом му е толкова нужен оперативен работник като разказвач, защо не е опитал да се запознае с Геннадий на състезанието? Дори не го е спрял, за да го заговори. И когато Антон предложи на Фролов да го запознае с опитен специалист, Денис не прояви ентузиазъм. Но при това в думите на Фролов не се усетиха и най-малки признаци за лъжа... Той нищо не си измисляше.

Разбира се, помисли си Сташис, той нищо не си е измислял. Денис Фролов е казал чистата истина. За себе си. За това как е стоял с Геннадий Колосенцев зад ъгъла на пресечката. За това как миналите покрай тях геймъри са извикали на Геннадий. Просто е говорел за себе си, но в трето лице. Оттук можеха да се направят дори някои изводи за характера му: любов към риска, към напрежението, към изхвърлянето на адреналин, към стремежа да се движи по острието на бръснача и да изпитва удоволствие от това. Ами, да, когато един човек казва истината, това все още нищо не гарантира. Непълната истина, в която липсва само миниатюрна подробност, е по-страшна от най-отявлената лъжа.

Как посипа главата си с пепел Антон Сташис, задето веднага не бе забелязал това, бе го пропуснал, остана сигурен, че версията на Роман за връзката на убийството на Колосенцев с играта не струва и до нищо няма да ги доведе, и затова бе невнимателен и безкритичен.

— Дявол да го вземе — тръскаше се той, — как, как можах веднага да не забележа това?!?! За нищо не ставам, Рома, рано е да се учиш от мен, самият аз трябва още дълго да събирам опит.

Дзюба го утешаваше, колкото можеше.

— Не се разстройвай, де, всички грешат, нали все пак го изчислихме.

— Ама не — поклати глава Сташис, — ако бях се сетил навреме, вие отдавна щяхте да пипнете тоя Фролов, а той може вече и да се е скрил някъде, върви, че го търси.

— А може всичко това да са глупости, Антоне? Може Фролов изобщо да не е знаел, че Гена му е конкурент? Това е само наше с теб предположение, не е доказано. Като тръгнат оперативните работници да обикалят участниците в тази игрова компания, като поговорят с всеки, чак тогава ще научим дали Фролов е знаел, или не.

Антон разбираше, че Дзюба просто се мъчи да го успокои. И му беше благодарен за това.

— Благодаря ти, Рома, добър човек си ти. Е, къде да те закарам сега? В заложната къща ли? Или на друго място?

Дзюба погледна часовника си и тъжно въздъхна:

— Вече няма смисъл за заложната къща, затворили са. Хайде до метрото.

— Я стига — позасмя се Антон, — ще те закарам до вас, нали днес си нашият герой.

Излязоха на шосето. Роман мълчеше, а Сташис преценяваше как да планира времето си за утре, та да успее да свърши повече работа и да си освободи поне малко време през почивните дни: искаше му се да бъде заедно с децата... И с Елвира трябваше да решава нещо, по-точно не със самата бавачка, а с проблема покрай предстоящото ѝ напускане. Да си търси съпруга! Лесно се дават съвети. Ама как да го направиш? Макар че наоколо е пълно с млади неомъжени жени...

И изведнъж се сети за Светлана Дорожкина. Може би неслучайно му се бе сторило, че нещо с нея не е наред? Нали и тя бе говорила чистата истина, и другите свидетели бяха потвърдили всичко,

но той имаше чувството, че нейните реакции не бяха отговаряли нито на ситуацията, нито на произнасяните думи. Може пък и тя — като Нитецкая и Фролов — да бе казвала всичко, освен някоя миниатюрна подробност?

Колко странно дело разработва този път: всички уж казват истината и същевременно всички лъжат.

ШЕСТНАЙСЕТА ГЛАВА

Надежда Игоревна Риженко дълго и укорително гледа Антон.

— И какво, беше ти нужно толкова време, за да вземеш такава елементарно решение? Защо досега не са проверени връзките на двете Дорожкини? Аз бях сигурна, че сте го направили веднага, по горещите следи, затова не ви питах повече за тях. А вие... Нехранимайковци сте, ей богу!

— Но ние проверихме техните алибита — опита да се оправдае Дзюба. — И показанията им проверихме. Нали всичко съвпадна, до последната подробност, нямаше абсолютно никакви разминавания. Не сме имали основания...

— Нямали били основания — недоволно се сопна тя. — Тръгвай и свърши тази работа. И докато не я свършиш, не ми се вясвай тук. И тебе си те бива обаче, Сташис!

— Не, Надежда Игоревна, не сте права — мъжествено се застъпи за колегата си Роман. — Антон няма нищо общо тук, през първото денонощие работихме с Гена, двамата с Гена не сме догледали, а Антон се включи по-късно.

— С Гена, та с Гена — имитира го следователката. — Голям защитник се извъди.

И изведнъж се усмихна.

— Добре, бягай сега. И се моли да не е станало късно, ако нещо не е наред. А ти, Сташис, остани още две минути.

Дзюба изскочи от кабинета на следователката като попарен, а Антон остана до бюрото ѝ.

— Я седни сега, не стой прав. Бъди така добър да ми обясниш как така изведнъж ти хрумна да заподозреш Светлана Дорожкина? Вярвам, че си намерил някакви основания, но искам да разбера какви са те.

Антон подробно разказа за своите смътни усещания, на които отначало не бе придал никакво значение. Но после абсолютно същите усещания го бяха споходили по отношение на Вероника Нитецкая и

Денис Фролов и какво се разбра — те не се оказаха безпочвени. Ето защо той се сети за младата Дорожкина и го обзеха съмнения...

— Мда... — замислено проточи Надежда Игоревна, — мъгляво е всичко това, мъгляво... Но нищо, нека Рома поработи. А какво предлагаш да правим с Фролов? Защото засега нямаме за какво да го задържим.

— Ще търсим — разпери ръце Антон. — Работата ни е такава.

Помисли малко и тъжно добави:

— Да търсим и да не намираме. Важното е той да не духне нанякъде. Но мисля, че не сме го уплашили, така че...

— Но пуснахте хора да го следят, нали? — попита Риженко.

— А че как. Беше ни първата работа.

— Добре, върви — въздъхна тя.

Проверката на контактите на Светлана Дорожкина се оказа лесна работа и почти веднага донесе резултат: още втората от намерените нейни приятелки напълно спокойно заяви на Дзюба:

— Светка е добро момиче, само дете не биваше да си има работа с този Марат. Хем не е глупава, всичко разбира, затова го крие от майка си. Защото майка ѝ няма да изтърпи такова зетче, веднага ще го изгони, че и на полицията ще го обади.

Охо, така, значи! След минута и половина Дзюба вече си записваше в бележника името Марат Уманов. А само след час вече знаеше, че двацет и девет годишният Уманов, по прякор Доцента, е бил съден три пъти, при това първия път, когато е бил твърде млад.

— Защо има такъв прякор? — попита Роман оперативния работник, който му разказа и майчиното мляко на Марат. — Много е умен ли?

— Не — разсмя се колегата, — напротив. Тъп е до немай-къде. Спомняш ли си филма „Джентълмени с късмет“? Е, това е той. Марат е бил слаб ученик и веднъж, някъде в пети или шести клас, когато надписвал тетрадката си, пропуснал във фамилното си име буквата „а“. Вместо Уманов се получило Умнов. Той дори не забелязал. Затова пък забелязала учителката, която веднага започнала да го подиграва пред целия клас. Какво си въобразяваш, да не си някой професор или академик... И някой подвикнал от чина си: „Не, не, той е Доцента, като

Евгений Леонов от филма!“. Всички се разкикотили и така прякорът му се лепнал още от училище. После го подхванали уличните приятелчета, после стигнал и до затвора.

— А ще ми дадеш ли някакви негови контакти? — помоли Роман.

— Ще ти дам, ако ми кажеш защо ти трябва — напрегна се оперативният работник.

— Искам да проверя алибито му за една-две дати, но така, че той да не знае.

Дзюба си записа няколко имена и адреси и тръгна да търси приятелите на Марат Уманов. По-точно, един-единствен приятел, когото колегата му препоръча като вменяем. Всички останали имена си запази като резерва.

Валентин Агуреев, по прякор Краставицата, се оказа весел, безгрижен юначага, който така и не бе разбрал напълно, че се движи по тънкия ръб между свободата и несвободата. Впрочем фактът, че го бяха препоръчали като „вменяем“, можеше да говори и че го прикрива полицията. Естествено, не заради красивите му очи. Затова не се страхува много-много.

— На двайсет и първи ноември ли? — сбърчи чело Краставицата. — Какъв ден е било?

— Сряда, преди две седмици и половина.

— Сега ще погледна — извади той мобилния си телефон и започна да натиска бутона. — Щото аз съм човек пестелив, не обичам да дърдоря по телефона, есемесите излизат по-евтино. Ей го, сега ще видим кой какво ми е писал през въпросния ден, та може и да си спомня.

Той дълго търси интересуващите го есемеси: явно бяха толкова много, че се оказа трудничко да намери получените или изпратени преди две седмици и половина.

— Не — отрицателно завъртя глава Краставицата, — този ден никой не е виждал Марат чак до вечерта, а вечерта е бил много къркан.

— Така ли? А защо се е напил толкова?

— Знам ли го, не ни е докладвал. Но това е било вечерта, определено. А през деня са го търсили, питали са мен дали не съм го виждал, но аз не съм. Явно и тези, които са го търсили, не са го виждали — ехидно добави той.

— Добре. А два дни преди това, на деветнайсети?

Краставицата отново потъна в изучаване на телефона си, после глупаво се закиска.

— Това го помня, трябваше да се съберем да обсъдим една далаверка и Марат трябваше да дойде, всички дойдоха, а него го няма и толкоз. Започнахме да го търсим по телефона — не вдига. А после започна да праща есемеси, че нали, зает съм, не знам кога ще се освободя.

— Е, и какво смешно има в това? — строго попита Дзюба.

— Ами смешното е, че е бил при своята женска, то е ясно. И не е знаел кога... е, разбираш. Таковата.

— Покажи ми есемесите — поиска Роман.

Краставицата му подаде телефона.

— На, гледай, не ми се свиди.

И така, излизаше, че на 19 ноември, понеделник, Марат Уманов е изпратил на авера си четири съобщения. А през същото време не е вдигал телефона.

И това е било в интервала между 17 и 19 часа.

Тоест по същото време, когато Евгения Панкрашина се е намирала в апартамента на приятелката си Татяна Дорожкина и си е бърбила с домакинята и нейната дъщеря. И не просто си е бърбила, а им е показвала огърлицата „Разсъмване над Егейско море“ и им е обяснявала от какви камъни е изработено то. Вярно, наричала я не огърлица, а колие, но това не е от съществено значение.

Светлана Дорожкина работеше като рецепционистка в малко частно хотелче с десет стаи, давани и за денонощие, и за по няколко часа. С една дума, място крайно съмнително, както се стори на Антон, когато той след доста усилия намери двуетажната сграда, притаила се в дъното на един двор. Всъщност беше планирал да дойде тук с Дзюба, но Рома го гледаше с толкова нещастни очи, че се разбра: няма търпение да си изясни докрай въпроса с Фролов и участниците в ролевите игри. И Антон великодушно го пусна да си ходи.

Светлана седеше до полукръгла масичка, зиморничаво увита в топъл шал: тук, в малкото тясно фоайе място за рецепция се бе намерило само до входната врата, от която жестоко духаше. Щом видя

Антон, тя тревожно се озърна, после, кой знае защо, погледна часовника си. Сташис разбра: вероятно тук скоро трябваше да дойде Уманов.

— Не искате ли да ми разкажете нещо? — дружелюбно подзе той.

Светлана направи учудена физиономия.

— Какво да ви разкажа? С мама вече всичко ви разказахме. А вие намерихте ли човека, който е убил леля Женя?

— А вие всичко ли направихте, за да ни помогнете да го намерим? — парира Антон. — Светлана, хайде да не си губим времето, а? И за вас, и за мен то е работно време. Разбирам, че криете връзката си с Уманов от майка си. Но защо скрихте от нас, че той е бил у вас, когато е дошла Евгения Василиевна? Не можехте да признаете в присъствието на майка си ли? Разбирам. Но ние ви оставихме телефонните си номера. Какво ви пречеше да ни се обадите, когато майка ви не чува, и да ни кажете истината? Защо премълчахте това?

Светлана мрачно се взираше в дневника за регистрация на гостите.

— Аз пък ще ви кажа защо. Защото знаете кой я е убил. Или подозирате.

— Не е вярно — тихо продума тя. — Какви си ги измисляте?

— Не е вярно ли? Ами хайде аз да ви кажа как е било всичко, искате ли?

Светлана вдигна към него очи, пълни със сълзи. Устните ѝ трепереха.

— Не е нужно. Аз ще ви разкажа. Какво ще ми направят заради това?

— Нищо.

— Лесно ви е да го кажете. Марат ще ме убие.

— Е, ако е виновен, да — сви рамене Сташис. — Но ако няма нищо общо, няма да ви се сърди.

Светлана горчиво се разплака. Антон изчака няколко минути, после ѝ подаде пакетчето хартиени кърпички, което намери на бюрото ѝ.

— Хайде, Светлана, говорете, да не губим време. Защото очаквате Марат, нали? Ами ако дойде в този момент? Тогава ще съм

принуден да го задържа веднага, пред очите ви. Ето защо колкото по-бързо ми разкажете всичко, толкова по-бързо ще си тръгна.

— Но вие ще го арестувате, нали? — прорида момичето.

— Разбира се, ако е виновен. Но ако това стане тук, той със сигурност ще знае, че тъкмо вие сте ми казали всичко. А ако го задържим на друго място, може изобщо да не се сети.

... В онзи ден, 19 ноември, Татяна Дорожкина нямало да си бъде вкъщи до късно вечерта — първо имала записан час за фризьор, за подстригване и боядисване, после щяла да ходи някъде по работа и накрая смятала да посети болна приятелка. Така че Светлана, като смятала, че майка ѝ ще се прибере късно, довела вкъщи Марат. А майка ѝ неочаквано се прибрала към 17 часа. В двете си ръце Татяна носела чанти с покупки и ѝ било по-лесно да натисне копчето на домофона, отколкото да търси в чантата си връзката ключове, защото майката знаела, че Светлана си е вкъщи и ще ѝ отвори. Именно този сигнал от домофона чула Светлана към 17 часа, докато била в плен на любовните наслади с Марат. Момичето разбрало, че майка му се прибира по-рано и че няма начин да успее да облече лежащия в леглото свой любовник и да го изведе от апартамента. Единственото, което успяла, било да грабне от антрето якето и обувката на Уманов и да ги прибере в стаята си.

Светлана посрещнала майка си в антрето.

— Мамо, ти какво така? Нали щеше да ходиш някъде по работа? Случило ли се е нещо?

— Леля ти Женя иска да дойде — обяснила Татяна, докато се събличала. — Как ме намираш подстригана? Нали е добре? И боята този път е сполучлива, цветът е какъвто ми харесва.

Тя повъртяла глава пред огледалото.

— Да не се е случило нещо на леля Женя? — продължила да разпитва Светлана. — Защо така внезапно идва? Нали ти искаше да ходиш и в болницата...

— Дъще, леля ти Женя е моята любима приятелка, нали знаеш. Затъжила се е, иска да се видим, много ме помоли да я приема. Казва, че в близко време няма да има възможност да дойде. Ама ти какво се притесни? Да не би леля ти Женя да ти попречи нещо?

— Не — припряно заговорила Светлана, мечтаейки майка ѝ по-скоро да се махне от антрето, да отиде поне в кухнята: Татяна стояла точно до стаята на момичето. — Разбира се, и аз се радвам, че леля Женья ще дойде, и аз я обичам, тя е чудесна. А кога ще дойде?

— Обеща към пет.

— Ау, ами защо стоим тук тогава! — плеснала с ръце Светлана. — Бързо в кухнята, аз ще измия чиниите и ще избърша пода, а ти спретни набързо някаква салатка, че е неудобно — ще имаме гостенка, а не ни е разтребено и няма с какво да я нахраним.

Майката и дъщерята се разбързали из кухнята и Светлана се молела на господ майка ѝ да не намери повод да надникне в нейната стая.

За щастие Евгения Василичевна дошла малко след пет и трите се настанили в хола. Панкрашина разказала за бутика, от който можело да се вземат украшения под наем, и показала колието, майката и дъщерята Дорожкини го разглеждали и обсъждали, дори го мерили и се въртели пред огледалото. Евгения Василичевна разказала много интересни неща за това колие: и как се наричало, и какви камъни имало в него, и колко сложна била изработката му.

— Сигурно е ужасно скъпо — предположила Татяна.

— Сигурно — съгласила се Евгения Василичевна. — Но под наем никак не е скъпо. Нали там цената зависи от срока, за който вземаш изделието. Аз го взех само за два дена, утре ще си го сложа за приема, а вдругиден ще го отнеса обратно. За два дни наемът е някакви копейки.

Всички разговори този ден се въртели около колието и едва към края Татяна заговорила за предстоящия два̀сет и пети рожден ден на Светлана и за желанието си да изненада гостите с фирмената торта на Евгения Панкрашина. Дамите взели да разсъждават кога ще е най-удобно да проведат майсторския клас. И се разбрали Евгения Василичевна да дойде в сряда към едина̀сет часа сутринта, да им покаже как се прави тортата, а към два-три часа да тръгне за бутика да върне колието.

Антон слушаше Светлана и мислено допълваше разказа ѝ със сведенията, получени от Роман Дзюба.

Марат Уманов, който седи в стаята на Светлана, прекрасно чува целия разговор и от чутото преценява, че става дума за много скъпо

ексклузивно изделие. Изключил е звука на мобилния си телефон и не отговаря на обажданията: щом той много добре чува какво си говорят жените, и те ще чуят гласа му. Изпращат му есемеси с въпроси „кога ще дойдеш“, той изпраща в отговор съобщения, че ще знае плановете си до половин час, и внимателно слуша разговора, който се води в другата стая, за да разбере кога ще свърши женската сбирка и кога Светлана ще може тайно да го изведе от апартамента. За това е нужно гостенката най-сетне да си тръгне и тогава ще могат да издебнат момент, когато майката на Светлана или ще седне в хола да гледа телевизия, или поне ще отиде в банята или в тоалетната. Разговорите за скъпото колие го вълнуват и той взема решението си доста бързо.

— Уманов каза ли ви за намеренията си да убие Панкрашина и да вземе колието? — попита Антон, когато Светлана приключи разказа си.

Тя му хвърли негодуващ поглед.

— Какво приказвате! Разбира се, че не. Но аз разбрах по физиономията му, че е чул всичко, и само се надявах да не си е направил някакви изводи. Чул е, какво толкова, нали не можем у всеки човек да подозираме убиец. Пропъждах тази мисъл, внушавах си, че ми се е сторило, че на лицето му не е бил изписан никакъв особен израз. Много ми се искаше да вярвам в това и повярвах. Но когато убиха леля Женя, ужасно се уплаших, че все пак го е сторил Марат. И въпреки това си втълпявах, че не е той, че не може да е той, вярно, свързан е с бандити и дори не крие това, но е свестен човек, добър, не може да е убиец. А дето е лежал в затвора три пъти, това е било от глупост, от хлапашка глупост.

— А питали ли сте го за убийството и за колието?

— Беше ме страх — въздъхна Светлана. — Страхувах се, че ще се обиди, че го подозирам в нещо. Просто му казах за леля Женя, но той вероятно е почувствал нещо, защото изведнъж страшно избухна и ми се разкрещя: „Ти да не подозираш мен? Кълна ти се, нищо не съм направил. Как си могла да си помислиш такова нещо за мен? И изобщо, и хабер си нямам за някакво колие и не съм виждал и очите на леля ти Женя, та аз бях в твоята стая, забрави ли?“. И така нататък.

„Какво пък, това момиче, както и повечето от нас, живее в свят на илюзии — помисли си Антон. — Вижда само това, което иска да

вижда. И аз съм такъв. И всички останали. Как го беше казал Кузмич? Човешкото око мами? Което си е вярно, вярно е.“

Сега Антон си представяше приблизително общата картина: апартаментът на Дорожкини е малък, тесен, не само звуковата изолация в него е никаква, ами и ако вратата на стаята на Светлана се пооткрехне, човек може прекрасно да види всички, които се намират и в хола, и в кухнята. И Уманов със сигурност се е възползвал от тази възможност, за да види жената, която вдругиден е щяла да се появи в този блок с неимоверно скъпо бижу в чантата. Той непременно го е направил, защото му е било нужно да знае кого да причаква в сряда сутринта във входа на този блок.

И в сряда, 21 ноември, Уманов е заел своята позиция във входа на блока на Дорожкини. Когато е дошла Евгения Панкрашина, я е убил с нож, преровил е цялата чанта, но колието вече не е било там. Марат трябвало да се задоволи с жалки трохи: портмонето и мобилния телефон. У Панкрашина не се намерило нищо по-ценно.

Какво пък, сега вече може да даде знак на момчетата, които следят Уманов от няколко часа, да го арестуват.

— Извинете, Светлана — каза Сташис, — но ще трябва още известно време да остана тук с вас.

— Защо? Какво още искате от мен? — рязко попита тя. — И без това ми извадихте душата.

— Не е нужно да сте груба — каза той. — Трябва да бъда сигурен, че няма да се обадите на Уманов, за да го предупредите. Ето защо, докато не получа сигнал, че е задържан, ще седя ей на това столче. — Антон придърпа един сгъваем метален стол, тапициран с евтина изкуствена кожа.

Светлана отново се разрида, а Антон гледеше потреперващите ѝ рамене и разбираше, че никак не му е жал за това момиче. Когато лягаш да спиш с кучета, бъди готов да се събудиш с бълхи. Лягаш ли си с бандит — не очаквай дълго романтично приключение. Обикновена справедливост.

Извади телефона си, прочете последните съобщения от дъщеря си Василиса, която бе приучил постоянно да съобщава на баща си за всички свои придвижвания, и потъна в дълбок размисъл. Ето, пред него седи едно дори много хубавичко момиче, неомъжено и дори от днес свободно откъм любовни връзки. Може ли да се ожени за нея?

Пази боже!

А за коя тогава може? И за коя трябва? И изобщо, нужно ли е да го прави? По дяволите, по дяволите, по дяволите! Защо, защо тази любов споходи Елвира тъкмо сега, когато неговите деца са още малки?! Защо не почака пет-шест години, когато Василиса стане вече достатъчно разумна и ще може да се грижи за по-малкия си брат!

Телефонът, който бе стиснал в ръката си, трепна, на дисплея се появи надпис: „ОК“. Изпратил: Роман Дзюба.

Антон стана и почувства, че единият му крак е леко изтръпнал.

— Това беше, Света, повече няма да ви изтезвам с присъствието си. Благодаря за помощта и гостоприемството.

Момичето го погледна уплашено.

— Марат... приключи се, така ли?

— Да — спокойно отговори Антон. — Приключи се. Всичко хубаво.

В момента, когато стигна през целия град до отдела, здравата изнервен от висенето в прочутите столични задръствания, Уманов вече бе престанал да отрича. Да, стигнал му умът да не пипа дръжката на ножа с голи ръце, така че не оставил отпечатъците си на оръдието на убийството. Но се издънил от някаква си дреболия: не предвидил, че някои магазини дават на купувачите карти за намаление просто така, а други — само след попълване на анкетна карта и представяне на паспорт. Именно такава карта от скъп гастроном имало в портмонето на Евгения Панкрашина. Уманов, естествено, изхвърлил портмонето, но картата прибрал: можела да му влезе в работа. Вярно, още не бил пазарувал от този магазин, но картата се намери в джоба му заедно с две-три други подобни, които се оказаха на негово име. Всички, освен една-единствена, издадена именно от веригата магазини, в които според шофьора съпругата на бизнесмена Панкрашин обикновено пазарувала. И на касата на най-близкия магазин от тази голяма верига казаха на Дзюба, че тя е издадена на името на Евгения Василиевна Панкрашина. Та това беше всъщност цялата история. Уманов не можа да обясни как картата е попаднала у него, а тъй като не беше и твърде остроумен, не съумя и нищо да измисли.

Какво пък, проясни се поне убийството на Евгения Панкрашина. И ако Рома е прав, днес-утре може да се ориентират и за убийството на Гена Колосенцев.

Виж, обаче въпросът кой и защо е убил бижутера Леонид Курмишов още висеше. И докато отначало имаше надежда убийствата на Курмишов и Панкрашина да са свързани помежду си чрез огърлицата „Разсъмване над Егейско море“ и като се разкрие едното, да може да се тръгне по нишката и да се стигне до разгадаването на другото, сега тази надежда умря окончателно. Престъпникът Марат Уманов нямаше отношение към бижутера Курмишов.

Значи трябваше всичко да се започне отначало. Кой е взел бижутера от мястото, където го е оставил Колосенцев? Самият Генадий? Защо? Това е глупаво и необяснимо. Тоест обяснимо е, разбира се, но само в един случай: ако Гена е решил да убие Курмишов. Но това е абсолютна безсмислица! И изобщо — с това има ли някаква връзка Фролов... Или все пак не е Фролов? И къде конкретно се е появил въпросният Денис Фролов: при гаражите или край общежитието на работниците имигранти? Да не говорим за най-важното: имал ли е той мотив да убие Генадий Колосенцев?

Антон реши отново да отиде при Карина Горбатовская. Общо взето силата на духа му стигна да признае пред себе си, че това не беше особено нужно за работата. Просто сънуваше Карина. Сънуваше я всяка нощ още от деня, когато я видя за пръв път. И тя не му излизаше от ума.

В неделя сутринта Карина си беше вкъщи и отговори със съгласие на зададения по телефона въпрос може ли да намине при нея да си поговорят. Антон се позамисли дали да не купи цветя, но все пак реши, че ще бъде неприлично. Нали отива по работа, а не на среща.

Разговорът за Курмишов не отне много време. Всички въпроси, които можеха да бъдат зададени на Карина, отдавна ги бяха задали и първият следовател, и самата Риженко, която бе викала Карина на повторен разпит, и самият Антон, когато ходи при нея. Но разговорът течеше така плавно и Антон се чувстваше толкова уютно край тази жена, че накрая се реши и накратко разказа своята история, а после попита:

— Има ли сред вашите познати самотна жена, такава, която би могла да стане майка на моите две деца и да понася неудобствата от

моята професия?

Въпросът доста озадачи Карина, тя дори се разсмя.

— Да не мислите, че съм сватовница? Или сводница?

Антон се смути, взе да се извинява и да обяснява, че не е имал предвид нищо такова, просто трябва някак да реши проблема, а няма представа как да подходи към него. И не щеш ли, изтърси това:

— Ето, например вие, бихте ли могли да се омъжите за мен?

Карина го погледна внимателно и сериозно, ъгълчетата на устните ѝ трепнаха в някаква наченка на усмивка.

— Не, Антоне, не бих могла. Първо, аз съм по-възрастна от вас, а за мен това е много съществен момент. Никога и при никакви условия няма да се обвържа с мъж, по-млад от мен. Второ, няма да мога да бъда добра майка на децата ви. Изобщо не искам да се омъжвам, но деца искам. При това искам да родя свои деца и не желая в семейството да има каквото и да било съперничество и приказки кой кого обича повече и кои деца били родни и кои не. Такива неща не са ми нужни.

Антон окончателно се стъписа. Защо ли зададе той идиотски въпрос?

— Извинете, за бога, аз не исках да... Но може би ще ме посъветвате нещо?

— Ако наистина смятате да се ожените, за да решите своя проблем — невъзмутимо отговори тя, — вие, Антоне, трябва да сте наясно, че въпросната жена трябва винаги да е искала деца, но не може да ги има. Само такава жена ще даде на вашите дечица цялото си сърце, душата си, а вие няма да се съмнявате кой тя обича повече — вашите деца от първия ви брак или вашите общи деца. Повярвайте ми, Антоне, съмненията и подозренията са нещо страшно, те разяждат човека отвътре и отравят дори най-хубавите, най-топлите и най-добрите отношения. Търсете жена, с която няма да имате и най-дребни съмнения, само така ще можете да запазите брака си. Но при това трябва ясно да разбирате, че тази жена е крайно малко вероятно да бъде млада, по-скоро ще бъде на около четирийсет или дори на повече.

— Защо? — не разбра той.

— Младите жени, които искат собствени деца, ще опитват, докато стане — дали чрез брак, ако нямат съпруг, или чрез дълго изнурително лечение, ако проблемът е в заболяване, но на около

трийсет те едва ли ще се предадат и ще се откажат от надеждите си за майчинство. Така че вашата възможност е съпруга, която определено ще бъде по-възрастна от вас.

Ами да, логично е. Защо по-рано не се бе замислял за това? Пък и Елвира не му го каза. Не е толкова лесно мъж с деца да намери жена, с която и децата, и самият той да бъдат щастливи. А онези, които мислят другояче, живеят в свят на незнайно откъде взели се илюзии. Интересно, а какво ли мисли Карина по този въпрос?

— Знаете ли, неотдавна ме посъветваха да престана да живея в света на илюзиите — каза той с усмивка. — Хората в действителност далеч не са такива, каквито ги виждаме, и ние никога не бива да забравяме това и да не се учудваме, че не можем да създадем отношения или отношенията се създават някак не както сме ги искали.

Карина кимна в знак на съгласие.

— Знаете ли, вярно е. Ето, например баща ми страшно се измъчва, задето аз толкова години бях с Леонид и не създадох свое семейство. Струва му се, че съм била влюбена, сляпа и глуха и съм била готова да прощавам на Леонид всичко. А всъщност и през ум не му минава, че не съм сляпа, нито глуха и ако не съм скъсала с Леонид, то е било само защото съм нямала морални сили за това. И че не искам никакво семейство, никакъв съпруг, никакви битови грижи, аз искам да родя дете и да се занимавам само с него и със своята работа. Жалко, че толкова късно осъзнах всички това, иначе може би навремето нямаше да направя аборт. Можеше любовникът ми да идва веднъж-дваж седмично, това щеше да ми е напълно достатъчно. Не ми е нужен мъж, който да е до мен постоянно. Нима мога да кажа това на татко, за когото семейството, децата и внуците са безусловна и неоспорима ценност, заради която човек е готов на всякакви жертви! Татко вижда у мен едно, а в действителност аз съм съвсем друга.

Трябва да си тръгва, става неприлично. Антон с уважение възприе думите на Карина, че тя има твърдо предубеждение относно разликата във възрастта. Да, той не е съгласен с това, но чуждите убеждения и принципи са нещо свято. Защото и самият той има принципи и предубеждения, които навярно изглеждат на другите смешни и нелепи. И той не може да си представи отношения с жена, по-заможна от него. Ако това беше нормално за него, би могъл да опита да ухажва Елвира — тя е и красива, и добра, и умна, и децата я

обожават. И ако той своевременно бе проявил настойчивост, тя може би щеше да се съгласи да му стане съпруга. Но за Антон Сташис богатата жена просто не съществува като жена, той винаги е смятал за неприлична женитбата на „беден за богата“, не е искал да го наричат жиголо, а пък ако тя е и дори мъничко по-възрастна, тогава вече съвсем никой не би повярвал в искреността на чувствата му. Така че с Елвира при всички случаи нищо нямаше да се получи, дори той да бе поискал. Но и не бе искал. Това винаги учудваше и самия него, и неговата бивша съученичка, с която той се срещаше именно така, както се изрази Карина: веднъж-дваж седмично. И Галина никога не повярва, че той може да не изпитва към красивата Елвира никакъв мъжки интерес, ужасно го ревнуваше, подозираше го и постоянно говореше глупости и гадости по този повод. Пък и Антон от време на време се замисляше за това. И всеки път си даваше абсолютно ясен отговор: Елвира не е жена за него. Не го привлича. Въпреки своята безспорна външна привлекателност и несъмнените достойнства на душата и характера си. Жалко. Жалко, че се получи така.

Но да търси съпруга с ясни намерения... С цел да я направи бавачка на децата си... Това е омерзително. Това е недостойно за истински мъж. Това е в разрез с характера му.

Вярно, всичко това са прекрасни, красиви думи. Но какво да прави?

Антон Сташис се чувстваше отвратително.

Да намерят през съботата и неделята всичките 16 души, членовете на „затворения геймърски клуб“, се оказа трудна работа. Всички те работеха, печелеха пари и в почивните дни нямаха навика да си седят вкъщи. Един отишъл на вилата, друг прекарваше времето си в приятна компания, а трети пък отлетял за чужбина. От хората, които успяха да намерят в Москва, нито един не призна да е казал на автора на игрите за възможния му конкурент полицай. Впрочем успяха да се сдобият с някаква нова информация. Например че опитните и заможни геймъри, които играели на специално създадения сайт, обичали сложните сюжети и по принцип нивото на игрите, които съставял за тях Денис Фролов, дори много ги задоволявало. Но сега играчите искали по-сложен сюжет, който да не могат да развият лесно. Денис,

разбира се, опитвал да усложни игрите си, но геймърите били печени, съобразителни момчета: за една игра Фролов получавал 3 000 евро, ако се играела две седмици. За всяка седмица отгоре — още по 2 000. Фролов бил крайно заинтересован да измисли свръхсложен сюжет и да обърка всички, но засега не му се получавало често. Можело да се каже, че изобщо не му се получавало. Във всеки случай нито веднъж не бил успял да получи бонуса от две хиляди евро.

И отново се започна със съмненията: може би Денис Фролов изобщо не е убиецът? Да, той е участвал в игрите само заедно с Гена Колосенцев и след неговата гибел не е стъпвал на сървъра. Това е така. Но може да е искал само да се запознае с оперативния работник, за да черпи от него информация за истински случаи и заплетени престъпления?

— Но защо тогава не се е запознал с него? — упорито възрази Роман Дзюба, когато подполковник Зарубин сподели с него резултатите от работата през изминалите два дни. — Имал е безброй възможности, включително личния контакт по време на състезанията. Фролов обаче, кой знае защо, не се е възползвал от тях. Дайте ми онези, които са останали, Сергей Кузмич, много ви моля! Днес имам почивен ден, мога да поработя за вас.

— Голям си досадник — изписа на лицето си ужасен трагизъм Зарубин. — Как изобщо те търпят околните? С твоето нахалство с пръст тунел ще издълбаеш! Добре, дръж: списък на членовете на клуба, които още не са разпитани. Само че без самодейност, ясно? Намираш човечето и ни съобщаващ, по-нататък действаме ние. Ясно ли е?

Роман грабна листа с имената, адресите и телефоните и хукна, абсолютно щастлив.

Все пак е грехота да се оплаква от съдбата! Обича, обича тя Роман Дзюба. Вярно, не всеки ден, не постоянно. Но нали и жените не обичат постоянно, за мъжете пък да не говорим. За сметка на това днес тя реши да поглези младия оперативен работник. Първият от хората, с които успя да се срещне и поговори, не разказа нищо интересно, но пък вторият, на име Шчоголко, дребничък и заоблен като топка, злобно се закиска още щом чу името Денис Фролов. Той потвърди, че един от играчите се свързал с геймъра с прякор Пума, когато чул, че той работи в полицията, и то не къде да е, а в криминалния отдел.

— Той разказа на цялата ни група, че е разговарял с Геннадий и Геннадий обещал да напише пробна игра. Ние одобрихме тази инициатива и предложихме дори да стимулираме финансово оперативния работник, та да знае, че не работи напразно, и да се старае. Разбирате ли, Денис Фролов пише за нас отдавна и очевидно се е изчерпал. Всяка фантазия си има таван. Освен това ние сме изиграли толкова измислени от него игри, че ходът на мислите му ни е станал абсолютно ясен и предсказуем, а Денис не може да се надскочи и да започне да мисли другояче. А ето че се яви нов човек със свежи идеи и нов подход! Разбира се, ние бяхме сериозно заинтересовани Геннадий да стане наш автор.

— Ясно — кимна Дзюба. — А казахте ли за това на Фролов?

— Естествено! Именно аз му го казах.

За Дзюба не остана скрита усмивчицата, която изкриви малката изваяна уста на неговия събеседник. Обикновено хората наричат такива усмивчици „гадни“. Или дори „гаднички“.

— Май не обичате Фролов? — Роман се постара да направи тона, с който произнесе тези думи, колкото може по-интимен.

— Никак не го обичам! — възкликна Шчооголко и кой знае защо, се развесели. — Дори не знам защо. Загадка! Човекът нищо лошо не ми е сторил, а аз не мога да го търпя. Не мога и толкоз! Честно казано, отдавна вече замислям да намеря друг автор на игри, за да си нямам работа с Денис. Той е човек с болно самолюбие и амбиции до бога, макар че не представлява нищо особено. Не ми харесва и това си е. Затова не можах да се въздържа, изкуших се да му разваля настроението. Вярно, Геннадий само обеща да опита и изобщо не беше сигурно, че ще опита, а и да започнеш да пише, кой знае дали щеше да успее, но аз тая работа така я поднесох на Фролов — че уж работата вече е готова, че си имаме умен и опитен оперативен работник, който умее да пише такива игри, и че е казал, че може да напише игра като едното нищо и след месец — месец и половина ще ни я предаде. И че съм му обещал добри пари. И му казах сума, три пъти по-голяма отколкото плащахме на Денис. Да бяхте видели как му се изкриви физиономията! — Топчестият Шчооголко се заля от смях. — През последната година това бяха най-приятните минути в живота ми. Беше си чист блъф, но подейства, развалих му настроението.

Ето, на, и мотивът се открие. Докато на хоризонта не се е появил Гена Колосенцев, Фролов е бил единственият автор на тази група хора, която организира своя малък игрови клуб. Ако Пумата успее да напише ролева игра, Денис Фролов ще изгуби своя източник на пари. И нещо повече: на тоя Пума ще плащат три пъти повече, отколкото на Денис! Къде е справедливостта, граждани?!

— Лошо — направи извода си следователката Риженко, след като изслуша безпомощното мънкане на оперативните работници, които бяха работили честно и не беше тяхна вината, че нищо не излизаше...

Абсолютно нищо не се връзваше. Убийствата на Панкрашина и Курмишов по никакъв начин не се обединяваха. И най-лошото беше, че работата по разкриването на убийството на бижутера буксуваше като вехта кола сред дюни.

— Разбира се, това, което ми говориш, е пълна глупост — рязко каза тя в очите на Антон Сташис. — Но не ни остава нищо друго. Дайте да проверим версията, че Колосенцев е убил Курмишов, защото установихме, че именно той е освободил бижутера. Експертизата потвърди: на ножовката, с която са разрязани бележниците, и на винкела, с който е разбита вратата на гаража, има следи от Колосенцев. Поне едно нещо знаем със сигурност: Гена е влизал в контакт с бижутера. Гена е бил в този гаражен комплекс едновременно с Курмишов. А после някой е откарал Курмишов оттам. И колата на Колосенцев е намерена близо до имигрантското общежитие. Значи той е имал всички възможности да откара Курмишов. Рома, експертите огледаха ли колата на твоя приятел?

— Мисля, че не — неуверено отговори Дзюба, помисли малко и добави вече по-твърдо: — Със сигурност не са. Аз говорих с колегите, казаха ми, че просто са огледали колата, търсели бележки или нещо друго, което да обясни защо е отишъл в Източния район. Но на експертите не са я давали.

— Защо?! — вече се разкрещя Риженко. — Защо не е извършено едно толкова очевидно необходимо действие? Изобщо, какво става тук?

— Не се сърдете, Надежда Игоревна — опита да я успокои Антон, — онзи следовател там е... особен. За него ремонтът и

гастарбайтерите са болна тема. И в рамките на неговата версия в резултатите от експертизата по колата не може да има нищо важно за следствието.

— Господи — простена тя и се хвана за главата, — защо, кажи ми защо сме се превърнали в страна на идиоти? Добре, станалото станало. Вървете, работете. А аз ще отида при ръководството. Щом на вашия следовател колата на Колосенцев не е нужна за разкриването на убийството му, на мен тя ми е нужна за следствието по делото за бижутера.

Сташис и Дзюба се изнизаха от кабинета на Риженко едва ли не на пръсти.

— Какво й става? — прошепна Роман, когато се отдалечиха на достатъчно разстояние от вратата. — Никога не бях я виждал такава.

Антон се усмихна.

— Нищо страшно, Рома. И нищо лично. Това няма отношение нито към теб, нито към мен.

— А към какво има?

— Не към какво, а към кого. Към Кирган, адвоката.

— Към Виталий Николаевич ли? — смая се Дзюба. — Защо, какво се е случило? Пак ли й е провалил дело на процес?

— Ами почти — разсмя се Сташис. — Снощи й е направил предложение. И Надежда Игоревна се е съгласила. Снощи. А тази сутрин му се е обадила и е казала, че снощи е прибързала и още не е сигурна... С една дума, скарали са се.

— Гледай ти-и-и — проточи Роман. — Ами ти откъде знаеш?

— Кирган ми каза, говорихме си днес. Така че нашата Надежда Игоревна просто е разстроена. Не си го слагай на сърце. И знаеш ли какво, Рома? Сега тръгвам да работя, а ти днес си почини. И без това не можем да направим нищо повече по бижутера. Край, изворът секна. Сега остава само да чакаме, докато Риженко изиска колата на Гена за експертиза и експертите си свършат работата. Не се показвай и в отдела си, нали знаеш: работата обича глупаците. Отпусни се до утре.

Антон приятелски тупна Дзюба по рамото, качи се в колата си и замина. А Роман замислено се потътри по тротоара, размишлявайки дали да се прибере вкъщи и да поспи, дали все пак да прояви честност и дисциплинираност и да се яви в отдела си, или...

След внимателно обмисляне третият вариант му се стори най-привлекателен. И Роман Дзюба се запъти към заложната къща, където работеше онова толкова необикновено, толкова добро и толкова искрено момиче с рядкото име Евдокия.

СЕДЕМНАЙСЕТА ГЛАВА

— Рома — уморено каза Надежда Игоревна Риженко, — аз много те харесвам. Много те ценя като човек, предан на работата и влюбен в професията си. И ти го знаеш. Но дори моята обич към теб не е безгранична. Твоите приятели, оперативните работници, нали са ти казали, че са направили оглед на колата на Колосенцев?

— Да, нали ви казах — недоумяващо отговори Дзюба.

— Казаха ли ти, че на предната пътническа седалка е имало парче полиетилен?

— Не си спомням... Май ми казаха... Ами...

— Защо тогава, по дяволите, ти, Рома, не ми го каза?! — отново като преди няколко дена кресна тя. — Забравил ли си? Не си обърнал внимание? И после не си си спомнил? Или какво?!

Сви юмруци, завъртя глава, после смутено погледна оперативните работници.

— Прощавайте, момчета, аз нещо съвсем... — каза тя вече спокойно и повтори: — Прощавайте. Изпуснах си нервите. Рома, ти си допуснал чудовищна грешка. Разбираш ли това?

— Не — съвсем се стъписа Дзюба. — Ама какво се е случило?

— Показах ви заключението на експертите и за дрехите на Курмишов, и за гаража, и за касетката, намерена до гаража. Не съм го сънувала това, нали? Показах ли ви го?

— Показахте ни го, Надежда Игоревна — смотолеви Сташис.

— Ние с вас ей тука, в този кабинет, обсъждахме ли резултатите от експертизата?

— Обсъждахме ги — отново потвърди Антон.

Вече беше разбрал накъде вървят нещата и искрено съчувстваше на Рома. Горкото момче, изпати си! Наистина беше негова издънка.

— Говорихме ли, че Курмишов три дни, докато се е намирал в гаража, не е можел да ходи в тоалетна и панталоните му са били подгизнали от изпражнения и урина? Говорихме ли, или не?

Обикновено розови, страните на Дзюба пламнаха в мораво.

— Искате да кажете, че... — замънка той. — Не може Гена да е... Не е вярно!

— Разбира се, че не е вярно — въздъхна Риженко. — Гена наистина не е можел. Защото към този момент той вече е бил в безсъзнание или мъртъв. В багажника на колата му са открити микрочастици от дрехите му, същите, с които той е бил в момента на смъртта. И дори следи от кал от обувката му. Същата по състав кал е имало и по подметките им. Престъпникът е натикал Гена в багажника, а живия Курмишов е сложил на предната седалка, явно е искал да си говорят по пътя. Но тъй като нещастният бижутер е излъчвал силна неприятна миризма от абсолютно очевиден произход, грижовният престъпник е постлал на седалката полиетилен. Тапицерията в купето на Гена е от плат, щяла е бързо да подгизне от същото, от което са били подгизнали панталоните на Курмишов, и миризмата е можела да привлече вниманието на хората, които по-късно са щели да оглеждат колата на Колосенцев. Много е предвидлив тоя ваш Фролов. Но и той е човек и нищо човешко не му е чуждо. Включително и качества като къса памет и разсеяност, както и състояние на шок след двете извършени поред убийства. Извършил е всичко правилно. Само е забравил да прибере от колата парчето полиетилен, което е пипал с ръце без ръкавици. Разбира се, сега всичко се изясни. Но ако ти, Ромка, се беше сетил навреме за този полиетилен...

Дзюба потиснато мълчеше. Всичко разбираше. И се проклинаше. Какво пък, не може късметът вечно да е с теб...

Задържаха Денис Фролов още същия ден, привечер. Работното време отдавна бе свършило, но следователката Риженко дори не помисляше да си тръгва. До 23,00 имаше пълното право да разпитва задържания. И нямаше да си откаже това удоволствие.

Естествено, веднага избухна спор кой трябва да разпитва Фролов: в единия район той се водеше убиец на Геннадий Колосенцев, а в другия — убиец на Леонид Константинович Курмишов. И делата не бяха официално обединени при някой от следователите. Но Надежда Игоревна, макар да беше дама женствена и общо взето незлобива, умееше да нанася удари. Правилно формулираната и красиво поднесена информация за известна субективност от страна на

следователя, пострадал от ремонт, извършен от чуждестранни работници, донесе нужните резултати. И Денис Фролов бе доставен в нейния кабинет.

Тя вече добре си представяше личността на този човек благодарение на разказите на Антон Сташис и Роман Дзюба. Ето защо успя да изгради тактика на разпита, основана върху почти пълната липса на въпроси по същество. Няма за какво да питаш такива хора. Тях можеш само да ги притискаш с изобилие от налична информация. И да блъфираш. Защото един самоуверен амбициозен човек обикновено не допуска мисълта, че някой може да го измами.

— И тъй, гражданино Денис Владимирович Фролов — спокойно и престорено равнодушно заговори следователката, — преди около месец и половина вие сте научили от гражданина Михаил Валентинович Шчооголко, че служителят от криминален отдел на полицията, офицерът Геннадий Колосенцев, се е наел да напише за вашите клиенти пробна игра...

От лицето на Фролов не слизаше пренебрежителната усмивка. Той сякаш дори не слушаше внимателно.

— Когато сте научили, че имате конкурент, вие сте изпаднали в ярост, защото никак не ви се е искало да изгубите източника си на доходи. Купувате игра, регистрирате се и започвате да играете. Никът на Колосенцев е Пума, това се знае и вие лесно можете да го идентифицирате. Влизате в играта и изучавате характера на Пума. Между другото, за вас са дали добри отзиви останалите членове на клана, казали са, че играете добре. Вие стигате до извода, че Пума може да се интересува сериозно от... от какво? Ето това не знам, но вие ще ми кажете, та то е такава дреболия в сравнение с останалото, а всичко останало ние с вас и без това го знаем.

— От античитърска програма — позасмя се Денис Фролов. — Пума беше администратор, а за всеки администратор такава програма е ценна колкото злато.

— Ясно — кимна Риженко, като се постара да не показва, че тази информация има за нея някакво значение. — Но това не е толкова важно. Изчаквате деня на състезанието, отивате, гледате играещите, те са с фланелки, на които с едри букви са написани никовете им, така че не е било трудно да намерите Пума — Колосенцев. Планирали сте всичко, подготвили сте се, та нали сте майстор на сюжетите. Запасили

сте се и със спринцовки с нужните вещества, и предварително сте избрали място в гаражен комплекс, където е пусто и тъмно, и маршрута сте премислили, по-точно, два маршрута: един за вас, по-кратък и по-лесен, друг за Колосенцев, по-дълъг, та той да пътува към мястото на смъртта си по-продължително време. И ето че е пристигнал. Едно затруднение: бижутерът Курмишов леко е нарушил вашите планове. Геннадий го е освободил и го е оставил да седи в храстите, много е бързал за срещата с автора на програмата, така че вие сте убили Гена буквално пред очите на нещастния бижутер, който от ужас не е могъл да се овладее и е започнал да издава някакви звуци, които вие сте чули. Така бижутерът Курмишов е подписал смъртната си присъда. Бил е изнемощял от трите денонощия под въздействието на силен препарат, затова не е можел да се съпротивлява, когато сте го товарели в колата на Геннадий. Изхвърлили сте трупа на Колосенцев край общежитието на гастарбайтерите — сградата е била пред планирано събаряне, никакви камери, полицаи или охрана. Това е било остроумно решение — такова общежитие на имигранти винаги е с предимство като място на възможен оперативен интерес. Такива места са и пазарите, гарите, летищата, но те не са подходящи за вас: там денонощно има охрана, полиция и камери, а край общежитието няма никого и нищо, само кал и тишина. И към реализирането на тази част от плана сте подходили умно. Отнякъде сте се снабдили с бутилка с тиофос, явно сте я намерили на вашата или на съседска вила, а именно от нея е започнал вашият замисъл. Наоколо всичко се строи, пълно е с работници, предимно имигранти, така че не е било сложно да се сетите как да насочите подозрението към горките бачкатори. Вярно, щяло е да бъде красиво да подхвърлите бутилката с тиофос на някое място, където работят обитатели именно на това общежитие, тогава вече никой никога нямаше да се усъмни. Но вие сте проявили предпазливост, Денис Владимирович. Знае ли човек? Та вие сте измислили толкова много сюжети и знаете какви нелепи съвпадения се случват. Ами ако всички работещи на този обект имат желязно алиби? Желязно не, ами буквално непоклатимо. Вярно, можели сте да се надявате на необективност у нашето следствие... няма да крия, това винаги може да се случи, но... — позасмя се тя, — вие сте избрали по-правилния път: просто сте унищожили тази бутилка. И сте ни обрекли

на пожизненото ѝ издирване. Така ли беше? Щяхме да затънем в това тресавище. И работата никога нямаше да стигне до вас.

Риженко направи пауза, защото в протокола пишеше неща, съвсем различни от това, което говореше. На глас произнасяше монолог, а в протокола записваше „Въпрос“ и „Отговор“. Естествено, сама формулираше отговорите. Ако Фролов не подпише — нищо, винаги може да го разпита отново, след като поседи в килията. Но най-често похватът действаше.

Когато приключи с формулирането на въпросите и отговорите относно тиофоса, тя премина към следващата група:

— Но първо сте закарали бижутера в другия край на Москва и сте го удушили. По всичко личи, че той е слязъл от колата сам, защо да го убивате в нея и после да го измъквате? Знае ли човек какви следи може да останат в купето, пък и защо да си хабите силите напразно. Предложили сте му да слезе, за да се облекчи? Най-вероятно, иначе той нямаше да разбере защо трябва да спирате и да слизате в гората. За следите сте премислили всичко, дори сте обърнали внимание, че Курмишов мирише лошо, и сте постлали на предната седалка парче полиетилен, та тя да не се изцапа и умирише. Но въпреки това следи са останали. По пътя кротко сте разговаряли с бижутера, вероятно сте искали той да се успокои и да престане да се страхува от вас. Разказал ви е нещо за себе си? Какво именно? Впрочем това няма значение. Успял е да ви каже най-важното: каква е професията му. И това ви е дало възможност да проявите въображение и да инсценирате убийство с професионален мотив. В джоба на човека сте намерили листче — работен пакет, а и да не бяхте го намерили, щяхте да измислите нещо друго, нали сте голям майстор в съставянето на криминални сюжети. А вече после сте закарали трупа на Колосенцев в Източния район и в тъмното внимателно сте го измъкнали от багажника и сте го хвърлили край общежитието. Колата сте оставили наблизко, после не ви е домързяло да се върнете при трупа и да сложите ключовете от колата в джоба на якето му. Пълна илюзия, че Геннадий е дошъл тук жив и здрав и вече на това място е бил убит. Гениално решение. Вие изобщо не сте мързелив човек — хвала за това. Защото нали сте можели да откарате Колосенцев и бижутера и със своята кола, но не, използвали сте колата на Геннадий, а после по някакъв начин сте се върнали при гаражите, за да приберете своята. Но въпреки всичко, не сте гений, Денис

Владимирович. Дори да не бяхте забравили да приберете от колата на Колосенцев парчето полиетилен, пак сте допуснали един гаф. Още един. Знаете ли какъв?

Фролов мълчеше, гледаше Риженко надменно и при това сякаш не я виждаше.

— Погледнете как седите — усмихна се тя. — Погледнете, погледнете. Обърнете внимание на местата, където панталоните ви покриват стола. Вие сте постлали с полиетилена хоризонталната повърхност на автомобилната седалка, но не сте помислили за тапицерията по предната повърхност на възглавницата на тази седалка. А там има повече от достатъчно следи.

Фролов наведе глава и послушно заразглежда панталоните си и стола, на който седеше. После вдигна очи към Риженко.

— И какво от това? Колосенцев може да е возил кого ли не в колата си! Може да е возил бездомници или алкохолици с мръсни панталони. От факта, че някой се е изпуснал в колата на Колосенцев, изобщо не следва, че там е седял именно вашият убит бижутер. Аз, разбирате ли, пиша ролеви игри, а за да го правя, трябва да знам едно-друго от областта на криминалистиката — кисело се подсмихна той. — Така че със сигурност знам, че съдебно-биологическото изследване на груповата принадлежност на човешкия отпадъчен продукт практически е безполезно. Дори толкова напредничавото и модно молекулярно-генетично изследване много рядко дава в тези случаи положителни резултати.

— Прав сте — усмихна се Надежда Игоревна. — Стопроцентово сте прав. Но вие сте забравили, че става дума за възрастен човек, който е посветил целия си живот на работа в седнало положение. А това означава какво? Разбирам, Денис Владимирович, вие сте човек млад и изобщо не се замисляте за такива неща. Знаете ли, че има едно заболяване, наречено хемороиди? Е, Леонид Владимирович Курмишов е страдал от хемороиди, и то в тежка форма, а от трите дни пребиваване в седнало положение на пода на гаража заболяването се е обострило и в екскрементите е попаднала кръв. А следователно и в следите от екскрементите са открити следи от кръв. И молекулярно-генетичното изследване ще установи тяхната принадлежност на конкретно лице практически със стопроцентова вероятност. Та така, де.

— И все пак си струваше — тихо проговори той. — Толкова вълнения в живота си не бях изпитвал.

— А колко вълнения ви предстоят — весело забеляза Риженко, — когато се озовете първо в килията на предварителния арест, а после в затвора! Знаете ли, Денис Владимирович, дори малко ви завиждам. Вие сте човек, който във всичко преуспява. Искали сте вълнения и силни усещания? Ето че ще ги получите. Обещавам ви.

Антон и Дзюба също бяха в кабинета, но не участваха в разпита, само слушаха и наблюдаваха. Риженко вече разпечатваше протокола, когато телефонът на бюрото ѝ иззвъня. Надежда Игоревна вдигна слушалката.

— Да... Да, добре, сега приключвам с разпита и ще дойда при вас.

По погледа, който тя хвърли на оперативните работници, те разбраха, че не могат да очакват добри новини.

Отведоха Фролов. Антон и Роман посегнаха за якетата си, но Риженко ги спря с жест:

— Почакайте ме, не тръгвайте. Аз ще се върна скоро.

Надежда Игоревна наистина се върна доста бързо. По устните ѝ играеше горчива усмивка.

— Отнемат ми делото на Фролов и го предават на друг следовател.

— Но защо! — чак подскочи Роман. — Та нали вие проведохте следствието, току-що разпитяхте виновния, вие...

— Нима не разбираш? — топло и някак по майчински го погледна Риженко. — Господи, Рома, колко добро момче си. Ще те развали нашата страна на идиоти. Или изобщо ще те осакати.

По-вещият и опитен Антон веднага разбра всичко.

— Значи все пак Михалъв им е въздействал?

Риженко кимна.

— Естествено. Така че сега в делото за убийството на бижутера Курмишов няма да има и дума нито за Григорий Дубинюк, нито за отвличането, нито за гаража, в който са държали бижутера, а ще пише, че свидетел на убийството на Колосенцев случайно е станал минувач на име Курмишов, който е бил убит от Фролов с цел укриване на престъпление. А щом Дубинюк липсва в делото — липсва и Волко.

Михалъов добре се е постарал заради своя кумир. Това е цялата история.

И отново Алексей Юриевич Сотников се взеше в колата, изпратена му от Олег Цирков. Олег му се беше обадил и го бе помолил да отиде, като бе споменал, че и Иля Ефимович е поканен. Но защо? Не му каза. Сотников, разбира се, веднага звънна на Горбатовски, но се оказа, че и той не знае. Нито единият, нито другият бижутер имаха някакво изделие, което биха могли да представят за обсъждане. Алексей Юриевич се губеше в догадки. Девет дни от смъртта на Леонид бяха минали, а до четирийсет имаше време, значи не беше работата в Курмишов. В какво тогава?

— Имам предложение — подзе Олег, когато Сотников и Горбатовски седнаха на обичайните си места — във фотьойлите до ниската широка маса. — Бих искал вашата дъщеря, Иля Ефимович, да има един спомен от Леонид Константинович. И моля вас, Алексей Юриевич, да измислите и направите траурно изделие. Аз ще го платя, колкото и да струва. А Иля Ефимович ще го подари на Карина от всички нас, от хората, които искрено обичахме Леонид Константинович и го уважавахме като майстор.

По внезапно нервно изкривената физиономия на Горбатовски Алексей Юриевич разбра: неговият приятел далеч не е във възторг от предложението на Цирков. Не иска Иля дъщеря му да има каквото и да било за спомен от Леонид. Не желае и самия спомен.

— И как виждате вие това изделие? — попита Сотников.

— Представям си го като нещо традиционно, като през деветнайсети век. Черно поле от емайл с кръст или със символична забравка. Но за нищо не настоявам — побърза да добави Олег. — Вие определено ще предложите нещо оригинално. На мен само ми се иска идеята да е не съвременна, а старинна.

Да, идеята не е лоша, но кръстове и забравки... Сотников се намръщи. Прекалено шаблонно. Той обича сложните асоциативни връзки, а забравката е нещо твърде директно. И после, забравки на траурните изделия от деветнайсети век са се изработвали или от половинки перли, или от диаманти. Той не обича да работи с диаманти, а Цирков по никакъв начин няма да се съгласи за перли —

той със сигурност ще иска подаръкът за спомен от Курмишов да се получи скъп.

— Ще имате ли нещо против да помисля за използване в изделието на думата Mizrah — попита той.

— А какво означава това? — вдигна вежди Цирков.

— Тази дума означава емоционална връзка между хора, които са разделени — поясни Алексей Юриевич, — и през деветнайсети век много често е била използвана в бижутерийните изделия. Вярно, обикновено със смисъла „Аз винаги ще бъда до теб“. Но на мен ми се струва, че в рамките на поставената от вас задача това е повече от уместно. Ти как мислиш, Иля?

Горбатовски недоволно се намръщи, после лицето му внезапно се проясни, очите му засвяткаха.

— Добра идея, Алексей. Подкрепям я.

Така, значи! Бързо се ориентира Иля. Тъкмо той прекрасно знае каноничния текст: където и да си, какъвто и път да си поел, в богатство и слава или в отчаяние и болест, аз винаги ще бъда до теб. Иля ще подари изделието, изработено от Сотников, на своята Карина с напълно ясното послание: аз, твоят баща, винаги ще бъда до теб, ти винаги ще намериш у мен защита, подкрепа и утеха.

И никакъв Леонид Курмишов...

Антон Сташис бавно крачеше към детската поликлиника. Трябва да опита... Елвира му каза за две лекарки, вярно, те работеха в различни смени, но днес можеше да се запознае поне с едната. Та това е нормално — баща да отиде при педиатър да си поговорят за здравето на детето, нали така? Нищо подозрително. Бащата е човек зает, бавачката води Степан в поликлиниката, затова именно тя разговаря с лекарите. А той иска да получи информация от първа ръка. Всичко е нормално. Може да се окаже, че тази жена не е много неприятна... Или направо приятна...

Не, това е някак грозно. Гадно. Неправилно. Но какво да се прави?

Остър звук на автомобилен клаксон прекъсна размислите му. Антон завъртя глава и видя как малко пред него до тротоара спира

кола. Защо ли беше този клаксон? Човекът си върви по тротоара, никого не закача, нищо не нарушава...

— Сташис! — чу познат глас.

От колата изскочи Владислав Стасов, същият онзи собственик на частна детективска агенция, за чиято дъщеря Зарубин бе търсил стария учебник по криминология.

— Ах, вие, Владислав Николаевич — избухна в смях Антон, зарадван, че посещениято му в поликлиниката се отлага поне с пет минути. — Човек може инфаркт да получи от такъв клаксон.

— Аз пък гледам — някакъв до болка познат човек — стисна го Стасов в мечешката си прегръдка, — върви си замечтано... Закъде си тръгнал? Да те закарам?

— Не, наблизо отивам — смотолеви Антон, — в детската поликлиника.

— Проблеми с децата? — разтревожи се Стасов. — Може би се нуждаеш от помощ?

— Не, не, просто така... — И за да избяга от хлъзгавата тема, Антон веднага заговори за друго: — Между другото, забравих да ви кажа: собственикът на учебника много сериозно помоли книгата да се пази добре, тя е рядкост в наше време.

— А, да — сети се нещо Стасов. — Ела тук, ще те запозная с Лиля. Това е дъщеря ми, на която ѝ трябваше учебникът. Лиля! Слез за малко!

Вратата на колата се отвори, излезе високо едро момиче с късо кожено палто и дънки. Две широко отворени огромни сиви очи весело и дружелюбно погледнаха Антон, в тях светеха усмивка и готовност за взрив от смях. За някакъв миг на него му се стори, че е готов буквално да потъне в тези очи.

— Лиля — подаде му ръка момичето. — Аз пък знам, вие сте Антон, татко много ми е говорил за вас. Благодаря ви за учебника. И на вашия колега, който го е дал. Моля, предайте му моята огромна благодарност.

Той докосна ръката ѝ.

И в този момент ясно разбра: няма да отиде в поликлиниката. И в училището няма да отиде.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.